

· Aplicar mesures per a disminuir la contaminació atmosfèrica, acústica i de brutícia a les ciutats i pobles. (Ex. Reconvertint gradualment l'equip d'autobusos a vehicles de reduïdes emissions atmosfèriques i acústiques. Curar els detalls com als excrements de gossos i els sorolls i fums de vehicles, posant-se dur si és necessari.)

Documentació tractada:

1. "L'Ecologia urbana i la planificació de la ciutat". Salvador Rueda, biòleg i psicòleg. Medi Ambient: Tecnologia i Cultura. Generalitat de Catalunya, Departament de Medi Ambient.
2. Carta de las ciudades y los Municipios europeas hacia la sostenibilidad. Comisión de las Ciudades Europeas. 1994.
3. Hunter, A. Neighborhood and Community Environments. Plenum Press, New York, 1987.
4. Kennedy, Declan. "A Vision of Permaculture in the Sustainable City". Congrés Ecociutats, Barcelona, Abril 1994.
5. Hayes, Dennis. "Population, Equity and the Environment Prospects for Sustainable Cities". Congrés Ecociutats, Barcelona, Abril 1994.
6. Deelstra, Tjeerd. "The City and its Resources: Thoughts on Sustainable Urban Development and the Quality of Life". Congrés Ecociutats, Barcelona, Abril 1994.
7. "La Construcció i fragmentació de la ciutat. La Mobilitat." Congrés Ecociutats, Barcelona, Abril 1994.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Nascuda a EUA. Resident de diferents ciutats estatounidenques i europees, finalment arrelada a Barcelona. Llicenciada en Estudis Ètnics i d'Amèrica Llatina (interdisciplinar). Màster en Intervenció Ambiental.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

No considero aquesta proposta com la meua idea original. Només he ajuntat la meua pròpia experiència vivint a Los Angeles, California i com a investigadora socio-ambiental amb una sèrie d'anàlisis realitzats per un conjunt d'especialistes al camp de planificació territorial i sostenibilitat.

Mesures per promoure i facilitar el poder caminar per la ciutat

Ole Thorson

Redacció: Núria Suesa

Fòrum temàtic Sostenibilitat i Medi Ambient Fòrum transversal Regles de joc

Resum

Hi ha dos temes destacats en la construcció de la ciutat i del carrer que defineixen la imatge de la mobilitat i la seva qualitat: l'aparcament i les voreres dignes. Sense eliminar l'aparcament dels carrers no hi a lloc per a les voreres dignes, el cotxe com a propietat privada que és no hauria d'ocupar l'espai públic del carrer. El carrer és per caminar -que és el mitjà de transport més convincent per a les distàncies curtes- per anar en bicicleta o pel desplaçament en transport públic. Per caminar per la ciutat cal tenir espai suficient; només en cas d'espai sobrer, per tant, es pot contemplar el 'dipositar' el cotxe privat al carrer. El municipi haurà de contemplar pressupostàriament i infraestructuralment el caminar en concordança amb la seva importància numèrica (quantitat d'usuaris d'aquest mitjà) i qualitativa (ciutats més dignes i sostenibles).

Diagnòstic

Sols fa uns trenta anys que el vehicle privat ha començat a ocupar un espai no planificat en la via pública. L'enorme majoria de la ciutadania de tots els temps s'han desplaçat per la ciutat caminant. A l'àrea metropolitana, en concret, el transport públic, el caminar i el cotxe privat s'utilitzen en proporcions similars o fins i tot en quantitat inferior aquest darrer. En canvi la importància que es dona al transport rodat és desproporcionada en detriment de l'espai que el vianant necessita per a la seva mobilitat.

Objectius

Considerar anar a peu com a mitjà de transport.

Ratificar la Carta Europea del vianant i acceptar-la com a prioritària per a totes les actuacions municipals a la via pública.

Mitjans i/o Instruments.

1. Eliminació de l'aparcament del cotxe (propietat privada) en un espai públic com és el carrer.
2. Construcció de voreres dignes, no acceptant-ne d'inferiors a 2 metres d'amplada útil per al vianant (3 carrils de vianant) Aquesta amplada ha d'augmentar en zones on s'evidencia la presència més gran de vianants o la conveniència de plantar-hi arbres.
3. Vinculació, per part de la ciutadania de la compra del seu vehicle amb l'accés a un espai d'aparcament a prop de la residència i fora de l'espai vial.
4. Disseny d'itineraris per a vianant com es fa amb d'altres mitjans de transport.
5. Dotació pressupostària municipal per atendre degudament el transport a peu i en bicicleta.

Documentació tractada:

OLE THORSON. "Caminar per la ciutat". EL Temps ambiental Núm.26 pàg. 6

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Ole Thorson és doctor i enginyer de camins

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Mesures per promoure l'ús de la bicicleta

Lud Carrió i Fornés

Redacció: Lud Carrió i Fornés

Fòrum temàtic: Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal:** Regles de joc

Resum

A Barcelona com en altres ciutats catalanes, és molt difícil l'ús de la bicicleta com a mitjà de transport quotidià per part dels ciutadans, pel fet que la densitat de la circulació motoritzada ho impedeix de fer-ho amb un mínim de condicions de seguretat. Al mateix la manca d'aparcaments convenients tampoc ho facilita. Per tal de facilitar un ús de la bicicleta que sigui segur hom proposa el desenvolupament de carrils bicicleta i d'aparcaments adients.

Diagnòstic

A la ciutat de Barcelona i altres ciutats catalanes, com en la gran majoria de ciutats modernes, el transport privat en vehicles de motor, comporta una gran contaminació atmosfèrica i acústica. La promoció de la bicicleta com a mitjà de transport alternatiu és veu dificultada per dos motius principalment:

- La densitat de la circulació provoca que sigui molt difícil l'ús de la bicicleta com a mitjà de transport quotidià per part dels ciutadans i ciutadanes. Circular en bicicleta esdevé no tan sols difícil, sinó molt perillós, ja que no els espais públics no estan pensats per facilitar i permetre l'ús amb seguretat d'aquest mitjà de transport.
- L'aparcament de les bicicletes no està quasi contemplat en els espais públics i no deixa de ser precari, ja que existeix un gran perill que les bicicletes siguin robades per manca de vigilància i protecció d'aquestes.

Objectius

Poder utilitzar amb seguretat, sense perill, la bicicleta com a mitjà de transport quotidià per part dels ciutadans que ho desitgin, com una cosa normal i no extraordinària.

Mitjans i/o instruments.

Dos tipus de mesures es veuen com a importants per assolir un ús major de la bicicleta en la ciutat de manera segura:

- Desenvolupament de carrils bicicleta. En els carrers centrals i estrets, els carrils bicicleta compartirien l'espai tan sols amb els vianants. En altres carrers caldria que fossin carrils segregats i amb semàfors propis
- Construcció de garatges per a bicicletes. Subvencionant la construcció de garatges per a bicicletes en els edificis, construint-ne de públics vigilats, comercialitzant ascensors aptes també per a bicicletes, ni que sigui amb sistema polítipa per l'exterior de l'edifici.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Mesures per protegir els drets indígenes sobre la biodiversitat de llurs terres.

RAFI/Guardial Singh Nijar/Vandana Shiva/Grain/Centre for traditional...

Redacció: Jordi Alemany

Fòrum temàtic: Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal:** Regles de joc

Resum

*El agua se vendió
y de las cañerías
en el desierto
he visto
terminarse las gotas
y el mundo pobre, el pueblo
caminar con su sed
tambaleando en la arena.*

Pablo Neruda, Oda al Aire, 1954

Avui, com fa segles, continua el robatori "legalitzat" dels recursos (naturals) dels pobles indígenes. Ahir, la conquesta i l'ocupació -sovint violenta- dels territoris "descoberts", la submissió i l'esclavatge de les seves poblacions proporcionaren les bases de la prosperitat de les economies europees i atlàntiques. Avui, l'apropiació de la diversitat biològica i el coneixement ancestral del pobles indígenes per part d'empreses privades, amb la col·laboració de governs i institucions internacionals, permet a les corporacions transnacionals crear monopolis sobre molts processos biològics i formes de vida -inclosa la humana- a través de l'abús en la interpretació dels drets de propietat intel·lectual. De forma més sofisticada potser, continua l'expropiació forçada dels recursos del Sud, ahir utilitzant la força del canons, avui utilitzant la força del poder econòmic i les lleis en benefici propi.

A l'occident, obsessionat per l'acumulació de riqueses materials, s'ha perdut la saviesa que utilitza el coneixement i els recursos en benefici de la comunitat. L'apropiació i acumulació sense cap límit de recursos, informació i ara els coneixements i la saviesa d'altres cultures, utilitzats en benefici dels més poderosos, generen la injustícia i la pobresa en la que viuen la majoria d'habitants del planeta.

Per a les comunitats indígenes i agrícoles locals, la biodiversitat ha estat de sempre un conjunt de recursos compartits indispensables per a la seva subsistència. Quan les grans empreses del Nord patenten aquests béns comuns, a més d'una flagrant injustícia, estan amenaçant la supervivència d'aquests pobles. És essencial que es reconeguin legalment els coneixements indígenes sobre la biodiversitat com a propietat col·lectiva dels pobles involucrats i s'instaurin normes jurídiques obligatòries que els protegeixin de la bio-pirateria transnacional i garanteixin el repartiment equitatiu dels beneficis que se'n deriven de la seva utilització.

Diagnòstic

Mentre la biodiversitat és un recurs en disminució, la seva importància econòmica està augmentant enormement com a matèria primera estratègica de la nova indústria biotecnològica per al desenvolupament de nous productes agrícoles, farmacèutics i industrials.

La immensa majoria d'aquesta diversitat biològica -les quatre cinques parts- es troba en les regions tropicals i subtropicals del món -pobres en diners- però enormement riques en recursos genètics. Els principals cultius alimentaris i espècies ramaderes tenen tant el seu origen com el seu actual proveïdor de diversitat genètica en el Sud. L'aportació de generacions de comunitats agrícoles indígenes que domesticaren, seleccionaren i adaptaren les principals espècies alimentàries -en les que es basa la supervivència de la humanitat- a una enorme varietat d'ambients és el fonament de la biodiversitat agrícola mundial. Tanmateix, es reconeix que alguns dels principals cultius alimentaris dels països industrialitzats desapareixerien si no fos per les periòdiques aportacions genètiques del Sud. Les comunitats agrícoles indígenes són els principals conservadors i usuaris dels parents silvestres dels cultius alimentaris més importants, així com d'una enorme varietat d'altres espècies silvestres de la major importància. De fet, és al Sud on hi ha la major reserva genètica, clau de la seguretat alimentària mundial. L'accés a nou material genètic és vital per a l'actual manteniment i millora de la agricultura i per al desenvolupament de les noves biotecnologies. Només la contribució del germoplasma del Sud a dos dels cultius més importants -soja i blat de moro- dels EEUU s'estima en un valor anual de 10.200 milions de dòlars. D'altra banda, l'agricultura ha estat la base del desenvolupament econòmic des de que aquest va començar i els agricultors pobres constitueixen encara ara la gran majoria de la població de molts països del Sud, la subsistència i la salut dels quals depèn fonamentalment dels seu accés als recursos biològics. Per contra, les polítiques de

suport a les comunitats agrícoles locals del Sud per ajudar-les a millorar els seus nivells de vida han estat mínimes o gairebé inexistent.

En canvi, el valor en augment del mercat mundial de plantes medicinals -provinents de coneixements indígenes i el valor de les varietats de cultiu desenvolupades i millorades pels agricultors tradicionals per a la indústria de les llavors s'estima en milers de milions de dòlars anuals. Per altra banda, a molts països en desenvolupament, on els serveis de salut moderns són limitats, la majoria de la població depèn de la medicina tradicional basada en plantes medicinals.

Un nombre creixent de companyies de biotecnologia del Nord, i els seus intermediaris, sovint amb l'ajut dels governs, estan escorcollant febrilment les selves, els camps i les aigües dels països del Sud cercant les riqueses biològiques i aprofitant els coneixements indígenes per augmentar l'eficiència de la recerca.

El ritme de patents de productes i processos biològics està creixent a un ritme extraordinari. Solament a EEUU varen créixer més d'un 74 % de 1988 a 1993.

Les lleis de propietat intel·lectual impulsades des del Nord permeten patentar tots els organismes vius: plantes, animals, gens, microorganismes i fins i tot material genètic humà i s'utilitzen per expropiar, privatitzar i monopolitzar el coneixement indígena local sobre la biodiversitat. La innovació i el coneixement acumulats per aquets pobles són legalment usurpats, piratejats i reclamats com a innovació per científics o empreses occidentals que utilitzen una concepció restringida dels drets de propietat intel·lectual. S'ignora i nega interessadament els sistemes de coneixement no occidentals. Encara ara predominen els prejudicis colonials i l'actitud reduccionista que considera no científics els coneixements indígenes i la ciència una exclusiva d'occident, mentre la resta és ignorància i superstició. No obstant això, res no els impedeix d'aprofitar-se'n.

De fet, com succeeix amb les transferències de capital, el Sud continua aportant una impressionant contribució a la riquesa del Nord, a través de la seva diversitat genètica. No obstant, de la mateixa manera que no s'assigna cap valor econòmic a la tasca no compensada de les dones, tampoc no es fa amb els fruits d'aquest treball acumulat, malgrat la seva reconeguda utilitat. Però, quan aquesta informació es processada i transformada a un ritme creixent als països desenvolupats, aquest valor econòmic es fa respectar per mandat polític i legal. Així quan es fa referència als pobres del món, sovint s'oblida que precisament es tracta de les comunitats que han estat desposseïdes dels drets als seus recursos ahir, i ara als seus coneixements.

El control de la diversitat genètica existent té dimensions socials, ètiques i econòmiques extremadament importants.

Mentre les corporacions multinacionals són lliures de patentar els biomaterials, no existeixen normes jurídiques efectives ni condicions definides per reconèixer i compensar les contribucions de les comunitats indígenes, les quals són les que s'ocupen de preservar i nodrir la diversitat biològica.

Objectius

L'experiència dels agricultors i els pobles indígenes en l'ús tradicional de la biodiversitat és producte del coneixement humà i constitueix un aspecte important de la riquesa biològica i intel·lectual del Sud. Cal que sigui reconeguda en termes socials, ecològics i econòmics tant pels governs com per les instàncies internacionals que tracten els temes de la propietat intel·lectual i els drets a l'accés a la biodiversitat.

A les comunitats indígenes, les innovacions -a pesar del seu origen individual- es consideren com un fenomen social i col·lectiu, disponible per a qualsevol membre que desitgi utilitzar-les. Per tant la biodiversitat i la seva utilització constitueixen un bé comú lliurement intercanviat dins de les comunitat i entre elles.

És essencial que s'atorgui un reconeixement legal als coneixements indígenes sobre la biodiversitat com propietat col·lectiva dels pobles involucrats i s'instaurin normes jurídiques obligatòries que protegeixin el coneixement indígena de la bio-pirateria transnacional tot garantint el repartiment equitatiu dels beneficis que se'n deriven de la seva utilització.

Cal revisar a fons les estretes nocions de sobirania, dret i propietat intel·lectual eurocèntriques que resulten inadequades per a la defensa dels drets de les cultures indígenes i per conservar la diversitat tant cultural com biològica del planeta. Cal desenvolupar un entramat jurídic d'ordre superior -vinculant a nivell nacional i internacional- que garanteixi tant els seus drets territorials com els drets comunitaris sobre el seu patrimoni cultural i intel·lectual.

Mitjans i/o instruments.

Reforçar els acords i convenis de les instàncies internacionals que reconeixen la tradició i la innovació indígena per tal de definir i articular els drets de les seves comunitats a l'accés a la biodiversitat, així com a la gestió i control dels seus coneixements. És necessari, a més, definir i articular els termes i condicions de les compensacions derivades del seu ús empresarial.

El Compromís Internacional sobre Recursos Fitogenètics de la FAO, que s'està revisant per armonitzar-lo amb el Conveni sobre Diversitat Biològica va acceptar el 1985 el concepte de Drets dels Agricultors com a innovadors i conservadors de la diversitat agrícola in situ i al 1991 va incorporar els drets a la seva integritat intel·lectual i a la compensació cada vegada que les seves innovacions siguin comercialitzades. És un precedent a favor dels drets col·lectius, però que no s'ha implementat, tampoc no s'han establert els mecanismes de compensació del fons acordat a tal efecte, per convertir els drets en realitats.

Cal aprovar la Declaració preliminar de les NNUU de 1993 sobre els drets dels pobles indígenes la qual estableix en el seu art. 29 que "...tenen dret al reconeixement de la seva plena propietat, control i protecció sobre els seus béns culturals i intel·lectuals". Aquest esborrany de la Declaració de les NNUU, com el Conveni 169 de la OIT -en el que es dona suport als drets dels pobles indígenes per a controlar la seva pròpia economia, el seu desenvolupament cultural i social -són eines importants que han de ser ratificades i posades en pràctica. Totes aquestes declaracions encara que no constitueixin normes obligatòries ofereixen un poderós instrument per a canviar actituds i per centrar el debat i el diàleg a escala nacional i internacional.

Per contra, tant l'Organització Mundial del Comerç i d'altres acords internacionals de lliure comerç -com el Conveni sobre Biodiversitat, protegeixen específicament la propietat intel·lectual de la indústria biotecnològica. El Conveni reconeix el paper de les comunitats indígenes en la preservació de la biodiversitat però no proposa res per protegir la seva integritat intel·lectual.

Fins a la revisió de les disposicions de la OMC sobre els drets de propietat intel·lectual relacionats amb el comerç, que es farà al 1999, i en les successives Conferències de les Parts del CBD que s'aniran celebrant, les ONGs, les organitzacions indígenes i la societat civil preocupada pel drets humans tenen oportunitat per generar debat públic davant dels ens governamentals i intergovernamentals sobre el patentament de la vida, per influir en l'evolució dels règims de propietat intel·lectual i per promoure alternatives, tant nacionalment com internacionalment, per protegir la integritat intel·lectual de les comunitats rurals indígenes.

Des que el Conveni sobre Diversitat Biològica entrà en vigor, es reconeix el principi de sobirania nacional sobre els recursos genètics, però es urgent millorar-lo en el sentit de reconèixer els drets sobirans de les comunitats indígenes, que poden, si ho consideren necessari, delegar-los als estats. Malauradament, hi ha una llarga trajectòria d'indiferència, menyspreu i fins i tot d'hostilitat dels governs nacionals envers les comunitats indígenes, els recursos de les quals han estat i són objecte de la rapacitat dels governs nacionals i les corporacions multinacionals, que cal contrarrestar.

Cal enfortir la posició dels pobles indígenes i les comunitats agrícoles locals davant dels governs nacionals i la comunitat internacional. Així les instàncies polítiques, científiques, tècniques i administratives del Conveni sobre Biodiversitat i del Compromís Internacional sobre Recursos Fitogenètics de la FAO han de donar suport jurídic i financer a les organitzacions indígenes per assegurar la seva completa i efectiva participació en tots els fòrums on es prenguin decisions que afecten a l'ús i conservació de biomaterials i al coneixement indígena. Destinar fons substancials per a la compensació del coneixement indígena piratejat i assegurar que arribin directament a les comunitats involucrades i no a través d'intermediaris.

Es tracta:

- a) de desenvolupar mecanismes per a protegir la integritat intel·lectual dels pobles rurals i indígenes,
- b) implementar els Drets del Agricultors
- c) aconseguir acords nacionals i internacionals que els reforcin.

Interpel·lar l'Assemblea General de les NNUU i demanar al Tribunal Internacional de Justícia la seva opinió sobre el tema de la moralitat i "constitucionalitat" del patentament de la vida en general i del material genètic humà en particular i sobre l'abús de la OMC que obliga els governs a introduir lleis de propietat intel·lectual que "legalitzen" la pirateria dels coneixements indígenes i l'apropiació i el monopoli de l'ús dels recursos genètics del Sud.

S'ha de promoure una moratòria de les activitats de bioprospecció de les companyies del Nord fins que hi hagi garanties de no privatització i monopolització del recursos genètics i dels coneixements col·lectius, a més de protegir els drets de les comunitats locals.

Apel·lar al Tribunal Internacional de Justícia per la resolució de controvèrsies jurisdiccionals.

Documentació tractada:

-Confinamiento de la razón : Monopolios Intelectuales. Un Material de apoyo sobre Conocimiento Local, Biodiversidad y Propiedad Intelectual editado por RAFI 1997.

-"Conservando el Conocimiento Indígena: Integrando dos Sistemas de Innovación", UNDP, New York, Setiembre de 1994. Informe realitzat per RAFI i publicat per el Programa de les NNUU pel Desenvolupament.

-El tancament i la recuperació de les terres comunals. Sostenibilitat ecològica i justícia social a la fi del segle XX. Vandana Shiva publicat en El medi ambient vist pel Sud. Beta Editorial Barcelona 1995.

-Hacia un Régimen de Derechos Comunitarios sobre la Biodiversidad, G R A I N D o s i e r, diciembre 1995.

-TRIPS (Trade Related Intellectual Property Rights) and biodiversity. The threat and responses: A Third World View, de Singh Nijar Gurdial. Red del Tercer Mundo, Penang, Malasia, 1996

- Beyond Intellectual Property : To w a r d s Traditional Resource Rights for Indigenous Peoples and Local Communities. Darrell Posey and Graham Dutfield. IDRC, Ottawa, 1996.

Nota: Posey ha escrito de manera extensa sobre el derecho tradicional sobre los recursos de los pueblos

indígenes. Disponible en el Centre for Traditional Resource Rights.

Així com diversos articles extrets de RAFI <http://www.rafi.ca> l'Institut del Tercer Món <http://www.item.org.uy> La revista del Sud <http://www.revistadelsur.org.uy>

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Rural Advancement Foundation International (RAFI) 71 Bank Street, suite 504 Ottawa, ON K1P 5N2
Canadá Teléfono: 613-567-6880 Fax: 613-567-6884 Correu electrònic: rafican@web.net <http://www.rafi.ca>
RAFI-USA, P.O. Box 655, Pittsboro, North Carolina, 27312 USA Tel: (919) 542-1396 Fax: (919) 542-0069 e-mail:
communic@rafiusa.org

GRAIN. Girona 25 pral E 08010 Barcelona España Telefon: 34-93-301-1381 Fax: 34-93-301-1627 Correu
electrònic: grain@bcn.servicom.es <http://www.chasque.apc.org/redesur/bio/grain.html>

Centre for Traditional Resource Rights, Oxford Centre for the Environment, Ethics and Society, Mainsfield College,
University of Oxford Oxford OX13 TF Inglaterra Telefon: 44-850-865-27467 Fax: 44-865-327358 C o rreu
electrònic: posey@vax.ox.ac.uk
<http://users.ox.ac.uk/~wgtrr/index.html#contents>

Indigenous Peoples' Biodiversity Network (IPBN)/ Indigenous Knowledge Programme, c/o Cultural Survival
Canada, 200 Isabella Street, Ottawa, ON K1S 1V7 C a n a d á Telefon: 613-237-5361 Fax: 613-237-1547 C o
rreu electrònic: ipbn@web.apc.org <http://www.conbio.rice.edu/nae/binter.html>

La Red de Comunidades Indígenas para la Biodiversidad (IPBN) es una asociación de comunidades indígenas de
todas las regiones del mundo que han expresado un interés común en nutrir y desarrollar la diversidad biológica
tanto a nivel de los ecosistemas, de las especies como a nivel genético para su propio beneficio y el de la
humanidad. IPBN está activa en el ámbito del conocimiento indígena y en el tema de la propiedad intelectual,
promoviendo firmemente la protección de la integridad cultural de las comunidades indígenas.

International Development Research Centre (IDRC), 250 Albert Street, Ottawa, ON K1G 3H9 Canadá Teléfono:
613-236-6163 Fax: 613-238-7230 Correu electrònic: info@idrc.ca

Comentaris i Observacions:

comentari:

- La qüestió de patentabilitat de la vida no és un tema merament relacionat amb el comerç: és una important qüestió ètica, ecològica i directament vinculada a la justícia social. La decisió és tan important que cal que hi participem tots. No pot ser abordada exclusivament per les companyies industrials mundials que operen merament sota imperatius d'expansió dels seus mercats i monopolis suplantant la societat.
- Els fòrums més importants a nivells internacional on es debaten les qüestions relacionades amb la biodiversitat, els drets de propietat intel·lectual i els drets de les comunitat indígenes son el Conveni sobre Diversitat Biològica, la FAO, la OMS i l'OMC (Organització Mundial de Comerç). A nivell regional: el Pacto Andino, ASEAN a l'Àsia i la Conferència Coordinadora de Desarrollo de Africa de Sur (SADCC), el NAFTA i altres acords de lliure comerç d'àmbit regional.

Mesures per reduir els accidents de trànsit

Pau Avenir

Redacció: Pau Avenir

Fòrum temàtic Sostenibilitat i Medi Ambient Fòrum transversal Regles de joc

Resum

Una de les causes de mortalitat i de lesions greus més importants en el nostre país són els accidents de trànsit. Les causes d'aquest drama que afecta a milers de famílies cada any i que té uns costos socials i econòmics enormes són múltiples.

Les tèbies mesures que l'administració pren, bàsicament de sensibilització, no estan a l'alçada de la gravetat del problema, que, per haver esdevingut habitual, sembla que sigui menys important o que ens porti a acceptar-lo amb fatalista resignació

El principal obstacle per emprendre mesures dràstiques és el pes que la indústria de l'automòbil té en la nostra societat actual. Algunes d'aquestes mesures: 1. Plantejar gradualment una reconversió del sector de l'automòbil 2. Senyalitzar espectacularment tots els "punts negres". 3 Fer un pla d'inversions per suprimir aquests punts negres a aplicar en el termini més breu possible. 4. Revisar les limitacions de velocitat per adequar-les a la realitat de cada indret específic i negociar amb els fabricants una limitació en la velocitat punta dels vehicles. 5. Posar limitacions a la publicitat dels automòbils en el sentit d'incloure avisos obligatoris, pagats pels anunciants sobre que conduir pot perjudicar greument la salut. 6. Incloure de sèrie en tots els automòbils comptadors de consum en pessetes que indiquin el cost real personal i social per quilòmetre. 7. Afavorir la creació d'una Associació de Víctimes de l'Automòbil. 8. Elaborar un pla amb tots els sectors implicats i la participació de la població sobre el futur del transport, de les ciutats i de l'energia que permeti a mitjà termini una actuació estratègica més racional, més saludable, més econòmica i més ecològica.

Diagnòstic

Una de les causes de mortalitat i de lesions greus més importants en el nostre país són els accidents de trànsit. En el conjunt del món, d'ençà l'acabament de la Segona Guerra Mundial els accidents d'automòbil han provocat tants morts com la pròpia guerra.

Algunes de les causes d'aquest drama que afecta a milers de famílies cada any i que té uns costos socials i econòmics enormes són: l'increment vertiginós de vehicles, cada vegada més ràpids i més potents que circula per una xarxa de carreteres bàsicament pensada i construïda per un altre tipus de vehicles i que determinats dies i hores, en alguns punts, queda saturada; la contradicció legal entre limitar la velocitat - per motius de seguretat i d'estalvi d'energia- i autoritzar els fabricants a vendre automòbils que poden anar al doble de la velocitat permesa; la publicitat en gran part centrada en la realitat imaginària de l'estatus social que confereix l'automòbil a qui l'adquireix ben allunyada del perill potencial que tot automòbil representa;

Les tèbies mesures que l'administració pren, bàsicament de sensibilització, no estan a l'alçada de la gravetat del problema, que, per haver esdevingut habitual, sembla que sigui menys important o que ens porti a acceptar-lo amb fatalista resignació.

El principal obstacle per emprendre mesures és el pes que la indústria de l'automòbil té en la nostra societat actual. És un dels motors, directa i indirecta, de l'economia, de la inversió, del consum, del treball, de les obres públiques... Com a sector econòmic, les assegurances comencen a ser les més preocupades pel problema. Una de les demències del sistema econòmic actual és que computa com a "producció" no solament la fabricació de vehicles sinó, també, la seva reparació per accidents i fins i tot les despeses sanitàries i els costos per defunció!

Objectius

Aplicar un paquet de mesures dràstiques que comportin una reducció notable dels accidents de trànsit amb l'objectiu d'estalviar morts, lesions i costos.

Mitjans i/o instruments.

1. Plantejar gradualment una reconversió del sector de l'automòbil no traumàtica cap a produccions de sistemes de transport més duradors, més segurs, més ecològics, més col·lectius.. (La indústria de guerra també genera molts beneficis i molta feina... però quan ha calgut s'ha reconvertit ràpidament).
2. Senyalitzar espectacularment tots els "punts negres" de les carreteres que la Direcció General de trànsit coneix documentadament per evitar el parany (si cal amb indicadors lluminosos amb el nombre d'accidents acumulats). Posar-hi càmeres de video permanents que gravin els infractors (i suprimir el tipus de control fotogràfic aleatori que no té cap altre eficàcia que la recaptatòria). Als EUA, que són exemple de tantes virtuts a imitar, malgrat tenir uns automòbils potents i ràpids, la limitació de velocitat (al voltant de 100km/h per autopista) és respectada, sota pena d'implacable sancions.
3. Fer un pla d'inversions per suprimir aquests punts negres a aplicar en el termini més breu possible. Revisar tot el sistema de senyalització viària per evitar els ensurts i maniobres imprevistes que provoca les indicacions deficientes o inexistent. Co-finançar aquestes inversions amb un percentatge dels beneficis que les asseguradores vagin obtenint per la reducció en el nombre i gravetat d'accidents.
4. Revisar a l'alça o a la baixa les limitacions de velocitat per adequar-les a la realitat de cada via i cada indret

- específic i negociar amb els fabricants una limitació en la velocitat punta dels vehicles que assegurí capacitat de resposta però que impedeixi als conductors sentir-se en un cotxe de carreres, molt per sobre del màxim legal.
5. Posar limitacions a la publicitat dels automòbils (com en el cas del tabac perquè té enormes costos sanitaris i socials) en el sentit d'incloure avisos obligatoris, pagats pels anunciants sobre que conduir pot perjudicar greument la salut (amb informacions sobre accidents, morts, cost quilòmetres... en general i el índex de sinistrebilitat del vehicle anunciat).
 6. Incloure de sèrie en tots els automòbils comptadors de consum en pessetes que indiquin el cost real personal (en combustible, reparacions, manteniment, amortització..) i social (construcció, manteniment, vigilància ... per càpita) de cada quilòmetre realitzat amb l'objectiu de sensibilitzar sobre el desorbitat cost del transport privat.
 7. Afavorir la creació d'una Associació de Víctimes de l'Automòbil perquè, més enllà del drama particular dels afectats i familiars, siguin un grup de pressió per induir canvis socials en la línia de la prevenció.
 8. Elaborar un pla amb tots els sectors implicats i la participació de la població sobre el futur del transport, de les ciutats i de l'energia que permeti a mitjà termini una actuació estratègica més racional, més saludable, més econòmica i més ecològica.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

"Pau Avenir" és el pseudònim d'unes quantes persones que al llarg dels darrers 15 anys han anat reflexionant sobre els sistemes socials i que ara, troben en el Fòrum Català, un marc per fer conèixer les seves propostes

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Mesures per un futur sostenible

Helena Fuster

Redacció: Núria Suesa

Fòrum temàtic Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal** Regles de joc

Resum

La creació de greus problemes mediambientals que amenacen la continuïtat de la vida al planeta tal com la coneixem demana solucions contundents i inaplaçables. Aquests problemes són conseqüència d'una situació caòtica a escala mundial, en la qual el 20% de la població obté el 80% dels recursos de forma no renovable, la qual cosa comporta un esgotament de recursos i una acumulació progressiva de residus tòxics que és insostenible. Aquesta situació ens demana tornar enrera en els camins equivocats: construir una nova cultura partint dels errors.

La utilització de recursos de manera sostenible passa per canviar els cicles econòmics oberts, que internalitzen beneficis i externalitzen costos, cap a estructures circulars de producció neta, en la qual el procés assegura la recuperabilitat i disponibilitat de les matèries primeres de forma no contaminant. Els residus generats hauran de ser mínims i amb possibilitat de reciclar-se. Pel que fa a les fonts d'energia, hauran de ser constants i descentralitzades. Aquests plantejaments, que a hores d'ara ja s'estan portant a la pràctica en més d'un país, requereixen un comportament compromès de la ciutadania, tant a nivell d'hàbits ecològics individuals com a nivell col·lectiu demanant la creació i l'acompliment de les necessàries legislacions, programes, convenis vinculants, etc.

Diagnòstic

1. L'espècie humana, capaç de grans coses, mostra també una miopia considerable (o voluntat manifesta d'ignorància) pel que fa a problemes gravíssims que hem arribat a crear i que amenacen tant la pròpia existència com la continuïtat de la vida al planeta tal com l'hem coneguda fins ara.
2. El ritme en l'ús dels recursos renovables ha superat el líndar de la seva regeneració i, a hores d'ara, és del tot insostenible.
3. La utilització dels recursos no es fa amb la deguda saviesa sinó que els transformem en contaminació: l'acumulació de residus tòxics està pendent de solució. Molts d'ells es van concentrant en les cadenes alimentàries i això és especialment greu en el cas dels residus nuclears.
4. Apareixen nous problemes a escala global, com ara les alteracions climàtiques del planeta que es desmarquen, per accelerades, de les oscil·lacions naturals que han anat succeint al llarg de la història; les conseqüències, per tant, són del tot impredecibles.
5. El suposat progrés o nou ordre mundial que justifica aquest cost mediambiental és, en realitat, un desordre en el qual el 20% de la població obté el 80% dels recursos de forma no renovable.
6. El món no és pas dels governants sinó de poderoses multinacionals que els controlen en favor d'interessos privats, de manera que, molt sovint, l'avenç dels primers en sensibilitat i informació no reverteix en el ciutadà com caldria.
7. Són motius d'esperança les millores mediambientals d'alguns països i la creixent tasca feta a nivell municipal (Agenda 21 de Ríu), però no n'hi ha prou perquè ni s'aplica tot el que es diu ni es fa amb la rapidesa que cal.

Objectius

Construir una nova cultura partint dels errors. Reconèixer que vivim en un planeta de recursos finits que no permet expandir-nos sense límits. Això ens demana tornar enrera en els camins equivocats:

1. Cal utilitzar els recursos de manera sostenible i, si no és possible, hem de cercar-ne altres.
2. Cal Gestionar els residus de manera que s'afavoreixi una major qualitat de vida per a tothom, entenent per qualitat de vida no el nivell actual de consum occidental, compulsiu i en massa, sinó el desitjat benestar personal i social, equilibrat amb la natura i autònom.

Mitjans i/o Instruments.

1. Promoció, dins de les nostres societats, dels canvis necessaris per substituir conceptes i tecnologies obsolets pels nous coneixements i tecnologies.
2. Usar estructures circulars (transformació de recursos renovables en productes necessaris, durables, reparables, reutilitzables i reciclables fins a tornar a subministrar el recurs del qual procedeixen) en lloc dels cicles econòmics oberts (les empreses internalitzen beneficis i externalitzen costos cap a la societat)

3. Promoure processos nets a nivell productiu, és a dir, que contemplin des de la conveniència social del producte fins la recuperabilitat i disponibilitat de les matèries primeres de forma no contaminant. La producció neta és l'instrument que està fent possible una nova revolució industrial: fàbriques netes, salubres, rendibles de forma harmònica amb el medi ambient, fets que reverteixen en una bona imatge de mercat i en més seguretat laboral.

4. Promoure i desenvolupar tecnologies relacionades amb l'obtenció d'energia a partir de fonts constants i descentralitzades (sol, vent, ...) de forma que siguin abastables per a tothom (patents obertes) i s'afavoreixi el seu ús.

5. Comportament exigent i compromès per part de la ciutadania demanant (i participant activament en) programes, lleis efectives, convenis vinculants arreu del planeta, etc.

6. Adoptar, paral·lelament hàbits ecològics coherents a nivell personal.

Documentació tractada:

Helena Fuster. 'Com fer un futur sostenible' Transcripció de la conferència al Fòrum de la Fundació Caixa de Sabadell el 19 de gener de 1998.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Helena Fusté és presidenta de GreenPeace Espanya.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Objecció fiscal, insubmissió política i desobediència civil per impulsar la sostenibilitat ecològica

Jordi Alemany

Redacció: Jordi Alemany

Fòrum temàtic Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal** Regles de joc

Resum

Aquesta és la segona part d'un conjunt de dues propostes que es complementen. Veure la primera part: 'Canvi d'impostos per a la sostenibilitat'

*"Un ésser humà que somnia tot sol
produeix sols un somni
però quan somnia en comú
es gesta una nova realitat"*
Dom Helder Camara.

*La crisi ambiental i el creixement de les desigualtats és abans que res l'expressió d'una crisi política planetària. El que cal doncs, és una estratègia política decididament orientada a la pau amb la natura, entre els éssers humans i els pobles, per a la construcció d'un món més just i ecològicament sostenible
Els mateixos que, gràcies a les seves estratègies polítiques i econòmiques, són els responsables de la destrucció de la natura i de la creixent desigualtat, difícilment poden ser a la vegada els intèrprets adequats dels processos de canvi.*

Portem dues dècades de discursos, informes i congressos carregats de preocupació pels grans reptes de la humanitat, com a succedani d'autèntica acció política. Cada cimera acaba amb l'acord d'un congrés posterior en el qual ja es prendran les decisions necessàries. I així continuem immersos en la política de sortir del pas, d'anar tirant, i de deixar que s'embarranquin totes les estratègies noves realment ambicioses: el 0,7 % d'ajuda al desenvolupament, la Tobin tax, l'Agenda 21, la reforma i democratització de les NNUU i les principals institucions internacionals, la condonació del deute extern dels països més pobres.... i sense afrontar de debó els grans problemes.

Com impulsar el canvi de sentit en el sistema fiscal i en les prioritats de les institucions polítiques i econòmiques dominants? Com aconseguir doncs el canvi de prioritats necessari? A través de quins mecanismes es poden generar processos que desencadenin les reaccions adequades per fer possibles els canvis?

S'imposa una revolució política i econòmica de caràcter i continguts nous, essencialment pacífica, però plena de profunda i ferma convicció espiritual. Una combinació adequada d'objecció fiscal, insubmissió política i de desobediència civil generalitzada pot ser el camí.

Diagnòstic

Els que tenen la responsabilitat i la capacitat de promoure els canvis en la forma d'actuar de les institucions econòmiques i polítiques, prediquen un canvi general de consciència, en comptes de canviar les pròpies estratègies. Els que han de prendre les decisions s'aparten de les seves responsabilitats, descarregant-les en la comunitat, desviant-les cap enfora i cap als altres.

Seria bo desconfiar de determinats enfocaments sobre la globalitat. La globalitat dels problemes, els ambientals en aquest cas, és contínuament utilitzada de forma perversa i abusiva pels governs nacionals, com a coartada per igualir les pròpies declaracions de bones intencions i retardar, o directament incomplir, els acords presos en les grans cimeres, amb l'excusa que no es poden aplicar mentre no siguin recollits pels altres governs. Acords que han estat reduïts prèviament a la mínima expressió, quan no clarament bloquejats pels gran lobbys dels països productors de petroli - per exemple en el cas de les emissions de CO2, a les successives convencions sobre el canvi climàtic-, o els grans consorcis empresarials dels sectors que veuen amenaçada la seva posició hegemònica o simplement els seus interessos, -com en el conveni sobre Biodiversitat, o sobre els Boscos.

De fet, desviar cap alguna trobada internacional -una cimera, un congrés...la responsabilitat i les expectatives que els ciutadans dipositen en els seus representants, per promoure els canvis necessaris, s'ha convertit en els darrers anys en el joc preferit del governs.

Per sensata que pugui semblar la referència al necessari canvi general en un marc d'actuació global, no deixa de ser un perill greu pretendre que les iniciatives necessàries depenguin de tal canvi. La idea que és necessari que tothom canviï per poder fer alguna cosa, dificulta i allunya la possibilitat i la responsabilitat de fer-hi alguna cosa ara i aquí. En realitat, això significa enterrar les perspectives de fer alguna cosa positiva concreta, doncs són

múltiples els motius que impedeixen en la pràctica que tots els governs tinguin en el mateix moment la mateixa voluntat, idèntic interès e iguals possibilitats d'actuació política i econòmica en una nova estratègia.

Quan un govern no desitja implicar-se, la falta de consens és l'excusa. Però, quan voi endegar projectes de producció d'armament, per exemple, passa per damunt de tot i pren la decisió, fins i tot sense consens i sense cap consulta, i ho califica de "lideratge".

Per altra banda, quan sembla que volen implicar-se, sempre s'objecta que no falta bona voluntat, sinó diners. Però, només cal comparar les xifres dedicades en els pressupostos estatals als diferents temes, per apreciar com es passen per alt de manera flagrant tasques capitals per enfocar adequadament els reptes ecològics i socials a favor d'altres prioritats. Observar les xifres concretes dels pressupostos estatals i les preferències que reflecteixen, produeix calfreds. La necessària revisió que les despeses públiques requereixen – entre d'altres les d'armament, militars i els programes d'investigació- mostra que, en realitat, aquestes serveixen per prolongar el passat, quan haurien de servir per enfocar el futur -posant de manifest, a més, la incapacitat per avançar realment en el canvi necessari per sortir del fals desenvolupament actual, mostrant en realitat la incapacitat dels governs per donar nova forma a la societat.

A la Primera cimera de la Terra a Stocolm, l'any 72, es va aprovar una resolució que demanava als països industrialitzats una ajuda pública mínima del 0,7 % del PNB per als països en desenvolupament. Al 92, a la Segona cimera de la Terra a Rfo es va tornar a recordar el compromís. Després de més d'un quart de segle, només 4 països compleixen aquests acords. La resta només continua afirmant que procuraran arribar-hi quan puguin.

Amb els actuals sistemes polítics i econòmics, no només, es priva a grans sectors de la humanitat de les bases elementals de la vida, la justícia i la dignitat, sinó que resulten cada cop més absurdament inoperants per resoldre la profunda contradicció entre l'agreujament de la major part del problemes mundials i les possibilitats que tenim per redreçar el sentit del desenvolupament afrontant-los de debò per resoldre'ls.

Per altra banda, els ciutadans -tots nosaltres- no solament estem sostenint amb els nostres diners un sistema injust i la majoria d'activitats destructores dels recursos i sistemes naturals, sinó que, a més, les estem subvencionant amb diners públics, que també paguem tots. Deixem de sostenir-lo, doncs, i construïm els mecanismes financers, petits o grans, que treballin al servei de l'home i per al canvi.

Objectius

Refundar, globalitzar i universalitzar la democràcia : democratitzar de debò les grans institucions internacionals, així com totes les altres institucions, grans o petites, nacionals o locals, en un ampli i profund procés de refundació de la democràcia per assolir de debò el canvi de prioritats necessari.

Refundar l'economia i els sistemes financers sota criteris ecològics i ètics tot creant els instruments de gestió econòmica per finançar les activitats constructives que desitgem en la línia dels bancs alternatius, ètics, dels pobres, les mútues d'autogestió italianes, els clubs d'inversió alternativa francesos... que ja estan funcionant arreu.

Globalitzar i universalitzar el dret : configurar nous estatuts, noves lleis i tot l'entramat jurídic necessari, tant d'ordre supranacional, nacional, local, com planetari per bastir un nou ordenament jurídic d'abast universal i planetari que articuli per un costat les aspiracions recollides en la Declaració Universal dels Drets Humans i, per altre, que reguli les actuacions de les grans associacions d'estats, dels organismes internacionals i dels grans grups financers, empresarials i mediàtics, que sovint s'escapen a les jurisdiccions actuals

Mitjans i/o instruments.

Una combinació adequada d'objecció fiscal, insumissió política i de desobediència civil generalitzada pot ser el camí

1. Objecció fiscal. Negar-se a pagar impostos mentre no canviï el seu sentit i es deixin de subvencionar les activitats ecològicament destructives i socialment injustes. Mentre, amb aquests diners organitzar caixes de resistència, bancs, fons d'inversió ètics o alternatius, o d'altres instruments de gestió econòmica per finançar les activitats constructives que desitgem.

2. Insumissió política. Negar-se a votar mentre els representants polítics no incloguin en els seus programes les mesures adequades per posar en marxa el necessari canvi del sistema impositiu i no s'adoptin mesures enfocades a la condonació del deute del països més pobres; assumir el 0'7 % com a mínim, d'ajuda al desenvolupament; la Tobin tax; i a democratitzar de debò les grans institucions internacionals, així com totes les altres institucions, grans o petites, nacionals o locals, en un ampli i profund procés de refundació de la democràcia per assolir de debò el canvi de prioritats necessari.

3. Desobediència civil. Negar-se a acatar les lleis i no reconèixer els tribunals que mantenen aquest estatus quo. Paral·lelament, configurar nous estatuts, noves lleis i tot l'entramat jurídic necessari, tant d'ordre supranacional, nacional, local com planetari per configurar un nou ordenament jurídic d'abast universal i planetari que articuli per un costat les aspiracions recollides en la Declaració Universal dels Drets Humans i, per altra, que reguli les actuacions de les grans associacions d'estats, dels organismes internacionals i dels grans grups financers, empresarials i mediàtics, que sovint s'escapen a les jurisdiccions actuals. Es a dir, globalitzar i universalitzar el dret.

D'on surt l'energia per posar en marxa un procés semblant ? De la força poderosa que dóna la convicció profunda, espiritual diria, de basar-se en la veritat i la justícia. Qui pot començar a endegar el procés ? Tots els individus,

associacions i entitats realment preocupades en construir una societat ecològicament sostenible i socialment justa. Són centenars de milers, milions, les persones que ja estan participant i treballant d'una o altra manera, en el terreny social, ecològic, dels drets humans, de la solidaritat, en l'ajuda als pobres del món... que expressen una demanda cada vegada més gran de resultats i no de paraules buides. L'única cosa que els falta és augmentar la seva influència, la seva incidència sobre els representants polítics i, si cal, substituir-los, tant en els governs municipals, autonòmics, regionals, nacionals com supranacionals, per que es portin a terme seriosament els canvis normatius i estratègics necessaris en la direcció adequada.

El canvi de sentit en els impostos pot ser el primer pas, però ben segur que no serà l'últim. Tanmateix, es fa necessària la senyalització estratègica de punts centrals per posar en marxa un ampli moviment autènticament renovador. Cal una mena de clau mestra, que no només obri la porta a la solució d'un dels problemes, sinó que al mateix temps doni accés a la solució dels altres problemes generals relacionats. Ni els representants dels interessos econòmics que, amb la destrucció de la natura i l'explotació de la injustícia, fan negocis a costa de la humanitat, ni els representants polítics, ni els governs que per acció o ommissió ho permeten, ja no poden ignorar més la ferma voluntat i la profunda convicció de les persones que desitgen aturar aquest estat de coses i transformar-lo en una manera digna de viure que aprofita a tots i a ningú no perjudica.

Documentació tractada:

La proposta es basa en tots els moviments essencialment pacífics antics i moderns que han contribuït poderosament al canvi de situacions injustes al llarg de la història. Des de el boicot dels camperols irlandesos al 1880 en negar-se a treballar i a acceptar les injustes retallades dels salaris imposades pels propietaris de la terra, fins al moviment de desobediència civil encapçalat per Martin Luther King per a la defensa dels drets civils de la població negra als EEUU. Del boicot a actuacions de grans companyies com la Shell per aturar l'esfondrament d'una plataforma petrolera en desús al Mar del Nord o la Nestlé per aturar la seva campanya en contra de l'alletament matern als països del Sud, fins al moviment d'objecció de consciència i d'insubmissió al servei militar obligatori o el moviment de les sufragistes a favor del vot de les dones. Del boicot al sucre obtingut amb el treball dels esclaus a Anglaterra el 1792 al boicot dels productes obtinguts amb l'explotació del treball infantil en els nostres dies. De les campanyes en les que participà Gandhi a favor dels drets civils de les minories de color a Sudàfrica a la seva contribució a la independència de la Índia. De les diverses campanyes organitzades per grups ecologistes com Rainforest Action Network en contra de la producció d'hamburgueses amb carn d'animals alimentats en pastures d'Amèrica Central, obtingudes mitjançant la deforestació, fins al boicot a les empreses i bancs que tenien relacions econòmiques amb la Sudàfrica del apartheid... El moviment de transició democràtica a Txecoslovàquia al 1989 liderat per Václav Havel...

Les principals entitats que treballen actualment en temes relacionats són, entre d'altres :

Ethical Consumer Reserch Association, ECRA. (Associació d'investigació per un consumidor ètic). A Anglaterra publica bimensualment 'The Ethical Consumer'.

Essential Information' als EEUU publica mensualment 'Multinational Monitor' (Vigilant de multinacionals) i 'Corporate Crime Reporter'.

Boycott Quaterly, revista trimestral sobre boicots publicada a EEUU.

Stichting Onderzoek Multinationales Ondernemingen, (Centre d'Investigació d'Empreses Multinacionals, SOMO), Holanda.

Council on Economic Prioritis CEP (Consell sobre prioritats econòmiques), EEUU.

Public Information Network, PIN (Xarxa Publica d'Informació) EEUU.

Institute for Public Policy Research, IPPR (Institut per a la investigació pública de polítiques) Anglaterra.

Clean Clothes Campaign; Fair Trade Mark; OXFAM; PAN Pesticide Action Network

RAN Rainforest Action Network.

Human Rights Watch a gopher://gopher.igc.apc.org:5000/11/int/hrw

CORPORATE WATCH a <http://www.corpwatch.org/home.html>

Webactive EEUU a <http://www.webactive.com>

Institute for Global Communications a <http://www.igc.org/igc/>

Essential Information a <http://www.essential.org/EI.html>

UKSIF UK Social Investment Forum a <http://www.arq.co.uk/ethicalbusiness/uksif/home.htm>

EIRIS Ethical Investment Research Service a <http://www.personal.u-net.com/~gaeia/gaeiaers.htm>

Risparmio etico e solidale a <http://www.citinv.it/equo/magit.htm>

Cooperativa verso la Banca Etica a <http://www.citinv.it/equo/be/>

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Animador sociocultural, expert en temes de medi ambient i formació ocupacional. Ha col·laborat en diverses publicacions ecologistes i d'educació ambiental: Alfalfa, Ajoblanco, Integral, Papers de Joventut, revista Tots, editada pel Centre UNESCO de Catalunya, entre d'altres.

Redactor dels articles d'ecologia i energies renovables de El Temari editat anualment per Difusora Internacional S.A. del 1979 al 1984; autor del llibre Las otras energias editat per H. M. B (Círculo de Lectores) Barcelona 1982.

Promotor de l'escola de formació ocupacional Can Xatarra.

Col·laborador en la campanya de sensibilització "Aquí hi ha gana" promoguda per veïns de Ciutat Vella a l'hivern de 1986-87, en plena eufòria olímpica; i en la posta en marxa del Centre Solidari del Casc Antic de Barcelona inaugurat el febrer de 1988.

Actualment es col·laborador de la Coordinadora Catalana d'Empreses d'Inserció Social.

Professor d'IKEBANA -art floral japonès.

Treballa a la Fundació Institut Pacis en la gerència de Can Bordoí

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Gandhi, encapçalant la marxa pacífica de la sal, que aplegà a milers i milers de persones, contribuí poderosament a la independència de la Índia. El anglesos mantenien el monopoli de la sal i en cobraven impostos, que apujaven segons la seva conveniència, i que afectaven especialment els més necessitats. Entre d'altres disposicions clarament colonials, la llei britànica només permetia obtenir sal a les botigues monopolitzades pel govern, prohibint-ne als hindús la seva lliure recollida i comercialització. Recollint un grapat de sal de la vora del mar -un flagrant delictes segons les lleis britàniques- Gandhí denuncià i s'oposà pacíficament al sistema que afavoreix la injustícia i mereix ser revocat

Plans Energètics Locals, Alternatius i Tous (PELAT)

Josep Puig i Boix

Redacció: German Pelayo Puntas

Fòrum temàtic Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal** Regles de joc

Resum

Un Pla Energètic Local Alternatiu i Tou (PELAT) és, tal com indica el seu nom, un projecte portat a terme a iniciativa d'un ajuntament, una agència local d'energia o una entitat local (Consell Comarcal) per a la implantació i aprofitament de les fonts d'energia netes i renovables que hi ha en el territori d'una entitat local (municipi, comarca, etc.) Els PELAT tenen per finalitat l'autogestió energètica dels pobles i dels habitatges, la substitució dels actuals sistemes centralitzats, i la responsabilització dels usuaris dels serveis energètics sobre les seves necessitats reals, així com sobre la capacitat de càrrega del territori en qüestió i sobre les externalitats negatives causades per la producció en el seu territori.

La metodologia per a l'elaboració d'un PELAT consisteix en a) determinar les fonts i quantitat d'energia primària que la comunitat consumeix anualment i la seva distribució; b) fer un estudi prospectiu del consum energètic futur a partir de les tendències actuals; c) quantificar quin seria l'estalvi d'energia a partir de la implementació de polítiques d'ús eficient de l'energia; d) valorar les fonts locals d'energia renovables i estimar el seu potencial energètic per subministrar energia a la comunitat.

Diagnòstic

Els canvis en l'aprofitament i l'ús de diferents fonts d'energia han tingut lloc, al llarg de les darreres dècades, sota el paradigma del desenvolupament i creixement sense límits, sense tenir en compte els costos ecològics i socials, ni l'exhauriment de les fonts d'energia no renovables, ni la degradació del medi ambient i l'herència que es dexava a les generacions futures. La crisi energètica mundial i la crisi de valors que pateix la civilització de malbaratament creixent, fan pensar en la necessitat de posar en marxa polítiques que suposin la reorientació de les actituds en l'aprofitament i l'ús de les fonts d'energia.

D'altra banda, la tendència al gegantisme dels sistemes energètics industrialistes, oblidant els efectes negatius, sovint externs a la quantificació dels cicles d'aprofitament, distribució i ús de les fonts d'energia, com ara els desequilibris i dependències energètiques entre territoris o respecte a corporacions transnacionals, les falles en els sistemes de seguretat de les macroinstal·lacions energètiques, o la degradació ocasionada per la generació de residus.

Els governs dels estat-nació van acceptant les tesis ecologistes sobre canvi climàtic (i efecte hivernacle), les pluges àcides que poden donar (i de fet ja donen) lloc a desastres irreversibles, i comencen a afavorir polítiques de reducció d'emissions. La pretesa 'solució' que ofereix l'energia nuclear en front als combustibles fòssils, només ho podria ser a canvi de l'enverinament radioactiu dels sistemes naturals i la proliferació nuclear. La construcció de centrals nuclears ha afavorit als grans grups industrials i financers que es beneficien de la seva construcció i el seu finançament.

Mentrestant, alguns països comencen a fer passes, més o menys importants, en l'aprofitament i ús de les fonts d'energia, alguns amb esquemes centralitzats i altres descentralitzats.

Objectius

Modificar els consums energètics d'un territori en funció de la disponibilitat de fonts d'energia netes i renovables i del seu potencial, així com de la seva "capacitat de càrrega", llindar per sobre del qual es descontrolarien els equilibris ecològics.

En concret:

-Utilitzar tecnologies de petita escala i/o escala comunitària, per a fer possible la captació, transformació i ús de l'energia solar, en les seves formes directa i indirecta, i per a facilitar la comprensió dels sistemes energètics per part de les persones que els fan servir.

-Potenciar els sistemes energètics descentralitzats, que utilitzin les fonts locals d'energia neta i renovable, que siguin propietat de la comunitat que els gestiona i fa servir, facilitant un control democràtic a nivell local, i posant traves a la monopolització d'un bé comú bàsic com és l'energia

Cercar el reequilibri socioterritorial en matèria de consum energètic i de propietat de les plantes productores.

Mitjans i/o instruments.

Un Pla Energètic Local Alternatiu i Tou (PELAT) és, tal com indica el seu nom, un projecte portat a terme a iniciativa d'un ajuntament, una agència local d'energia o una entitat local (Consell Comarcal) per a la implantació i aprofitament de les fonts d'energia netes i renovables que hi ha en el territori d'una entitat local (municipi,

comarca, etc.) Els PELAT tenen per finalitat l'autogestió energètica dels pobles i dels habitatges, la substitució dels actuals sistemes centralitzats, i la responsabilització dels usuaris dels serveis energètics sobre les seves necessitats reals, així com sobre la capacitat de càrrega del territori en qüestió i sobre les externalitats negatives causades per la producció en el seu territori.

"La metodologia per elaborar un PELAT consta de quatre fases:

- a) Determinar les fonts i la quantitat d'energia primària que la comunitat consumeix anualment i la seva distribució entre els diversos sectors i sub-sectors.
- b) Fer un estudi prospectiu del consum energètic futur en un escenari d'utilització tant ineficient de l'energia com l'actual, a partir de les tendències actuals de creixements econòmic i demogràfic.
- c) Quantificar quin seria l'estalvi d'energia a partir de la implementació de polítiques actives d'ús eficient de l'energia. Això es faria analitzant separatament cadascun dels usos finals per conèixer quant pot millorar l'eficiència del sistema que cobreix la necessitat i quin hauria de ser el període d'implementació de les millors propostes.
- d) Valorar les fonts locals d'energia renovables i estimar el seu potencial energètic per subministrar energia a cadascun dels sectors i sub-sectors de la comunitat."

Documentació tractada:

Puig, Josep; Corominas, Joaquim "La ruta de la energía", Anthropos, Barcelona, 1990, p. 404-431

Puig, Josep; "Local energy plans Citizenry in action lobbying for a soft energy path", a Varis autors "Advancing democracy and participation challenges for the future. Selections from the XII World Conference of the World Futures Studies Federation (WFSF)" p. 43-52, Centre Català de Prospectiva/Centre Unesco de Catalunya, Barcelona, 1991

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Programa per una Ciutat Verda

Peter Berg

Redacció: Jordi Alemany

Fòrum temàtic Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal** Regles de joc

Resum

Per aconseguir una societat ecològicament sostenible calen canvis profunds en l'organització i configuració de les ciutats. Cada àrea urbana ha de desenvolupar un Programa de Ciutat Verda ecològicament orientat, que ofereixi una alta qualitat de vida per a tots els residents en harmonia amb la seva bioregió. L'enverdiment de la ciutat inclou plantar tota mena d'espècies vegetals, introduint la permacultura i l'horticultura orgànica en parcs, jardins i horts periurbans, però això no es limita a la re-vegetació. Inclou moltes més coses: la conversió a energies renovables; el desenvolupament de transports adequats; el reciclatge i reutilització intensius i extensius; més traspàs de poder i recursos econòmics als barris; suport per a les petites empreses i cooperatives amb sentit de responsabilitat social i ecològica; restauració dels hàbitats silvestres de l'entorn; una àmplia participació en la planificació de la sostenibilitat; i la creació de noves expressions artístiques i celebracions cíviques dels cicles estacionals i de les manifestacions de la vida

Diagnòstic

Les dades de població indiquen que dintre d'una dècada la meitat dels habitants del planeta viuran en ciutats : 3.300 milions d'habitants d'un total de 6.950 milions d' éssers humans. S'ha fet evident que si continuen els nivells i tipus d'explotació actuals dels recursos naturals, la biosfera no els podrà suportar. El consum de sòls i aigua, l'elevat consum d'energia i recursos, la producció ingent de residus i l'emissió galopant de contaminants són els indicadors fonamentals en la determinació de l'impacte ecològic de les ciutats. La petjada ecològica, és a dir, l'impacte global de les ciutats en els ecosistemes propers i llunyans, és desmesurat, sobretot el dels països més rics. L'actual sistema socio-econòmic, obsessionat amb el creixement purament crematístic, amenaça amb superar la capacitat de càrrega dels ecosistemes naturals en els que es sustenta, a més de continuar augmentant la distància entre països i persones pobres i riques.

Objectius

- Assolir una ciutat ecològicament sostenible, que respecti i s'integri en els cicles ecològics.
- Assolir una ciutat autodependent que no desorgantizi ni desequilibri el territori.
- Fer participar els ciutadans en el disseny i planificació de la ciutat sostenible

Mitjans i/o Instruments.

Desenvolupar i posar en marxa un Programa per una Ciutat Verda que reculli els següents aspectes :

Adaptar els edificis públics a les energies renovables.

Equipar els edificis d'oficines, escoles, biblioteques, parcs de bombers, comissaries de policia, etc. amb els mitjans d'estalvi energètic i de producció de l'energia que necessiten a partir de fonts renovables.

Desenvolupar els transports adequats.

Facilitar autobusos i furgonetes per a empreses per transportar els empleats directament al lloc de treball; substituir l'ús del cotxe (per anar a comprar, recollir els infants a l'escola, trobar-se amb algú) per vehicles col·lectius elèctrics, i facilitar als veïns del mateix barri a compartir cotxes per anar a la feina. Impulsar l'ús de bicicletes i altres transports lleugers, especialment dissenyats per a la ciutat, així com la seva fàcil combinació amb el transport públic. Bicicletes municipals a disposició dels ciutadans a un lloguer molt baix, gestionades per cooperatives de barri per a la seva reparació i manteniment. Per reduir l'ocupació d'un cotxe per una sola persona, penalitzar-ne o prohibir-ne l'ús en hores punta i al centre urbà; apujar els impostos sobre els combustibles d'origen fòssil i assignar-los a la construcció de ferrocarrils lleugers; multiplicar els usos combinats a cada zona perquè les empreses i institucions siguin més a prop d'on viu la gent tot reduint així les necessitats de viatjar a la feina.

Iniciar el reciclatge i la reutilització en gran escala.

Establir la recollida al carrer dels productes domèstics reciclables, tant orgànics com fabricats. Exigir taxativament que es reprocessin tots els residus dels processos industrials, fent-ne responsables als seus productors. Establir petites indústries locals de materials secundaris. Comprometre els ajuntaments a comprar materials reciclats sempre que sigui possible, preferentment de fonts locals. Crear instal·lacions de tractament d'aigües grises per la seva reutilització a fi de regar jardins i arbres, rentar vehicles, netejar edificis, evacuar els WC, disminuint així l'ús d'aigua neta. Instal·lar unitats domèstiques per reciclar i reutilitzar les aigües que s'han fet servir dins de les cases.

Crear parcs agrícoles a les zones periurbanes

Restaurant els sòls i l'ús agrícola sostenible de les terres, desplaçant els usos no agrícoles fora dels límits del

parc. Racionalitzar l'ús de l'aigua: la seva distribució i depuració. Crear marques i controls de qualitat, així com canals de distribució cooperatius dels productes, gestionats pels propis pagesos.

Restaurar els hàbitats silvestres

Restaurar llocs naturals. Establir nous passadissos de vegetació nativa dins la ciutat que connectin els hàbitats perquè els animals es puguin desplaçar per les àrees urbanes sense impediments. Per a crear i intercomunicar aquests corredors biològics, restaurar els rius, rierols i els corresponents boscos de ribera a tots els llocs on sigui possible, s'han de recuperar els rius i les rieres, que han sigut colgats i transformats en clavegueres.

Donar poder als barris.

Augmentar el percentatge d'ingressos fiscals que correspon als municipis respecte dels estatals i autonòmics, al cap i a la fi els municipis són la part de l'administració més propera als ciutadans i en millors condicions d'afrontar els serveis que aquests necessiten. Retornar un alt percentatge dels ingressos tributaris municipals als consells i assemblees de barri per a l'ús local directe. Millorar les comunicacions del barri amb la provisió de materials, infraestructures i espais comunitaris de trobada pública i per a les associacions i entitats veïnals i cíviques, com ara hotels d'entitats i instal·lacions per a radio FM, TV per cable, accés a internet... gestionades pels propis consells i assemblees de barri. Ajudar les empreses i cooperatives amb responsabilitat social. Crear nous llocs de treball mitjançant l'ajut a les empreses petites i cooperatives orientades a la sostenibilitat, tot facilitat "vivers" d'empreses on compartir despatxos, equipaments, serveis i materials. Instar els ajuntaments a comprar articles i serveis d'aquestes noves empreses.

Transformar la fiscalitat.

Es tracta en primer lloc de deixar de subvencionar les activitats clarament destructives i reestructurar el sistema fiscal existent, que és una relíquia dels temps passats, bo i reduint els impostos de les activitats constructives com ara el treball i els estalvis, incrementant-los paral·lelament en les activitats destructives, com ara les emissions de CO₂, de diòxid de sofre, la generació de residus tòxics, l'ús de matèries primeres verges i l'ús de plaguicides i herbicides, entre d'altres. Això frena les activitats destructores i estimula altres sistemes, ecològicament sostenibles i prou coneguts, de satisfer les nostres necessitats. Aquests impostos es poden anar introduint d'una manera sistemàtica i previsible, permetent així a les empreses prendre les decisions oportunes d'inversió, o als ciutadans les de compra, tenint presents els canvis previstos en el sentit dels impostos.

L'ús alternatiu del estalvi.

Es tracta de dirigir la inversió dels nostres diners i estalvis envers la responsabilitat social i ecològica. De promoure diversos sistemes i organitzacions, petites i grans, a escala local i nacional, per tal d'utilitzar l'energia acumulada en forma de diners o estalvis en el finançament i la promoció d'empreses i activitats amb una clara intenció social i ecològica. Cooperatives financeres o de crèdit; bancs verds o alternatius; fons d'inversió ètica; títols verds; clubs locals d'inversió socio-ecològica; mútues d'autogestió (entitats cooperatives que assessoren a les empreses auto-gestionades associades i que promouen l'intercanvi de diners entre els seus socis, per ajudar-ne el finançament); bancs o institucions dedicades a desenvolupar el micro-crèdit per als més desfavorits; iniciatives d'estalvi destinades a ajudar a països del Tercer Món, com ara els fons d'inversió per al desenvolupament solidari... A més, cal desenvolupar entitats la finalitat de les quals és la investigació dels diferents grups empresarials de tots els sectors i volums de facturació, per saber el seu comportament respecte als diferents paràmetres eco-socials, per tal que els inversors puguin actuar en conseqüència. Investigant, a més, els diferents fons d'inversió convencionals per oferir informació útil i assessorament a d'altres consultors financers. S'ha de promoure el debat i la conscienciació sobre la responsabilitat social i ecològica de les empreses, sobre l'ús dels diners i les inversions. És important crear centres d'estudi per al desenvolupament de l'economia social i l'economia ecològicament sostenible.

Crear i desenvolupar establiments de ciència.

Normalment, la investigació científica i tecnològica està molt mediatitzada i dirigida pels interessos dels grans grups empresarials privats o estatals. En els establiments de ciència, la investigació es focalitza envers les necessitats dels ciutadans, les petites empreses, els sectors de l'economia social i ecològica, així com cap al desenvolupament de les tecnologies alternatives, de baix impacte, apropiades perquè la comunitat les gestioni. Aquests establiments s'interrelacionen en xarxa, tot cobrint les diferents especialitats i aspectes dels diversos sectors i àmbits d'investigació. Hi treballen investigadors amb esperit jove, sota el criteri de ciència per al poble (Science for the People). Es seleccionen i es recopilen els treballs de fi de carrera que normalment queden arxivats a les facultats i, a més de les pròpies línies de treball, s'actua "sota demanda" de les associacions o federacions de cooperatives, petites empreses, sindicats, entitats veïnals, o ONGs d'ajut al desenvolupament. Es financien en part a través de les aportacions d'aquestes entitats, en part amb fons estatals d'ajut a l'I+D i en part amb fons que provenen de les institucions d'inversió ètica. A més de feines d'investigació, realitzen importants tasques de divulgació tecnològica i científica a la comunitat.

Obrir el procés de planificació per a la sostenibilitat.

Demandar als veïns quins desitjos o visions tenen per al futur i convertir-los en guies que determinin els canvis. Adoptar "normes de responsabilitat" que obliguin els càrrecs electes i els funcionaris a mantenir la salut de la ciutat i dels seus habitants. Si no compleixen aquesta funció, fent possible que s'intoxiqui l'aire, l'aigua, el sòl i la salut, els ciutadans poden prendre accions legals contra ells a més de destituir-los.

Celebrar la vitalitat del lloc on es viu.

Ajudar a la creació de mitjans de senyalització i comunicació local (murals, cartelleres, indicadors) que incorporin

característiques del lloc. Organitzar celebracions públiques dels esdeveniments naturals com ara el pas de les estacions, les migracions dels animals, la florida dels arbres i d'altres manifestacions de la vida. Facilitar guies als llocs naturals, i informació de la flora i fauna que cohabita amb nosaltres a la ciutat. Algunes d'aquestes mesures representen una reducció de despeses i una eliminació de residus a un escala immensa. La majoria d'elles creen nous llocs de treball i contribueixen a l'autosuficiència. Això és només un grapat de possibilitats d'entre les moltíssimes que es poden realitzar.

Documentació tractada:

Aquesta proposta ha estat extreta dels articles sobre bioregionalisme i el Programa per a Ciutats Verdes publicats a l'Alternatiu, butlletí d'Alternativa Verda, de l'equinocci de tardor de 1994.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Peter Berg, juntament amb Judy Goldhaft, veterans ecologistes, varen ser uns dels animadors als inicis dels anys 70, del Frisco Bay Mussel Group, amb la finalitat d'alertar els habitants de la badia de San Francisco dels atemptats que s'havien comès i s'estaven cometent sobre la resta de la comunitat biòtica de la zona i, alhora, suggerir estratègies per re-habitar la badia.

L'any 1973 van fundar la Planet Drum Foundation, que publica des d'aleshores la revista "Raise the Stakes" on s'hi poden trobar escrits de Raymon Dassmann, Gary Snyder i altres. L'any 1978, Peter Berg va coordinar la publicació de "Reinhabiting a Separate Country: a Bioregional Anthology of Northern California". Més tard realitzà la coordinació de l'obra: "A Green City Program for the San Francisco Bay Area".

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

La Proposta de Peter Berg ha estat completada amb aportacions extretes de L'estat del món 1998 publicat pel World Watch Institute i algunes aportacions del redactor Jordi Alemany extretes de fonts diverses.

Vies d'implementació:

L'èxit d'un Programa de Ciutat Verda depèn d'una nova i radical consciència de viure a la ciutat per part dels individus i les institucions.

Ja existeixen molts grups dispersos que treballen en diversos sectors vers la sostenibilitat ecològica de la vida urbana i que poden oferir els seus plantejaments com a elements d'un programa global, un "paraigües verd" que impulsi els grans canvis governamentals que es necessiten. Per exemple, per a la transició des dels combustibles fòssils contaminants i la perillosa i costosa energia nuclear a les energies renovables, com ara la solar, la hidràulica, l'edílica, la utilització renovable de la biomassa, o bé l'hidrogen. Es poden reclutar representants d'entre les empreses d'energies renovables, dels grups sindicals i veïnals... que es beneficiaran de la creació de llocs de treball, i de les agències que regulen la producció i la utilització d'energia, així com dels grups de defensa del medi ambient i de les energies alternatives. El perfil de "vida urbana pionera" inclou aquests elements: treballar a temps parcial, potser en feines diverses, alguna d'elles amb sentit cooperatiu o comunitari, en lloc de fer 40-45 hores setmanals en un sol lloc de treball al servei de l'augment del capital; produir una quantitat d'aliments de manera habitual en horts comunals o de barri; reciclar els residus i l'aigua domèstica; equipar els edificis per conservar energia i per produir-la de fonts renovables; restaurar l'entorn natural, estendre la permacultura en jardins i horts urbans o periurbans; reduir o eliminar l'ús de l'automòbil personal; desenvolupar noves formes més democràtiques d'organització del treball; invertir l'energia acumulada en forma d'estalvis en empreses i projectes ecològicament sostenibles i socialment responsables; participar en expressions culturals que reflecteixin motius bioregionals, sentiments planetaris i de celebració de la vida; participar en consells de barri i associacions de treball comunitari per resoldre molts temes: des de la planificació i la justícia fins a serveis socials i celebracions. Aquesta forma de vida substituirà l'existència urbana actual, sovint alienant, i escapista, per una gran varietat d'activitats estimulants i creatives. Enmig d'una metròpoli densament poblada, els ciutadans es podran identificar plenament amb el seu barri-poble. Molta gent ja posa en pràctica alguns aspectes d'aquesta vida urbana transformada, quan això ho faci la majoria de les persones, la vida a ciutat serà més rica i gratificant. En una ciutat dotada de Programa Verd, els ciutadans i ciutadanes tenen més interacció amb el govern municipal que no pas ara, un govern que es veu com un instrument per realitzar la intenció dels residents de fer la ciutat autosuficient i sostenible.

Repensar els nous models d'habitat col·lectiu

Maria José Masnou Morera

Redacció: Maria José Masnou Morera

Fòrum temàtic Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal** Regles de joc

Resum

La proposta voldria repensar l'habitatge, com a escenari futur, de l'espai físic i entorn immediat a on es desenvoluparà en molts casos gran part de les activitats domèstiques, socials, laborals i d'oci. Existeix una tendència a diluir els límits entre aquests espais. Les propostes que vulguin incorporar totes les prestacions que requereix aquest àmbit canviant, hauran de tenir un plantejament multidisciplinar. Que tingui en compte: l'arquitectura, la sociologia, el medi ambient, la gestió econòmica, els processos... És important, no solament entendre aquest àmbit com una qüestió física, vinculada a l'espai d'ús privat, sinó incorporar espais d'ús comú.

Diagnòstic

1. EL PROGRAMA :

Necessitat de la configuració personal de l'habitat físic.

Incorporació de nous perfils familiars i d'interacció social. (Famílies monoparentals, tercera edat, col·laboració intergeneracional, treball social...).

Es tendeix a segregar els col·lectius generacionals, amb habitatges específics.

El tipus arquitectònic convencional com a model a aconseguir, encara està fortament arrelat en la majoria del conjunt social.

2. GESTIÓ I PROCESSOS:

Necessitat d'adequació de l'oferta del mercat a nous models.

Incapacitat dels agents promotors i prescriptors de la política d'habitatge d'evolucionar amb la suficient agilitat als canvis, que es produeixen.

No es proposen models de finançament creatius i flexibles i rentables que permetin al concepte d'habitatge i propietat, evolucionar amb les etapes vitals dels que les ocupen i les seves necessitats i no viure ancorats a propietats obsoletes.

3. ARQUITECTURA I TÈCNICA :

La normativa d'habitatge de protecció social dona poc marge per tipus arquitectònics flexibles alternatius. Un sistema d'infraestructures bàsiques (aigua, energia, sanejament, informació ..) disperses, poc flexibles i polivalents.

Solucions constructives de tancaments interiors rígids i no reversibles.

La necessitat d'adaptació d'aquest tipologies rígides, generen en els projectes de reforma una quantitat important de material de rebuig i enderroc de difícil aprofitament o reciclatge.

No existeix pels usuaris la possibilitat de lliure elecció sobre la modalitat de subministrament energètic que desitjarien, marginen la possibilitat d'ús d'energies renovables.

Objectius

1. EL PROGRAMA :

a). Possibilitar la configuració personal de l'habitat físic.

b). Oferir opcions d'espai habitable accessible als diferents perfils socials, i a les activitats que tenen lloc dins d'aquest espai físic.

c). Propiciar la barreja generacional, com un valor a recuperar.

d). Intentar un canvi de valors conforme, l'habitatge ja no sigui d'una manera tan evident un símbol d'estatus i de representació formal del valor de l'individu i la família dins de la societat. I que té una materialització evident en la manera d'entendre la significació de les peces de l'habitatge i de l'ús que se'n fa.

2. GESTIÓ I PROCESSOS :

a). Adequació de l'oferta del mercat a un tipus diferent i no convencional de demanda.

b). Els agents promotors i prescriptors de la política d'habitatge, han de recollir amb normativa i propostes àgils les tendències cap les quals evoluciona la realitat de l'habitat "privat", i marcar així les directrius bàsiques.

c). Models de finançament creatius i flexibles i rentables que permetin evolucionar el concepte d'habitatge i propietat, amb les etapes vitals dels que les ocupen.

3. ARQUITECTURA I TÈCNICA :

a). Solucions tipològiques, constructives i tècniques : flexibles, polivalents i correctes amb el medi ambient.

b). Serà el sistema de subministrament d'infraestructura bàsica, el que doni lloc a les cèl·lules mínimes bàsiques d'espai habitable.

c). L'usuari tindrà la possibilitat de decidir a quina modalitat de subministrament i tipus d'energia es connecta, poden optar per una modalitat combinada o autosuficient.

Mitjans i/o Instruments.

1. EL PROGRAMA :

a). Configuració lliure de les particions i acabats interiors de l'habitatge a partir d'unes cèl·lules bàsiques de serveis.

La compra o el lloguer seria en concepte de l'estructura, embolcall, serveis comuns i unitats d'infraestructura bàsica requerits i que estarien vinculats a mòduls dimensionals.

Les dimensions de l'habitatge podrien adequar-se i variar al llarg de les etapes vitals dels que les ocupen, concepte de creixement o reducció de l'espai vital. (1*)

Es podrien dissenyar uns mòduls espacials de creixement o reducció, respecte a uns mòduls amb serveis bàsics.

b). Diferents opcions de dimensió de l'espai físic permetrien acollir diferents demandes dels col·lectius socials.

2. GESTIÓ I PROCESSOS :

a). L'acceptació del mercat de nous models d'habitatge, serà el millor instrument i dinamitzador de l'oferta de propostes no convencionals

b). L'entitat local que regula i promou la política de l'Habitatge i La Normativa tècnica estatal, deurà afavorir i ajudar a la proposta de solucions tipològiques creatives.

c). Models de finançament creatius i flexibles i rentables que permetin el concepte d'habitatge i propietat, evolucionar amb les etapes vitals dels que les ocupen. Disposar de modalitats de finançament i d'ús i gaudiment d'un habitatge mixtes, disminuint així el cost exagerat del finançament d'una habitatge.

En l'habitatge de propietat, es podrien considerar uns mòduls espacials bàsics de propietat adquirida, mentre fent referència al punt (1*) i haurien altres que podien tenir un règim econòmic d'ús i gaudiment, més flexible del caràcter d'un Leasing, que permetés retornar-lo o adquirir-lo definitivament d'acord a les necessitats de l'usuari.

3. ARQUITECTURA I TÈCNICA :

a). L'arquitecte ha de configurar models flexibles d'organització que permetin la viabilitat de funcionament dels mòduls bàsics, complementaris i àmbits comunitaris. Disseny dels mòduls bàsics de serveis, com a unitat bàsica de partida.

b). La cooperació entre els tècnics i el món de la indústria, deuria ajudar a consolidar solucions constructives i tècniques més eficients i barates. Solucions que per la seva banda deurien respondre criteris de: flexibilitat, reversibilitat i polivalència.

c). Facilitar des de la indústria una oferta de: materials, elements i components que permetin un procés personal d'acoblament i configuració de l'espai interior de l'habitatge amb uns nivells de qualitat importants.

Documentació tractada:

- En l'anàlisi dels canvis de Programa, el llibre " La Red " (Ed. Taurus 1998) que J.L. Cebrià va escriure, per encàrrec del Club de Roma.

- En el capítol d'objectius relacionats amb el tema del Programa recomanaria llegir l'amplia bibliografia escrita per arquitectes adscrits als principis del Moviment Modern, que parlen del "existenz mínimum" i de la problemàtica de l'habitatge col·lectiu, com: Le Corbusier i W. Gropius

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Ma. José Masnou, és arquitecta per la ETSAB (1990) i actualment treballa com a professional lliberal. També forma part de l'equip Docent de l'Escola Superior d'Arquitectura a la Universitat Internacional de Catalunya, com professora de l'assignatura "Ecologia i Sostenibilitat".

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Segells de garantia ecosocial al servei del Consum Responsable

Joan Torras i Prat
Transforma

Redacció: Dolors Paniagua Valle
Fòrum temàtic: Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal:** Regles de joc

Resum

La complexitat en les relacions comercials del sistema capitalista mundialitzat impedeix que els consumidors tinguin coneixement sobre el procés productiu i el trajecte distributiu del que consumeixen, i se'ls amaguen pràctiques com ara el genocidi de poblacions senceres i la destrucció del medi natural.

La proposta consisteix en marcar els articles de consum amb uns segells que orientin als consumidors sobre les condicions socials i ecològiques de producció i distribució del producte, per tal de proveir la informació necessària per possibilitar un consum responsable, és a dir amb consciència o coneixement dels seus efectes. Hauran de ser aplicables a tots els àmbits i sectors d'activitat econòmica.

Diagnòstic

El mercat ha esdevingut una complexa xarxa de relacions tècniques i burocràtiques d'abast planetari que interposa un gruixut mur de "nit i boira" entre les mercaderies i la seva "història". D'aquesta manera, se'ns amaguen les implicacions de la producció dels articles que consumim: quins i en quines condicions socials, ecològiques i econòmiques han estat elaborats, fabricats o conreats.

En aquest mercat es produeix la transmutació màgica per la qual el menyspreu de la vida humana, la tortura, l'assassinat i el genocidi poden esdevenir objectes oferts al nostre delit, i com l'emmetzinament de l'aire i l'aigua, la devastació de terres i vides, esdevenen mercaderies al vent dels nostres plaers.

Objectius

- Restablir mecanismes de retroalimentació entre les nostres opcions quotidianes de compra i/o consum i els seus efectes econòmics, ecològics i socials, tant en el nostre entorn immediat com en el context global del planeta (físic i social).
- Afavorir els processos de producció respectuosos amb el medi ambient i la salut, i que promouen unes condicions laborals dignes.
- Propiciar una nova cultura que confronti la lògica econòmica i comercial amb la lògica convivencial i comunitària, transcendent la competitivitat (corsa qualitat/preu) per un altre joc: el consum com a comunió conscient i recreació responsable del món..

Mitjans i/o instruments.

L'instrument que es proposa és el segell de garantia ecosocial: es tracta de marcar els articles de consum amb uns segells que orientin als consumidors sobre les condicions socials i ecològiques de producció i distribució del producte, per tal de proveir la informació necessària per possibilitar un consum responsable, és a dir amb consciència o coneixement dels seus efectes. Hauran de ser aplicables a tots els àmbits i sectors d'activitat econòmica.

Documentació tractada:

No consta.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Sistema de control intern de les multinacionals responsables de la deforestació dels boscos humits

Rafael Conca Gomis

Redacció: Rafael Conca Gomis

Fòrum temàtic Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal** Regles de joc

Resum

Les grans multinacionals forestals estan provocant la deforestació dels boscos humits, amb la conseqüent pèrdua de biodiversitat.

Per tal de lluitar contra aquest fet, caldria constituir unes Societats civils sense ànim de lucre, de tendència ecologista o amb interessos en la indústria del reciclatge que comprarien paquets d'accions d'aquestes companyies reconduint-les cap a un millor aprofitament i ús d'aquest boscos de forma sostenible a l'hora que es compren terrenys de bosc verge per a preservar-los.

Diagnòstic

Les grans multinacionals forestals estan provocant la deforestació dels boscos humits, amb la conseqüent pèrdua de biodiversitat. Molts cops llur acció està amparada pels propis governs dels països a on hi ha aquests boscos, que cedeixen l'explotació de les terres a baix preu o fins i tot gratuïtament.

Una de les conseqüències més greus d'aquesta deforestació és la pèrdua de la biodiversitat inherent a aquest boscos, el que té conseqüències majors en l'equilibri ecològic del planeta..

Objectius

Evitar aquesta desforestació i conservar la biodiversitat

Mitjans i/o instruments.

Constitució de Societats Civils sense ànim de lucre amb dues funcions fonamentals:

a) Comprar accions de les dites multinacionals per poder accedir a llur informació i intentar d'influir en llurs accions d'explotació dels boscos humits i obligar-les a invertir en la recuperació i el reciclatge.

b) Comprar terres a l'Amazònia per tal de protegir-les de possibles explotacions destructives.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Sistemes de transport sostenible en medi urbà

Jose A. Prades

Redacció: German Pelayo Puntas

Fòrum temàtic Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal** Regles de joc

Resum

El sistema contemporani de transport urbà està basat, als països més industrialitzats, en el predomini de l'automòbil. Aquest sistema pateix diverses disfuncionalitats: a) els elevats costos econòmics que genera; b) el creixement d'aquests costos té lloc de forma inversa al de la seva eficàcia: major contaminació, més retards i saturació viària, més problemes de malalties, estrès i accidents greus i mortals, menor productivitat com a conseqüència de tot plegat, c) disfuncionalitat en augment pel creixement tant de la població com del mateix parc automobilístic.

'Els objectius són: a) posar a prova els mitjans disponibles més eficaços, a nivell ètic, social, tecnològic, econòmic i ambiental, per tal de millorar l'actual sistema de transports a escala mundial, partint d'una perspectiva social; b) reorientar l'actual sistema energètic cap al predomini d'energies renovables; c) reorientar els recursos actualment destinats a la innovació tecnològica militar a la recerca de nous mitjans de transport.'

La recerca dels sistemes alternatius, passa, en cada cas (ciutat), per la realització d'estudis interdisciplinaris, amb igual o major pes del fet social i polític sobre l'econòmic, el contrast amb les forces socials afectades i l'elaboració d'escenaris.

Diagnòstic

'L'actual sistema de transport urbà constitueix un servei essencial que esdevé cada cop més disfuncional a escala planetària. (...) Aquesta disfuncionalitat, segons la majoria dels especialistes, consisteix en que el actual sistema de transport urbà està fundat, en la pràctica, en un principi director que l'orienta i organitza: la tecnologia de l'automòbil. Aquest principi tendeix a considerar-se envellit i sembla no tenir futur. Les causes són:

a) és un sistema que compromet quantitats gegantines de diners que, a escala planetària, són prohibitives; b) es tracta d'un sistema disfuncional, el cost global del transport convencional basat a l'automòbil creix en raó inversa a la seva eficàcia en diferents aspectes: ambiental (augment de les combustions i escalfament del planeta), social (els índexs d'accidents greus i mortals i la degradació de la salut en termes d'estrès i diverses malalties), econòmic (l'augment de la densitat del trànsit, els retards considerables, la proliferació de cotxes... tot plegat ralentitza la productivitat econòmica); c) aquesta disfuncionalitat augmenta pel creixement demogràfic i pel creixement del mateix parc automobilístic.'

Objectius

'L'objectiu fonamental és posar a prova els mitjans disponibles més eficaços, a nivell ètic, social, tecnològic, econòmic i ambiental, per tal de millorar l'actual sistema de transports a escala mundial, renovar l'actual sistema energètic i reorientar-lo cap al predomini d'energies renovables, especialment l'energia solar, i finalment transferir la innovació tecnològica d'ús militar cap a usos de tipus civil i popular.'

'Els objectius generals lligats a l'ètica són: el compromís amb valors necessaris en la renovació social del món contemporani: prosperitat econòmica (per a tots), progrés social, salut ambiental, democratització dels processos de decisió, dignitat humana, equitat social, respecte cap a les generacions venidores' (...) 'Cal també provocar un gran moviment de cooperació entre països industrialitzats i països en vies d'industrialització: Les inversions massives en sistemes de transport sostenible poden afectar a la protecció del medi ambient i el desenvolupament del planeta'

'Els reptes específics, en un nivell més tècnic, són: a) La superació del problema que suposa la realitat de milions d'usuaris en les grans ciutats i la recerca de solucions que puguin resoldre les necessitats individuals de cadascun d'ells. b) Prioritzar, per a qualsevol tipus d'inversió addicional per crear nous mitjans de transport, la reorientació dels recursos tècnics i financers ja disponibles, amb l'objectiu de trobar una solució més rentable i avantatjosa, econòmica, ambiental i socialment. c) Mantenir en primer lloc les consideracions de caràcter social, pel davant de les tècnico-econòmiques, a l'hora de fer anàlisis de diagnòstic i previsions de planificació. Aquesta ha de ser integral i interdisciplinària.'

Mitjans i/o instruments.

No es donen mitjans i instruments concrets, més enllà de l'estudi, contrastació amb diferents institucions i experts i síntesi final dels casos, els quals són en si les propostes tècniques que inclourien aquests mitjans. El procés d'elaboració d'aquestes propostes tècniques, consistiria en:

'- La realització d'un estudi que lligui i integri sistemàticament els resultats dels anàlisis en tres dominis complementaris: a) les dades tècnico-econòmiques (optimització de les opcions a partir dels costos i avantatges, etc.), b) les mesures polítiques (quines han de ser les més eficaços), c) els valors de les principals forces socials implicades, en quines condicions recolzarien o no les diferents propostes alternatives.

- Sotmetre els resultats d'aquestes anàlisis a l'avaluació crítica de diferents participants (governos, empreses,

sindicats, ecologistes, universitaris...), per trobar les bases racionals o de consens.

- Elaborar una síntesi dels resultats d'aquests treballs: proposar escenaris de gestió integrada d'un sistema de transport sostenible àmpliament documentades i contrastades amb diferents fonts socials. Caldria fer arribar aquests escenaris a totes les entitats de les quals es vol conèixer l'opinió, i finalment, s'hauria de recollir la informació i les recomanacions per continuar el treball sobre una base més universalista i més aprofundida'.

Documentació tractada:

Prades, José A; "L'éthique de l'environnement et du développement", PUF, París, 1995, p.45-55

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Tres mesures per fer Barcelona més bonica, més segura i més solidària

Centre d'Estudis Joan Bardina

Redacció: Dolors Paniagua Valle

Fòrum temàtic: Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal:** Regles de joc

Resum

Presentat pel 1992, vertebrava tres projectes interconnectats que podrien fer de Barcelona un exponent de la remodelació social, cultural i econòmica d'una ciutat, aportant més elements que la simple remodelació urbanística, molt important però no suficient.

1. - *Barcelona bonica:* es proposa la substitució dels vehicles amb motor d'explosió per transports públics eficaços, barats i no contaminants.

2. - *Barcelona segura:* implantació d'una targeta electrònica única de pagament i d'identificació, extensible a les persones que visiten la ciutat.

3. - *Barcelona solidària:* implantació d'un salari vital per a persones sense treball ni recursos per viure dignament; els recursos econòmics per finançar el salari vital procedirien de la recaptació resultant de la implantació de la targeta electrònica.

El risc de l'experimentació prudent és sempre signe de vitalitat, obertura i creativitat. La Mediterrània encara ens pot donar claredat, harmonia i bellesa.

Aquesta proposta torna a tenir actualitat de cara als objectius d'una Barcelona socialment i ecològicament sostenible pel 2004

Diagnòstic

Barcelona té tres greus problemes que semblen insolubles amb les respostes parcials habituals (augment dels agents municipals i dels efectius policials, millora de les vies de circulació rodada...):

- L'aglomeració de vehicles amb motor d'explosió dificulta la circulació per la ciutat, boicoteja el transport públic i dispara els índexos de contaminació atmosfèrica.
- La inseguretat ciutadana que, entre altres factors, es veu afavorida per un tipus de mitjà de pagament com és el bitllet de banc, obsolet en relació a les noves formes de diner electrònic, més segur i que s'està imposant arreu.
- La misèria i marginació d'un nombrós sector de la població que, en no tenir feina ni recursos, està condemnat a mendicar, a robar o, en tot cas, a viure molt precàriament.

Objectius

- Reduir dràsticament el nivell actual de contaminació atmosfèrica.
- Minimitzar els robatoris a persones i establiments comercials.
- Assegurar a tothom els recursos necessaris per viure dignament.

Mitjans i/o Instruments.

Per donar solució als tres problemes esmentats, hom proposa:

- Substitució, dins del casc urbà, dels vehicles de motor d'explosió per vehicles no contaminants (taxis, camionetes i autobusos amb motor d'hidrogen, elèctric o combinat; metros, trens i tramvies) i de tracció humana (bicicletes). La implantació de vehicles públics no contaminants requereix: línies de crèdit per als fabricants d'automòbils que vulguin posar a punt la seva fabricació, i construcció de grans aparcaments-tallers-gasolineres per a vehicles amb motor d'explosió als afores de la ciutat per al seu ús interurbà. Gran part del pressupost municipal dedicat al trànsit de vehicles podria canalitzar-se cap a les inversions i reconversió dels sistemes de transport urbà. Els tallers, aparcaments, gasolineres, etc., podrien reconvertir-se i els agents municipals reorientar la seva feina.

- Implantació d'una targeta única de pagament i identificativa. El llançament de la targeta intel·ligent hauria de ser fet de forma conjunta per caixes d'estalvis, bancs, mercats, gremis de botiguers, taxistes, grans magatzems, actes culturals i esportius, restaurants, aparcaments, etc. Una tarja d'aquestes característiques donaria seguretat a tothom, generant un gran estalvi en policia i sistemes sofisticats i ineficaços de control i de seguretat. El servei es podria fer extensiu a les persones que visiten la ciutat (com ja es fa amb els estrangers a Lloret de Mar), que podrien dipositar la documentació i els diners a canvi de la targeta monetària i identificativa única. Arribar a un acord d'utilització d'una targeta única no és fàcil, però a França ha estat tota la banca la que l'ha implantat.

- La implantació d'un salari vital ciutadà és un dret que s'està plantejant (fins i tot ja ha estat implantat en alguns països, com ara el Canadà), no solament per tal que la solidaritat social passi de ser un principi a una concreció històrica, sinó com a necessitat del sistema per tal que la roda producció-consum funcioni. Per evitar qualsevol "picadesca" dels beneficiaris es podria basar també en la targeta electrònica, que en aquest cas permetria pagar

lloguer i articles necessaris, i es podria estendre a persones que portessin 3 anys amb certificat de pobresa, o que els centres de beneficència tenen enregistrats, o que la policia identifica com a vagabunds, transeunts o mendicants. Els fons necessaris per finançar el salari vital poden provenir d'un percentatge sobre les transaccions electròniques, en raó de l'estalvi generat per la seva implantació.

Documentació tractada:

Centre d'Estudis Joan Bardina; Pre-projecte "Barcelona bonica, segura i solidària", document no publicat.

Documentació addicional:

Centre d'Estudis Joan Bardina; "Algunes dades sobre la misèria a Barcelona" (extractes d'estudis).

Centre d'Estudis Joan Bardina; "Algunes dades sobre la monètica" (dossier de premsa).

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Una ecologia renovada a la mida dels nostres problemes

Ramón Margalef

Redacció: Núria Suesa

Fòrum temàtic Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal** Regles de joc

Resum

La humanitat és relativament jove en el seu accés a la categoria d'organisme dominant, amb només uns quants mil·lenis d'experiència en l'ús d'energies externes, en la reorganització de l'entorn. Potser uns quants més en practicar la transmissió d'informació i l'evolució cultural. Ara, es troba en plena crisi de creixement i l'entorn que li ofereix la Terra sembla ser estret per a les seves ambicions. La influència que exerceix sobre les altres formes de vida que l'acompanyen en l'aventura de la biosfera és crítica, però els conflictes més seriosos els té, no inesperadament, amb la pròpia espècie.

Els moviments ecologistes no són el suficientment sensibles per reconèixer la nostra inserció directa i total en la resta de la natura: amb freqüència, ens veiem com simples espectadors més o menys crítics del que passa en un escenari. L'ecologia ha tingut massa èxit popular pel poder d'atracció sobre la gent i com a recurs fàcil d'emocionar-la. Molt sovint, per raons ecològiques, es generen respostes a un nivell purament sentimental o de falsa religiositat.

Els riscos i esperances del nostre futur es recolzen en el panorama obert per l'evolució cultural, que està suplantant a l'evolució genètica. Aquest nou tipus d'evolució va lligada a una vida social, propícia al consens, a la imitació de comportaments basats en una ètica. I al parlar d'ètica, o més concretament, de bioètica sovint ens referim només a l'entrada o a la sortida de la vida, deixant de banda el període durant el qual som responsables dels processos més efectius de la nostra existència.

Ens cal anar més enllà en la reflexió, com a motor inicial del que podria ser una acció social més efectiva, partint de que ens sobra egocentrisme en les formes de pensar i actuar "ecològicament", així com tenint en consideració les àmplies possibilitats de distracció i engany que són contingudes en la comunicació, eina indispensable en la transmissió i acumulació culturals.

Diagnòstic

1. Diversos sectors de la societat s'han anat apropiant del poder d'atracció que podia tenir l'ecologia, d'una forma que sembla no del tot correcta i, encara, desorientadora. Aquesta apropiació ha desdibuixat la problemàtica real.
2. L'ecologia i els seus succedanis i derivats han tingut massa èxit popular: emocionar a la gent amb visions de la natura resulta ser un recurs fàcil, generador de respostes que molt sovint no superen un nivell purament sentimental o que es limiten a formes pròximes a la falsa religiositat del "jo sóc més virtuós perquè ...".
3. Molts aspectes fonamentals o derivats de l'ecologia no sortirien gaire ben parats si fossin sotmesos a un procés de deconstrucció, és a dir, de crítica més o menys raonada del comportament d'alguns dels seus practicants. Els moviments ecologistes no són el suficientment sensibles per reconèixer la nostra inserció directa i total en la resta de la natura, de tal manera que, molt sovint, ens veiem com simples espectadors, més o menys crítics, del que passa en l'escenari.
4. Els riscos i esperances del nostre futur es recolzen en el panorama obert per l'evolució cultural, que està suplantant a l'evolució genètica. L'eficàcia de l'evolució i transmissió culturals va lligada a l'existència de vida social tal i com es dona en la humanitat, propícia a l'evolució per consens, per imitació de comportaments basats en una ètica. La tendència actual de parlar de bioètica referint-se només a l'entrada (concepció, naixement) o a la sortida (eutanàsia) de la vida, deixa de banda el període durant el qual som responsables dels processos més efectius de la nostra vida.
5. La complementació entre evolució cultural i facilitat d'usar energies (amb conseqüent transformació de l'entorn, capacitat no tan exclusiva de l'espècie humana) és a l'origen de l'èxit biològic de la nostra espècie, a la vegada que ho és de moltes preocupacions "ecològiques": l'ús de cultura i d'energies reapareixen com a factors decisius en la competència entre individus d'una mateixa espècie de tal manera que, possiblement, siguem una espècie a punt de morir d'èxit.

Objectius

Principal:

Anar més enllà en la reflexió, com a motor inicial del que podria ser una acció social més efectiva.

Secundaris:

1. Davant del vici de pensar i, sobretot, d'actuar egocèntricament, activar la curiositat, la comprensió i el sentiment de ser parts conscients de la natura, actuant en conseqüència.
2. Millorar segons el context que ens dona l'evolució biològica, és a dir, obrint noves possibilitats que permetin conservar els avantatges de la vida amb menor consum de recursos.

Mitjans i/o instruments.

1. En relació a la població afavorir la reducció de la taxa de reproducció.
2. En relació al consum de recursos utilitzar de forma més eficaç l'energia solar, facilitant l'accés a noves tecnologies ja al nostre abast que superen l'eficiència de captació de les fulles de les plantes. Això sense detriment del règim o equilibri tèrmic de la biosfera, paràmetre que molt sovint s'obvia en el discurs ecològic sobre energies alternatives.
3. En relació a la conservació de la biodiversitat, entesa com a reserva de la natura, es proposa una acció poc practicada: prestar una major atenció als reductes abandonats o espais menors del paisatge (marges de camps, de rius i en general espais abandonats) que han persistit fins ara en una mena de reticle, com a estratègia complementària a la vigilància intensiva abocada a àrees protegides discontinues.
4. A nivell de l'evolució cultural, fer un esforç individual i als mitjans de comunicació per a fomentar l'ús més eficient i selectiu de la informació acumulada fins ara, evitant massa material frívol, trivial o sense sentit.

Documentació tractada:

Ramón Margalef. "Una ecología renovada a la medida de nuestros problemas." Fundación César Manrique. Colección Cuadernas Núm. 3 Lanzarote 1996.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Via verda Sant Llorenç-Collserola

Fòrum Terrassenc per a la Protecció i Ordenació del Medi Natural

Redacció: Arnau Queralt i Bassa

Fòrum temàtic: Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal:** Regles de joc

Resum

El Vallès, com altres parts de Catalunya, està experimentant un fort creixement urbanístic i els seus espais naturals, que conformen un important patrimoni agrícola, forestal i paisatgístic, estan amenaçats per aquesta expansió urbana i per diversos projectes d'infraestructures.

Davant aquesta situació es planteja la necessitat de crear un sistema reticular d'espais lliures - naturals, que possibiliti la connexió biològica i paisatgística del territori i que eviti l'aïllament de les àrees naturals existents, la proposta de la Via Verda Sant Llorenç - Collserola pot ser un primer pas per arribar a una bona solució.

Aquesta iniciativa té l'objectiu de fons d'assolir la igualtat de condicions pels sistemes urbans, d'infraestructures i naturals en el model d'ordenació territorial de Catalunya. També pretén conservar la diversitat biològica i paisatgística i potenciar l'existència d'espais lliures - naturals prop de les ciutats, tot millorant la seva qualitat ambiental.

Diagnòstic

El planejament urbanístic actualment vigent a Catalunya, lluny de presentar algun element encaminat a assolir un cert grau de sostenibilitat, és el fonament de l'important procés d'expansió urbanística i industrial que viuen certes àrees del nostre país.

El Vallès, tot i el ràpid creixement dels nuclis urbans i el fenomen de les urbanitzacions, encara manté àrees lliures i espais d'interès natural, agrícola i paisatgístic, algunes de les quals estan amenaçades pels plans urbanístics i per alguns projectes d'infraestructures com el Quart Cinturó.

La destrucció d'aquests espais comportaria doncs, la pèrdua d'una important reserva de patrimoni natural, agrícola i paisatgístic, a més de la desaparició d'uns elements que exerceixen una funció gens menyspreable com a mantenidors de la qualitat ambiental de les ciutats i pobles del Vallès. A més, suposaria la desaparició d'algunes connexions que encara existeixen, més o menys fragmentades, entre els espais naturals de la Serralada Litoral i de la Serralada Pre-litoral.

Tot i la necessitat manifesta de preservar-los, actualment el planejament urbanístic a nivell de Catalunya no contempla la seva protecció. El Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN), pla sectorial que estableix les àrees que es consideren com a protegides (teòricament) només preserva algunes zones muntanyoses de la Serralada Costera catalana i el Pla Territorial General de Catalunya (PTGC) preveu el creixement de les àrees urbanes de la plana vallesana.

Ni tant sols l'Anella Verda, el projecte de la Diputació de Barcelona concebut per connectar els espais naturals de la província, preveu la connexió en sentit vertical d'aquests (excepte dos petits corredors per acabar de formar aquesta anella).

Objectius

La Via Verda Sant Llorenç - Collserola estaria integrada dins d'una estratègia orientada a l'establiment d'un Sistema reticular d'Espais Lliures - Naturals, una xarxa d'espais naturals que permetés la connexió biològica i paisatgística de tot el territori vallesà (i català, a una escala més gran) i evités l'aïllament de les àrees naturals existents.

Els objectius d'aquesta estratègia i, per tant, de la Via Verda Sant Llorenç - Collserola són els següents:

- Connectar els espais naturals protegits.
- Conservar la diversitat biològica i paisatgística, així com potenciar-ne la millora i la recuperació.
- Completar el model d'ordenació territorial, tot intentant fer compatibles els sistemes urbans, el sistema d'infraestructures i comunicacions, i el desenvolupament del sistema d'espais lliures - naturals.
- Potenciar l'existència d'espais lliures - naturals prop de les ciutats.
- Millorar la qualitat ambiental.
- Gestionar responsablement el territori, tot aconseguint una reducció en els costos públics
- Establir un compromís social a favor de la conservació del medi natural i del paisatge.

Mitjans i/o instruments.

Per assolir els objectius que han estat explicitats es proposa la delimitació i reserva a nivell de planejament

urbanístic d'una connexió entre el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac i el Parc Metropolità de Collserola: la Via Verda. Les zones compreses dins del corredor dissenyat, amb una superfície de 6.400 hectàrees són:

1. Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac (caldrà ampliar-lo fins a la plana);
2. Mancomunitat paisatgística (antigament Mancomunitat Sabadell - Terrassa, formada per superfícies agrícoles i boscoses travessades per torrenteres);
3. Serra de Galliners (relleu forestat central);
4. Corredors Cerdanyola - Sant Cugat (espais intersticials entre zones urbanes o creixements perifèrics al llarg de la B-30).

Aquesta proposta, emmarcada en la definició d'un Sistema d'Espais Lliures - Naturals metropolitans de Barcelona, constitueix una destacada reserva de patrimoni natural, agrícola i paisatgístic, connecta importants espais naturals protegits (Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac i Parc Metropolità de Collserola) i s'interconnecta amb el corredor biològic i paisatgístic pre-litoral que travessa el Vallès en sentit longitudinal per la plana.

D'altra banda, s'encaixa entre dos eixos urbans importants en creixement (Matadepera - Terrassa - Rubí - Sant Cugat, amb 265.758 habitants l'any 1997 i Castellar - Sabadell - Sant Quirze - Cerdanyola, amb 274.354 habitants) i augmenta la qualitat ambiental d'aquests nuclis de població.

A part dels objectius estratègics dels quals sorgeix la proposta i que estan continguts a l'apartat anterior, a continuació es fa una relació dels objectius operatius i de les accions que caldrà emprendre per portar-la a la pràctica (la relació prové del document elaborat pel Fòrum Terrassenc que està referenciat a l'apartat de documentació):

Objectiu 1:

ENDEGAR LA VIA VERDA SANT LLORENÇ - COLLSEOLA PEL SECTOR DE LA MANCOMUNITAT SABADELL - TERRASSA (NODE VALLESÀ DE LA XARXA D'ESPAIS LLIURES - NATURALS METROPOLITANS DE BARCELONA.

ACCIONS:

- 1.a. Protegir i potenciar la capacitat connectora i estratègica dels terrenys de l'antiga "Mancomunitat Sabadell - Terrassa" des del punt de vista natural i paisatgístic.
- 1.b. Definir les bases ecològiques i tècniques que han de regir el disseny d'aquest connector.

Objectiu 2:

CONSERVAR LA DIVERSITAT BIOLÒGICA I PAISATGÍSTICA CONTRIBUTINT A LA MILLORA I RECUPERACIÓ.

ACCIONS:

- 2.a. Preservar la biodiversitat d'aquest territori, de les pressions urbanístiques, protegint els hàbitats existents a les fondalades dels torrents.
- 2.b. Possibilitar la capacitat connectora d'aquest espai lliure - natural amb els espais adjacents.

Objectiu 3:

REHABILITAR I RESTAURAR ELS INDRETS NATURALS QUE HAN ESTAT MALMESOS.

ACCIONS

- 3.a. Restaurar els sistemes naturals i els elements paisatgístics malmesos.
- 3.b. Restaurar les zones de contacte amb les àrees urbanes.

Objectiu 4:

INTEGRAR I REESTRUCTURAR ELS FRAGMENTES URBANITZATS I EDIFICATS EXISTENTS, AIXÍ COM LES ZONES DE CONTACTE AMB LES ÀREES URBANES I INFRASTRUCTURES DE COMUNICACIONS.

ACCIONS:

- 4.a. Aturar i endreçar els entorns edificats de la carretera N-150.
- 4.b. Redissenyar les urbanitzacions existents cap a models d'urbanització més adaptats i orgànics (equipaments de Mossèn Homs, Castell Arnau, Universitat Autònoma de Barcelona).
- 4.c. Permeabilitzar l'autopista A-17, facilitant el pas dels torrents i els camins.
- 4.d. Interrelacionar la Via Verda amb les xarxes verdes urbanes de les respectives ciutats.

Objectiu 5:

DESENVOLUPAR LA SEPARACIÓ - CONNEXIÓ ENTRE SABADELL I TERRASSA, MITJANÇANT LA VIA VERDA, SEPARANT ELS RESPECTIUS CREIXEMENTS URBANS PERÒ CONNECTANT LA CIVILITAT DE LES DUES CIUTATS.

ACCIONS:

- 5.a. Evitar qualsevol nou increment de la superfície urbanitzada.
- 5.b. Permeabilitzar les façanes urbanes deixant fluir la Via Verda cap a l'interior de les ciutats, connectant amb les xarxes verdes urbanes.
- 5.c. Optimitzar el funcionament de les infraestructures viàries existents per tal que el seu impacte sobre el medi natural sigui mínim.

Objectiu 6:

RECOLLIR LES DETERMINACIONS DE LA VIA VERDA EN EL PLANEJAMENT URBANÍSTIC.

ACCIONS:

- 6.a. Incidir en les determinacions del Pla Territorial Metropolità de Barcelona.
- 6.b. Implementar o modificar si cal els respectius Plans Generals d'Ordenació Urbana.
- 6.c. Redactar un instrument de planejament únic tipus Pla Especial, així com un Programa d'Actuació per a tot el conjunt.

Objectiu 7:

PROMOURE ELS VALORS EDUCATIUS, CULTURALS I LÚDICS, TOT APROPANT ELS CIUTADANS ALS VALORS DELS ESPAIS NATURALS PERIURBANS.

ACCIONS:

- 7.a. Fomentar programes educatius integrals adreçats als escolars i ciutadans en general.
- 7.b. Difondre i promocionar els valors naturals, culturals i lúdics.
- 7.c. Protegir i dinamitzar el patrimoni arquitectònic i paisatgístic.

Objectiu 8:

DISSENYAR UN MODEL DE GESTIÓ ACTIVA I INTEGRADA, ORIENTADA AL DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE PER AL CONJUNT DE LA ZONA, QUE SIGUI ECOLÒGICAMENT I ECONÒMICAMENT EFICIENT.

ACCIONS:

- 8.a. Potenciar l'economia rural existent.
- 8.b. Buscar nous sistemes de finançament i el suport d'amplis sectors de la societat.
- 8.c. Canalitzar noves demandes i afavorir la participació en els processos de planificació i gestió.

Objectiu 9:

ESTABLIR UN ORGANISME DE GESTIÓ INTERMUNICIPAL TIPUS MANCOMUNITAT PAISATGÍSTICA PER A LA PLANIFICACIÓ I LA GESTIÓ EFECTIVA DE LA VIA VERDA SANT LLORENÇ - COLLSEROLA

ACCIONS:

- 9.a. Reinventar l'antiga Mancomunitat Sabadell - Terrassa com a una "Mancomunitat Paisatgística" on es representin tots els municipis implicats.
- 9.b. Assignar al nou organisme competències de planificació, gestió i finançament, així com de vigilància.

Objectiu 10:

FOMENTAR I DIVULGAR LA VIA VERDA, CONNECTOR BIOLÒGIC I PAISATGÍSTIC EN ÀREES DENSAMENT POBLADES, COM A ACTUACIÓ EMBLEMÀTICA I ENGRESCADORA.

ACCIONS:

- 10.a. Potenciar la recerca, la formació i la difusió de totes les dades i experiències.
- 10.b. Estudiar iniciatives semblants per aprofitar-ne experiències.

Documentació tractada:

La proposta ha estat redactada principalment a partir del document "Via verda Sant Llorenç - Collserola. Un element fonamental del Sistema d'Espais Lliures - Naturals al Vallès Occidental", editat pel Fòrum Terrassenc per a la Protecció i Ordenació del Medi Natural i del Paisatge (juny 1996).

També ha estat consultada la documentació següent:

Germain, Josep (1997): La via verda Sant Llorenç - Collserola, a Depana en acció, núm. 13, hivern de 1997.

Borràs, A. et al (1996): Ecologia i territori a Catalunya. Una crítica al Pla Territorial General de Catalunya; Universitat Autònoma de Barcelona: Bellaterra.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

El Fòrum Terrassenc per a la Protecció i Ordenació del Medi Natural i del Paisatge està integrat pel Centre Excursionista de Terrassa, la Institució Catalana d'Història Natural, la Fundació Àngel Arisó i Campà, Pigot Grup Ornitològic de Terrassa i per la Fundació Privada Cultura i Comunicació (CIC).

Comentaris i Observacions:

Ecologia de la innovació: socialització de la innovació tecnològica

Michael de Bernardy

Equipe de recherche-action en développement (Univ.Pierre...)

Redacció: German Pelayo Puntas

Fòrum temàtic Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal** Valors

Resum

El procés d'industrialització dels darrers tres segles i especialment el creixement de producció i consum de les últimes dècades ha afectat definitivament l'equilibri ecològic del planeta. Un factor que ha caracteritzat aquesta escalada ha estat l'acceleració de la dinàmica innovadora i la intensificació dels seus efectes desequilibradors sobre els ritmes de producció i indirectament en els ritmes de resolució de les relacions socials, econòmiques i culturals.

La "innovació ecològica" pretén la creació de mecanismes de socialització de la innovació tecnològica, entenent la necessitat del consens públic sobre l'aplicació de noves tecnologies com una estratègia de l'espècie humana que és més respectuosa amb el funcionament del medi natural. Aquesta estratègia és la de l'opció de la major diversitat possible (cultural, econòmica, de presa de decisions individuals o col·lectives...) com a assegurança davant els riscos potencials d'opcions culturals, econòmiques, polítiques...

Encara no s'han concretat mitjans per portar a terme aquesta proposta, si bé podrien consistir, en un primer moment, en comissions de difusió d'informació sobre les innovacions tecnològiques, i de sondeigs d'opinió pública

Diagnòstic

El procés d'industrialització dels darrers tres segles, i especialment el creixement de la producció i el consum de les últimes dècades han afectat definitivament l'equilibri ecològic del planeta. El paradigma de "creativitat més creixement" que ha estat la base d'aquesta aventura humana no ha tingut en compte aquest equilibri, i el resultat és de tots conegut: degradació dels sòls, desaparició d'espècies, canvi climàtic (desaparició de la capa d'ozó, pluja àcida), malbaratament de recursos i d'altra banda conflictes per la seva apropiació, efectes de tota mena sobre el mode de vida i les satisfaccions de persones i societats.

Un factor que ha caracteritzat aquesta escalada ha estat l'acceleració de la dinàmica innovadora i la intensificació dels seus efectes desequilibradors sobre els ritmes de producció i indirectament en els ritmes de resolució de les relacions socials, econòmiques i culturals. La multiplicació dels invents ha donat lloc a cicles curts de vida dels productes, tot accelerant el consumisme ràpid i de curt termini, alimentat per les competitivitats econòmiques i polítiques. Tot plegat ha suposat la generació d'una lògica de la "innovació forçosa" creada per la supervivència davant aquestes competitivitats, que ha donat lloc, d'una banda, a una carrera tecnològica absurda, no interessada tant en l'elaboració de productes al mercat o en les necessitats reals dels consumidors sinó en aquesta supervivència, i d'altra banda un moviment molt ràpid del capital productiu, amb tendències com la concentració en poques mans i a la vegada la supervivència i creixement de les petites empreses, la flexibilitat de les quals permet una adaptació més ràpida a les noves tecnologies.

Objectius

L'objectiu general és la generació d'una política de regulació de la innovació originada en un consens social.

La finalitat darrera és l'elaboració d'un codi de conducta que permeti promoure el lloc i límits de les pròpies comunitats humanes en el conjunt del planeta, estudiant en primer lloc, de forma prospectiva, els riscos de les diferents vies tecnològiques acceptades, mitjançant l'avaluació de tecnologies i polítiques.

-Cal experimentar, d'altra banda, metodologies de recerca-acció per socialitzar aquestes valoracions i donar-els-hi legitimitat, que tinguin en compte la participació dels consumidors de tecnologia (la ciutadania en general) en l'avaluació dels riscos de l'aplicació de noves tecnologies. En concret es pretén l'establiment de procediments democràtics d'elecció negociats en aquesta aplicació.

-"Afavorir l'emergència i la promoció de la innovació de productes, d'estructura, de coneixements i de sociabilitat. Participar d'una ètica sobre l'avaluació social de les decisions tecnològiques sobre les innovacions i sobre l'economia del territori de les idees, i integrar aquesta gestió en les restriccions purament ecològiques imposades per l'equilibri ecosistèmic del nostre medi ambient."

Mitjans i/o instruments.

-El concepte innovador d'aquesta proposta és el que l'autor anomena pròpiament "innovació ecològica": Cal entendre la innovació ecològica com una nova activitat, ciència o disciplina, que permeti la socialització del coneixement humà; això significa regular la gestió de la innovació tecnològica i dels seus efectes a partir de la conveniència social mútua, entenent aquesta com una estratègia de la espècie humana per la seva supervivència i desenvolupament, més respectuosa amb els mecanismes que regulen en general el medi natural i menys destructiu de la pròpia espècie i del conjunt d'aquest medi:

-"L'agressió i l'abordatge com antics modes d'adquisició són reemplaçats per necessitat física per una autoregulació dels dos conjunts, natura i cultura, entesa com un procés vital en el qual està en joc la supervivència mateixa de la relació. A l'entorn d'aquesta doble realitat (límits del planeta Terra i riquesa dels filons culturals) es desenvoluparan nous modes d'organització social de la producció. Hem d'invertir la nostra relació amb la natura, de manera que l'actitud de defensa envers ella doni lloc a una defensa de la natura per l'home. Això passa, a més dels aspectes esmentats, per un factor decisiu de la riquesa: la diversitat de les cultures, de les espècies i dels territoris."

[Concrecions a nivell operatiu d'aquesta proposta passarien, en un primer moment, per l'establiment per comissions d'avaluació social en cada departament o centre científic i universitari, coordinades per un equip gestor encarregat de difondre informació completa de les noves tecnologies i recollir l'opinió pública. Aquestes opinions poden tenir inicialment caràcter consultiu, i més endavant decisiu.]

Documentació tractada:

De Bernardy, Michael; Boisgontier, Pierre; Goyet, Georges: "Ecología de la innovación: el filón cultural y el desarrollo duradero", Revista Internacional de Ciencias Sociales, UNESCO, Març 1993, p.65-76. Localització: Biblioteca d'EcoConcern (Barcelona), signatura: 6 Ind

Documentació addicional:

De Bernardy, M; Boisgontier, P; (Ed.) "Grains de technopole..." PUG, Grenoble, 1988.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Gestió Ciutadana dels espais verds

Centre d'Estudis Amazònics

Redacció: Maria Botey Pascual

Fòrum temàtic Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal** Valors

Resum

Es possible promoure formes de participació dels ciutadans a la gestió del arbrat i dels jardins de les ciutat.

Diagnòstic

La qualitat dels jardins de Barcelona és força baixa, alguns dels símptomes son:

- Un arbrat amb unes podes que castiguen els arbres provocant-ne la podridura.
- Un sistema de plantació que danya l'arbre a la base i en deixa cicatrius obertes permanents.
- Uns plàtans malalts de plagues fúngiques.
- Escassetesa de espècies amb flor. Manca de variació.
- Ignorància de la ciutadania sobre les espècies i les seves característiques.
- Degradació d'alguns elements als que no es posa remei. Jardí de cactus de Costa i Llobera amb paràsits que no s'han tractat des de fa anys.
- Arbrat fet malbé pels cotxes aparcats al costat per manca de protecció.
- Espais molt grans sense gestió. Collserola.
- Manca d'un jardí amb les espècies perennes del nostre país

Objectius

- Millorar la qualitat dels nostres jardins.
- Canalitzar iniciatives i associar a la ciutadania a la seva gestió i cura.
- Millorar el coneixement i fer sentir aquests espais com a propis.
- Augmentar les zones ajardinades i amb propostes imaginatives. Zones d'oci a Collserola, Jardí japonès. etc.
- Fer sentir aquests espais com a propis en els que es pugui dur a terme una acció creativa.
- Mobilitzar la població de més cultura jardinerística per divulgar-la a la resta de la població.
- Omplir la ciutat de plantes.

Mitjans i/o Instruments.

- Promovent el diagnòstic, debat i propostes.
- Interessant als especialistes: botànics, gardens, servei de Parcs i Jardins, Institut Botànic. i autoritats en general.
- Proposant i divulgant els exemples més interessants d'actuació.
- Creant un grup de voluntaris per guiar els interessats pels jardins de la ciutat.
- Proposant als medis de comunicació espais per comentar notícies, aconsellar als aficionats, presentar problemàtiques, debatre iniciatives...
- Cercant iniciatives similars a altres llocs.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Habitatges bioclimàtics per avançar cap a un sistema energètic solar

Joaquim Sempere Carreras

Redacció: Joaquim Sempere Carreras
Fòrum temàtic Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal** Valors

Resum

Actualment els habitatges convencionals consumeixen una gran quantitat d'energia per a llur funcionament, una part de la qual prové del consum d'energies fòssils no-renovables.

Per tal de reduir la despesa energètica i l'ús de combustibles fòssils per a us domèstics, hom proposa la construcció d'habitatges bioclimàtics equipats amb energia solar i sistemes eficaços d'aïllament tèrmic.

Diagnòstic

El problema és un malbaratament d'energies fòssils, no renovables i contaminants per als usos domèstics, per una manca d'adaptació dels habitatges actuals a l'ús d'energies ecològiques i renovables.

Objectius

Contribuir a l'estalvi d'energia i a l'ús d'energies netes i renovables en el camp de l'habitatge.

Mitjans i/o instruments.

Habitatges bioclimàtics

Es tracta d'uns habitatges equipats amb energia solar, tant tèrmica per a l'aigua calenta i calefacció, com fotovoltaica per a la producció d'electricitat i amb aïllament tèrmic.

Aquestes mesures comporten, tant una disminució de la despesa energètica, com el no ús d'energies fòssils per a ús domèstic.

Aquests habitatges de moment potser que si que són cars que els convencionals, però després tenen una despesa mínima de manteniment. Només si hi ha demanda de plaques i materials bioclimàtics podrà prosperar la indústria corresponent (més generadora de llocs de treball que la producció actual d'electricitat).

Documentació tractada:

Per una iniciativa ja en marxa, però d'un abast més modest que el de la meua proposta, vegeu el projecte 'Barnamil', impulsat per la plataforma ciutadana "Barcelona Estalvia Energia", el grup d'energia local "Barnagel" (Ajuntament de Barcelona, Entitat del Medi ambient de l'Àrea metropolitana de Barcelona, I.C, Energia, UAB i Aperca.

Tel. de contacte: Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona 93 412 76 00 Fax: 93 412 58 88

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Professor de Sociologia Ambiental de la Universitat de Barcelona. redactor de la revista "Mientras Tanto".

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Per tal que els habitatges bioclimàtics es vagin imposant com a quelcom de normal, caldrà operar a través de la pressió sobre els sindicats, els municipis, les cooperatives d'habitatge, etc..., és a dir, sobre els promotors de nous habitatges. Hom potfe, per exemple, que la promoció oficial d'habitatges inclogui en les seves ofertes una part (si més no) d'habitatges bioclimàtics També caldria ajudar als particulars que puguin i vulguin construir-se la pròpia casa bioclimàtica.

L'educació pel consum sostenible en un barri marginal

Enric Canet Capeta Elena Forcada Irla

Redacció: Enric Canet Capeta

Fòrum temàtic Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal** Valors

Resum

Els nens i nenes dels barris marginals tenen necessitats primàries a cobrir i un concepte del consum molt vulnerat per les imatges publicitàries de la societat. Cal una educació que treballi hàbits i valors i els valors per adquirir un altre relació amb l'entorn. Des del Casal dels Infants del Raval com a entitat que treballa en diversos programes educatius per tal de garantir la igualtat d'oportunitats dels nenes, nenes i joves del barri, es pot fer un projecte educatiu que tingui molt en compte el consum sostenible.

Diagnòstic

El Medi Ambient és tot allò que ens envolta i, per tant, tots en formem part. Fins ara s'ha cregut que el benestar venia de l'obtenció de més i més riqueses de manera que s'ha augmentat l'esperit consumista de tots nosaltres. Amb el pensament ambientalista això s'hauria d'evitar i aconseguir canviar cap un criteri de sostenibilitat, el qual és ben contrari a l'abans mencionat.

El criteri de fer més sostenible, en aquest cas una ciutat com Barcelona, comença a tots nivells i significa desenvolupar-se, evolucionar i millorar el benestar sempre i quan no hipotequem ni minvem els recursos necessaris per a que les generacions futures també puguin gaudir de les nostres comoditats.

L'Educació Ambiental que es vol introduir, implica incidir en un canvi de comportament ètic i social partint del fet que una de les pitjors contaminacions de la nostra dècada és la pobresa. Per a comprendre-ho ens cal demanar les causes i actuar en elles per evitar que s'arribi al problema i no pas actuar sobre el problema com s'ha vingut fent en molts dels problemes ambientals.

L'Educació Ambiental vol ajudar a descobrir i transmetre, un altre tipus de valors per a viure bé sense necessitat de fer necessàries (tot i la redundància) comoditats excessives o massa capitalistes. Sota el pensament ambientalista s'engloba una nova ètica, no consumista, no injusta, no depredadora,

Els nens i nenes del barri tenen unes mancances primàries, en algun cas importants, que els potencien el desig de posseir el que altres tenen. La major part de pares han patit situacions més extremes que les de llurs fills i filles. Per ells, l'entorn no té valor en sí, sinó solament en funció del profit que se'n pugui treure. Cal treballar el valor d'utilitzar-lo i gaudir-ne per tal d'assolir un major benestar actualment i per les seves generacions futures.

A la vegada, des dels barris econòmicament més forts, arriba gran quantitat de béns de consum, sense cap criteri de necessitats. Moltes famílies estan massa habituades a la cobertura dels serveis socials i de l'ajut assistencial.

Els nens i nenes es troben entre la llei del carrer i els valors que copsen des de l'escola i els casals. Entre el desig d'obtenir el que la publicitat els incita i les limitacions econòmiques de llurs famílies.

Objectius

- Assolir ser crítics i adoptar actituds per un consum sostenible a fi de millorar la pròpia qualitat de vida i el futur del planeta
- Adquirir valors d'austeritat i de respecte al Medi
- Treballar, a la vegada, els valors de respecte a la Persona i el respecte al món que l'envolta
- Fer del respecte al Medi un dels valors transversals i al llarg de totes les edats del Casal
- Generar compromisos individuals i col·lectius per tal de transformar l'entorn
- A partir dels infants, implicar tota la família en el mateix procés
- Treballar per una societat moralment compromesa, socialment transformadora i científicament rigorosa.

Mitjans i/o instruments.

- Anàlisi, per part de l'equip educatiu, dels valors i objectius fonamentals a transmetre
- Utilització de les ecoauditories per tal que els nens, nenes i joves valorin l'impacte ambiental
- Recerca comuna de solucions paral·leles a la qualitat de vida i el consum sostenible
- Implicació de tots els estaments del Casal en el seu desenvolupament

Documentació tractada:

VVAA ECODIDACTICA 1, 2

Revista Perspectiva Ambiental 6 i 7

Associació Mestres Rosa Sensat, Fundació Terra, Dia de la Terra Catalunya.

Barcelona 1996.

FRANQUESA, T. Ecoauditories i Educació Ambiental. Barcelona Educació.
Novembre-desembre 1997 Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona.

JORDI BIGAS Ecoauditorías en las escuelas. Integral n. 214, octubre 1997.

FERNÁNDEZ OSTOLAZA, M.A. Eco-auditoria escolar. Gasteiz: Gobierno Vasco. Servicio Central de Publicaciones. 1996

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

pertany al Casal dels infants del Raval

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

La ciència per canviar les lleis cruels de la natura

Pep Pedreguer

Redacció: Martí Olivella Solé

Fòrum temàtic Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal** Valors

Resum

Malgrat la visió cada cop més dominant de que la natura és la nostra mare, cal considerar la hipòtesi que, des dels adjectius que els humans utilitzem, no podem menys que afirmar que la natura és cruel, injusta i insolidària. Però els humans, malgrat formem part de la mateixa dinàmica cruel de la natura, tenim possibilitats de canviar aquestes lleis cruels de la natura.

Gràcies al coneixement científic, acceptar que les lleis de la natura ens condicionen adversament i aquest fet pot generar una solidaritat humana per tal d'intentar anar-les modificant o canalitzant.

Diagnòstic

Malgrat la visió cada cop més dominant de que la natura és la nostra mare, cal considerar la hipòtesi que, des dels adjectius que els humans utilitzem, no podem menys que afirmar que la natura és cruel, injusta i insolidària. Però els humans, malgrat formem part de la mateixa dinàmica cruel de la natura, tenim possibilitats de canviar aquestes lleis cruels de la natura.

Si captéssim fredament la crueltat d'aquestes lleis que condicionen les nostres relacions entre humans i amb la natura, potser veuríem la necessitat de potenciar la solidaritzar-nos entre els humans per canviar les lleis cruels de la natura.

El conservacionisme manté la crueltat de la natura. Voler conservar l'equilibri natural ens obligaria a no menjar, a no matar, a no curar la malalties...

Cal ser antinatural, perquè lo natural és cruel. Apostar per la sostenibilitat és apostar per la sostenibilitat de la crueltat.

Els humans només podem ser responsables del destí del planeta terra si intervenim en canviar les lleis de la natura.

En canvi estem sent un factor de més crueltats i insolidaritat:

1. Som una plaga que desequilibra el planeta per massa gent (sobrem 4.000 milions) i enlloc d'autocontrolar la reproducció, organitzem l'extermini amb la fam i amb les guerres.
2. Una part dels humans consumim un excés d'energia exògena (15.000 calories) en relació a la necessitat de supervivència (energia endògena: 3.000 calories).
3. No utilitzem la tecnologia per prevenir factors destructius de la mare terra (tifons, volcans, meteorits...)
4. Moltes societats i religions culpabilitzen i castiguen comportaments personals i socials "desviats" que amb el temps anem descobrint que tenen base genètica i que els "castigats" no tenen les responsabilitats que els hi atribueixen.

Objectius

Gràcies al coneixement científic, acceptar que les lleis de la natura ens condicionen adversament i aquest fet pot generar una solidaritat humana per tal d'intentar anar-les modificant o canalitzant.

Mitjans i/o Instruments.

Combatre una visió romàntica de la natura.

Divulgar els coneixements científics que fan conèixer les lleis de la natura.

Criticar els codis religiosos i socials que castiguen els comportaments "desviats" i acollir les persones en la seva complexitat natural-cultural.

Reorientar els programes socials i tecnològics cap a l'autolimitació del creixement de població i cap a la protecció de les condicions de vida dels humans front als aspectes més destructius de la natura.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

La facilitació ecològica: sembrant llavors per una societat sostenible

Pere Subirana i Samitier

Redacció: Núria Suesa

Fòrum temàtic Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal** Valors

Resum

La present proposta vol ser una aportació metodològica a l'aplicació de l'Agenda 21, programa d'acció cap a una societat i estil de vida sostenibles. Aquest tipus de societat ha de saber mantenir en equilibri dinàmic i recíproc les dimensions individual, ecològica, social, i econòmica de la vida de l'ésser humà. L'ecologia pot donar solucions als problemes personals i socials

Per a tal fi, i enfront de mètodes imposats 'des de dalt i des de fora' de les persones, que poden crear la il·lusió que estem actuant sense que s'estigui fent res realment efectiu, es proposa un enfocament centrat en les persones (creadores de la nostra pròpia realitat) i en les circumstàncies de cada lloc específic. La facilitació ecològica, ha de ser generadora d'una cultura de la sostenibilitat, llavor de processos més o menys lents però de resultats més segurs i perdurables. Ha de facilitar comportaments ecològics adoptats per la pròpia persona, com a resultat d'una mirada i comprensió renovades sobre la globalitat, la interdependència, la responsabilitat, el canvi permanent, la contribució en el tot, el valor intrínsec de qualsevol ésser u objecte, i el desig de qualitat. El substrat on cal fonamentar aquesta facilitació ecològica rau en un estil de pensament sistèmic, que prioritza les relacions entre les parts com l'origen d'allò que és l'essencial en qualsevol sistema.

Diagnòstic

1. Sobreviure no és una meta important per a una gran part dels éssers humans. Altres metes, teòricament secundàries, passen al davant: la riquesa econòmica, la producció i consum en massa o el plaer immediat.
2. El sistema econòmic basat en la producció i consum en massa és inviable però esdevé el "suro" en el qual flota l'economia de la nostra societat i de moltes persones, de manera que els estats no poden anar-hi en contra perquè depenen d'aquest sistema per a obtenir els seus ingressos.
3. Els polítics són esclaus del poder econòmic i les democràcies es troben segrestades per les lleis del mercat.
4. El diner, públic o privat, tapa els efectes d'aquest model econòmic: 'supressió' de residus, compensació de "necessitats" generades per mitjans de persuasió en massa (publicitat), etc. De la mateixa manera, les administracions públiques gasten molts diners en campanyes publicitàries de conscienciació ciutadana, amb una relació deficitària entre resultats i mitjans emprats.
5. Moltes solucions a problemes actuals només fan que generar més problemes a curt, mig o llarg termini.
6. La parcialitat de la visió és la més gran font d'errors. Acostuma a ser conseqüència del pensament mecanicista i lineal que encara presideix el pensament col·lectiu.

Objectius

1. Aportar nous mètodes d'acció per assolir una societat, una economia i un estil de vida sostenibles.
2. Generar una cultura de la sostenibilitat a través de donar solucions ecològiques als problemes personals i socials, i gestionar processos de canvi en els que l'educació ha de tenir un paper primordial.

Mitjans i/o instruments.

1. La figura del facilitador ecològic és l'instrument fonamental d'aquesta proposta: més que un expert en solucionar problemes ha de ser qui escolta i ajuda tot gestionant processos i dinàmiques a nivell individual.
2. Aquesta gestió del facilitador ecològic ha d'anar dirigida a l'adopció de comportament ecològics com a resultat d'una mirada i comprensió renovades sobre la globalitat en el temps i en l'espai, la interdependència entre totes les coses, la responsabilitat individual allunyada de 'víctimitis' o de culpabilitats, l'acceptació del canvi permanent com a font d'aprenentatge, el sentit de contribució en el tot, el reconeixement del valor intrínsec de qualsevol ésser u objecte pel damunt de la seva utilitat, i el desig irrenunciable del millor, de la qualitat enfront la quantitat.
3. En els negocis del futur, identificar les necessitats del planeta com les d'un client més, amb interès de compensar-les per igual.

Documentació tractada:

Pere Subirana. "La facilitació ecològica: sembrant llavors per una societat sostenible". Paper d'Innovació Social núm 55. EcoConcern.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Pere Subirana (Barcelona, 1961) ha estat regidor i conseller comarcal. L'any 1991 va fundar la cooperativa dels consumidors de productes biològics "Mare Terra" de Vilafranca del Penedès. Ha estat realitzant els cursos "Consumir menys per viure millor" des de 1993. És autor del llibre "Ecologia per viure millor", Icària 1998.

Dades de l'entitat**Comentaris i Observacions:**

Mesures per evitar la contaminació lumínica

Jordi Iparraguirre
Col·lectiu Cel Fosc

Redacció: Jordi Iparraguirre
Fòrum temàtic Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal** Valors

Resum

La contaminació lumínica (CL) es la brillantor de cel nocturn produïda per la dispersió en el aire de la llum artificial. Es deguda a la mala qualitat de l'enllumenat exterior.

La contaminació lumínica:

- comporta una agressió al medi ambient (animals nocturns i migratoris)
- comporta desequilibris en el fràgil ecosistema nocturn.
- es un abús de recursos naturals -cal produir més electricitat via tèrmica (CO2) o nuclear (urani)
- residus -només a Catalunya es llencen al medi ambient de manera no controlada uns 800Kg de mercuri provinent de les bombetes.
- malbaratament econòmic (3.000 milions PTA/any només a Catalunya).

Però la CL té una molt fàcil solució que poc a poc es va implementant i que no passa per apagar l'enllumenat públic. La nostra proposta vol oferir aquestes solucions i demostrar la seva eficàcia.

Diagnòstic

La contaminació lumínica (CL) es el resultat de fer les coses mal fetes, del disseny mal entès i de gastar més i de qualsevol manera sense mesura ni seny.

Afortunadament, té una fàcil solució, sostenible i molt més barata d'implementar (es paga amb l'estalvi aconseguit) on els retorns d'inversió són molt ràpids.

Evitant la CL no només ens hi veurem millor sinó que respectarem el medi ambient, reduint els residus i augmentant la qualitat de vida.

Objectius

- Presentar el problema de la Contaminació Lumínica i les solucions que tenim a l'abast de la mà (i que ja s'implementen) per a evitar-la.
- Oferir els mitjans per a que tothom qui vulgui pugui informar-se, i es senti preparat per a parlar del problema i les solucions a polítics, ciutadans, periodistes, etc.
- Oferir eines per a que la ciutadania i els polítics responsables puguin solucionar el problema.

Mitjans i/o Instruments.

- Entendre el problema de la contaminació lumínica (CL).
- Veure la càrrega que la CL representa pel medi ambient.
- Identificar les fonts de contaminació lumínica.
- Assumir que la CL es pot evitar i veure com.
- Preparar-se per a actuar localment exposant el problema i fent una proposta a l'Ajuntament o Consell comarcal.

Documentació tractada:

Bibliografia, transparències, fotografies, documents i molt més a: <http://www.gea.cesca.es/celfosc/>

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Col·lectiu Cel Fosc és un grup (obert i no remunerat) de gent que treballa per a aconseguir una il·luminació exterior més racional. Els seus objectius són informar i concienciar la ciutadania sobre el problema de la contaminació lluminosa i orientar a empreses, administracions i particulars en el procés de la seva correcció.

Comentaris i Observacions:

Participació Ciutadana a la Gestió Integral del Litoral a través de les Agendes 21 Locals

Maria José Meseguer Penalva

Redacció: Maria José Meseguer Penalva
Fòrum temàtic: Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal:** Valors

Resum

Sovint ens trobem amb conflictes entre els usuaris de la costa. Un gran nombre d'activitats humanes incompatibles competeix per un espai i utilització de recursos costaners limitats i vulnerables. La gestió actual del litoral és sectorial i no té en compte l'impacte acumulatiu dels diferents sectors econòmics en la costa que acaba degradant el medi ambient. Els problemes mediambientals no es solucionen sinó que es transfereixen i acaben afectant als demés sectors econòmics.

Els objectius són d'aconseguir una gestió integral del litoral que possibiliti el desenvolupament sostenible. La participació ciutadana a través de l'Agenda 21 Local podria facilitar la coordinació de les activitats humanes i reduir els conflictes entre els usuaris de la costa.

Diagnòstic

Moguts per la riquesa ecològica de la costa, una població creixent cercant un creixement econòmic a curt termini està competint per l'espai i utilització dels recursos costaners limitats i vulnerables. L'impacte acumulat del creixement econòmic a curt termini juntament amb causes naturals alteren els processos ecològics de llarg termini. La riquesa ecològica, base de supervivència de la població, per tant, es degrada. A més, degut a que diferents aspectes de la hidrologia, geografia i ecologia de la costa estan interrelacionats, és possible que els problemes mediambientals es transfereixin d'un sector a un altre. Això crea conflictes entre els diferents interessos sectorials. El turisme no pot prosperar si el medi ambient perd el seu atractiu pels visitants. La pesca és normalment la receptora final dels problemes dels demés. La indústria i la energia poden degradar el medi ambient per totes les demés activitats.

La gestió costanera actual no impedeix la degradació medi ambiental, bàsicament, perquè no té en compte l'esmentat impacte acumulats dels diferents sectors econòmics i la transferència dels problemes medi ambientals. Així doncs continua fent una gestió sectorial del litoral

Objectius

Aconseguir una gestió integral del litoral que possibiliti el desenvolupament sostenible del litoral.
Identificar els problemes potencials en les interrelacions entre activitats humanes i medi ambient.
Coordinar l'actuació dels diferents sectors econòmics per tal de fer compatibles els seus usos amb el medi ambient.

Facilitar la resolució de conflictes

Mitjans i/o instruments.

La participació ciutadana en totes les fases del procés de gestió integrada del litoral a través de la utilització de l'Agenda 21 Local

Els sectors i ciutadans afectats han d'acordar el nivell de desenvolupament sostenible al qual volen arribar. En base a aquest consens les diferents activitats poden cooperar i ser coordinades per tal que l'impacte acumulat de totes elles no superi l'equilibri socio-econòmic i mediambiental establert. La implicació dels ciutadans en el procés facilita el compliment de restriccions justificades d'activitats incompatibles. El resultat hauria de ser la disminució de conflictes entre els usuaris de la costa.

La novetat d'aquesta proposta és utilitzar l'Agenda 21 Local per tal de que els ciutadans puguin participar de manera directa en aquest procés. La democràcia participativa pot ser facilitada per mitjans informàtics. Les Agendes 21 Locals estan en via d'iniciació en alguns municipis catalans. L'èxit d'aquesta proposta rau en el nivell de sensibilització tant de valors mediambientals com democràtics dels ciutadans.

Els instruments utilitzats pretenen utilitzar i millorar alguns dels projectes que s'estan començant a elaborar molt recentment als municipis catalans i espanyols. L'èxit d'aquests projectes rau en la participació ciutadana en els assumptes públics dels ajuntaments en aquest cas. El debat està obert per parlar de noves propostes i instruments de participació ciutadana que millorin la eficàcia de la Gestió Integrada del Litoral. Heus aquí alguns exemples actuals que il·lustren com els ciutadans i ciutadanes poden dur a terme llur participació:

a) Com a resultat de l'interès detectat per part de molts municipis petits i mitjans, d'avançar conjuntament capa models més sostenibles de desenvolupament, la Diputació de Barcelona ha impulsat la creació de la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat, la qual es va ratificar en Assemblea constitutiva a Manresa, el dia 16 de

juliol de 1997, amb la participació de 118 municipis.

b) Un dels objectius d'aquesta xarxa és impulsar el desenvolupament de les Agendes 21 Locals en els municipis adherits (Capítol 28 de Agenda 21 i principi de subsidiarietat de l'art. 3b del Tractat de Maastricht). El desenvolupament de les Agendes 21 Locals i la realització de projectes que se'n derivin es basen en la participació de tots els sectors i agents socials dels municipis.

c) Per tal de millorar l'eficàcia en la implementació de les mesures adoptades en temes de desenvolupament sostenible s'ha intentat reduir els conflictes d'usos mitjançant la implicació dels usuaris en les mesures mitigadores. Es tracta de Programes d'acció participativa en diferents municipis espanyols que es basen en formes de participació i coordinació dels ciutadans per a plantejar i programar els usos (a curt, mitjà i llarg termini). Aquests programes són: Plans Comunitaris, Nuclis d'Intervenció Participativa (NIP), i la Investigació Acció Participant/ Programació Autosostenible Integral (IAP/PAI).

d) El Departament d'Associacionisme i Participació Ciutadana, adscrit al Patronat Flor de Maig de la Diputació de Barcelona, té l'objectiu d'afavorir l'acompliment del mandat legal de participació ciutadana (art. 9.2 de la Constitució espanyola i arts 1.1 i 72 de la Llei reguladora de les bases del règim local), dissenyant polítiques de participació, proporcionant mecanismes de dinamització associativa, reflexionant col·lectivament i desenvolupant un treball al servei dels ajuntaments i de la ciutadania associada.

e) Forum cívic de Barcelona Sostenible; <http://www.globaldrome.org/FCBS>. Es tracta d'una iniciativa ciutadana oberta a la participació de tothom i independent de qualsevol grup o administració. Cada persona vinculada al Fòrum no representa a ningú altre que a ella mateixa, i col·lectivament no té cap altre compromís comú que el de potenciar alternatives de sostenibilitat i contribuir a què la seva ciutat arribi a ser ecològica, social i econòmicament sostenible.

f) La Fundació Jaume Bofill i els Estudis de Dret de la UOC han decidit promoure una experiència pionera d'informació i participació ciutadana a través d'Internet. Això es concreta en els projectes Democràcia.web (www.democraciaweb.org) i Parlament Obert (www.uoc.es/parlamentobert). La seva intenció és apropar més als ciutadans catalans a l'activitat parlamentària del nostre país i examinar les potencialitats de les tecnologies de la informació en els processos democràtics de formació d'opinió.

Documentació tractada:

- 1) Agenda 21 mundial de 1992 (especialment capítols 17 i 28);
- 2) Agenda 21 Mediterrània de 1994 (especialment capítols 8, 17, 23 i 28);
- 3) 5è Programa d'Acció Medi Ambiental de la Unió Europea de 1992 i Programa Europeu de demostració de la Gestió Integrada del Litoral per un Desenvolupament Sostenible de 1995;
- 4) Agenda 2000 d'Espanya;
- 5) Agenda 21 de Catalunya de 1997;
- 6) Agenda 21 Local.
- 7) World Coast Conference de 1993 a Noordwijk (Holanda)

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Llicenciada en dret per la Universitat de Barcelona
International and Comparative Law Programme a la Universitat d'Uppsala (Suècia)
International Master's Programme in Environmental Sciences a la Universitat de Lund (Suècia)

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

La proposta de participació ciutadana en el procés de Gestió Integrada del Litoral no és innovadora. Totes les directrius internacionals ho aconsellen. La participació ciutadana a través de l'Agenda 21 tampoc és innovadora. Potser és més innovadora la combinació de participació ciutadana en el procés de gestió integrada del Litoral a través de l'Agenda 21 Local.

A nivell de Catalunya, actualment no es fa ni una gestió integrada del litoral ni hi ha Agendes 21 establertes i en funcionament. La majoria dels ciutadans tampoc saben de què es tracta ben bé cap de les dues coses. La proposta pot ser viable. La major part del creixement econòmic a Catalunya es produeix a la costa. Els ciutadans cada cop són més conscients d'uns problemes mediambientals evidents. Existeixen unes guies alternatives i més favorables cap a un desenvolupament sostenible que les actuals. Un dels mecanismes que pot facilitar l'aplicació efectiva de la gestió integral del Litoral podria ser les Agendes 21 Locals que ja comencen a crear-se en diversos municipis.

Repensar els territoris metropolitans: La societat civil en el procés de la reforma ambiental urbana.

Grup de geògrafs per l'ecologia social

Redacció:

Fòrum temàtic Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal** Valors

Resum

En aquest document s'assaja de construir un pont entre les propostes de la reforma ambiental i els reptes que plantegen les exigències de dinamització i implicació ciutadana, repetidament enunciat però amb enormes dificultats de materialització.

Els instruments mitjançant els quals volem de construir aquest pont provenen, d'una banda, dels enunciat clàssics de la geografia, que propugnen que la societat té llibertat per elegir els mecanismes de relació amb el medi, és a dir, de les formes d'ús del medi com un recurs; i del altre, el coneixement sobre l'història de la confirmació dels territoris. Ens referim, sobre tot, a les seves aportacions sobre les relacions entre els processos socials i econòmics i l'organització territorial, les quals permeten contextualitzar les aportacions més recents del ecologisme i de bona part del moviment cívic al voltant de la manera com, en la actualitat, caldria transformar les relacions entre la societat i el medi i, també, per tant entre les ciutats i el territori.

Cercant explicitar de manera clara i resumida aquestes relacions socio-territorials, podríem dir que el moment actual posa en evidència el paradigma de creixement conformat al llarg de la història contemporània, i sobre el qual es sustenta l'organització territorial de les nostres regions urbanes, alhora que nous agents i propostes cíviques i culturals alternatives proposen una nova concepció per a les ciutats i les seves formes de relació regionals.

Per això, en aquest fòrum, proposem repensar el tema de si les fórmules actuals d'intervenció socio-econòmica territorial la sostenibilitat ecològica? - o bé en canvi estan pensats com un instrument de correcció i consolidació a la llarga dels plantejaments creixementistes actualment existents.

Diagnòstic

Aquesta proposta parteix d'un diagnòstic que destaca dos aspectes de la situació actual:

a) Aspecte socio-cultural.

El fenomen actual de coneixement, per part de la població, de la pèrdua progressiva de qualitat ambiental dels entorns immediats, la presa de consciència de la fragilitat dels espais naturals, així com la sensibilització creixent del malbaratament dels recursos naturals i de la degradació del medi ambient per la contaminació, posen de manifest la importància de l'experiència personal en els processos de conformació de nous models d'interpretació cultural i d'intervenció territorial, i que es complementen, tant amb les formulacions del moviment ecologista com amb les aportacions realitzades darrerament per alguns especialistes i escoles científiques.

b) Aspecte econòmic-territorial.

Després de constatar la insostenibilitat ecològica de les actuals formes de relació econòmica de les actuals regions urbanes s'imposa acceptar que les condicions i característiques de les intervencions ambientals de reforma urbana hauran d'ajustar-se a les especificitats locals dels sistemes territorials. Assajant una presentació esquemàtica d'aquestes característiques pròpies i diferencials, podríem distingir, entre d'altres, el cas de les ciutats dels "hinterlands" metropolitans tenen un paper decisiu en el disseny del nou entramat territorial, podent-se transformar amb relativa facilitat en focus de noves fórmules de plantejament regional ecològic. Per la seva banda, els pobles i ciutats del "continuum" metropolità conformen un altre model d'intervenció, basat en actuacions puntuals però intenses de reforma de les seves morfologies. La coordinació entre aquestes actuacions i les que s'haurien de produir a la resta del territori -incloses les ciutats "extra/sub-metropolitanes" haurien d'anar encaminades a la recerca de noves formes d'articulació metropolitana i regional.

Objectius

Els objectius de la nostra proposta consisteixen en impulsar mecanismes de participació cívica de llarg abast i que haurien de concretar-se en els processos de presa de decisions sobre les actuacions de la reforma ambiental urbana, amb conseqüències profundes en el territori i els espais locals, ajudant així a concretar els criteris de la sostenibilitat ecològica.

Això vol dir, evidentment, i entre d'altres aspectes, afavorir la participació de la població, també en els processos de presa de decisions sobre les economies locals.

Mitjans i/o instruments.

Per assolir aquests objectius, el marc general de les intervencions de l'ecologia i la reforma ambiental urbanes proposats, disposa ja d'un bon conjunt d'instruments que permet impulsar aquests processos participatius. Només és qüestió d'aplicar-los de manera correcta i aprofundida. Esmentem a continuació només alguns d'aquests instruments:

- 1) L'anàlisi conceptual i la diagnosi multicriteris apareixen com una nova metodologia per donar resposta als problemes complexos de la societat actual on es contempla la pluralitat de perspectives que poden formular-se des dels diferents grups socials i col·lectius. El model per l'argumentació ja no és la deducció feta per uns "experts" suposadament neutres sinó el diàleg entre les parts socials que conflueixen en una determinada actuació o problema.
- 2) L'adopció de formules ecològicament integrades d'intervenció, basades en el reconeixement de l'especificitat local i amb implicacions en els aspectes morfològics, econòmics i socials, tal com es proposa, per exemple, des de l'escola de l'ecoplantejament.
- 3) L'aplicació de la filosofia de la prevenció en l'àrea d'actuacions dels residus, amb un enorme potencial de dinamització cívica i de transformació econòmica.
- 4) La utilització, en general, de instruments socialment oberts per a l'autovaluació local ambiental, tal com podria impulsar-se des de les auditories ambientals municipals.

Documentació tractada:

ALIÓ M^a. A. (Coord.): Cap a la reforma ambiental urbana. Barcelona, Universitat de Barcelona, 1.997.

ALIÓ M^a. A. -BRU, J.: L'esquerda ecològica. Residus industrials i geografia humana. "Documents d'anàlisi geogràfica", Bellaterra, Universitat Autònoma de Barcelona, 1.992.

ALIÓ M^a. A. _ LAREDO, S.: participación cívica y ecología urbana: Una visión desde la experiencia de las ecoauditorias municipales. "Desarrollo y participación Social: Los indicadores de calidad de vida", Madrid, Universidad Complutense, III- 1.998.

DEELSTRA, T: The City and its resources: Thoughts on sustainable urban development and the quality of life. Traducció catalana en: "Àrea". Revista de debats Territorials, n°. 3, 1.994.

EDEN, S.: Public participation in environmental policy: considering scientific, counter-scientific and non-scientific contributions. "Public Understand Science", n° 5, 1.996.

FUNTOWICZ, S.: Problemas ambientales complejos y la ciencia postnormal. "Congrés Internacional de Tecnologia, Desenvolupament Sostenible i Desequilibris", Terrassa, 1.995.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Grup de geògrafs per l'Ecologia Social (2Ges) és un grup que formen equip de treball al Departament de Geografia Humana de la Universitat de Barcelona. Per a més informació contactar amb M^a. A. Alió, Departament de Geografia Humana, Facultat de Geografia i Història, Universitat de Barcelona, C/ Baldiri Reixac, s/n. 08028 Barcelona. Tl. 93 440.92.00, ext. 3.300 Fax 93 449.85.10
Components de 2GES: Àngels Alió, Albert Gallego, Susana Laredo, Víctor Puntas, David Vidal.

Comentaris i Observacions:

Revalorització de l'agricultura tradicional per contribuir a la sostenibilitat ecològica

Francesca Bray

Redacció: Dolors Paniagua Valle

Fòrum temàtic Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal** Valors

Resum

El model occidental d'agricultura, molt capitalitzada, especialitzada i hipermeccanitzada, pot no ser l'adequat per a totes les regions del món. Sovint poden ser preferibles els sistemes de policultiu.

Cal reconsiderar l'interès de moltes pràctiques agrícoles tradicionals, i afavorir la seva recuperació.

El document que serveix de base a aquesta proposta exposa els importants avantatges de les formes tradicionals xineses de conrear la terra, que permeten aprofitar-la a fons sense malmetre-la com fa l'agricultura moderna, i proveir d'aliments, vestits i teulada a unes quantes famílies en el mateix espai en què l'agricultura moderna permet només guanyar un petit salari a uns quants peons agrícoles (i no de forma contínua), a més l'agricultura moderna obté una producció (d'un únic producte agrícola) inferior a la de la poli-producció tradicional, sempre i quan no ens oblidem de comptabilitzar tots els productes que en les modalitats tradicionals acompanyen a la producció principal.

Diagnòstic

El model occidental d'agricultura, molt capitalitzada, especialitzada i hipermeccanitzada, pot no ser l'adequat per a totes les regions del món. Sovint poden ser preferibles els sistemes de policultiu.

El document que serveix de base a aquesta proposta exposa els importants avantatges de les formes tradicionals xineses de conrear la terra, que permeten aprofitar-la a fons sense malmetre-la com fa l'agricultura moderna, i proveir d'aliments, vestits i teulada a unes quantes famílies en el mateix espai en què l'agricultura moderna permet només guanyar un petit salari a uns quants peons agrícoles (i no de forma contínua), a més l'agricultura moderna obté una producció (d'un únic producte agrícola) inferior a la de la poli-producció tradicional, sempre i quan no ens oblidem de comptabilitzar tots els productes que en les modalitats tradicionals acompanyen a la producció principal.

A mesura que els agricultors s'han concentrat en el monocultiu, han esdevingut més vulnerables a les plagues i a les fluctuacions dels preus. La varietat de les dietes locals s'ha reduït dràsticament, així com les possibilitats d'accedir a una ocupació que permeti obtenir els diners necessaris per comprar el que abans es produïa dins de les comunitats. El món rural s'enfronta a problemes urgents de pobresa, fam i malalties, que tampoc s'estalvien quan els seus habitants emigren a les perifèries de les grans ciutats.

En quant a la conservació de la natura, el cultiu amb sistemes moderns presenta problemes com els següents:

- El monocultiu redueix la biodiversitat i les llavors híbrides que es fan servir han de comprar-se cada any, desapareixent la possibilitat de guardar-ne per properes plantacions.
- L'ús de combustibles fòssils i de productes químics, que esdevenen necessaris en el cultiu d'aquestes varietats híbrides, produeix un alt grau de contaminació.

Les formes de cultivar la terra a Nord-Amèrica i a Europa potser no és, després de tot, el millor model per als països pobres d'Àfrica, Àsia i Llatinoamèrica, ni tampoc per a la supervivència de la biosfera.

Objectius

En general:

- Qüestionar el paradigma tecnològic que considera que el progrés consisteix necessàriament en la implantació arreu del món dels models agrícoles imperants als EUA, Europa, etc., amb desplaçament de tècniques tradicionals considerades obsoletes a priori.

En concret:

- Reconsiderar l'interès de moltes pràctiques agrícoles tradicionals, i afavorir la seva recuperació
- Promoure l'estudi de possibles alternatives al model occidental de producció agrícola, buscant solucions creatives que resultin, ecològica i socialment, més satisfactòries.
- Possibilitar, a partir dels aliments obtinguts i de les produccions d'altres materials que serveixen de base a elaboracions artesanals, la subsistència de tota la població local, tant dels agricultors com dels que no ho són, limitant la seva dependència del món exterior.
- Revaloritzar tècniques de cultiu intensives en mà d'obra, que permeten operacions que intensifiquen també la producció sense haver-ho de fer exclusivament amb aportacions d'adobs.
- Evitar l'abandó i pèrdua conseqüent d'infraestructures agrícoles (dics, xarxes d'irrigació, cisternes, feixes...) que han requerit de grans inversions inicials en treball, però són de manteniment relativament fàcil i de gran valor agrícola.

Mitjans i/o instruments.

-Reinstauració de sistemes de policultiu que proporcionin un assortit de productes indispensables per a la subsistència, (característica important de la sostenibilitat d'un model).

-Suscitar els recolzaments estructurals requerits per a l'abandó de la pràctica del monocultiu i la conseqüent diversificació de les produccions agrícoles (preus més alts pels productes agrícoles, etc.)

[Hi ha un estudi sobre un cas concret, a la Xina, que mostra que comparativament és molt més rendible i sostenible una plantació d'arròs tradicional que una convencional (monocultiu, maquinària pesada, productes químics...), sobretot si no ens oblidem de comptabilitzar tots els productes que en aquestes modalitats tradicionals acompanyen a la producció principal.]

Documentació tractada:

Bray, Francesca. "Agricultura para los países en desarrollo". Investigación y Ciencia, setembre 1994, p.4-11.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:**Dades de l'entitat****Comentaris i Observacions:**

Temàtic 1. Presentació i llista persones inscrites.

Per fer la valoració de les propostes del Fòrum temàtic per Repensar la Política, cal seguir els següents passos:

- 1r. Fer una primera lectura de cada proposta (Temàtic 2), una rere l'altra i anar anotant una primera valoració, en llapis, en el Qüestionari de Valoració Detallada (Temàtic 3)
- 2r. Tenint en compte totes les propostes, repuntuar quan calgui, aquelles que es vegin com més o menys interessants. Seguidament sumar els punts de cada proposta.
- 3r. Traspassar la puntuació obtinguda en cada proposta al Qüestionari de Valoració Conjunta de cada proposta (Temàtic 4)
- 4r. Enviar al CIS amb el sobre adjunt els formularis Temàtic 3 i Temàtic 4 (més el Transversal 3 si esteu inscrits).

Seria desitjable tenir les valoracions, quan abans millor, **abans de finals d'any**. En qualsevol cas **no podrem acceptar** les valoracions que arribin més tard del **30 de gener de 1999** (data límit per poder processar els resultats i enviar-los a tothom abans de l'abril).

Recordeu que la resposta al qüestionari del Fòrum Temàtic és **imprescindible** perquè pugueu participar amb **veu i vot** a la reunió del vostre Fòrum temàtic en la Trobada General del Fòrum Català per Repensar la Societat del 16-18 d'abril 1999.

Les persones inscrites al Fòrum la Política:

Jordi Borja Sebastià	
Ferran Camps Campos	
Anna Sofia Cardenal	
Fèlix Martí i Ambeí	
Carles Riera i Albert	
Joan Lagunas Riera	Experiències
Feliu Madaula Canadell	Experiències
Josep Monras Galindo	Experiències
Josep Maria Vila i Vila	Experiències
Xavier León Martos	Regles de joc
Manel Pons i Romero	Regles de joc
Norbert Bilbeny	Valors
Pedro Manrique Miranda	Valors
Albert Martín i Ballesta	Valors
Francesc Serra Feu	Valors

Temàtic 2. Propostes del Fòrum temàtic per repensar la Política.

Les propostes a valorar d'aquest Fòrum temàtic, agrupades per fòrum transversal i llistades per ordre alfabètic són:

Codi	Títol	Autoria	Fòr. Transv.
POL001EXP	El Centre Internacional Pierre Mendès France	Centre International Pierre Mendès France	Experiències
POL002EXP	El Partit Radical Transnacional	Rafael Villaró - Partit Radical Transnacional	Experiències
POL003EXP	La política del món real: un informe sobre polítiques d'acció responsable elaborat per ONG britàniques	Michael Jacobs The Real World Coalition (contacte TCPA)	Experiències
POL004EXP	Projecte Infovill: implantació de tecnologies telemàtiques en la localitat alacantina de Villena	Pla Estratègic de Modernització de l'Administració Valenciana	Experiències
POL005EXP	Vot blanc o nul	Jaume Rodri	Experiències
POL006MOD	Camf a la democràcia [07] Democràcia directa i representativa	Antoni Ricart Viñals	Models
POL007MOD	Desarrollo Integral Sostenible [07] Control popular de calidad de la gestión pública con poder destitutivo	Mario Eduardo Firmerich	Models
POL008MOD	El Estado estético [02] La Política: por una Democracia Pura	Andreu Junoy Pujol	Models
POL009MOD	El Estado estético [03] Elección periódica por sufragio universal del Plan programa	Andreu Junoy Pujol	Models
POL010MOD	Model Sòlid [07] El senat de vigilància	Joan N. Casals	Models
POL011MOD	Societat Transparent [07] Democràcia responsabilitzadora i descentralització	Agustí Chalaux de Subirà	Models
POL012MOD	Societat Transparent [08] Pla anticorrupció. L'EuroPass cap a un règim de transparència.	Agustí Chalaux de Subirà	Models
POL013MOD	Un nou ordre mundial: constitucionalisme global i participació política	Gemma Rodríguez Villanueva	Models
POL014JOC	Ciutadania europea i nacionalitat: opcions per a fer efectiva la lliure circulació de persones	Jordi Borja Sebastià	Regles de joc
POL015JOC	Consell de Cent (Senat de Catalunya)	Lluís Costa Pujol	Regles de joc
POL016JOC	Constitució Catalana	Oriol Espona Andreu - Convergència Republicana dels Països Catalans	Regles de joc
POL017JOC	Democràcia participativa i reforma del sistema electoral	EcoConcern, associació per a la innovació social	Regles de joc
POL018JOC	Desdoblamiento del presupuesto estatal e implantación del impuesto a destino fijo: una respuesta al ajuste económico permanente	Francisco Gutiérrez, Guillermo Robledo	Regles de joc
POL019JOC	Eficàcia i agilitat en la gestió de l'administració pública	Pau Avenir	Regles de joc
POL020JOC	El nou estadi de l'autogovern de Catalunya: el federalisme asimètric	Jordi Sánchez	Regles de joc
POL021JOC	Medidas para profundizar la participación democrática desde el ámbito local	Angel Merino Benito	Regles de joc
POL022JOC	Mesures de control del poder financer per assegurar el progrés de l'home.	Ignacio Ramonet	Regles de joc
POL023JOC	Mesures per a l'aprofundiment democràtic	Grup d'Aprofundiment Democràtic (Mesa Cívica pels Drets Socials)	Regles de joc
POL024JOC	Mesures per al foment de la participació ciutadana en l'àmbit polític i administratiu	Jordi Borja Sebastià	Regles de joc
POL025JOC	Mesures per assolir una ONU neutral	David Campà Frigola - Ateneu Republicà de Figueres	Regles de joc
POL026JOC	Mesures per la renovació del procés democràtic	André Leclercq	Regles de joc
POL027JOC	Mesures per posar a l'abast del públic els estudis encarregats per les administracions públiques	Marc Dueñas Sucrana	Regles de joc
POL028JOC	Mesures per reforçar la sobirania de la nació catalana	Associació per a les noves Bases de Manresa	Regles de joc
POL029JOC	Plataforma d'Opinió Política Global i Plataforma d'Intervenció Política Global per assegurar la participació de la societat civil a les decisions sobre problemes mundials	Josep Xercavins Valls	Regles de joc
POL030JOC	Programa polític per a un nou ordre internacional	Marcel Lloberas Ribai - TUTMONDE	Regles de joc
POL031JOC	Protecció social per a tothom i democràcia participativa	Jordi Pujol Moix	Regles de joc
POL032JOC	Recuperar la política y la capacidad de intervención por un estado social más justo y democrático	Juan Berga	Regles de joc
POL033JOC	Referèndums per a una democràcia directa	Santj Costabella	Regles de joc
POL034JOC	Reforma institucional de la Unió Europea	Jordi Borja Sebastià	Regles de joc

POL035JOC	Tres mesures per garantir públicament la plena ocupació: repartir la feina, implantar nous treballs i gravar els capitals financers.	Antoni Ferret Soler	Regles de joc
POL036JOC	Un model alternatiu al Tractat de Maastricht	Miren Ebezarreta	Regles de joc
POL037JOC	Un nou sistema per a les eleccions al Parlament de Catalunya	Agustí Bosch	Regles de joc
POL038VAL	Democràcia + directa per a augmentar la participació ciutadana en la presa de decisions	Manel Pons i Romero	Valors
POL039VAL	Mesures per qualificar la participació ciutadana en política	Albert Martín i Ballesta	Valors
POL040VAL	Núclii de pensadors per crear un nou Far Ideològic	Albert Martín i Ballesta	Valors

El Centre Internacional Pierre Mendès France

Centre Internacional Pierre Mendès France

Redacció: German Pelayo Puntas
Fòrum temàtic: Política

Fòrum transversal: Experiències

Resum

'El fet de viure en un període de trastorns sense precedents sembla assumir-se com un fet quasi trivial. El procés de mundialització sembla imposar-se avui dia en tots els dominis: encara que ofereix oportunitats en termes d'augment d'intercanvis, augmenta, d'una altra banda, les desigualtats a l'interior dels països del Nord així com als del Sud, plantejant de forma dramàtica la qüestió del repartiment dels recursos, dels ingressos i del treball...'
El CIPMF pretén ser un lloc de trobada i debat, més enllà d'interessos i enfrontaments partidistes, entre persones innovadores (intel·lectuals, activistes) i responsables de decisions (polítiques, econòmiques) que desitgen dominar els efectes de la mundialització, i oferir una alternativa als sentiments de por i d'impotència.
El seminari de reflexió del centre pren cos en forma de reunions temàtiques que tenen per objectiu realitzar el balanç de la situació de les grans qüestions relacionades amb la mundialització: el treball, la ciutadania mundial, la regulació financera internacional, la ciutat (dins el marc de la Conferència de les Nacions Unides d'Istanbul), els serveis d'interès general, la diplomàcia preventiva'.

Diagnòstic

'El fet de viure en un període de trastorns sense precedents sembla assumir-se com un fet gairebé trivial. El procés de mundialització sembla imposar-se avui dia en tots els dominis: encara que ofereix oportunitats en termes d'augment d'intercanvis, augmenta, d'una altra banda, les desigualtats a l'interior dels països del Nord així com als del Sud, plantejant de forma dramàtica la qüestió del repartiment dels recursos, dels ingressos i del treball: els estats es debiliten cada cop més, sense que al seu lloc cap instància reguladora internacional arribi a consolidar-se, deixant via lliure a la violència dels fanatismes i les passions d'identitat, siguin aquelles vinculades a un grup, un territori o una religió.

D'altra banda la revolució científica i tècnica de la informació i de la biologia transforma profundament la nostra relació amb el coneixement, obrint-nos perspectives inèdites, que poden donar lloc al millor o al pitjor.

Per qui rebutja acomodar-se i critica tot allò que és inacceptable (guerres, racisme, exclusió) hi ha present una gran inquietud: saben que els esquemes de representació i d'acció heretats del passat no poden operar, i se senten impotents davant la magnitud dels desafiaments.'

Objectius

Ser un lloc de trobada i debat, més enllà d'interessos i enfrontaments partidistes, entre persones innovadores (intel·lectuals, activistes...) i responsables de decisions (polítiques, econòmiques...) que desitgen dominar els efectes de la mundialització, i oferir una alternativa als sentiments de por i d'impotència.

Actuar, en un primer moment, a partir de l'anàlisi de l'estat de la qüestió. Prendre la mesura dels canvis geogràfics, econòmics, culturals, socials... vinculats a la mundialització, abans de preveure noves formes d'acció col·lectiva.

Mitjans i/o Instruments.

'El Centre Internacional Pierre Mendès France vol publicar en forma de quaderns, els resultats dels seus treballs.

Un primer cicle de quaderns està destinat a plantejar algunes de les problemàtiques clau a les quals el planeta està actualment confrontat i a identificar punts de consens o divergència entre els membres del centre.

Un segon cicle busca fornir pistes concretes per a una renovació de l'acció política.'

D'altra banda, 'el seminari de reflexió pren cos en forma de reunions temàtiques mensuals que es celebren a la seu del Centre. Des de 1996 aquestes reunions van tenir per objectiu realitzar el balanç de la situació de les grans qüestions relacionades amb la mundialització: el treball, la ciutadania mundial, la regulació financera internacional, la ciutat (dins el marc de la Conferència de les Nacions Unides d'Istanbul), els serveis d'interès general, la diplomàcia preventiva'.

Documentació tractada:

CIPMF; "La gauche face à la mondialisation" i altres documents informatius.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Alguns membres del CIPMF són: Edgar Morin, Michel Rocard, Pierre Calame, Daniel Cohn Bendit, Susan George, Andréi Gratchev, Véronique Kleck, Eneko Landaburu, Jacques Moreaur, Edgard Pisani, Ignacy Sachs, Marina Subirats, Patrick Viveret, Valery Peugeot (contacte del centre), Eulàlia Vintró, Jordi Borja, Jordi Solé Turà, Pasqual Maragall, Martí Olivella)

Comentaris i Observacions:

El Partit Radical Transnacional

Rafael Villaró
Partit Radical Transnacional

Redacció: German Pelayo Puntas
Fòrum temàtic Política

Fòrum transversal Experiències

Resum

El Partit Radical, transnacional i transpartític, va néixer l'any 1988 a Bolònia arran del 34è Congrés del Partit Radical Italià (fundat el 1954 a partir d'una escissió de l'antic Partit Liberal). El document final d'aquest Congrés mostrava que cap dels problemes actuals i del destí de la humanitat poden ser resolts en l'estricta dimensió nacional. Calia, doncs, un partit que afegís una dimensió transnacional -els seus interlocutors no són els Estats sobirans, sinó les Nacions Unides, els organismes i les agències internacionals- i una dimensió transpartític (la seva militància és compatible amb l'adscripció a d'altres partits d'àmbit "nacional".)

Algunes de les iniciatives que els radicals promouen són: la no-violència radical, la defensa dels drets de la persona i de la democràcia arreu del planeta; la limitació dels abusos de les sobiraniaes nacionals; la consideració de la SIDA com a qüestió polític-institucional; els problemes mediambientals; la salvaguarda dels drets a l'idioma i la difusió de l'esperanto; la total abolició de la pena de mort; la creació d'un fòrum de comunicació telemàtica.

Diagnòstic

Formes concretes de manca de respecte cap als drets humans denunciades pel Partit Radical són: la hipocresia de la il·legalitat de les drogues, el manteniment de la pena de mort en molts estats, la sacralització del dret de no ingerència a partir del principi de les sobiraniaes nacionals, la manca de reglamentació internacional entorn de temes d'interès mundial com els recursos, el consum i el medi ambient, o l'incompliment d'aquesta reglamentació en els casos en que sí existeix.

Objectius

-Com a objectiu genèric, el partit radical(PR) promou uns valors de relació social, corresponsabilitat i respecte mutu fora de cap partidisme electoralista que defineixi una parcel·la ideològica, sinó basats en la pràctica real que esdevé en ella mateixa l'objectiu de lluita contra les injustícies (manifestes o ocultes darrera de les inèrcies burocràtiques i de les declaracions directa o indirectament legitimadores de la inacció.)

-Per assolir la transformació social, el PR s'esforça per convertir-se en un subjecte d'iniciativa i de pressió a nivell transnacional, recolzant el reforçament i reestructuració dels organismes internacionals (especialment Nacions Unides), i esdevenint un poder autònom en favor de la democràcia, la llibertat i els drets humans i civils arreu del planeta.

-Alguns dels objectius concrets que s'han treballat més a fons són:

- reforçar la capacitat d'ingerència en conflictes armats, mitjançant la creació de contingents civils i humanitaris de cascos blaus;
- creació d'un tribunal internacional penal permanent, encarregat de jutjar els crims de guerra, contra la humanitat i crims internacionals (narcotràfic, esclavatge, etc.);
- reforçament del mandat d'organismes internacionals com l'OMS en matèria de coordinació de la lluita internacional contra pandèmies;
- creació d'organismes internacionals i lluita per la reglamentació internacional de l'aprofitament mesurat dels recursos,
- mesures similars en favor de l'esperanto, contra la ingerència de l'estat en la vida privada (especialment en el cas del consum de drogues) i contra la pena de mort;
- la promoció de la comunicació horitzontal internacional a partir de fòrums telemàtics.

Mitjans i/o Instruments.

Pel que fa al funcionament intern, s'han establert alguns mecanismes de pràctica original lligats a la filosofia del partit:

- La vocació transnacional, manifesta en la representativitat geogràfica proporcional al nombre de socis residents.
- Quota mínima d'inscripció dels associats equivalent a una proporció igual de la renda per càpita de cada país.
- Renovació anual voluntària d'aquesta inscripció.
- Possibilitat d'estar inscrit a d'altres partits, entenent que els diputats d'aquests als parlaments nacionals representen també els interessos del PR.
- L'establiment d'un fòrum telemàtic de debat internacional com una forma de comunicació horitzontal entre els membres del partit.

Respecte a la metodologia d'acció social, cal destacar:

- El protagonisme que prenen les coordinadores, lligues, i associacions internacionals, sovint sense ideologia radical però federades al partit, amb una dinàmica autònoma que li permet arribar a majors graus de concreció i eficiència en projectes determinats, del que ho faria un sistema centralitzat i jeràrquic.

b) L'orientació cap a la concreció i compliment de declaracions d'intencions a nivell internacional, així com al reforçament d'institucions internacionals, aprofitant les estructures existents per modificar-les, enlloc de partir de zero o crear estructures per multiplicar, diversificar i en darrer terme debilitar els esforços.

Documentació tractada:

Villaró, Rafel, "Els radicals, un partit transnacional", Papers d'Innovació Social, núm. 30, 1993
"Partido Radical", "Europa puede darte más, dale tu firma a Europa", documents inèdits.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

La política del món real: un informe sobre polítiques d'acció responsable elaborat per ONG britàniques

Michael Jacobs
The Real World Coalition (contacte TCPA)

Redacció:
Fòrum temàtic Política

Fòrum. transversal Experiències

Resum

Aquest manifest ha estat elaborat per la coalició Real World, formada per 30 importants ONG a Gran Bretanya, lligades per un interès comú en la lluita per la sostenibilitat ambiental, la justícia social (que inclou la reducció i l'eradicació de la pobresa a aquell país i internacionalment) i la renovació democràtica. El seu objectiu és el de servir de font de consulta per a l'elaboració dels programes electorals dels diferents partits i, en general, de referència per al debat polític.

Cadascuna de les organitzacions membres ha pres consciència de la necessitat de coordinar-se per prendre una posició per canviar un sistema que, com a conjunt, és causant de les problemàtiques particulars que cada ONG no pot resoldre pel seu compte.

El manifest declara la insostenibilitat i tendència autodestructiva de l'actual model de creixement econòmic, i proposa mesures en línies com la sostenibilitat ambiental, justícia social, renovació de la democràcia, regeneració del teixit social i de les comunitats i reequilibri nord-sud. Aquestes mesures són línies obertes de diàleg, no tancades en elles mateixes sinó possibilistes, adaptables a crítiques, millores i concrecions que d'altres hi puguin fer.

Diagnòstic

"A mesura que ens apropem al nou segle, sembla cada cop més clar que el model de progrés social i econòmic dominant en la segona meitat del segle actual ha deixat de funcionar bé. Els problemes de degradació medioambiental, pobresa mundial i desigualtat local comencen a amenaçar i fins i tot depassar, els beneficis aconseguits. El resultat és el risc de seguretat de les nacions i de la qualitat de vida dels humans, fins i tot d'aquelles persones aparentment beneficiàries del progrés. (...) La fallida del model no va lligada només a l'existència d'aquests problemes o al seu augment, sinó especialment al fet que les pautes de creixement econòmic, basades en l'expansió de les forces del mercat, són en si mateixes la causa. El model és en darrer terme autodestructiu." Si bé l'argument que es dona és el de que l'augment de la producció permet aconseguir més béns per poder distribuir-los, i més ingressos per combatre la degradació medioambiental, en realitat és el mateix augment de producció el que genera els problemes socials (desigualtat en la propietat i el treball, conflictes per l'apropiació dels recursos...) i ambientals (exhauriment d'aquests recursos, increment dels residus i emissions tòxiques). Davant d'aquesta tendència qualsevol política relativament redistributiva com la de molts països actuals esdevé inútil, i no pot aturar el creixement de la pobresa i la desigualtat, de l'atur, de la degradació ambiental, els conflictes armats, el racisme, el descrèdit de la democràcia, etc. L'abandonament a les "forces del mercat" de les polítiques conservadores és encara més devastador.

Objectius

- En primer lloc, convertir els objectius indirectes de les polítiques econòmiques, socials i ambientals (lluita contra l'atur, la desigualtat, per la pau, pel benestar social, l'equilibri ambiental, contra la corrupció...) en objectius prioritaris, sense haver de recórrer al creixement econòmic com a objectiu prioritari i mitjancer dels altres.
- En concret podem parlar d'algunes línies principals: sostenibilitat ambiental, justícia social, renovació de la democràcia, regeneració de les comunitats i reequilibri nord-sud.
- A escala local (Gran Bretanya), els objectius poden ser l'establiment de mesures per assolir nivells de sostenibilitat ambiental, reduir les desigualtats i la pobresa, augmentar i redistribuir el treball. En general augmentar els nivells de benestar social i cultural de tothom.
- La forma d'arribar-hi no exclou el creixement econòmic, però sí el seu paper primordial. En canvi, les inversions en recuperació medioambiental o la creació de llocs de treball pot generar, al seu torn, un augment dels beneficis materials.
- L'anomenada societat civil, les organitzacions de base voluntària, comunitària i ciutadana, han de ser un element important en aquest procés de renovació democràtica cap a la millora de la societat, davant de les crisis de mercats i de governs.

Mitjans i/o instruments.

- L'objectiu d'aquest manifest és el de servir de consulta per a l'elaboració dels programes electorals dels diferents partits i, en general, de font de referència per al debat polític. Ha estat elaborat per la coalició Real World, formada per 30 ONG importants a Gran Bretanya, lligades per un interès comú en la lluita per la sostenibilitat ambiental, la justícia social que inclou la reducció i eradicació de la pobresa a aquell país i internacionalment i la renovació democràtica.
- Individualment, les organitzacions membres treballen en un o més aspectes concrets relatius a aquests objectius. Cadascuna d'elles ha pres consciència de la necessitat de coordinar-se per prendre una posició cap al

canvi d'un sistema que, com a conjunt, és causant de les problemàtiques particulars que cada ONG no pot resoldre pel seu compte.

-Per a l'elaboració d'aquest llibre cada ONG ha aportat informació pròpia (estadístiques, elaboració de petits informes o "panells"...) que ha servit per documentar l'estat de la qüestió tal i com és percebut. Els camps concrets d'acció d'aquestes organitzacions són, entre d'altres: transport responsable, desenvolupament comunitari, renovació urbana, aprofundiment de la democràcia i reforma constitucional, cooperació internacional, exclusió social, pobresa, creació de treball, educació, economia sostenible, medi ambient (pol·lució, exhauriment de recursos, clima, consum, habitats naturals i socials), habitatge, població i dona al Tercer Món, delinqüència, planificació regional integral, produccions mediàtiques pel medi ambient, pacifisme, economia responsable i sostenible, sanitat pública, infància, agricultura, alimentació.

Documentació tractada:

Jacobs, Michael (comp.); The Real World Coalition; "The politics of the real world. Meeting the new century", Earthscan, Londres, 1996

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Una "acció estratègica" és una experiència supralocal, innovadora en l'estratègia presa per difondre uns continguts propers al d'altres propostes recollides i reflexions en sintonia amb aquest projecte. En aquest cas la innovació és la declaració d'una coalició d'ONG britàniques per pressionar en els processos polítics del seu país, primera experiència d'aquesta mena que coneixem.

Projecte Infoville: implantación de tecnologías telemáticas en la localidad alacantina de Villena

Pla Estratègic de Modernització de l'Administració Valenciana

Redacció: Micaela - Andrea Ceconello - Ivaldi

Fòrum temàtic Política

Fòrum transversal Experiències

Resum

Se trata de experimentar un modelo de desarrollo tecnológico, el primero en el mundo, consistente en repartir entre los ciudadanos de Villena (a un precio irrechazable) 1000 ordenadores personales conectados a la red de Internet y a una amplia gama de servicios, en beneficio de los mismos y de las empresas. También "se crea un ayuntamiento virtual encargado de coordinar los servicios y las funciones de esta nueva ciudad electrónica. Será la primera aldea global española, y entra en funcionamiento a finales de otoño de 1997". El modelo se trasplantará a continuación a otras ciudades de la comunidad Valenciana que ya lo han solicitado: Xàtiva, Gandia, Alzira.

Diagnòstic

Valencia és una regió perifèrica en un país perifèric. El 90% de su producto interior bruto lo crean pequeñas y medianas empresas, que en este momento se están encontrando con desventajas competitivas, "porque están utilizando instrumentos menos sofisticados y más caros que sus competidores".

Entendemos por "competitividad" la calidad y la capacidad suficientes para conseguir sobrevivir (sin emigrar, por ejemplo, a la ciudad) en una sociedad como la nuestra, que empieza a ser demasiado hostil a la supervivencia de muchos ciudadanos. La sociedad de la información permite una cierta igualación de zonas periféricas en cuanto a oportunidades, en aspectos técnicos, formativos, propiciadores de actividad económica, etc.

Objectius

- "Dar centralidad a la comunidad de Valencia."
- "Utilizar las telecomunicaciones para el beneficio de los ciudadanos y de las empresas, facilitando la universalización de los servicios."
- "Anticiparse al futuro como fuente de ventaja competitiva" (ver en diagnosis una interpretación positiva de la palabra "competitividad". "Anticiparse " tendría que tener el sentido de llegar antes a ser herramienta de ayuda, no a desbancar a alguien en otro lugar).
- "Crear, finalmente, una Generalitat Valenciana virtual, universalizando los servicios a los 4 millones de valencianos."

Mitjans i/o instruments.

- Programa por el que se reparten 1000 ordenadores personales conectados a Internet y a "una amplia gama de servicios: el banco en casa, teletienda, teletrabajo, telesanidad, correo electrónico, educación, ocio, servicios municipales..." entre los ciudadanos de Villena (población alicantina de 31.555 habitantes).
- "Ayuntamiento virtual encargado de coordinar los servicios y las funciones de esta nueva ciudad electrónica."
- El experimento tiene un presupuesto de 150 millones de pesetas (que proceda de los 9.595 millones con que está dotado el Plan Estratégico de Modernización de la Administración Valenciana).
- Socios tecnológicos: algunas de las principales compañías del mundo de la informática y las telecomunicaciones, incluyendo a Telefónica, "con el compromiso de potenciar y ampliar la red corporativa de telecomunicaciones de la Generalitat hacia una red de transmisiones avanzadas de alta velocidad, ampliar la incorporación de los usuarios en el entorno de la Administración de Justicia, Administración local, centros de enseñanza...;
- Un servidor propio (Infomol)
- Se prepara la próxima integración "en la sociedad valenciana de una red de comunicaciones en las que participen las universidades, escuelas de telecomunicaciones, informática..., aunque sin intenciones de entrar en el negocio telefónico propiamente, a diferencia de Euskadi, por ejemplo, y con una estrategia distinta también a la de otros movimientos, como los que se están realizando en torno al cable en Cataluña; entendiéndolo que debe ser el sector privado el que tiene que sentar las bases en un régimen abiertamente competitivo".

Documentació tractada:

"La aldea global en Villena. La Generalitat de Valencia acerca 1000 ciudadanos a la sociedad de la información." Artículo aparecido en el diario EL PAÍS, 19 de mayo de 1996

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Aquest és l'organisme que gestiona el "Projecte Infoville" (implantació de noves tecnologies telemàtiques a la localitat alicantina de Villena).

Vot blanc o nul

Jaume Rodri

Redacció: Jaume Rodri
Fòrum temàtic Política

Fòrum. transversal Experiències

Resum

Vista la ineficàcia (de cara als grans problemes) d'una democràcia mediatitzada pels diners i la mediàtica, proposo una campanya de desobediència moral i de presència massiva a les properes eleccions generals o autonòmiques del vot nul: "No és això, companys" o del vot en blanc.

Diagnòstic

Hem col·laborat a fer possible la democràcia, però poc a poc la democràcia s'ha girat contra els interessos generals. Ara i aquí no serveix per canalitzar ni la veu del poble, ni la seva voluntat.

Objectius

Posar a prova aquesta democràcia obligant-la a prendre consciència de la seva precarietat real.

Mitjans i/o instruments.

1. Campanya llarga i argumentada contra el vot afirmatiu
2. Proposta de vot nul amb la llegenda "No és això, companys, no és això".
3. També es pot potenciar el vot en blanc.

Documentació tractada:

L'autor disposa de documentació i d'un text de Ghandi al respecte. La proposta fou llegida per en Lluís Maria Xirinachs en el seu discurs en l'Assamblea Constituent del Fòrum Català per Repensar la Societat, el 31 de gener de 1998, reproduït parcialment al número 1 del Vai Fòrum.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Sociòleg, polític, ex-diputat, regidor, escriptor.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Camí a la democràcia [07] Democràcia directa i representativa

Antoni Ricart Viñals

Redacció: Mario Eduardo Firmenich
Fòrum temàtic Política

Fòrum transversal Models

Resum

El món occidental, des de fa milers d'anys, s'organitza socialment per a maximitzar el poder, en comptes d'organitzar el benestar. La marginació, la discriminació i la pobresa són conseqüència del sistema d'organització social actual. Però mentre la pobresa pot ser natural, com a fruit de la diversitat, la societat provoca marginació i els polítics són els promotors de la mateixa.

La divisió del poder en tres branques ; executiu, legislatiu i judicial és actualment un anacronisme. la independència del poder judicial com a control del poder no funciona amb la sofisticació del mitjans tècnics actuals. Una societat amb un únic codi moral igual per a tots no podrà subsistir, perquè la diversitat és indispensable per a l'evolució.

La justícia és injusta per definició ; és inherentment injusta. és la imposició de la llei del poder establert.

El poder polític és l'origen de la irresponsabilitat del poder. La desnaturalització del poder polític és la causa de les grans diferències econòmiques i culturals. L'obstacle que la societat té perquè es pugui posar en pràctica la declaració dels Drets Humans és la existència d'estats sobirans independents.

Es proposa descobrir una organització social que optimitzi el benestar individual i col·lectiu de la comunitat amb la màxima llibertat per a tothom. Buscar una forma d'organització social en la que a cadascun dels individus, actuant segons el seu natural egoisme, li convingui comportar-se d'acord amb l'interès general. Construir una democràcia basada en una representativitat real, que permeti que el poder estigui sempre en la base social de la comunitat.

Per aconseguir aquests objectius es proposa una organització social de forma piramidal en la que el poder estigui sempre en la base de la piràmide. Han d'haver tantes piràmides com interès associatiu tinguin els ciutadans i ciutadanes i les mateixes no tindran restriccions geogràfiques. S'ha de superar la limitació de l'estat sobirà com a conseqüència del contracte social rousseaunià gràcies als mitjans tècnics, com la informàtica, que permetin controlar la diversitat.

El mètode organitzatiu de la democràcia de representativitat real consisteix en que els ciutadans elegeixen un delegat que els representa, a l'estil d'un apoderat o gestor. És un contracte entre el representat i el representant en que s'inclou un pacte sobre la remuneració per la prestació dels serveis del representant. Aquesta persona pot representar a qui l'hagi contractat a totes les piràmides que aquest desitgi. Els delegats, a la vegada, elegeixen altres delegats d'un nivell superior i així successivament. el sistema de representativitat real implica la professionalització dels polítics.

Diagnòstic

El món occidental, des fa milers d'anys, s'organitza socialment per tal de maximitzar el poder, en comptes de maximitzar el benestar. La societat s'organitza en forma de bolet, amb un poder que puja i després roman a la cúpula, sense tornar a baixar al propietari originari del mateix.

No és correcte acusar als rics d'haver-se enriquit, perquè ha sigut el sistema qui els hi ho ha permès. I el que es verossembla és acusar als polítics perquè són els responsables del sistema d'organització social que tenim.

La marginació, la discriminació i la pobresa són conseqüència del sistema d'organització social actual. L'actual Llei sobre Arrendaments Urbans és provocadora de marginació, ja que el propietari al que li queda un pis buit no el vol llogar si no és a un preu molt alt que es devaluarà amb el temps. La pobresa pot ser natural, com a fruit de la diversitat. La naturalesa permet aquestes diferències, però la societat provoca marginació i els polítics són els promotors de la mateixa.

No es poden qualificar de democràtiques unes eleccions en les que no es coneix a les persones que es voten.

El resultat d'unes eleccions està determinat i, al menys en part, pel diner disponible per a la campanya electoral. Per a guanyar unes eleccions es creen deutes i compromisos que després cal pagar.

En el sistema electoral de les democràcies occidentals no és correspon la importància del càrrec públic com la de l'acte de l'elecció. L'acció del vot un dia cada tants anys no es pot comparar amb una acció de govern contínua

durant tots aquests anys.

La divisió del poder en tres branques ; executiu, legislatiu i judicial, és actualment un anacronisme. La independència del poder judicial com a control del poder no funciona amb la sofisticació dels mitjans tècnics actuals que permeten controlar la informació, la opinió, l'economia, l'administració, etc.

Fins fa no pas massa la joventut podia ser idealista perquè tenia un model de societat pel qual lluitar : la comunista. el buit ideològic actual s'expressa com a passotisme, drogaaddicció, suïcidi col·lectiu, etc. El terrorisme neix de l'organització social actual i és una manifestació de la falta de representativitat real dels "representants" de la comunitat.

Una societat amb un únic codi moral igual per a tothom no podria subsistir, perquè la diversitat és imprescindible per a l'evolució.

El benestar de la societat és la suma dels benestars dels seus individus.

La justícia és injusta per definició , és inherentment injusta. És la imposició de la llei del poder establert. És la intromissió en allò que han fet els altres. sempre serà una forma de perpetuar el poder. La llei pot convertir-se en un mitjà de desnaturalització del poder.

Tots els polítics tenen interès en acaparar el major grau de poder possible. els polítics valoren més el poder que la riquesa. el poder polític és l'origen de la irresponsabilitat del poder. La desnaturalització del poder polític és la causa de les grans diferències econòmiques, culturals, etc.

Els estats sobirans són font d'opressió, de marginació, són l'origen del colonialisme, de centralismes, de tota classe d'alienacions.

L'existència d'estats sobirans és contradictòria amb diferents articles de la Declaració Universal dels Drets de l'home. l'obstacle que té la societat perquè es posi posar en pràctica la DUDH, és l'existència d'estats sobirans independents.

No existeix igualtat de drets en una societat organitzada de forma diferencial. l'estat sobirà és un fet diferencial, que usurpa drets dels individus. Un clar exemple d'usurpació estatal són l'ensenyament i la cultura, la sanitat, la defensa, el valor de la propietat, els mitjans de transport i la informació.

Objectius

1. Descobrir una organització social que maximitzi el benestar individual i col·lectiu de la comunitat amb la màxima llibertat per a tothom.
2. Buscar una forma d'organització social en la que qualsevol dels individus, actuant amb el seu natural egoisme, li convingui comportar-se d'acord amb l'interès general.
3. Construir una democràcia real, basada en una representativitat real que permeti que el poder estigui sempre en la base social de la comunitat.

Mitjans i/o Instruments.

Una organització social de forma piramidal en la que el poder estigui sempre en la base de la piràmide. Han d'haver tantes piràmides com interès associatiu tinguin els ciutadans. el control del poder i la seva correcta distribució és el mitjà per aconseguir l'optimització del benestar de l'home.

Les piràmides associatives no tenen cap restricció geogràfica ni temàtica. entre elles hi ha una piràmide de representació per les despeses comunitàries i una altra piràmide arbitral, per a resoldre els contenciosos entre els ciutadans i ciutadanes.

Es necessita la plena vigència del principi de subsidiarietat a tota l'organització social.

L'acceptació de la convivència de diferents individus i societats amb codis morals diferents per a poder tenir llibertat és bàsica. La societat ha de tenir ordre però també diversitat. Ningú pot ser obligat a associar-se, a acceptar un pacte social amb no vol estar lligat.

La superació de la limitació de l'estat sobirà com a conseqüència del contracte social rousseauinà és avui possible gràcies als mitjans tècnics, com la informàtica, que permeten controlar la diversitat.

Els jutges, funcionaris, militars i policies han de ser del mateix poble al qual serveixen, per a conèixer millor la realitat i augmentar la seva eficàcia, de la mateixa manera en que s'exigeix als polítics pertànyer al poble al qual representen.

La democràcia representativa consisteix en combinar els avenços tècnics de la telemàtica amb els principis socioeconòmics del control del poder. És necessària i possible una acció de vot constant, evitant tota forma de poder que vagi de dalt a baix en lloc d'anar des d'a baix a dalt.

El mètode organitzatiu de la democràcia de representativitat real consisteix en que els ciutadans i ciutadanes elegeixen un delegat que els representa, a l'estil d'un apoderat o gestor. És un contracte entre el representat i el

representant, a l'estil d'un apoderat o gestor. És un contracte entre el representat i el representant en el que s'inclou la remuneració dels serveis del representant. aquesta persona pot representar a qui l'hagi contractat a totes les piràmides que aquest desitgi.

Els delegats, successivament, elegiran altres delegats d'un nivell superior i així va continuant el procés. Si, a cadascun dels nivells, cada delegat representa a 25 persones, amb a penes set nivells es representaria a tota la població mundial actual. Llavors no es necessitaria fer campanyes electorals ni fixar període fix a la representació, ja que qualsevol ciutadà o ciutadana pot canviar de representant en qualsevol moment (destituir-lo sense previ avís) o tenir el mateix durant tota la vida. (reelegir-lo cada dia).

Si en un país es troben vint persones que han arribat al sisè nivell de representació, entre ells s'elegirà el responsable del govern del país.

El sistema de representativitat real implica professionalització dels polítics i del vot públic. Prescindir de les lleis i de l'administració de justícia, implica prescindir dels actuals poders legislatiu i judicial.

Davant qualsevol litigi entre ciutadans, sempre hi haurà algun representant comú a ambdós pujant de nivells per la piràmide arbitral. aquest representant comú serà el jutge que arbitri el plet.

Perquè sigui viable el sistema de representativitat real, és necessari que tots els altres poders siguin també naturals

Documentació tractada:

- Mora, Pere; "Antoni Ricart. L'economia del benestar" a Herbolzheimer, E; Olivella, M; Puddu, S; (coord.) "Propostes innovadores per repensar l'economia", Publ. de la FJB, Barcelona, 1995, p. 279-288.

- Ricart, Antoni; "Societat i economia del benestar", Papers d'innovació social, 23.

- Ricart, Antoni; "Ecologia humana, organització social. Una introducció a l'educació ambiental i cívica, document no editat.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Antoni Ricart estudià enginyeria industrial a Terrassa. De de fa més de 20 anys exerceix d'empresari en diferents indústries tèxtils del ram dels acabats. La necessitat de preveure el futur el porta a interessar-se pels fonaments de l'economia i, per tant, per l'organització social. Com a resultat d'aquest interès comença a escriure notes personals, que configuren un model.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Aquesta proposta forma part d'un sistema més global que defineix el model "Camí a la Democràcia". El conjunt de les set propostes presentades al Fòrum Català per Repensar la Societat i s'entrelliguen en aquest model són :

Proposta sobre el plantejament general :

(01) Nova Economia del Benestar

Propostes sobre el Sistema Socioeconòmic

(02) La Renda Individual Universal per a fer lliure el Mercat del Treball

(03) Autoritat monetària i Creació de Diner.

(04) La Moneda Telemàtica de la Comunitat Europea.

(05) La Mesura del Valor Subjectiu com a base del Mercat Lliure dels Béns.

(06) Impost sobre els béns i privilegis transferibles per a fer lliure el Mercat.

Proposta sobre el Sistema Sociopolític

(07) La Democràcia Real en un Nou Model d'Organització Social

Desarrollo Integral Sostenible [07] Control popular de calidad de la gestión pública con poder destitutivo para una democracia real

Mario Eduardo Firmenich

Redacció: Mario Eduardo Firmenich

Fòrum temàtic Política

Fòrum transversal Models

Resum

La política fiscal keynesiana de administración de la demanda efectiva desde el gasto público sostenía el crecimiento a partir de su financiación con el déficit fiscal. La financiación del déficit público corriente era factible porque la emisión de dinero era potestad de la soberanía monetaria del Estado Nación. Estas políticas permitieron construir el Estado de Bienestar. El supuesto básico de las mismas es una economía cerrada en un alto grado y una escasa movilidad interna-cional de capitales. Esta política monetaria se ha convertido en inviable por la globalización financiera. La negativa de los capitalistas y terratenientes a aceptar una mayor presión fiscal ha llevado a que los políticos se resignen, bajo protesta o con alarde de pragmatismo, al desmantelamiento del Estado de Bienestar.

La propuesta pretende presentar una alternativa progresiva a las políticas insostenibles del monetarismo y antiestatismo neoliberal. Esto implica sustituir con solidaridad social y responsabilidad ecológica las inviables políticas monetaria y fiscal keynesianas del Estado de Bienestar y el estatismo socialista, así como precisar una forma de administrar las finanzas públicas del modelo de desarrollo social, económica, ecológica y políticamente sostenible.

Una política monetaria y fiscal progresista depende de una globalización justa. La administración de la oferta monetaria supone un nuevo sistema de dinero, crédito y bancos; la liquidez se inyecta sin endeudamiento público a través de la Renta No Laboral, que constituye al mismo tiempo la forma de administrar la demanda efectiva desde el consumo privado y no desde el gasto público. La presión fiscal en principio se mantendrá en los mismos niveles, pero se suprimen todos los impuestos actuales. La recaudación fiscal va asociada directamente al tipo de gasto y se basa en:

- *. Los impuestos ecológicos, destinados a mejoras del medio ambiente*
- *. Un impuesto a la propiedad (inmuebles, bienes de capital y bienes durables suntuarios) destinado al gasto social (R. N. L.)*
- *. Un impuesto progresivo al gasto privado de aplicación eventual si la recaudación con el impuesto a la propiedad para el gasto social fuera insuficiente*
- *. Tasas de servicios y administración públicos específicos por jurisdicción destinados al gsto público corriente del funcionamiento de la administración*
- *. Las obras públicas se presupuestan por separado, incluyendo los impuestos o tarifas ad hoc necesarios, y deben ser aprobadas por plebiscito.*

El gasto público incluye crédito a cincuenta años para la vivienda intergeneracional y crédito de formación de capital humano.

Diagnòstic

- 1.** La política fiscal keynesiana de administración de la demanda efectiva desde el gasto público sostenía el crecimiento a partir de la financiación del gasto con el déficit fiscal, lo que permitía pagar la deuda de este año con los impuestos de años futuros. Siendo los impuestos una proporción del PBI, el crecimiento permitía pagar el déficit presente con una presión fiscal muy inferior que si hubiera que pagarlos con impuestos presentes.
- 2.** La financiación del déficit público corriente era factible porque la emisión de dinero era potestad de la soberanía monetaria del Estado Nación en una economía cerrada. El tesoro nacional emitía bonos de deuda que, con la intermediación del mercado financiero, iban a para al banco central, quien emitía dinero para comprarlos.
- 3.** Las políticas monetaria y fiscal keynesianas permitieron construir el Estado de Bienestar. Este era una forma de sostenimiento de la demanda efectiva para evitar la crisis económica cíclica pero permitía, a la vez, una indolora transferencia de ingresos hacia los sectores de menores recursos, fortaleciendo la paz social y la estabilidad política del sistema.
- 4.** El supuesto básico de las política monetaria y fiscal keynesianas es el de una economía cerrada en un alto grado y, particularmente, una escasa movilidad internacional de capitales, de modo que el Estado Nación tiene el poder efectivo de intervención económica.
- 5.** La política monetaria tradicional sustentada en la macroeconomía keynesiana se ha convertido en inviable por la globalización financiera y el despojo de la soberanía monetaria a los Estados Nacionales. La movilidad

internacional de capitales impide la financiación del déficit fiscal del Estado Nación con emisión monetaria. El intento de aplicar las viejas recetas en estas condiciones conduce rápidamente a una espiral inflacionaria con fuga de capitales.

6. La incapacidad de financiar con emisión monetaria el déficit exige aumentar la presión fiscal para pagar el gasto de este año con impuestos de este mismo año. La negativa de los capitalistas y terratenientes a aceptar una mayor presión fiscal ha llevado a que los políticos se resignen, bajo protesta o con alarde de pragmatismo, al desmantelamiento del Estado de Bienestar.

7. La inviabilidad práctica de las políticas estatizadoras o intervencionistas en la realidad de la economía globalizada ha dejado sin discurso a los políticos de formación keynesiana o marxista. El discurso dominante es el "realismo" de los neoliberales, genuinos o conversos. Los partidos conservadores dominan la escena y el resto o bien se asimila "pragmáticamente" al neoliberalismo reinante, integrándose en la corporación política indiferenciada ideológicamente que administra el statu quo, o se refugia en los viejos dogmas al precio del aislamiento y la reducción de su caudal electoral.

Objectius

1. Presentar una alternativa progresiva a las políticas insostenibles del monetarismo y antiestatismo neoliberal.
2. Sustituir con solidaridad social y responsabilidad ecológica las inviables políticas monetaria y fiscal keynesianas del Estado de Bienestar y el estatismo socialista.
3. Administrar eficientemente las finanzas públicas de UN MODELO DE DESARROLLO INTEGRALMENTE SOSTENIBLE PARA OPTIMIZAR LA CALIDAD DE VIDA.

Mitjans i/o instruments.

1. Una política monetaria y fiscal nacional para un desarrollo integralmente sostenible depende en la actualidad de las condiciones internacionales, razón por la cual una propuesta en este sentido debe abarcar simultáneamente la propuesta de CONSTRUIR LA ALTERNATIVA PARA UNA GLOBALIZACIÓN JUSTA A PARTIR DE UN NUEVO SISTEMA MONETARIO INTERNACIONAL.
2. Administración de la oferta monetaria en base al modelo de dinero giral telemático pasivo con patrón trabajo, planteado en UN SISTEMA MONETARIO NACIONAL (REGIONAL) ALTERNATIVO, con monopolio de la autoridad monetaria sobre la creación de dinero, inyección de liquidez por medio de LA RENTA NO LABORAL PARA CORREGIR LA FALLA DEL MERCADO DE TRABAJO y ajuste de balanza de pagos vía tipo de cambio flexible.
3. Administración de la demanda efectiva a través del consumo privado con la R. N. L. Equilibrio presupuestario; la redistribución de la riqueza se da por la distribución de las rentas del sistema a través del gasto social, cuyo único concepto será la R. N. L., reemplazando a todas las pensiones y subsidios de todo tipo. Esta renta se financia con su impuesto específico y con la creación de dinero exigida por la economía real.
4. La presión fiscal en principio se mantendrá en los mismos niveles del presente, pero se suprimen todos los impuestos actuales.
5. La recaudación fiscal va asociada directamente al gasto:
 5. 1. Impuestos ecológicos: gravan el consumo de recursos no renovables y la polución en todas sus formas; se destinan a mejoramiento del medio ambiente.
 5. 2. Impuesto a la propiedad de inmuebles, bienes de capital y bienes durables suntuarios: el objetivo es liberar la oferta de bienes de la concentración oligopólica y monopolítica y del acaparamiento especulativo. La tasa es uniforme; el sujeto imponible es la persona física o jurídica propietaria; la base imponible es la que declare voluntariamente el propietario, pero tal valoración es pública (y se publicita en un banco de datos de acceso ilimitado) y a dicho valor el propietario tiene obligación de venta. Las viviendas de primera residencia pueden declararse bien de familia y sólo la autoridad pública tiene derecho de exigir la venta. Este impuesto sustituye todas las contribuciones actuales a la seguridad social. La recaudación se destina al gasto social (R. N. L.)
 5. 3. Las transformaciones inherentes al Estado virtual y a la democracia real implican una ganancia de eficiencia que libera presión fiscal. Esos recursos se reorientan hacia el gasto social. Este, como mínimo, se mantiene en el promedio de porcentual del PBI de las últimas décadas. Si la recaudación por impuesto a la propiedad no lo cubre, se complementa con el impuesto progresivo sobre el gasto privado. Este impuesto es eventual y su tasa progresiva varía según la necesidad.
 5. 4. Tasas de servicios y administración públicos específicos de cada jurisdicción: cubren los gastos públicos corrientes. La burocracia cuesta lo que los ciudadanos quieren. Si se les cobra más, pueden destituir a quienes aprueban el presupuesto.
 5. 5. Presupuestos ad hoc para la construcción de obras públicas: se financian con impuestos, tasas, peajes o tarifas ad hoc y deben ser aprobados por plebiscito telemático.
6. El presupuesto público concede crédito con sus ahorros, fondos de mejoramiento del medio ambiente o ingresos externos:
 6. 1. Para vivienda familiar intergeneracional, apta para convivencia de abuelos padres e hijos adolescentes en el plan descentralizador espacial de las metrópolis planteado en UN MODELO DE DESARROLLO INTEGRALMENTE SOSTENIBLE PARA OPTIMIZAR LA CALIDAD DE VIDA. Son créditos a cincuenta años de plazo con hipoteca a

interés real cero; es deuda hereditaria, aunque los herederos naturalmente pueden vender la propiedad.

6. 2. Para formación de capital humano: financia el costo del plan de estudios con prenda sobre el título, con interés real cero y a pagar con los futuros ingresos laborales.

Documentació tractada:

Trabajo del autor en elaboración

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Mario Eduardo Firmenich se licenció en economía en Buenos Aires. Desde 1966, dedicó su vida a la militancia política de resistencia a las dictaduras y al establecimiento de la democracia en Argentina, siendo secretario general de los Montoneros. Ha escrito numerosos artículos y ensayos de periodismo político. La crisis de los paradigmas ideológicos lo lleva a profundizar la investigación económica en la búsqueda de una alternativa al neoliberalismo. Actualmente desarrolla su tesis doctoral en economía en la Universidad de Barcelona.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Esta propuesta forma parte de una propuesta más general del autor en la que se integran diez propuestas presentadas al Fòrum Català per Reopen-sar la Societat. Todas las propuestas tienen desarrollo propio pero incluyen a otras propuestas como aspectos parciales dentro de ellas. El esquema de integración de estas diez propuestas (en mayúsculas cursivas de imprenta) en un único Modelo de Desarrollo Integralmente Sostenible es el siguiente:

DESARROLLO INTEGRAL SOSTENIBLE

Introducción

[01] A. UN MODELO ALTERNATIVO PARA EL DESARROLLO INTEGRALMENTE SOSTENIBLE

Propuesta de nuevo orden internacional

[02] B. CONSTRUIR LA ALTERNATIVA PARA UNA GLOBALIZACIÓN JUSTA A PARTIR DE UN NUEVO SISTEMA MONETARIO INTERNA-CIONAL

Propuesta de sistema de organización socioeconómica

[03] C. 1. UN MODELO DE DESARROLLO INTEGRALMENTE SOSTENIBLE PARA OPTIMIZAR LA CALIDAD DE VIDA

[04] C. 2. UN SISTEMA MONETARIO NACIONAL (REGIONAL) ALTERNATIVO

[05] C. 3. UN SISTEMA BANCARIO NACIONAL (REGIONAL) ALTERNATIVO

[06] C. 4. UN SISTEMA NACIONAL (REGIONAL) DE CREACION DE DINERO Y CREDITO ALTERNATIVO

Propuesta de sistema de organización política

[07] D. CONTROL POPULAR DE CALIDAD DE LA GESTION PUBLICA CON PODER DESTITUTIVO PARA UNA DEMOCRACIA REAL

Propuesta de políticas económicas

[08] E. 1. POLITICAS MONETARIA Y FISCAL ALTERNATIVAS PARA EL DESARROLLO INTEGRALMENTE SOSTENIBLE

[09] E. 2. LA RENTA NO LABORAL PARA CORREGIR LA FALLA DEL MERCADO DE TRABAJO

[10] E. 3. INTEGRAR LA PREVISION SOCIAL EN LA FAMILIA INTERGENERACIONAL PARA GANAR EFICIENCIA Y CALIDAD DE VIDA

El Estado estético [02] La Política: por una Democracia Pura

Andreu Junoy Pujol

Redacció: Andreu Junoy Pujol
Fòrum temàtic Política

Fòrum transversal Models

Resum

Las relaciones sociales en el modelo del ESTADO ESTÉTICO se presentan siempre y solo de persona a persona o personas, no dándose en ningún caso relaciones corporativistas ni con estructuras ni instituciones por no existir estas.

Así mismo se distinguen dos momentos diferentes que se fundamentan en la división del tiempo y se concretan en los correspondientes tiempos de "libertad relativa" y de "libertad pura". El primero corresponde al tiempo de trabajo y el segundo al tiempo de máxima libertad posible para el ser humano, el cual puede llenar de contenido según sus gustos, deseos y capacidades realizantes sin coste alguno.

Las relaciones sociales que surgen de esta división del tiempo, aun siendo esencialmente libres y no condicionantes en su conjunto, se presentan en dos formulaciones distintas y que corresponden a los distintos tiempos.

En el primer tiempo señalado (el de trabajo) las relaciones entre los ciudadanos que trabajan son relaciones de producción, las cuales se caracterizan por la responsabilidad y una perfecta organización por una parte y por la colaboración y persecución de una única y común finalidad, como es la de desarrollar el Plan programa que permite la consecución de la abundancia en el sí de los límites reconocidos. Ahora bien en el ESTADO ESTÉTICO las relaciones de producción se presentan exentas de poder, lo que las hace no condicionantes y reconocedoras de la autoridad que nace de la maestría, el saber y la mayor humanidad, la cual permite gestionar el trabajo y las cosas para el disfrute de las personas, así mismo permite realizar la democracia pura de manera permanente y desde el puesto de trabajo.

Por contra el tiempo de "libertad pura" se presenta como no organizado ni estructurado y las relaciones sociales se concretan a partir de las necesidades realizantes de cada cual.

La propuesta presenta y desarrolla la formulación de la democracia pura como la herramienta que permite a la persona particular el reconocimiento de los límites a partir de la comunidad, permitiéndole así ganar la máxima abundancia posible y disfrutarla.

Diagnòstic

La democracia burguesa en tanto que expresión política, es decir, expresión de las actividades y prácticas referentes a las relaciones entre los ciudadanos. Si bien en su momento pudo significar un avance en la evolución histórica del ser humano al permitirle suavizar las relaciones de poder y así avanzar en su autonomía y por lo tanto mejorar la calidad de su voluntad y así ensanchar su capacidad de decisión, ha finales del siglo XX se muestra ya caduca por impedirle seguir avanzando y poder alcanzar la plena autonomía y libre albedrío que su misma evolución le exigen para poder mostrar sus plenas cualidades bellas.

Las relaciones entre los ciudadanos que en origen y de forma natural se presentan libres, igualitarias, fraternales, de colaboración y complementación y que se dan a partir del juego de las propias capacidades y deseos, la democracia burguesa y su sistema económico las pervierte imponiendo unas relaciones de intereses separados y por lo tanto enfrentados, solamente mitigados por un confuso e indefinido contrato social que sitúa a cada cual en una determinada posición y situación, exigiéndole no salirse del rol que el sistema impone. Contrato social, que no impide el uso del poder en provecho propio, es decir, de cada uno hacia los que se encuentran en una posición de inferioridad y dependencia. Consiguiendo de esa forma una situación de equilibrio y estabilidad personal y social forzada, la cual se rompe en mil pedazos ante cualquier desajuste de los mínimos que cada cual o a una determinada comunidad se ha adecuado.

En este panorama cualquier intento de modificar el propio estatus comporta violencia al tener, el ser humano, que enfrentarse y luchar por lo que se aspira, por ser lo que se aspira de otro.

Tal estado permite aseverar que el ser humano aun se conduce por las leyes de la naturaleza animal, es decir, que lucha para sobrevivir y así el más fuerte, el mejor dotado, el que parte de una situación original de mayor privilegio o el más desalmado consigue el poder que cree asegurará su porvenir.

Así mismo, el hecho de soportar una estabilidad y equilibrio forzados conlleva el haber de vivir en permanente contradicción con uno mismo, con la sociedad y la naturaleza.

Así, el ser humano se encuentra impedido de gozar del vivir, de realizar sus capacidades y deseos más íntimos, en definitiva de ser y mostrarse conforme su conciencia y momento evolutivo le reclaman.

Objectius

Adeuar la política, es decir, el conjunto de actividades y prácticas referentes a las relaciones entre los seres humanos a las exigencias de la conciencia y del momento evolutivo del ser humano.

Superar las contradicciones para ganar la armonía y el equilibrio que han de permitir gozar de la vida en lugar de sufrirla.

Ganar la calidad de la voluntad para así disponer de la capacidad de decidir libre de condicionamientos y poder autoderminarse según la propia ley moral.

Realizar la comunidad de iguales.

Superar las inseguridades para así ganar la confianza en uno mismo y en los demás.

En definitiva el objetivo central es la superación de la civilización de los individuos para ganar el estadio de la persona, en el cual el ser humano en tanto que dualidad pasa del dominio de las leyes de la materia al dominio de la conciencia.

Mitjans i/o Instruments.

La ESTRUCTURA Y ORGANIZACIÓN DEL SISTEMA DE PRODUCCIÓN

La democracia

Para el Ser Humano en tanto que Persona el concepto Democracia es entendido como Persocracia o poder de la persona, que será denominada «Democracia pura», entendida como estadio superior de las significaciones y representaciones que a lo largo de la historia ha asumido la Democracia como forma política de organizarse la sociedad.

La Democracia Pura

a) Es una necesidad nueva para la persona. Es nueva, por el hecho que se la reconoce la propia persona al tomar conciencia de sí mismo y de comunidad.

b) Es universal. Compete a todas las personas con capacidad de discernir

c) Es participativa. Para las personas en tiempo de libertad relativa:

*. Lo es permanentemente, a partir del desarrollo de su responsabilidad.

*. Lo es periódicamente, reconociendo los límites y definiéndolos mediante la elección del Plan Programa.

Para las personas que gozan todo su tiempo de libertad pura; adolescentes, adultos que no trabajan por cualquier razón, etc., lo es periódicamente, reconociendo los límites y eligiendo el Plan Programa.

d) Se fundamenta:

*. En la información.

*. En el conocimiento.

*. En el propio criterio.

*. En la propia voluntad.

*. En la propia decisión.

*. En el sentido común.

*. En la confianza.

*. En la gestión.

e) Es directa:

*. Por no darse cesión ni delegación de poder, de criterio, de voluntad, ni de decisión.

*. Por no ser parlamentaria.

*. Por ser gestora y ejecutora de las responsabilidades asumidas por uno mismo y a través de la confianza otorgada por los demás.

f) Es natural:

*. Por basarse en la ley moral, es decir la que dicta la conciencia, la cual cosa comporta la inexistencia de leyes y reglamentos exteriores a la propia persona.

*. Por ser liberadora de las potencialidades bellas de la persona.

*. Por no ser condicionante.

*. Por no ser represiva.

*. Por ofrecer unas condiciones objetivas de ilimitación.

g) La estructura y organización que comportan, la persona la soporta únicamente en tiempo de libertad relativa.

h) La estructura y organización aun desapareciendo en el tiempo para la persona particular, estas se mantienen en el tiempo a través de la comunidad, la cual cosa da tiempo de libertad pura para la persona.

El control, la supervisión y el seguimiento

a) Dejan de ser conceptos condicionantes para devenir naturales, al ser la finalidad y los objetivos comunitarios.

b) Se llevan a cabo verticalmente y horizontalmente:

*. Verticalmente:

- En tiempo de libertad relativa.

- A partir de LOS SECTORES PRODUCTIVOS, del Primer Nivel al Sexto Nivel y viceversa.

- Los lleva cabo la persona a partir de la responsabilidad asumida en el trabajo. Responsabilidad que se extiende a su entorno por ser el entorno común, igual que la finalidad y los objetivos.

- Mediante la información, el sentido común, la experiencia, el conocimiento y el propio criterio.

*. Horizontalmente:

- En tiempo de libertad pura.

- Mediante la información, el sentido común, la experiencia, el conocimiento y el propio criterio, los cuales permiten valorar la gestión del Plan Programa y al finalizar cada periodo definir el próximo.

La estructuración social

Si bien estructura y organización son elementos condicionantes, para la persona lo son solo relativamente por cuanto los soporta en tiempo de libertad relativa, la cual desaparece en el entretiem po una vez satisfecha la necesidad de trabajar.

a) La sociedad del ser humano en tanto que persona es perfectamente estructurada y organizada al mismo tiempo que es, no-estructurada y no-organizada.

- *. Se encuentra organizada y estructurada en tiempo de libertad relativa.
- *. Se encuentra no-estructurada y no-organizada en tiempo de libertad pura.
- *. La organización y estructura en tiempo de libertad relativa la determina ella misma en tanto que comunidad.
- *. Las propias necesidades de realización personal determinan para la persona la forma en que organiza y estructura su tiempo de libertad pura, la cual cosa hace que se de, no-organización y no-estructura social en tiempo de libertad pura
- *. Todo ello hace que la persona sea al mismo tiempo comunidad y particularidad.
- b) La persona se estructura y organiza socialmente básicamente de dos formas:
 - *. A partir de la necesidad de trabajar y en tiempo de libertad relativa:
 - A través de la ESTRUCTURA Y ORGANIZACIÓN DEL SISTEMA DE PRODUCCION
 - Deviene y se siente comunidad.
 - Participa en la generación de la riqueza comunitaria que es al mismo tiempo propia.
 - Desarrolla y gestiona su responsabilidad particular en comunidad.
 - Reconoce los límites y gana lo ilimitado, es decir la máxima abundancia posi-ble.
 - Decide; «como», «con que» y «de que manera» ha de ser lo ilimitado, me-diante la ELECCION PERIODICA POR SUFRAGIO UNIVERSAL DEL PLAN PROGRAMA.
 - *. A partir de sus necesidades de realización personal y en tiempo de libertad pura:
 - A través de la familia.
 - A partir de la afinidad con otras personas.
 - Mediante el asociacionismo.
 - Enseñando, colaborando y participando en la necesidad de realización de sus congéneres.
 - Aceptando y recibiendo enseñanzas, colaboración y ayuda.
 - Gozando de la vida con los demás.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

La alternativa global llamada ESTADO ESTETICO se expone en 15 propuestas presentadas al Fòrum Català per Repensar la Societat.

- [01] LA ALTERNATIVA GLOBAL QUE PODRÍA SER Y NO ES
- [02] LA POLÍTICA: POR UNA DEMOCRACIA PURA
- [03] ELECCIÓN PERIÓDICA POR SUFRAGIO UNIVERSAL DEL PLAN PROGRAMA
- [04] ECONOMÍA SOSTENIBLE PARA UNA ABUNDANCIA LIMITADA
- [05] EL TRABAJO UNA NECESIDAD DE LAS PERSONAS
- [06] LA NATURALEZA Y LOS MEDIOS DE PRODUCCIÓN
- [07] LAS UNIDADES DE PRODUCCIÓN
- [08] ESTRUCTURA Y ORGANIZACIÓN DEL SISTEMA DE PRODUCCIÓN
- [09] UN MUNDO SIN DINERO: BIENES, REPARTOS Y SORTEOS
- [10] LOS SECTORES PRODUCTIVOS
- [11] LA RELIGIÓN
- [12] HOMBRES Y MUJERES, NIÑOS Y ADULTOS
- [13] LAS RELACIONES INTERCULTURALES
- [14] LA RESOLUCIÓN DE CONFLICTOS
- [15] ESTRATEGIA A SEGUIR

Se puede consultar en el "Banc Interactiu de Propostes" –no activas en el Fòrum- otras propues-tas complementarias referidas a las especificidades de los sectores productivos:

- [16] SECTORES PRODUCTIVOS: EDUCACIÓN, APRENDIZAJE Y ESTUDIO
- [17] SECTORES PRODUCTIVOS: CIUDADANÍA Y SOCIEDAD CIVIL
- [18] SECTORES PRODUCTIVOS: CULTURA, COMUNICACIÓN, INFORMACIÓN Y ARTES
- [19] SECTORES PRODUCTIVOS: TERRITORIO, MEDIO AMBIENTE Y RECICLAJE
- [20] SECTORES PRODUCTIVOS: OBRAS, INFRAESTRUCTURAS, MANTENIMIENTO Y TRANSPORTE
- [21] SECTORES PRODUCTIVOS: SALUD, PREVENCIÓN Y ASISTENCIAL
- [22] SECTORES PRODUCTIVOS: PRODUCCIÓN, DISTRIBUCIÓN Y RECOGIDA DE BIENES. ARTESANADO
- [23] SECTORES PRODUCTIVOS. CIENCIA Y TÉCNICA

El Estado estético [03] Elección periódica por sufragio universal del Plan programa

Andreu Junoy Pujol

Redacció: Andreu Junoy Pujol
Fòrum temàtic Política

Fòrum transversal Models

Resum

En el Plan Programa Periódico y en la forma de elegirlo se muestra una de las dos formas en que se realiza la propuesta LA POLITICA: POR UNA DEMOCRACIA PURA. El plan programa permite definir, planificar, organizar y gestionar las posibilidades que la comunidad quiera darse en el futuro próximo (es decir, en el periodo que se ha de iniciar). A través de él se reconocen los límites, lo cual permite ganar la máxima abundancia posible. La persona decide por sufragio universal, es decir a través de la comunidad, la forma y contenido que habrá de tener la satisfacción de las necesidades primarias y estéticas: a partir del conocimiento de las posibilidades objetivas así como del tiempo de libertad relativa que convenga dedicar al trabajo.

Diagnòstic

En la democracia burguesa/capitalista aun y cuando a través del gobierno del estado se pretenda (cosa dudosa) organizar la economía en interés y para el conjunto de la sociedad, esta pretensión no deja de ser una entelequia por cuanto este (el estado) no puede armonizar ni controlar los intereses particulares de las partes enfrentadas por la supervivencia económica que determinan y definen al propio sistema de economía de mercado. Al estado tan solo se le permite, por propia dinámica e interés del sistema, regular los métodos de lucha, y redistribuir parte de la riqueza en la medida de lo estrictamente necesario, al afecto de mantener la paz social. En estas condiciones crear, pensar o defender que la finalidad de la economía es el bienestar general es caer en el autoengaño y negarse a la realidad que muestra impudicamente que la verdadera finalidad de la economía es el beneficio económico de las partes en litigio y el individuo (sea patrón o asalariado) solamente el medio de obtenerlo, además en un doble sentido: como productor y como consumidor.

En estas condiciones llamar a la población a las urnas para elegir a su gobierno pre-tendiendo hacer creer que este hará todo lo posible para dar respuesta a las necesidades y deseos del conjunto de la sociedad no es más que vivir en el más absoluto de los engaños.

La economía en la sociedad burguesa al perseguir el beneficio económico como única posibilidad de supervivencia en el sí del sistema de producción, junto con la consideración del ser humano como un simple recurso productivo al mismo tiempo que consumidor hace que dicho concepto haya visto modificado su original sentido y valor, por lo cual podemos decir que la economía en el estado capitalista es la negación de la economía en tanto que "administración ordenada de los bienes de la comunidad".

Así los programas de gobierno que se plantean en la democracia burguesa/capitalista sufren los defectos, perjuicios y contradicciones que emana el propio sistema de competencia e intereses separados que mueven la economía y el sistema de producción y por ende la vida de los individuos en sociedad y están en función de las distintas relaciones de poder. Así el mismo poder que permite al estado y a su gobierno mantener la paz y equilibrio social forzado le impide ser equitativo con la totalidad de la población.

Objectius

Conseguir que la economía recupere su original sentido y valor de dar satisfacción a las necesidades de la comunidad, así como que los planes de autogobierno devengan planes de gestión y administración de las cosas para el disfrute de las personas en comunidad y con ellos reconocer los límites que han de permitir ganar la máxima abundancia posible. Todo ello a partir del conocimiento, la voluntad, la decisión y los deseos de la persona a través de la comunidad.

Mitjans i/o Instruments.

Es la herramienta del sistema productivo por la cual cada persona a través de la comunidad reconoce y define los límites que llevan a la abundancia.

a) El límite:

Es el punto que separa lo conveniente, posible y realizable de lo inconveniente, imposible e irrealizable, su reconocimiento y aceptación hacen «desaparecer» los límites, llevando a la «abundancia», permitiendo la armonía y disfrute del tiempo.

Los límites son de orden material y son genéricos, es decir de la condición humana, por lo cual la persona los reconoce desde la comunidad a partir del intelecto que permite el conocimiento de: la realidad material, en el sentido de las posibilidades que nos ofrece la naturaleza, de la ciencia y la técnica, del tiempo necesario de libertad relativa que se debe dedicar. Los límites se superan en cada nuevo período.

b) El Plan Programa:

Es la forma concreta que debe ir tomando la abundancia a lo largo del período que da el reconocimiento de límite.

El Plan programa se elige por las personas en el acto especial de decidir. Es gestionado directamente por la persona que ha presentado la propuesta elegida, el equipo de las LAS UNIDADES DE PRODUCCION del sexto nivel y las U/P a través de LOS SECTORES PRODUCTIVOS correspondientes.

c) El Período:

El período es el tiempo de aplicación de cada Plan Programa (cuatro años). En el último semestre se abre el proceso de preparación del nuevo acto de decidir.

d) Acto especial de decidir:

Es el acto por el cual cada persona decide a partir de la información, el conocimiento, el sentido común y los deseos de entre las distintas propuestas presentadas de Plan Programa. Este acto se realiza en tiempo de libertad relativa.

Los límites reconocidos por la comunidad son los mismos para las distintas opciones, lo que varía es la forma que ha de ir tomando la abundancia ganada a lo largo del período. Puede también variar la dedicación de tiempo de libertad relativa.

La preparación del acto de decidir es permanente, puesto que desde el mismo inicio de un periodo se empieza a preparar el siguiente por el Sector productivo de información y comunicación que recoge y suministra datos significativos a la sociedad que, a su vez va conociendo y valorando la realidad cambiante.

Esta preparación, en el último semestre antes de finalizar el periodo, tiene tres fases de dos meses más intensas:

1ª: El Sector productivo de información y comunicación, elabora el balance técnico de gestión del periodo a concluir en un doble sentido: a) Resultados y b) Posibilidades nuevas que se ofrecen, en el sentido de ampliar los límites en el próximo periodo. Y pone este balance de gestión a disposición de las personas que decidan presentar sus propuestas de Plan programa, personas con un nivel elevado de conocimientos en gestión.

2ª: Se elabora, publica y difunde el balance popular de gestión con un lenguaje comprensible para la sociedad en general. Las personas y sus colaboradores que hayan decidido presentar un Plan Programa para el próximo periodo, dejan sus ocupaciones laborales, para así disponer de tiempo de libertad relativa para dicha preparación, constituyéndose en una unidad productiva, cuyo bien resultante será, la propuesta. Disponiendo de un mes y medio para remitirlos al Servicio de publicaciones que los distribuye en los últimos quince días.

3ª: El Sector de producción pone al servicio de las personas de las U/P del primer nivel los balances presentados así como de las propuestas presentadas para ampliar la información.

Las personas en tiempo de libertad relativa y de forma escalonada en cada U/P, dejan el trabajo por una semana para dedicarse al estudio de las diferentes propuestas y preparar su decisión acerca de la elección.

Al finalizar estos dos últimos meses de preparación intensiva llega el momento de elegir el Plan Programa para el próximo periodo. La elección es a dos vueltas. En la segunda pasan los equipos que hayan obtenido más votos, quedando elegido el que salga más votado.

Una vez elegido el Plan programa se constituye la nueva gerencia de la U/P del sexto nivel. Se abre un periodo de dos meses para el traspaso de responsabilidades. Comparando la gerencia las personas entrantes y salientes, siendo la responsabilidad y decisión de la primera. El proceso de transferencia se da dentro de la mayor naturalidad, el cambio es siempre de continuidad con lo viejo para llegar siempre a lo nuevo.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

La alternativa global llamada ESTADO ESTETICO se expone en 15 propuestas presentadas al Fòrum Català per Repensar la Societat.

- [01] LA ALTERNATIVA GLOBAL QUE PODRÍA SER Y NO ES
- [02] LA POLÍTICA: POR UNA DEMOCRACIA PURA
- [03] ELECCIÓN PERIÓDICA POR SUFRAGIO UNIVERSAL DEL PLAN PROGRAMA
- [04] ECONOMÍA SOSTENIBLE PARA UNA ABUNDANCIA LIMITADA
- [05] EL TRABAJO UNA NECESIDAD DE LAS PERSONAS
- [06] LA NATURALEZA Y LOS MEDIOS DE PRODUCCIÓN
- [07] LAS UNIDADES DE PRODUCCIÓN
- [08] ESTRUCTURA Y ORGANIZACIÓN DEL SISTEMA DE PRODUCCIÓN
- [09] UN MUNDO SIN DINERO: BIENES, REPARTOS Y SORTEOS
- [10] LOS SECTORES PRODUCTIVOS
- [11] LA RELIGIÓN
- [12] HOMBRES Y MUJERES, NIÑOS Y ADULTOS
- [13] LAS RELACIONES INTERCULTURALES
- [14] LA RESOLUCIÓN DE CONFLICTOS
- [15] ESTRATEGIA A SEGUIR

Se puede consultar en el "Banc Interactiu de Propostes" –no activas en el Fòrum- otras propuestas complementarias referidas a las especificidades de los sectores productivos:

- [16] SECTORES PRODUCTIVOS: EDUCACIÓN, APRENDIZAJE Y ESTUDIO
- [17] SECTORES PRODUCTIVOS: CIUDADANÍA Y SOCIEDAD CIVIL
- [18] SECTORES PRODUCTIVOS: CULTURA, COMUNICACIÓN, INFORMACIÓN Y ARTES
- [19] SECTORES PRODUCTIVOS: TERRITORIO, MEDIO AMBIENTE Y RECICLAJE
- [20] SECTORES PRODUCTIVOS: OBRAS, INFRAESTRUCTURAS, MANTENIMIENTO Y TRANSPORTE
- [21] SECTORES PRODUCTIVOS: SALUD, PREVENCIÓN Y ASISTENCIAL
- [22] SECTORES PRODUCTIVOS: PRODUCCIÓN, DISTRIBUCIÓN Y RECOGIDA DE BIENES. ARTESANADO
- [23] SECTORES PRODUCTIVOS. CIENCIA Y TÉCNICA

Model Sòlid [07] El senat de vigilància

Joan N. Casals

Redacció: German Pelayo Puntas
Fòrum temàtic Política

Fòrum transversal Models

Resum

L'estructura dels sistemes democràtics parlamentaris occidentals facilita que les decisions preses pel poder tingui major pes els factors a curt termini, especialment la reelecció.

Es proposa la creació d'un poder polític, paral·lel al que ja existeix, amb duració de llarg termini i encarregat de preservar els patrimonis humans, culturals, econòmics i ecològics, anomenat Senat de Vigilància. Cadascun dels dos poders haurà de comptar amb recursos i instruments propis i separats. Per atorgar legitimitat democràtica al Senat caldrà reformar el sistema electoral, creant dos grups electorals diferenciats segons el límit d'edat.

A nivell geogràfic, la proposta contempla la divisió del territori en districtes electorals suficientment petits perquè cada candidat sigui ben conegut pels seus electors, que de fet seran els seus veïns, i no esdevindrà imprescindible fer propaganda electoral. Aquesta reforma política acompanya a les reformes econòmiques del MODEL SÒLID, que suposen una transformació cap a la potenciació del sistema productiu i la riquesa social mitjançant la limitació del paper de l'economia financera, excessivament especulativa.

Diagnòstic

L'estructura dels sistemes democràtics parlamentaris occidentals facilita que les decisions preses pel poder tingui major pes els factors a curt termini, especialment la reelecció. "Actualment hi ha una desconfiança generalitzada del paper dels polítics, i a la vegada un desinterès per part d'aquests en la participació dels ciutadans en política," això vol dir no la participació electoral sinó el qüestionament de les regles del joc polític. "Simultàniament hi ha una progressiva concentració dels poders polítics i econòmics amb l'ajut de la tecnificació, i un creixement paral·lel de la burocràcia. (...)

La democràcia actual topa amb limitacions. Els parlaments tenen un poder petit en comparació amb l'aparell de l'estat, connectat amb la xarxa de les finances i de la tecnocràcia. Encara que hom pot participar en les eleccions, resulta menys clara i directa la intervenció en el moment de les decisions". Les necessitats de finançament dels partits els fa dependre molt d'empresaris, banquers... amb interessos divergents i sovint contraris als dels ciutadans representats.

El resultat és que els partits imposen llistes electorals cercant la màxima eficàcia en obtenir vots per guanyar poder polític. Tot plegat fa pensar més en un poder oligàrquic gens democràtic en el qual periòdicament es van tornant grups d'interès en el govern.

Objectius

Ampliar el camp de les responsabilitats de la classe política cap a la resolució de problemàtiques de llarg termini.

En concret:

Reestructurar les institucions polítiques cap a una major autonomia dels diferents poders (executiu, legislatiu, judicial...)

Personalitzar els candidats, o sigui fer d'ells persones conegudes dels seus electors (veïns...) abans que no candidats representants d'opcions ideològiques uniformitzades per grans masses d'electors, cercar igualment una desprofessionalització de la classe política que allunyi els interessos personals de la tasca de representació dels interessos comuns.

En conclusió, orientar el sistema polític (l'organització interna dels partits, el monopoli que formen els partits majoritaris...) cap a formes més properes a la democràcia directa.

Mitjans i/o instruments.

Un poder polític, paral·lel al que ja existeix, amb duració de llarg termini i encarregat de preservar els patrimonis humans, culturals, econòmics i ecològics, anomenat Senat de Vigilància. "Es tracta d'establir un sistema de dos poders polítics independents i no subordinats, corresponents a dues visions temporals radicalment diferents. Es mantindrà un poder polític per assumptes contingents, similar a l'actual govern, i es crearà un nou poder polític per assumptes de llarg termini. Cadascun d'aquests dos poders polítics, Govern i Senat, haurà de comptar amb recursos i instruments propis i separats. Però sobre tot s'haurà de reformar el sistema electoral, ja que per atorgar legitimitat democràtica al senat no es pot pensar en fer votar als mateixos electors els dos poders, car donaria com a resultat un únic poder de dues cares. Per aquest motiu s'han de crear dos grups d'electors.

La proposta és dividir el territori en districtes electorals suficientment petits perquè cada candidat sigui ben conegut pels seus electors, que de fet seran els seus veïns, i no esdevindrà imprescindible fer propaganda

electoral. En la votació primària cada compromissari serà elegit per un sufragi secret pe tots els ciutadans del seu districte que superin un límit d'edat, per exemple 45 anys (a partir d'aquesta edat ja no es podrà votar per a l'altre govern de gestió). Un cop elegits els compromissaris, aquests elaboraran els programes (els candidats ja hauran exposat prèviament en les eleccions primàries les seves propostes). La segona votació serà nominal, oberta i explícita entre compromissaris que, normalment, no seran professionals de la política, puix que la proposta pretén retornar als orígens fent que s'incorpori al sistema polític gent que en lloc de viure de la política, visqui un temps per a la política (ciutadans que es dediquin a temps parcial).

Un grup selecte d'aquests ciutadans constituïria un Senat de Vigilància de qualitat i independència excepcional. Consistirà en un poder independent del govern de gestió en quant a recursos, persones, normes, procediments, etc. , els seus ingressos no vindran d'uns impostos sinó d'unes rendes de patrimonis públics.";

Documentació tractada:

Casals, Joan N; "El socialisme sòlid. Europa a l'any 2025". Nova Terra, Barcelona, 1977

Latorre, Anna; "El Model Sòlid. Un resum de l'aportació de Joan N. Casals", a Herbolzheimer, E; Olivella, M; Puddu, S; (coord.) "Propostes innovadores per repensar l'Economia". Publ. de la FJB, Barcelona, 1995, p.107-144

Documentació addicional:

Casals, Joan N; "El futur era possible". La llar del llibre, Barcelona, 1988

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Joan N. Casals (1925/1998) és Doctor Enginyer Industrial. Professionalment ha exercit en diversos països d'Europa en la innovació tecnològica, és fundador de dues petites empreses especialitzades en nous materials, així com en noves tecnologies de protecció del medi ambient. Fou guardonat amb el Premi Creativitat 1986. El seu interès per la temàtica social és antic, però la seva vocació vers la innovació social es desperta a partir de la pràctica diària de la tècnica i de l'empresa. Això el posa front la inestabilitat i arbitrietat del marc econòmic, que condiciona l'activitat creadora. Considera que certs instruments tècnics de l'economia són massa rudimentaris per poder corregir automàticament llur acció futura en funció de les respostes que van obtenint.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Aquesta proposta pertany a un sistema més general de l'autor que constitueix l'anomenat Model Sòlid. Hi ha set propostes presentades al Fòrum Català per Repensar la Societat (en majúscules) que es vinculen les unes amb les altres de la manera següent:

Proposta general

[01] EL MODEL SÒLID

Propostes econòmiques amb la nova finança sòlida

[02] EL TÍTOL SÒLID I EL BANC DE LA TERRA

[03] ELS CRÈDITS-ESTUDI

[04] IMPOSTOS AL CONEIXEMENT

[05] IMPOSTOS A LA PASSIVITAT

[06] LES EMPRESSES GENERALS

Proposta d'organització política

[07] EL SENAT DE VIGILANCIA

Societat Transparent [07] Democràcia responsabilitzadora i descentralització

Agustí Chalaux de Subirà

Redacció: German Pelayo Puntas
Fòrum temàtic Política

Fòrum. transversal Models

Resum

En el marc del model anomenat LA SOCIETAT TRANSPARENT, que pretén democratitzar l'accés a les fonts d'informació econòmica per construir una societat econòmica i ecològicament més responsable, solidària i transparent, es proposa un sistema polític reformat a partir dels principis d'extensió i aprofundiment de la independència dels poders funcionals de l'aparell central d'estat (legislatiu, executiu, judicial) i dels poders territorials, mitjançant el dret d'autodeterminació.

Cal però a la vegada mantenir els principis de subsidiarietat interterritorial i d'interdependència i col·laboració entre els poders funcionals. L'instrument clau que garanteix aquesta transformació és l'eliminació de la moneda anònima corrent i l'ús exclusiu de targetes electròniques personalitzades amb un nou diner, LA FACTURA – XEC. La conseqüència pel sistema polític és la implantació d'un RÈGIM DE TRANSPARÈNCIA que impedeix el joc brut dels poders fàctics per incomplir l'estat de dret i controlar la política en interès propi mitjançant la corrupció.

Diagnòstic

"A causa de les regles de joc del sistema polític i econòmic actual i mitjançant el diner anònim, el joc brut és afavorit i els poders fàctics actuen impunement. Com a conseqüència la democràcia és només formal -ni real, ni participativa ni responsabilitzadora- per a la majoria de la població. (...) Els polítics es veuen condicionats pels vots dels ciutadans, desinformatos o esbiaixadament informats. També pels grups de pressió: mitjans de comunicació de masses, oposició parlamentària, sindicats i patronal... dret de veto antidemocràtic dels "forts" en les Nacions Unides, el Banc Mundial i el Fons Monetari Internacional... Però també la dependència en el finançament dels partits per part dels bancs i de les empreses. Les decisions polítiques es veuen condicionades, en darrera instància, pels poders fàctics. Aquests financen els partits -legalment o il·legalment-, subornen -els polítics, els jutges, els funcionaris, els professionals independents..., controlen els mitjans de comunicació de masses -conformadors de consciència-, etc."

Objectius

"Aconseguir que l'estat de dret deixi de ser torpedinat pels poders fàctics. Això és impossible en el règim d'opacitat del diner desinformatiu actual; però es més possible amb LA FACTURA – XEC.

Tenir en compte alhora, en la presa de decisions, la voluntat de la població i l'eficiència dels resultats, amb major participació i responsabilització, i amb plena informació. En concret: "Garantir una democràcia participativa i responsabilitzadora partint dels principis de separació real dels poders i de descentralització, i cercant la responsabilització de persones i institucions en cada nivell funcional i territorial, i a la vegada la interdependència i la plena informació entre els diferents nivells." "Assegurar la inter-dependència i la plena informació entre els diferents nivells." "Promocionar de forma paral·lela la democratització del mercat, augmentant la participació i la responsabilització de les persones, especialment en l'àmbit de l'autogestió."

Mitjans i/o instruments.

"Cal separar, però amb interdependència, d'una banda els tres poders polítics: legislatiu, executiu i judicial; i de l'altra els sistemes polític, informatiu/judicial i econòmic." "Tanmateix cal descentralitzar el poder seguint el principi de subsidiarietat, amb lliure confederació dins un marc federal, afavorint les reivindicacions d'autogestió i d'autodeterminació, trencant amb el paper dels actuals estats-nació."

"És fonamental que el nou sistema monetari-informatiu, basat en LA FACTURA – XEC, no depengui ni d'Hisenda, ni de la policia, ni del govern, ni d'empreses privades. L'estat i els particulars només tindran accés a les dades de caràcter general, que es posaran a l'abast de tothom, de forma coherent i gratuïta. La seva socialització, fonamental per a la racionalització de l'economia, també ho serà per a la construcció d'una democràcia participativa i responsabilitzadora.

En canvi, les dades de caràcter personal només hi tindran accés el mateix interessat i una justícia independent, en cas d'haver d'obrir una investigació i documentar una sentència.

La informació global -la de caràcter general més la de caràcter personal- estarà només en mans de la Justícia. Aquesta informació ha d'estar molt ben protegida, per exemple, tractada simultàniament per tres equips -humans i d'ordinadors-, tant per evitar errors com joc brut. Els tres equips tindran independència econòmica, institucional i organitzativa, i només estaran sub-ordinats a la llei, però no tindran cap força executiva ni coercitiva.

Documentació tractada:

Olivella, Martí, "El poder del diner. La monètica, factor de canvi polític", Ed. 62, Barcelona, 1992, p.190-222.
Pintor, Marc, "Racionalitzar la moneda. Un resum de l'aportació d'Agustí Chalaux", a Herbolzheimer, E; Olivella, M; Puddu, S; (Coord.) "Propostes innovadores per repensar l'economia", Publicacions de la FJB, Barcelona, 1995, p. 145-180 Documentació addicional: Chalaux, Agustí, recopilats per Martí Olivella, "Dis-seny de civisme. Apunts de recerca interdisciplinària", Centre d'estudis Joan Bardina (inèdit), Barcelona, 1988(?),

Biografia i altres dades de l'autor-autora:**Dades de l'entitat****Comentaris i Observacions:**

Aquesta proposta pertany a un model anomenat Societat Transparent. Hi ha vuit propostes presentades al Fòrum Català per Repensar la Societat (en majúscules cursives) que es vinculen les unes amb les altres de la manera següent:

Proposta general

01 LA SOCIETAT TRANSPARENT

Proposta del canvi instrumental

02 LA FACTURA-XEC

Propostes d'organització socioeconòmica

03 SOUS SOCIALS I CRÈDITS COMUNITARIS

04 L'ESTATUT COMUNITARI LIBERAL

05 FINANÇAMENT DELS SERVEIS DE L'ESTATUT COMUNITARI LIBERAL

06 MERCAT LLIBERTARI I RESPONSABLE

Proposta d'organització política

07 DEMOCRÀCIA RESPONSABILITZADORA I DESCENTRALITZADA

Proposta d'aplicació gradual del règim de transparència

08 PLA ANTICORRUPCIÓ. L'EUROPASS, CAP A UN RÈGIM DE TRANSPARÈNCIA

Societat Transparent [08] Pla anticorrupció. L'EuroPass cap a un règim de transparència.

Agustí Chalaux de Subirà

Redacció: German Pelayo Puntas
Fòrum temàtic Política

Fòrum transversal Models

Resum

La democràcia perd legitimitat cada cop que es constata la poca independència que té el sistema judicial front tota mena de pressions, cada cop que el sistema judicial no pot disposar d'una bona informació per documentar les seves sentències i no evita la impunitat dels crims i delictes.

Però la democràcia també s'afebleix i perd legitimitat quan la classe política no sap desfer-se de la corrupció i quan l'administració pública no és transparent ni eficaç.

El "Règim de transparència" proposat compromet a la persona o institució que l'adopta a efectuar tots els seus pagaments i cobraments amb LA FACTURA – XEC. La factura-xec és nominativa, perquè hi consta el nom de les dues parts que fan la transacció, i és informativa, perquè a més de la funció de xec, també fa la funció de factura: hi consta els béns o serveis motiu de la transacció, amb els corresponents preus i característiques. El "Règim de transparència" s'aplicarà obligatòriament a les institucions públiques i als partits polítics. Les empreses privades i els ciutadans que ho desitgin s'hi podran acollir beneficiant-se fiscalment, donat que pagaran el que els correspondrà.

La implantació de l'Euro com a moneda única europea no aprofita l'ocasió històrica de depassar els inconvenients de l'anonimat i costos de gestió de les monedes metàl·liques i dels bitllets de banc.

L'EuroPass és una targeta electrònica de pagament amb funció d'identificació i passaport internacional, que facilita la implantació progressiva del "Règim de transparència". La seva acceptació pot ser una contribució decisiva a l'enfortiment d'un estat de dret europeu, contra el frau, la corrupció i la majoria de crims i delictes per raó de diners.

Diagnòstic

"El sistema democràtic perd legitimitat cada cop que nous casos de corrupció demostren la fragilitat de l'Estat de Dret. Aquesta fragilitat de l'Estat de Dret queda palesa a partir de constatar la poca independència que té el sistema judicial de tota mena de pressions, i s'agreuja quan la justícia no pot disposar d'una bona informació per documentar les seves sentències i no pot evitar la impunitat dels crims i delictes.

Però la democràcia també s'afebleix i perd legitimitat quan la classe política no sap desfer-se de la corrupció i quan l'administració pública no és transparent ni eficaç. Els problemes de corrupció es donen en diferents grups socials: en la classe política són específicament importants en el sistema de finançament dels partits i de les eleccions, en les administracions públiques, on gran part de la mala gestió dels seus fons i de la ineficàcia provenen de la seva excessiva burocratització, que exigeix nombrosíssims controls formals, en l'empresa privada que es veu desafavorida per la pressió fiscal poc equitativa... La societat és conscient de la necessitat d'un canvi d'actitud moral dels nostres polítics i de qui els corromp però no ha estat capaç de visualitzar algunes mesures instrumentals que facilitin la transparència i que estan basades només en l'aplicació de certs canvis tècnics i legals. No ha previst la capacitat de canvi del conjunt a partir del canvi de les regles de joc. Encara que aquestes regles tampoc poden canviar sense voluntat política.

S'està posant en marxa la moneda única europea després de moltes dificultats. Per primera vegada una gran part d'Europa s'integra en un dels símbols polítics propis fins ara de cada estat. Paral·lelament, des de fa algunes dècades les formes convencionals de moneda (peces metàl·liques i bitllets de banc) estan essent substituïdes per noves formes de moneda escriptural (xecs), electrònica (comptes corrents connectats i targetes). Sembla incongruent i obsolet que l'Euro (que ja funciona com a moneda comptable) prengui la forma de peces metàl·liques i bitllets. És un retrocés tecnològic (els sistema bancari està a punt per a la generalització del diner electrònic) i un retrocés social, polític i judicial (perquè les característiques intrínseques dels bitllets i de les monedes són afavoridores del diner negre i per tant encobridores dels fraus i delictes que provoca).

Objectius

Assolir la transparència de les gestió pública i, a mesura que aquesta doni exemple, afavorir la transparència de la gestió privada, mitjançant mecanismes que obliguin enregistrar, a efectes judicials, cada acció de compra-venda. "Amb la monetica, -moneda telemàtica- en determinades condicions molt precises, la societat pot disposar d'un sistema que afavoreixi la llibertat (més enllà dels constreyniments de la burocràcia) però que també faciliti l'autoresponsabilitat, perquè els actes lliures deixin la petja necessària que permeti resseguir i clarificar les conductes delictives (terrorismes, drogues, armes, suborns, estafes, robatoris...)"

Que s'aprofiti l'Euro com a oportunitat històrica de fer-lo una moneda d'un Europa transparent i responsable.

Mitjans i/o Instruments.

"El "règim de transparència" es fonamenta en la hipòtesi que la persona o institució que l'adopta es compromet a efectuar tots els seus pagaments i cobraments amb uns xecs especials a través dels comptes bancaris. És a dir, que es compromet a fer totes les seves operacions amb uns xecs nominatius i informatius. Nominatius, perquè només seran vàlids si hi consta el nom de les dues persones que fan la transacció. Informatius, perquè a més de la funció de xec, també faran la funció de factura: hi consta-ran els béns o serveis motiu de la transacció, amb els corresponents preus i característiques.

Les persones sotmeses al règim de transparència per la seva funció pública o que s'hi acullin voluntàriament no podran usar efectiu (bitllets de banc anònims) sota greu sanció penal.

Per facilitar el procediment i evitar burocràcia i paperassa, aquest sistema de LA FACTURA – XEC pot esdevenir molt àgil i fiable amb les darreres possibilitats de la monètica (transferència electrònica de fons activada amb targetes monetàries in-tel·ligents). "Per un ús democràtic del "règim de transparència" la informació de les operacions de les institucions públiques serà de lliure accés a tota la ciutadania, en canvi la informació de les operacions empresarials i personals només hi tindrà accés les persones interessades, i el sistema judicial quan la necessiti per obrir una investigació o per documentar una sentència".

L'EuroPass pot ser una targeta electrònica de pagament amb funció d'identificació i passaport internacional, que faciliti la implantació progressiva del "Règim de transparència", independentment que pugui obri portes al model de LA SOCIETAT TRANSPARENT.

La seva acceptació política i social pot ser una contribució decisiva en l'enfortiment d'un estat de dret europeu, contra el frau, la corrupció i la majoria de crims i delictes per raó de diners i a favor d'una gestió pública transparent.

Documentació tractada:

Olivella, Martí, "El poder del diner. La monètica, factor de canvi polític", Ed. 62, Barcelona, 1992, p.190-222.
Pintor, Marc, "Racionalitzar la moneda. Documentació addicional: Chalaux, Agustí, compilats per Martí Olivella, "Disseny de civisme. Apunts de recerca interdisciplinària", Centre d'estudis Joan Bardina (inèdit), Barcelona, 1988(?),

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Aquesta proposta pertany a un model anomenat Societat Transparent. Hi ha vuit propostes presentades al Fòrum Català per Repensar la Societat (en majúscules cursives) que es vinculen les unes amb les altres de la manera següent:

Proposta general

01 LA SOCIETAT TRANSPARENT

Proposta del canvi instrumental

02 LA FACTURA-XEC

Propostes d'organització socioeconòmica

03 SOUS SOCIALS I CRÈDITS COMUNITARIS

04 L'ESTATUT COMUNITARI LIBERAL

05 FINANÇAMENT DELS SERVEIS DE L'ESTATUT COMUNITARI LIBERAL

06 MERCAT LLIBERTARI I RESPONSABLE

Proposta d'organització política

07 DEMOCRÀCIA RESPONSABILITZADORA I DESCENTRALITZADA

Proposta d'aplicació gradual del règim de transparència

08 PLA ANTICORRUPCIÓ. L'EUROPASS, CAP A UN RÈGIM DE TRANSPARÈNCIA

Un nou ordre mundial: constitucionalisme global i participació política

Gemma Rodríguez Villanueva

Redacció: Gemma Rodríguez Villanueva
Fòrum temàtic Política

Fòrum. transversal Models

Resum

Davant del procés de mundialització i dels reptes que aquest planteja s'imposa la necessitat de repensar l'actual ordre de les coses en el plànol de les relacions internacionals i dissenyar un nou ordre mundial.

El nou ordre mundial que planteja la present proposta es basa en l'establiment d'un Constitucionalisme Global que pretén garantir el dret a la interlocució dels pobles i dels ciutadans i ciutadanes del món, així com servir de guia d'una política de transformació que permeti assolir uns nous valors per a un nou ordre mundial.

Diagnòstic

El segle XX ha estat el segle de les grans transformacions: en molt poc temps el món ha sofert canvis molt importants. Per sobre d'aquestes transformacions, s'ha anat consolidant un estat de realitat: al marge de les fronteres físiques, el món es dibuixa com un sistema ineludiblement interconnectat i submergit en un procés de globalització on les polítiques locals són clarament insuficients.

No obstant, l'Estat continua essent el subjecte per excel·lència dins l'estructura del sistema de relacions internacionals en el món contemporani. D'altra banda, al llarg dels darrers anys, s'ha anat configurant un conjunt de problemes globals que necessiten ser tractats i resolts des de mecanismes d'abast igualment global: degradació del medi ambient, salut internacional, desarmament, desenvolupament, etc. L'Estat no pot afrontar amb polítiques nacionals la solució a aquests problemes.

D'altra banda, els organismes internacionals existents que haurien d'ocupar la nova esfera de competències i d'actuació que es perfila d'acord amb la situació descrita, estan mancats de legitimitació, no tenen un funcionament democràtic, no representen el conjunt de la població mundial i no compten amb els procediments ni amb els mecanismes que han de garantir el compliment de les seves decisions.

Objectius

Donar resposta als problemes que planteja el procés de mundialització a través de la configuració d'un nou ordre mundial que garanteixi el dret a la interlocució de tots els pobles i ciutadans i ciutadanes del món.

Establir una estructura internacional d'òrgans de govern, caracteritzada per la seva legitimitat i legalitat en les actuacions, i que atorgui la gestió dels problemes mundials a la població afectada.

Mitjans i/o instruments.

Establiment d'un constitucionalisme global.

El constitucionalisme global suposa establir un conjunt de normes i procediments a partir d'uns valors no universals sinó específics i referits a temàtiques mundials: gestió dels recursos naturals, conservació del medi ambient, desarmament, desenvolupament dels pobles, comerç internacional, mercat financer, etc.

L'establiment d'aquests valors ha de ser el fruit de l'anàlisi dels diferents ordenaments jurídics i sistemes legals, però també de l'estudi de les cultures no necessàriament adscrites a un determinat Estat ni recollides en un sistema jurídic formal i que facin referència a la forma en què les societats s'apropen a l'ús i gaudi dels recursos naturals, a la conservació del medi ambient, a la resolució dels conflictes, a la gestió de les seves economies, etc. I veure què és allò que resulta exportable a l'àmbit mundial.

En la gestació d'aquest constitucionalisme mundial, així com en el seu desenvolupament i aplicació han de participar els diferents sistemes de política que s'interrelacionen en un sistema interdependent:

1. Un primer sistema format pels estats i les corporacions econòmiques, bancàries, militars i d'altres que els sustenten.
2. Un sistema d'organitzacions internacionals governamentals.
3. Un tercer sistema de grups no estatals i individus que actuen a través d'ONGs i d'altres moviments socials crítics i que representen a la població civil independentment de la seva adscripció a una determinada nacionalitat.

El conjunt d'institucions transnacionals que sorgeixen a partir de l'establiment del constitucionalisme global, han de complir dos requisits fonamentals:

- a) assegurar la representació en el seu si dels tres sistemes de política detallats més a dalt
- b) elaborar la seva política a partir del conjunt normatiu bàsic establert pel nou constitucionalisme global

Aquelles institucions transnacionals que no compleixin algun d'aquests requisits no estan legitimades per a prendre decisions o elaborar polítiques que afectin al conjunt o a una part de la població mundial o que es refereixin a temàtiques que han de ser tractades des de polítiques globals. Com a molt, aquestes institucions poden considerar-se incloses dins d'algun dels sistemes polítics enunciats més a dalt. L'ONU com a organisme internacional que té l'objectiu de mantenir la pau i la seguretat internacionals, així com el treballar pel desenvolupament dels pobles, queda inclosa dins d'aquestes exigències de legitimació i legalitat que exigirien, d'altra banda, una profunda reforma de l'organització per tal de passar a formar part d'aquest nou ordre mundial com a poder constitucional.

Una proposta de finançament per impulsar la gestació d'aquest nou ordre mundial són els nous models d'imposició globals, com ara l'impost sobre els fluxos financers (veure proposta taxa Tobin).

Documentació tractada:

Monográfico: Democratización del sistema internacional. Papeles, Cuestiones de paz, ecología y desarrollo, nº 53, 1995, Centro de Investigación por la Paz. Amb articles de Mario Zamorano, José M. Tortosa, Vicent Martínez Guzmán, Domingo García Marzá i José Antonio Sanahuja.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

L'autora d'aquesta proposta s'ha inspirat en els materials redactats per D. García, Richard Falk i Vicent Martínez, entre d'altres. L'autora no fa responsables a cap d'aquestes persones del contingut d'aquesta proposta.

Ciutadania europea i nacionalitat: opcions per a fer efectiva la lliure circulació de persones

Jordi Borja Sebastià

Redacció: German Pelayo Puntas
Fòrum temàtic Política

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

Els capítols socials del Tractat de Maastricht expressen una definició restringida a la circulació de mercaderies, persones, treball i capital que, d'altra banda, els governs estatals han limitat encara més al no haver concretat les lleis generals, i haver-ne promulgat d'altres que neutralitzen les possibilitats de les primeres. En el cas de les persones, la lliure circulació es bloqueja amb la prohibició de residència en molts països sense els corresponents permisos de treball i residència, exactament el mateix que pels ciutadans i ciutadanes no comunitaris. Les mesures que es presenten pretenen contribuir a fer real un dels principis del Tractat, establint al mateix temps un sistema de regulació de les immigracions interiors i forànies. En concret, són: a) La "multinacionalitat", és la possibilitat de disposar de diverses nacionalitats a la vegada: segons naixement, lloc de residència, de treball, país on resideixi la família o d'origen dels pares. b) La "ciutadania desvinculada de la nacionalitat": tothom que treballa a Europa hauria de tenir la ciutadania europea i els mateixos drets dels nacionals de cada país. D'aquesta manera, a Europa hi hauria tres tipus de persones amb els mateixos drets: els europeus que viuen al seu país, els europeus que viuen a d'altres països de la Unió, i els extra-comunitaris que han adquirit la nacionalitat després d'un o dos anys de residència.

Diagnòstic

La previsió inicial dels capítols socials (és a dir no estrictament econòmics) del Tractat de Maastricht, expressa una definició mínima i restringida a la circulació de mercaderies, persones, treball i capital que, d'altra banda, els governs estatals s'han encarregat de limitar encara més a partir d'evitar el desenvolupament de les lleis generals en d'altres més concretes, i també a partir de promulgar-ne d'altres que neutralitzen les possibilitats de les primeres.

En el cas de les persones, la lliure circulació prevista a Maastricht es veu limitada per la prohibició de residència en molts països sense els corresponents permisos de treball i residència, exactament igual que per als ciutadans i ciutadanes no comunitàries.

Les estats-nació, han estat els centres conformadors i aglutinadors dels drets ciutadans que les societats europees han desenvolupat i gaudit durant els darrers dos segles. La ciutadania, entesa com a conjunt de drets de les persones, ha pres formes diferents en cada estat europeu. El Tractat de Maastricht, que manté com a principi la lliure circulació de persones, no conté cap mesura per equiparar els drets dels diferents països. La desigualtat de drets i la manca de voluntat política per arribar a definir un mínim comú denominador de tots ells, dificulta la implementació d'un tractat que a la pràctica ha resultat no funcionar.

A més, la premissa per a ser ciutadana o ciutadà europeu és la de ser-ne d'algun dels seus estats membres. Això és un principi de discriminació cap a les persones vingudes de tercers països que conserven la seva nacionalitat: els immigrants residents.

Objectius

Les mesures que es presenten pretenen contribuir a fer real un dels principis del Tractat, establint al mateix temps un sistema de regulació de les immigracions interiors i forànies.

En concret es pretén:

a) Facilitar i fer efectiva la lliure circulació, residència i treball de la ciutadania de la UE i de la immigració resident, en el cas de la "ciutadania multinacional", restringint-la a un nombre limitat de països tenint en compte lloc de residència, de treball i d'origen familiar.

b) Forçar, amb alguna d'aquestes mesures, un marc polític i cultural de suport a l'estructura político-econòmica que dissenya Maastricht. En concret una constitució europea, o una carta de drets que iguali els dels ciutadans i les ciutadanes dels països membres pel seu màxim comú denominador (conjunt que inclou els drets més desenvolupats de cada país).

Mitjans i/o instruments.

Dues possibilitats que contempen el problema de les desigualtats (a les que la ciutadania europea, tal com està plantejada, no respon) són:

a) La "multinacionalitat", és la possibilitat de disposar de diverses nacionalitats a la vegada: segons lloc de naixement, lloc de residència, de treball, país on resideixi la família o d'origen dels pares. Es tractaria, a la pràctica, de la possibilitat de canviar de nacionalitat sense perdre les anteriors, i mantenir els drets

corresponents, tal com està establert actualment entre Espanya i alguns països llatinoamericans.

b) La "ciutadania desvinculada de la nacionalitat": tothom que treballa a Europa hauria de tenir la ciutadania europea i els mateixos drets de les persones nacionals de cada país. A Europa hi haurien tres tipus de persones amb els mateixos drets: els europeus i europees que viuen al seu país, els europeus i europees que viuen a d'altres països de la Unió, i els extra-comunitaris i extra-comunitàries que han adquirit la nacionalitat després d'un o dos anys de residència, i han accedit a un contracte de treball, de lloguer, s'han casat, etc.

D'altra banda, a partir de qualsevol d'aquestes mesures, la UE hauria de tenir competències per establir una política comuna, ambiciosa i solidària, per regular la immigració i el dret d'asil.

Documentació tractada:

Borja, Jordi; Sunyer, Roger; "Vers una ciutadania europea", Papers d'Innovació Social, EcoConcern, Barcelona, gener 1997

Converses d'Innovació Social; presentació del paper "Vers una ciutadania europea", a càrrec dels seus autors: Jordi Borja i Roger Sunyer. EcoConcern, 21.1.1997.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Consell de Cent (Senat de Catalunya)

Lluís Costa Pujol

Redacció: Lluís Costa Pujol
Fòrum temàtic Política

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

Segons Montesquieu, si no hi ha divisió de poders la democràcia es pot considerar inexistent. Per aquest motiu la concentració de poder en mans dels governants es presta a manipulacions de tota mena amb l'objectiu de perseverar en el poder.

Es tracta d'aconseguir una divisió de poder en el Govern de la Nació Catalana que garanteixi el respecte dels Drets i les Llibertats ciutadanes i els principis proclamats a la Constitució.

Totes les entitats civils i cíviques, així com totes les persones honorables, que no estiguin compromeses políticament elegiran un centenar de representants no polítics, un per comarca com a mínim. Aquest Consell de Cent actuarà com un senat i tindrà la facultat d'elegir càrrecs d'empreses públiques i institucions que no es volen partidistes.

Diagnòstic

Segons Montesquieu, si no hi ha divisió de poders la democràcia es pot considerar inexistent. Per aquest motiu la concentració de poder en mans dels governants es presta a manipulacions de tota mena amb l'objectiu de perseverar en el poder. D'aquesta manera estem patint una greu corrupció i degeneració política.

Objectius

Es tracta d'aconseguir una divisió de poder en el Govern de la Nació Catalana que garanteixi el respecte dels Drets i les Llibertats ciutadanes i els principis proclamats a la Constitució.

Mitjans i/o instruments.

Totes les entitats civils i cíviques, així com totes les persones honorables, que no estiguin compromeses políticament elegiran un centenar de representants no polítics, un per comarca com a mínim. Aquest Consell de Cent actuarà com un senat i tindrà la facultat d'elegir: els directors dels mitjans d'informació públics, els directors de les caixes d'estalvi, tots els fiscals, els jutges del tribunal superior de justícia de Catalunya....

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Constitució Catalana

Oriol Espona Andreu
Convergència Republicana dels Països Catalans

Redacció: Oriol Espona Andreu
Fòrum temàtic: Política

Fòrum transversal: Regles de joc

Resum

La pervivència de la identitat catalana es troba en perill d'extinció pel fet que els catalans no ens em sabut fer valdre com a Estat-Nació que hauria de garantir-nos la nostra pròpia existència a tots els nivells possibles. La pervivència en tant que poble s'està diluint. Es tracta doncs d'assolir un Estat-Nació propi que assegurí la pervivència de la identitat i poble català, mitjançant una Constitució Catalana.

Diagnòstic

A Convergència Republicana dels Països Catalans creiem que la identitat catalana està en perill d'extinció per causa, primer dels mateixos catalans que fins al moment present no hem sabut fer-nos valer des d'un punt de vista polític com a Estat-Nació per garantir-nos la nostra pròpia existència a tots els nivells possibles. Les conseqüències de no tenir Estat propi fa que mica en mica els altres estats del món no ens tinguin en consideració des d'un punt de vista d'Estat-Nació. No cal dir la insensibilitat i el menyspreu històric que fa l'Estat Espanyol a l'hora de considerar-nos com a Nació i no diguem com a Estat. També des de CRPC creiem que els polítics catalans actuals autodenominats nacionalistes mostren una meselleria i feblesa absoluta al convertir-nos políticament en una regió d'Espanya amb la categoria d'autonomia regional, argumentant i creient que és la única opció possible, de moment. Les conseqüències d'aquest fet, des del nostre punt de vista, fa que ens anem diluint com a poble (no és el moment en aquest escrit d'anomenar la quantitat innombrable de fets que demostrem el que escric).

Objectius

Des de CRPC creiem que per assegurar la pervivència i desenvolupament de la nació catalana amb una identitat pròpia, la única manera de fer-nos valer com a nació és la de presentar a la societat catalana i a la resta de societats del món una Constitució Catalana que defineixi l'Estat i l'organització social i política a tots nivells dels habitants del que anomenem república Democràtica federal Catalana. Aquest és l'únic objectiu de la nostra acció política, aconseguir d'una manera pacífica i democràtica l'exercici de la República Democràtica Federal Catalana.

Mitjans i/o instruments.

L'instrument bàsic i principal és com he dit, la Constitució Catalana que hem redactat des de CRPC i la nostra il·lusió i acció política és la d'implicar a totes aquelles persones amb vocació política nacional per treballar per anar millorant la Constitució Catalana i poder arribar finalment a la organització de les primeres eleccions democràtiques per assolir la República Democràtica Federal Catalana.

Un altre instrument imprescindible és que tinguem el recolzament total de totes les organitzacions polítiques democràtiques internacionals; és per aquest motiu que des de CRPC volem organitzar el primer congrés mundial de nacions sense estat aquí a Catalunya.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

CRPC és una agrupació política catalana amb plena legitimitat natural per exercir la Constitució Catalana que ofereix, sempre i quan es reconegui per majoria a aquesta i d'altres forces polítiques mitjançant eleccions democràtiques i, a partir d'aquesta voluntat, poder exercir en totes les seves conseqüències el sistema d'Estat Federal Democràtic Republicà que especifica la Constitució Catalana, ja que la Constitució elaborada vetlla pels drets dels catalans així com pels drets dels altres pobles, identitats i nacions d'arreu del món.

Comentaris i Observacions:

Cal participar en aquest FÒRUM CATALÀ PER REPENSAR LA SOCIETAT per a poder expressar més extensament el que he escrit en aquestes línies i engrescar a les persones amb vocació política nacional per assolir l'objectiu que a Convergència Republicana dels Països Catalans ens ocupa, que és com he dit, la República Democràtica Federal Catalana.

Democràcia participativa i reforma del sistema electoral

EcoConcern, associació per a la innovació social

Redacció: Agustí Nicolau Coll
Fòrum temàtic Política

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

La desconfiança de la ciutadania vers el sistema polític (espanyol en aquest cas), va creixent a causa dels nombrosos i gravíssims casos de corrupció.

Les actuals regles de joc no afavoreixen gens la transparència ni la responsabilitat en els afers públics.

Cal activar la democràcia participativa des de la societat civil per tal de redissenyar el sistema electoral, el reglament dels parlaments, el finançament dels partits... en base a un procés obert i participatiu més enllà dels partits polítics.

Diagnòstic

Els sistemes electorals de les democràcies liberals representatives pateixen greus deficiències pel que fa a llur representativitat real: discriminació dels petits partits; llistes tancades que limiten la lliure elecció; el 40% dels electors no estan representats; hom elegeix governants i no representants; els partits polítics tenen l'exclusiva de la representativitat, per sobre de les persones; no es poden exigir responsabilitats per l'incompliment de les promeses electorals; manca de democràcia interna dels partits; la classe política fa de la política la seva professió; esfumació del principi democràtic de la separació de poders; els vots en blanc no estan representats en les assemblees legislatives.

Objectius

- 1 - Augmentar la representativitat democràtica
- 2 - Assolir una representació democràtica territorialment més equilibrada
- 3 - Lluitar contra la corrupció política i per la transparència democràtica de les institucions públiques.
- 4 - Apropar les institucions democràtiques als ciutadans

Mitjans i/o instruments.

Cada un dels quatre mitjans correspon a un dels objectius:

1- Garantir la representació de tothom; força de vot del diputat segons el nombre d'electors que l'han votat; assegurar la representativitat dels vots en blanc; possibilitat de rescindir el "contracte electoral"; votacions telemàtiques.

2. Reducció del tamany de les circumscripcions electorals; augment del poder municipal.

3. Cambra de control polític formada per no polítics; augment de la llista d'incompatibilitats; no professionalització de la política; accés públic a les declaracions de renda dels diputats i diputades; càrrecs públics limitats i rotatius; supressió del finançament als partits polítics; repartiment dels "programes" dels partits polítics per la Junta Electoral i suprimir així la propaganda electoral.

4. Participació de les forces socials en les Assemblees legislatives; democratització dels partits; elecció democràtica del Síndic de Greuges.

Documentació tractada:

Oficina d'Innovació Democràtica, Informatiu, O'IDA, 1994.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Desdoblamiento del presupuesto estatal e implantación del impuesto a destino fijo: una respuesta al ajuste económico permanente

Francisco Gutiérrez Guillermo Robledo

Redacció: Mario Eduardo Firmenich
Fòrum temàtic Política

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

- a) Frente al problema del desempleo en Europa y la desigualdad social en los Estados Unidos, el pensamiento económico dominante elige un chivo expiatorio: la culpa es del mercado laboral y sus rigideces. Un diagnóstico diferente surge de la práctica social del sur. Se ha roto en occidente el pacto social con los trabajadores.
- b) Podemos construir una sociedad integrada, sin brutal desempleo forzoso, sin salarios míseros junto a beneficios altísimos, sin marginalidad social, sin una globalización con opulentos de alta tecnología, pobres exportadores de mano de obra barata y marginados del sistema.
- c) El equilibrio social requiere instituciones que expresen la voluntad política de mantener integrada la sociedad. Existen dos lógicas, (la del mercado y la de la sociedad integrada), que deben tener instituciones diferenciadas y complementarias. Son necesarios dos presupuestos de Estado, respondiendo respectivamente a cada una de las dos lógicas, y un nuevo principio de tributación.
- d) La integración social también requiere el funcionamiento de instituciones como las convenciones colectivas de trabajo. En ellas es posible un acuerdo social con planes de mediano plazo. Es necesario también una coordinación internacional que reduzcan sustancialmente o condonen la deuda externa a las naciones más pobres.

Diagnòstic

1. En Occidente se ha producido la ruptura del pacto social con los trabajadores vigente desde la posguerra. Mientras en los países del Sur hace 20 años que se sufre la receta neoliberal del ajuste económico permanente, en los últimos años la receta golpea a las sociedades desarrolladas, frente al problema del desempleo en Europa y la desigualdad social en los Estados Unidos. Los teóricos del pensamiento económico dominante no tienen un diagnóstico consensuado, pero canalizan su impotencia eligiendo como chivo expiatorio al más débil: el mercado laboral y sus rigideces tendrían la culpa.
2. Es posible un diagnóstico diferente a partir de la práctica social del sur. Es falso que las pequeñas y medianas empresas, principales generadoras de empleo, estén desapareciendo por el peso de las cargas sociales. Lo que ocurre es que no pueden acceder a los mecanismos financieros de emisión de deuda en las mismas condiciones en que lo hacen los grupos económicos poderosos.
3. Si los Estados Unidos tienen una tasa menor de desempleo que Europa, la causa no es la flexibilización laboral, sino la generación de puestos de trabajo merced a las exportaciones financiadas con emisión de divisas, contando con la posibilidad de devaluar su moneda sin generar inflación interna, ya que la distribuye en el resto del mundo..

Objectius

Contribuir a la construcción de una sociedad integrada, sin desempleo forzoso a unas tasas desconocidas desde la posguerra, sin salarios míseros junto a tasas de beneficio altísimas, sin marginalidad social, sin una globalización organizada en opulentos que gozan la alta tecnología, pobres exportadores de mano de obra barata y marginados del sistema librados a una subsistencia regresiva. En fin, llegar a una sociedad contraria a la sociedad dual que va construyendo el dogma ideológico neoliberal.

Mitjans i/o Instruments.

El equilibrio social requiere instituciones destinadas a ese fin. Esas instituciones expresan la voluntad política de mantener integrada la sociedad, lo que es posible a costos financieros irrisorios. Concretamente se proponen dos medidas instrumentales para hacer frente al ajuste económico permanente i superar la sociedad dual a la que nos lleva el neoliberalismo:

1. Desdoblamiento del presupuesto estatal

Existen dos lógicas que deben tener instituciones diferenciadas y complementarias: la lógica del mercado y la lógica de la sociedad integrada. Hay que abandonar el criterio de un solo presupuesto público que responde a la lógica del mercado. Es necesaria la existencia de dos presupuestos de Estado, respondiendo respectivamente a cada una de las dos lógicas, y un nuevo principio de tributación.

2. Impuesto con destino fijo

El nuevo principio del impuesto con destino fijo, conocido y elegido por el ciudadano, sería la base de un Nuevo Contrato Fiscal. No es un impuesto a las ganancias o al consumo, sino una contribución basada en la necesidad de recrear mecanismos de integración, con la transparencia de ver el destino conocido y elegido del gravamen. La

lógica de la sociedad integrada requiere transferencia de ingresos a los sectores más pobres, lo que debe ser financiado mediante el impuesto con destino fijo votado por la ciudadanía persuadida de la necesidad de la integración social.

Paralelamente a estos dos instrumentos deben contemplarse otras medidas complementarias:

1. La integración social también requiere el funcionamiento de instituciones existentes pero desnaturalizadas, como las convenciones colectivas de trabajo. En ellas es posible un acuerdo social con planes de mediano plazo vinculados al salario, la productividad y la generación de empleos. Desde la experiencia social Argentina se ve que la herramienta idónea para lograr el equilibrio social sin inflación salarial son las convenciones colectivas de trabajo, con acuerdos marco de cuatro años y programas de empleo que reduzcan la desocupación involuntaria a no más de un 5 %.

2. Por último es necesario el funcionamiento de instituciones de coordinación internacional que reduzcan sustancialmente, sin descartar la condonación total, de la deuda externa que agobia a las naciones más pobres.

Documentació tractada:

F. GUTIERREZ y G. ROBLEDO, La Máscara de la Impotencia -el ajuste permanente, Archivos del Presente Nro. 5, Buenos Aires, invierno austral '96

Bibliografía citada:

DALY y COBB, Para El Bien Común. Reorientando la economía hacia la comunidad, el ambiente y un futuro sostenible

KAPSTEIN, Los Trabajadores Y La Economía Mundial

KRUGMAN, Lo Importante Es No Hacer Daño

MINC, La France de l'an 2.000

SS JUAN PABLO II, Mientras Se Acerca El Tercer Milenio

Biografía i altres dades de l'autor-autora:

Secretario de Relaciones Internacionales de la C. G. T. de la República Argentina y Sec. Gral. de la Seccional Quilmes (Prov. de Buenos Aires) de la Unión Obrera Metalúrgica. Dedicó su vida a la militancia sindical y política desde hace más de 25 años bajo las severas condiciones de resistencia a las dictaduras. Una vez recuperada la democracia, alcanzó la secretaría general de su sindicato en elecciones democráticas y su gestión al frente del mismo le han merecido el reconocimiento que lo ha llevado a su función actual en la C. G. T.

GUILLERMO ROBLEDO es asesor de la S. R. I. de la C. G. T. de la República Argentina. Ha sido militante estudiantil secundario y juvenil de la tendencia revolucionaria del peronismo y posteriormente ha sido funcionario de una empresa mediana familiar dedicada al ramo de la energía, enfrentando la concentración oligopólica del sector. Sus inclinaciones políticas y su experiencia profesional lo llevaron a interiorizarse en la economía ecológica.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Eficàcia i agilitat en la gestió de l'administració pública

Pau Avenir

Redacció: Martí Olivella Solé
Fòrum temàtic Política

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

Una de les raons per les quals les polítiques neoliberals justifiquen la privatització mercantilització del serveis fins ara considerats públics és la manca d'eficàcia i d'agilitat en la prestació dels serveis oferts des de les administracions públiques.

El sistema burocràtic, nascut en un altre moment històric per motius polítics i tècnics comprensibles, ha portat a engreixar el nombre de funcionaris i ha fet molt complexes les tramitacions de qualsevol despesa de les administracions en greu detriment de l'eficàcia i l'agilitat de l'administració ni, per tant, en un mal servei als ciutadans a qui ha de servir.

Aprofitar les possibilitats dels nous sistemes d'informació com el diner electrònic o internet per fer transparent i responsable la gestió pública.

Internet malgrat encara no és massiu és menys restrictiu i més interactiu que els diaris oficials i que l'assistència als plens: comença a ser per a una immensa minoria (fins ara aquests temes estaven a l'abast d'una petitíssima minoria).

Avui és possible la publicació, seguiment i gestió dels pressuposts, de la comptabilitat, de les ofertes de places públiques, de les responsabilitats dels funcionaris públics, de les ofertes de contractacions d'obres i serveis públics, així com de les concessions i contractes aprovats. També és possible que els ciutadans opinin, discuteixin sobre totes aquestes informacions i decisions.

Cal introduir sistemes d'avaluació més pràctics que les opocions per seleccionar el personal així com sistemes d'acabament de contracte degut a irresponsabilitat manifesta, deixadesa.

Caldria, per reforça aquest conjunt de mesures, aplicar el règim de transparència (vegis proposta corresponent del Model Societat Transparent) a totes les administracions, empreses i fundacions públiques o semipúbliques, als responsables polítics elegits i als funcionaris (em alguns casos també a les famílies corresponents). No hi ha cap motiu per no fer totalment transparent l'àmbit públic.

Diagnòstic

Una de les raons per les quals les polítiques neoliberals justifiquen la privatització mercantilització del serveis fins ara considerats públics és la manca d'eficàcia i d'agilitat en la prestació dels serveis oferts des de les administracions públiques.

La burocràcia ha nascut i s'ha estès degut a la necessitat d'assegurar que les persones que treballen a les administracions públiques no estiguin a mercè del canvi de torn del partit governant i de garantir que el dinar públic (del poble) no sigui mal emprat ni pels funcionaris ni pels polítics per a benefici personal o per a benefici electoral.

A aquestes dues raons s'hi ha afegit la política d'ocupació: reduir l'atur incrementant el nombre defuncionaris és més rendible pel partit al govern, que pagar subsidis. Un funcionari amb feina assegurada és més agraït electoralment que un aturat amb subsidi o, pitjor, sense.

Tot plegat ha portat a engreixar el nombre de funcionaris i ha fer molt complexes les tramitacions de qualsevol despesa de les administracions en greu detriment de l'eficàcia i l'agilitat de l'administració ni, per tant, en un mal servei als ciutadans a qui ha de servir.

Objectius

Cercar un sistema d'accés, manteniment i baixa de la funció pública que afavoreixi la qualitat i responsabilitat dels funcionaris i del servei.

Cercar un sistema que permeti controlar el bon ús dela despesa pública sense entrebancs burocràtics que entorpeixen l'eficàcia i que encariexen els costos innecessàriament.

Aprofitar les possibilitats dels nous sistemes d'informació com el diner electrònic o internet per fer transparent la

gestió pública.

Internet malgrat encara no és massiu és menys restrictiu i més interactiu que els diaris oficials i que l'assistència als plens: comença a ser per a una immensa minoria (fins ara aquests temes estaven a l'abast d'una petitíssima minoria).

Mitjans i/o instruments.

1. Publicació i seguiment dels pressuposts i de la comptabilitat de les administracions
2. Publicació de les ofertes de places públiques i dels criteris de formació i experiència demandes per cobrir-les. Possibilitat ciutadana d'opinar i discutir sobre la seva necessitat i sobre els criteris de selecció demanats.
3. Publicació de les responsabilitats dels funcionaris públics i possibilitat d'adreçar-s'hi els ciutadans, així com de fer comentaris i avaluació sobre la seva gestió.
4. Publicació de les ofertes de contractacions d'obres i serveis públics, així com de les concessions i contractes aprovats.
5. Introduir sistemes d'avaluació més pràctics que les oposicions per seleccionar el personal: períodes de prova llargs, passant al costat de professionals reconeguts que assegurin sota la seva responsabilitat i prestigi la qualitat del passant.
6. Introduir sistemes d'acabament de contracte degut a irresponsabilitat manifesta, deixadesa a partir de queixes argumentades dels superiors, companys i ciutadans usuaris dels serveis. Les queixes dels polítics no han de tenir capacitat decisòria per evitar arbitratges.
7. Aplicar el règim de transparència (vegis proposta corresponent del Model Societat Transparent) a totes les administracions, empreses i fundacions públiques o semipúbliques, als responsables polítics elegits i als funcionaris (em alguns casos també a les famílies corresponents). No hi ha cap motiu per no fer totalment transparent l'àmbit públic. Amb el "règim de transparència, on tot moviment de diner públic només es pot realitzar per factura-xec personalitzada deixa de circular qualsevol tipus de diner efectiu anònim- es facilita comptabilitat pública i la responsabilització de tots els polítics i funcionaris: automàticament qualsevol operació queda enregistrada amb qui compra, qui ven, el preu, la descripció del bé o servei i llurs característiques. El control de la despesa no cal que sigui a priori, sinó a posteriori de ser realitzada, en quedar constància de qui l'ha fet es pot demanar judicialment responsabilitats del seu mal ús. De fet, amb un sistema d'aquest tipus, el control pressupostari pot ser també automàtic: ja que es pot impedir fer cap despesa que superi la disponibilitat pressupostària de la partida corresponent.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

"Pau Avenir" és el pseudònim d'unes quantes persones que al llarg dels darrers 15 anys han anat reflexionant sobre els sistemes socials i que ara, troben en el Fòrum Català, un marc per fer conèixer les seves propostes

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

El nou estadi de l'autogovern de Catalunya: el federalisme asimètric

Jordi Sánchez

Redacció: Agustí Nicolau Coll
Fòrum temàtic Política

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

Resum:

Els Estats Nació estan abocats a la construcció d'espais supra-estats.

La sobirania sobre la qual s'han creat els estats moderns està en reconsideració.

El nou escenari de sobirania compartida afavoreix que Catalunya obtingui noves quotes de poder polític en el marc de l'estat espanyol.

El model de la Constitució de 1978 ha esdevingut obsolet.

En aquest context és necessari definir un projecte nacional català que permeti:

a. Plantejar un nou estadi d'autogovern per a Catalunya.

b. Exercir un poder diferencial, respecte a les altres comunitats autònomes.

Per aconseguir aquest objectiu es requereix:

a. Respecte a la diversitat i als drets col·lectius.

b. Poder polític en aquelles àrees on es concreti la identitat nacional i la cohesió social.

c. No renunciar a exercir un poder polític diferencial, al marge de les necessitats d'altres Comunitats Autònomes.

Diagnòstic

Les possibilitats polítiques de la nació catalana estan estretament lligades a l'evolució internacional general i europea en particular.

Els poders estatals estan mancats dels recursos necessaris per administrar la globalització i la interdependència.

Els Estats Nació estan abocats a la construcció d'espais supra-estats des dels quals disposar de major poder de direcció i d'incidència sobre la realitat.

Els principis de sobirania sobre els quals s'han creat els estats moderns estan en reconsideració. L'Estat Nació és massa petit com per resoldre alguns problemes i massa gran per resoldre'n d'altres.

Un món més interdependent i globalitzat deixa menys marge de maniobra als actuals estats i, encara més, a aquelles nacions que pretenguin convertir-se en un nou Estat Nació.

En el nou escenari, la sobirania és compartida. Aquest escenari afavoreix que Catalunya obtingui noves quotes de poder polític en el marc de l'estat espanyol.

Es pot interpretar erròniament la globalització com a superadora dels processos nacionalitzadors. Paradoxalment, en canvi, la globalització pot tendir a reforçar les dinàmiques d'identitat nacionalitzadores. El futur no ha de veure's només en clau d'universalització, sinó que també en clau de diversitat, d'identitat.

La necessària harmonia a què ha d'aspirar el món global posa sobre la taula el problema dels drets col·lectius.

La dialèctica entre la globalització i els drets col·lectius ha convertit en obsolet el model de la Constitució de 1978.

Objectius

Definir un projecte nacional català que permeti:

Planejar un nou estadi d'autogovern per a Catalunya recuperant funcions que l'estat autonòmic no ha permès de desenvolupar.

Exercir el poder diferencial, respecte a d'altres comunitats autònomes, al qual Catalunya no pot renunciar.

Mitjans i/o Instruments.

Hay tres funciones fundamentales del medio ambiente:

- Proporcionar recursos
- Asimilar o almacenar residuos
- Proveer servicios

El crecimiento de la actividad económica al compás del crecimiento industrial implica degradación del medio ambiente:

- Agota los recursos naturales
- Produce residuos y contaminación
- Genera daños a los servicios medioambientales

La grieta en la distribución del ingreso y la desigualdad consiguiente se convierte en una de las fuerzas generador

Documentació tractada:

JORDI SÁNCHEZ, Un nou enfocament de la sobirania política, Papers d'innovació social, 58, maig 98, Ecoconcern, Barcelona.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

JORDI SANCHEZ es polític, professor de ciència política (Universitat Autònoma de Barcelona) i adjunt a la direcció de la Fundació Jaume Bofill

Medidas para profundizar la participación democrática desde el ámbito local

Angel Merino Benito

Redacció: Mario Eduardo Firmenich
Fòrum temàtic Política

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

La participación ciudadana es un indicador de la calidad de vida democrática y un instrumento esencial de la democracia y del estado democrático.

El marco local es un lugar adecuado para crear e innovar mecanismos políticos de participación. Hay un sentimiento generalizado de que no funcionan bien los mecanismos de representación política.

El objetivo de la propuesta es profundizar la democracia que tenemos, hacer de los ciudadanos "sujetos sociales con capacidad para transformar el medio en que viven y con capacidad de control sobre los órganos políticos y administrativos". Es necesario construir un pacto ciudadano que posibilite la cohesión plural del paisaje humano de nuestras ciudades.

La forma propuesta para alcanzar esos objetivos pasa por la construcción de una Administración local que dinamice la vida de las ciudades y que anime los procesos democráticos. Para ello, es posible:

- * La aprobación de los gastos anuales de la ciudad con el sistema de los " Presupuestos Participativos".*
- * Recurrir a los Planes Estratégicos para el futuro de las ciudades y Planes Integrales frente a problemas urgentes del territorio, elaborados con metodologías participativas sustentadas en un pacto para la calidad de vida, negociado entre el sector institucional/administrativo, el sector empresarial y las asociaciones de los ciudadanos*
- * Usar las Ecoauditorías con participación*
- * La insistencia en prácticas conocidas pero poco extendidas de innovación democrática*
- * Prestar atención a la Teledemocracia o Telecracia, como métodos de participación directa derivados de las nuevas tecnologías.*

Diagnòstic

La participación ciudadana es un instrumento esencial de la democracia y del estado democrático. El marco local es un lugar adecuado para delimitar este concepto, impulsar su desarrollo y crear e innovar mecanismos políticos de participación sujetos a la realidad.

La tecnocracia y la despolitización constituyen fenómenos complementarios e interrelacionados que actúan perversamente para desvirtuar los procesos participativos.

Se comprueba a menudo el temor a combinar el desarrollo del sistema representativo con una democracia de participación directa. Se ha privatizado el hecho local; estas prácticas generan mayores niveles de exclusión y provocan serias dificultades para avanzar hacia modelos de sostenibilidad.

La participación es uno de los indicadores de la calidad vida democrática de una sociedad.

Nadie niega que el sistema de representación es actualmente cuestionado por muchos. La constitución consagra a los partidos políticos como sujetos fundamentales de participación, pero también establece como derecho fundamental la participación directa de los ciudadanos.

Hay un sentimiento generalizado de que no funcionan como deberían funcionar los mecanismos de relación entre sociedad y ámbito de representación política.

Dada la poca extensión de algunas prácticas de participación ciudadanas ya existentes en el proceso de toma de decisiones, cabe considerarlas como elementos claros de innovación democrática.

Objectius

1. Profundizar la democracia que tenemos a partir de la responsabilidad ciudadana y del retorno a una concepción de la Administración como instrumento de los ciudadanos para planificar la vida colectiva.
2. El objetivo que ha de estar presente en las prácticas participativas es el de hacer de los ciudadanos "sujetos sociales con capacidad para transformar el medio en que viven y con capacidad de control sobre los órganos políticos y administrativos".
3. Construir un pacto ciudadano que posibilite la cohesión plural del paisaje humano de nuestras ciudades.

Mitjans i/o instruments.

1. La construcción de una Administración local que dinamice la vida de las ciudades y que anime los procesos democráticos que la propia sociedad genera.

2. Frente a la concepción de lo público como área privada de los partidos, se ha de crear mecanismos nuevos que conjuguen la legitimidad democrática de la representación con la soberanía popular. Aspectos que dinamizan el ejercicio democrático y hacen pedagógica con la participación popular:

- a) Elecciones primarias
- b) Listas abiertas
- c) Elección directa de los alcaldes
- d) Limitación de la duración de los mandatos

3. Impulso a procesos participativos innovadores en el territorio que se conviertan en polos de referencia.

4. Aprobación de los gastos anuales de la ciudad con Presupuestos Participativos, como ya se ha experimentado en varios países.

5. Planes Estratégicos para definir el futuro global de las ciudades, elaborados con metodologías participativas sustentadas en el concepto de que la gobernabilidad de las ciudades depende de un pacto para la calidad de vida negociado entre el sector institucional/administrativo, el sector empresarial y las asociaciones de los ciudadanos.

6. Ecoauditorías que planteen desde el inicio la participación.

7. Planes Integrales, de menor envergadura que los planes estratégicos, en función de soluciones a problemas urgentes del territorio.

8. Insistencia en prácticas poco extendidas de innovación democrática:

- a) Encuestas deliberativas
- b) Grupos de mediación
- c) Asambleas "minipopulus"
- d) Conferencias de consenso
- e) Jurados ciudadanos
- f) Células de planificación
- g) Núcleos de Intervención Participativa (en cuya divulgación en Cataluña ha tenido un papel importante el Patronat Flor de Maig).
- h) Referendum
- i) Iniciativa ciudadana

9. Teledemocracia o Telecracia, como llaman algunos sociólogos a los métodos de participación directa derivados de las nuevas tecnologías.

Documentació tractada:

NOUS HORIZONS. Escola d'hivern PARTICIPACIÓ CIUTADANA I REGENERACIÓ DEMOCRÀTICA, Barcelona 6 i 7 de març de 1998, Material de referència corresponent a la intervenció de Angel Merino: Democràcia i Participació: Una Visió Des De l'Àmbit Local

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Angel Merino Benito es gerent del Departament d'Associacionisme Municipal i Participació Ciutadana del Patronat Flor de Maig de la Diputació de Barcelona.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Mesures de control del poder financer per assegurar el progrés de l'home.

Ignacio Ramonet

Redacció: Josep Oriol Garriga Gusi
Fòrum temàtic Política

Fòrum. transversal Regles de joc

Resum

La mundialització financera ha creat un Estat propi, sense societat, supranacional, amb les seves institucions (FMI, Banc Mundial, l'OCDE, l'OMS i el Fòrum Davos entre altres), amb molt més poder que els Estats.

Aquesta mundialització, el motor de la qual és la optimització a escala planetària del capital financer, està portant els pobles a un estat d'inseguretat generalitzada, que disminueix el pes de les nacions com a líocs adients per l'exercici de la democràcia que garanteix el bé comú.

Però sembla que a partir de 1996, planeja una inquietud sobre les élites mundials ja que s'està acabant un període d'eufòria: a Europa hi viuen avui 20 milions d'aturats i 38 milloins de pobres. Hi ha por de que augmentin els conflictes socials arreu del planeta.

Per lluitar contra aquest domini de l'economia sobre la política, en benefici dels ciutadans, l'autor fa unes propostes partint de la base del rebuig de la ideologia dominant que ha confiat el govern del món al mercat. En concret proposa mesures destinades a controlar el poder financer: combatre els paradisos fiscals, gravar els beneficis financers (al mateix nivell que ja es fa amb les rendes del treball) i instauració de la Tobin Tax).

Diagnòstic

La mundialització de l'economia porta a la constitució de grans empreses multinacionals globals que no tenen en compte ni fronteres ni reglamentacions. Reivindiquen el seu caràcter supranacional que els permet actuar amb gran llibertat, ja que no existeixen unes institucions supranacionals que puguin regular eficaçment llur comportament. Les institucions mundials existents (BMI, FMI, OCDE...) no només no serveixen per controlar els fluxos financers, sinó que fins i tot afavoreixen la seva desregulació i manca de control polític.

El moviment perpetu de les monedes i taxes d'interès, apareix com un gran factor d'instabilitat, al estar desconectat del poder polític. El resultat d'aquest economicisme serà l'home mundial, buit de cultura, de sentits i de consciència dels altres.

Objectius

Cal aconseguir un Estat que protegeixi una economia amb mercat, amb més cura de la solidaritat social, tot corregint els riscos i perills de la globalització, desarmant el poder financer, per evitar que el món es transformi definitivament en una jungla on els depredadors facin la llei.

Mitjans i/o instruments.

Per tal de desarmar el poder financer, es plantegen tres instruments:

1. Combatre els paradisos fiscals tolerats per la comunitat internacional, on s'estimula el robatori fiscal, la corrupció, el crim organitzat i les màfies (ex. Gibraltar).
2. Imposar els mateixos impostos als beneficis financers que a les rendes del treball.
3. Aplicar la "Tobin tax": Gravar amb una taxa del 0,1% els moviments especulatiu dels mercats de divises, on es mouen a diari 1,5 bilions US\$ (50 vegades més que les operacions pel comerç de bens i serveis). Amb aquesta mesura s'aconseguirien 160 000 milions de US\$ a l'any.

La UNICEF calcula que amb 600 000 milions de US\$ es podria erradicar la pobresa del planeta.

Documentació tractada:

Entrevista de Manuel Estapé Tous a Ignacio Ramonet, a La Vanguardia, del 24 gener 1998.

Fundació Caixa de Sabadell: "Economia 98, perspectives" a on hi figura el text de la conferència que hi va pronunciar amb el títol de "Creixement econòmic i benestar humà".

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

L'autor és gallec d'origen, fill d'emigrants de la Guerra Civil Espanyola. Nascut el 1948, actualment és director del mensual "Le Monde Diplomatique" de París.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

L'actual mundialització de l'economia fa que aquestes mesures s'haurien d'aplicar a través d'una autoritat mundial, que podria ser les Nacions Unides, que haurien de ser reformades per a que tinguessin l'autoritat suficient per a fer-les complir.

Mesures per a l'aprofundiment democràtic

Grup d'Aprofundiment Democràtic (Mesa Cívica pels Drets Social)

Redacció: German Pelayo Puntas
Fòrum temàtic Política

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

A l'Estat espanyol, l'aprofundiment en la cultura democràtica s'ha anat reduint i fins i tot és inexistent, en comparació amb l'avenç que va significar el procés de la Transició. Avui dia predominen la professionalització i jerarquització de les institucions i organitzacions públiques, polítiques, sindicals; el desànim i apatia provocat per la manca d'expectatives col·lectives; la subtil ideologia dels interessos individualistes i consumistes; el desencís per la corrupció i la ineficàcia pública... Davant d'això el valor de la democràcia com a tal és cada cop més, purament simbòlic i menys real, donat que la manca d'interès ciutadà deixa un ampli marge de maniobra als poders fàctics i grups d'interès.

"El Grup d'Aprofundiment Democràtic pretén ajudar a una reflexió actualitzada respecte dels continguts de la democràcia, la situació en què es troba actualment, els seus avenços, mancances i retrocessos, per tal de contribuir al seu desenvolupament i aprofundiment."

Temes i propostes que aquest grup planteja són: l'augment de la democràcia directa, el control ciutadà sobre les institucions i els polítics, i la reducció del control invers, introducció de mecanismes democràtics a partits, sindicats], la difusió ciutadana de la informació per a les decisions públiques, potenciar mecanismes permanents de participació ciutadana, l'educació per a una cultura democràtica, etc.

Diagnòstic

-L'aprofundiment democràtic, a més de ser una tasca permanentment inacabada, ha anat restringint més el seu contingut, des de la recuperació dels drets polítics bàsics amb la transició, fent més limitada la seva pràctica i, en bastants casos, fins i tot pervertint-se radicalment el seu sentit. El cansament per les lluites durant el franquisme; la manca d'estímul i la desmobilització de la societat civil durant la transició; la progressiva professionalització de les organitzacions polítiques i sindicals i el seu funcionament jerarquitzat i rígid, han portat, en moltes ocasions, a buidar de sentit o manipular les formes polítiques institucionals.

-A més, la incertesa i el temor davant una societat ràpidament canviant, que condueix a tancar-se en si mateix, enfortida per les tendències de pensament social actual individualista, són elements que han reforçat aquestes tendències, provocant el desànim, l'apatia i el desinterès de la població vers els assumptes col·lectius."

-D'altra banda, la intervenció popular en les institucions de poder es limita al sistema electoral, suposa un règim de democràcia limitada als mitjans de defensa i protecció dels individus davant del poder, però mai d'intervenció en ell. L'organització socio-econòmica actual dificulta la consecució de la democràcia, objectivament amenaçada pels grans poders (econòmics, polítics, de la informació, militars, religiosos, jurídics) que substitueixen aquest buit de control social del poder, i prenen les decisions que no alteren el seu domini i que permeten l'assoliment dels seus interessos.

Objectius

-El Grup d'Aprofundiment Democràtic pretén ajudar a una reflexió actualitzada respecte dels continguts de la democràcia, la situació en què aquesta es troba actualment, els seus avenços, mancances i retrocessos, i, a partir d'aquesta reflexió i de les seves propostes i accions, contribuir al desenvolupament i aprofundiment de la democràcia en el nostre país."

-Lluitar contra l'actitud de passivitat social, que no fa sinó alimentar encara més la impunitat dels qui decideixen "per nosaltres però sense nosaltres", és a dir, reforçar la sensibilitat democràtica i l'interès ciutadà pels assumptes públics, és a dir, polítics."

-En termes generals, s'entén per democràcia aquell sistema polític en el que: a) l'esfera de la cosa pública és veritable i efectivament social i col·lectiva, mitjançant la participació constant i activa de tota la ciutadania; b) es reconeix que els principis democràtics no poden ser sotmesos a limitacions o estar condicionats a elements que impedeixen el seu exercici real; c) hi ha una igualtat real entre tots els ciutadans, i per a que això passi cal que tothom tingui cobertes les seves necessitats materials bàsiques, assegurant per a tothom uns ingressos i uns serveis públics per viure dignament, d) l'educació és una qüestió bàsica; e) es fomenta la tolerància i l'esperit crític, que busca permanentment la raó de les coses, f) hi ha una lliure circulació de la informació i les opinions; g) hi ha una descentralització màxima del poder polític; h) hi ha una transparència en les decisions públiques; i) es rebutja el control estatal sobre els ciutadans.

Mitjans i/o instruments.

1. La necessitat de tendir vers un sistema polític que: a) combini elements de democràcia directa (referèndum, iniciativa legislativa popular practicable i àgil) amb democràcia representativa, que permeti la possibilitat de tots i totes de ser elegits, el protagonisme dels independents, la representació de vots no qualificats (abstenció i vots en blanc); b) millori la representativitat a tots els nivells (parlament central, autonòmics, ajuntaments), i no només en les institucions estrictament polítiques, sinó a totes les instàncies cíviques (com l'estructura dels partits polítics, sindicats, etc.); c) la difusió d'informació comprensible per a que tota la ciutadania pugui avaluar les

alternatives de decisió a diversos nivells: problema, opcions, població beneficiada i afectada, compensació; el control de les promeses electorals, etc; d) revisar les condicions de treball i remuneració dels elegits; e) revisar la forma i finançament de partits i campanyes electorals, les despeses de les instàncies públiques i parapúbliques (sindicats, grans ONG); mecanismes per una major transparència de despeses i ingressos públics; f) reducció de l'ús de decrets llei i augment dels referèndums; g) reforma de la constitució de 1978, en funció de mancances com la insuficiència de la separació de poders, repensar l'organització de l'estat cap a formes de control ciutadà i federalisme, etc.

2. La introducció de mecanismes de participació ciutadana: a) participació i crítica ciutadanes en totes les esferes de l'acció social; b) establir estructures organitzatives innovadores que potenciïn espais d'actuació social a diferents nivells (veïnal, local, regional, sectorial), aprofitant les noves tecnologies comunicatives, c) augment de la informació a la ciutadania: reducció del secretisme, exploració de la participació als mitjans de comunicació, potenciació de formes de comunicació alternativa; d) la lluita contra el control ciutadà; e) educació per uns valors democràtics i solidaris; f) Relació respectuosa i solidària entre cultures.

Documentació tractada:

Grup d'Aprofundiment Democràtic (Mesa Cívica pels Drets Socials); "La democràcia. Aquesta desconeguda", doc. no editat, que actualment està éssent enviat lliurement a algunes associacions, persones, grups, institucions... per a l'elaboració d'esmenes, comentaris, afegit de propostes... per tal de fer una versió corregida i ampliada.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Mesures per al foment de la participació ciutadana en l'àmbit polític i administratiu

Jordi Borja Sebastià

Redacció: German Pelayo Puntas
Fòrum temàtic Política

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

El desenvolupament de les grans ciutats, que suposa problemes creixents d'articulació dels serveis públics i la vida social que saturen les possibilitats de gestió de les institucions (com els ajuntaments), fa que aquestes hagin de cercar noves vies de col·laboració amb el sector social i de participació de la ciutadania que, a la vegada, serveixin per resoldre deficiències del sistema polític i econòmic actual.

Aquest conjunt d'iniciatives està orientat a la participació de la societat civil en el govern i administració municipals, per tal de satisfer les necessitats de democràcia política de la societat i el creixement i diversificació d'ofertes públiques que els ajuntaments no poden bastir sense ajut de la societat.

Algunes mesures inicials s'han pres ja en el marc de l'Ajuntament de Barcelona, d'altres iniciatives han estat aprovades, com a part inicial de l'implementació de propostes de transformació més profunda.

Es presenten, finalment, iniciatives de canvi més radical que encara no han estat acollides en els àmbits esmentats.

Diagnòstic

El desenvolupament de les grans ciutats, que suposa problemes creixents d'articulació dels serveis públics i la vida social que saturen les possibilitats de gestió de les institucions (com els ajuntaments), fa que aquestes hagin de cercar noves vies de col·laboració amb el sector social i de participació de la ciutadania que, a la vegada, serveixin per resoldre deficiències del sistema polític i econòmic actual. Concretament:

- El creixement de la ciutat i de les activitats urbanes multiplica els problemes de qualitat de vida i les demandes de benestar social. Les problemàtiques són cada cop més específiques i diversificades,
- La multiplicat i diversitat de funcions i serveis que realitza l'administració produeixen uns costos creixents i generen estructures burocràtiques ineficients,
- la crisi de la democràcia representativa a nivell nacional i internacional, i la manca de desenvolupament del sistema democràtic a nivell local,
- altres efectes importants del sistema dominant sobre les economies locals, com els processos de marginació i exclusió, especialment a les grans ciutats.

Objectius

El desenvolupament de les potencialitats de la gestió municipal, partint del fet que la seva major proximitat geogràfica a la ciutadania li permet atendre millor els seus interessos. Concretament:

- La diversificació de les ofertes públiques i la seva adequació a les demandes, la creació de mecanismes de participació en la regulació d'aquestes,
- la cooperació entre els sectors públic i privat: des de la participació d'agents econòmics i socials en el Pla Estratègic fins a la col·laboració de col·lectius de base en la realització de prestacions socials,
- un major apropament a la representació dels interessos de la ciutadania mitjançant la personalització, comunicació i control ciutadà de la representació política,
- la combinació de l'actuació integral, la proximitat social i la solidaritat immediata per combatre a escala local l'exclusió social.

Mitjans i/o instruments.

El desenvolupament polític-legal de la participació ciutadana en les actuacions administratives, a partir de:

- Reformes en el sistema electoral: elecció directa de l'alcalde i dels presidents de districte (o cap de llista més votat), eleccions primàries (o almenys llistes obertes o possibilitat de "panachage"), eleccions dels consellers de Districte primant el vot personal sobre les llistes, i d'altres.
- Descentralització del govern municipal: desenvolupament del model dels districtes que ha resultat exitós: districtes amb identitat pròpia, acceptació del pluralisme polític del districte, competències que permeten als ciutadans resoldre una majoria de gestions al districte, diversitat de mecanismes de participació ciutadana, influència política real sobre el govern de la ciutat, recerca d'una major capacitat financera i de gestió de serveis públics i canvi del sistema electoral.
- Recolzament a associacions cíviques i altres col·lectius organitzats, mitjançant subvencions, reconeixement com a interlocutors i assignació de funcions substitutives i complementàries de l'activitat pública.

Documentació tractada:

Borja, Jordi, "Participación ciudadana: un desafío legal", document no editat, 21 p.

Documentació addicional:

Boix, Ricard; Borja, Jordi; Tarragó, Marçal: "Por una política municipal democrática", Barcelona, Avance, 1977, 277 p.

Borja, Jordi: "Estado y ciudad. Descentralización política y participación", Barcelona, PPU, 1984, 432p.

Borja, Jordi: "Descentralización y participación ciudadana", Madrid, IEAL, 1987, 252p.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Mesures per assolir una ONU neutral

David Campà Frigola
Ateneu Republicà de Figueres

Redacció: David Campà Frigola
Fòrum temàtic: Política

Fòrum transversal: Regles de joc

Resum

Per una refundació de l'O.N.U. per que compleixi la seva funció de prevenció i pacificació de conflictes Internacionals amb una posició purament neutral i sense preponderància de les grans potències mundials.

Diagnòstic

L'O.N.U. en la actualitat està en crisi, política i econòmicament, el deute que té, causat per la manca de pagament de la quota de cada país, el més destacat dels quals és E.E.U.U. i la inoperància en els casos en que estan implicades les grans potències que exerciten el dret a vet, fa que el desprestigi s'apoderi d'aquesta organització que va néixer amb grans esperances per tothom.

Objectius

- a) Aconseguir una ONU en la que totes les nacions hi estiguin representades en peu d'igualtat
- b) Aconseguir una ONU que tingui poder real d'intervenció militar en els conflictes en els que es decideixi que cal intervenir.
- c) Aconseguir una ONU que tingui poder judicial real per jutjar els crims contra la humanitat

Mitjans i/o instruments.

- a) Sistema de representació en el que cada nació tingui un representant amb dret de vot, sense dret de veto. Només tindrà dret a votar el que hagi pagat les seves quotes.
- b) Tribunal de Nuremberg, els jutges del qual serien escollits per la ONU. La mateixa ONU hauria de ser la responsable de fer aplicar les penes i sancions determinades per aquest tribunal
- c) Exercit mixt compost per soldats de tots els països i que no hauria d'estar sota el control de cap país en concret.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Les vies per aconseguir això són difícils per la mateixa estructura de l'O.N.U. amb el dret a vet de les potències. La solució és o que recuperi el prestigi amb accions decidides i arriscades, que tinguin èxit, desprestigiant a la vegada les accions fallides de les grans potències. O la eliminació de l'organització existent, i refundar-la amb unes bases més sòlides

Mesures per la renovació del procés democràtic

André Leclercq

Redacció: André Leclercq
Fòrum temàtic Política

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

Els sistemes democràtics actuals, elaborats entre el segle XV i el segle XVII, ja no corresponen a les necessitats d'avui en dia; al mateix temps, la crisi actual - la qual no és només econòmica sinó que també política i moral - ens situa cara al repte de "canviar o desaparèixer". El que ara cal, consegüentment, és concebre i experimentar nous models de gestió de les nostres societats, reflectint l'evolució de la consciència de la humanitat. Aquesta proposició explora algunes de les alternatives possibles.

Diagnòstic

Els sistemes actuals que asseguren la presa de decisions al nivell polític s'inspiren en el model anglès, francès i americà, els quals han estat elaborats entre el segle XV i el segle XVII, i ja no corresponen a les necessitats del segle XXI: progrés tecnològic, mundialització econòmica i cultural, accentuada per l'extensió de la telemàtica, complexitat creixent de les nostres societats, etc.

És així que, globalment, la crisi actual de la nostra societat - no únicament econòmica sinó que també política (cf. el diagnòstic formulat a la fitxa "Nuclis d'intervenció participativa" i a la plataforma "Alliance pour un Monde Responsable et Solidaire") i moral: es pot parlar realment de crisi de civilització - ens ha confrontat amb el repte de "canviar o desaparèixer", fins al punt que se'ns apareix realment, per prendre l'expressió de Jacques Robin, com un "canvi d'era".

És per això que és necessari concebre i experimentar nous models de gestió de les nostres societats, tot reflectint l'evolució de la consciència humana a escala planetària.

Objectius

- Restablir la confiança entre els ciutadans i els executius polítics.
- Posar en el seu lloc mecanismes per anar cap a més transparència política i econòmica.
- Donar privilegi als processos de presa de decisió que encoratgen qualitats com ara la saviesa, la competència, l'escolta mútua...
- Acabar amb el fatalisme, donant a cadascú els mitjans per contribuir a la construcció d'una nova societat, sense forçar-lo pas a córrer d'una reunió a una altra (evitar l'alienació a la qual condueixen l'activisme i la militància).
- Connectar-se amb les noves formes d'expressió participativa (comunitats de base en el Sud, centres d'intervenció participativa -cf. fitxa- comitès blancs a Bèlgica, referèndums d'iniciatives populars...).

Mitjans i/o instruments.

Despolitització de l'administració allà on sigui necessària i millor concert entre els gabinets ministerials i els agents de l'administració.

Més transparència en el si de les institucions polítiques i administratives, restricció, supressió de les acumulacions (comprentent-hi els mandats privats, com ara administrador de societats, en el mandatari polític, els quals hauran de passar, de tant en tant, per una baixa prolongada d'activitat política.

Referèndum d'iniciativa popular (o ciutadana) a convocar tenint en compte les experiències fins al moment realitzades (com ara la votació a Suïssa).

Mitjans d'intervenció política (cf. fitxa).

Parlament elegit per la meitat de l'escrutini proporcional (només una circumscripció pel conjunt de l'entitat geogràfica considerada) i per l'altra meitat de l'escrutini majoritari (uninomial en un o dos torns), la qual cosa permetrà, a la vegada, assegurar la representació de totes les tendències polítiques i de constituir governs homogenis.

Pas d'un sistema per-contra-abstenció a un sistema de vot molt més acurat al nivell de "blancs o nuls": a. demanda de clarificació o explicació complementària ("no en comprenc res") b. desacord amb la posició "per" i "contra" (aquest és el cas quan el problema està mal formulat, o quan hi ha maneres de resoldre'l en les quals no s'ha pensat). c. indiferència ("m'és igual")

Procés piramidal de delegació (cf. la sociocràcia d'A. Comte i el sistema de representació política en la seva aplicació a determinats estats africans, com és ara Uganda), com a alternativa o com a complement del sistema actual, basat en els partits polítics: grups de ciutadans o de comunitats de base (a nivell d'una barriada, d'un poble o segons el model dels nuclis d'intervenció participativa i els "comitès blancs" de Bèlgica) que en deleguin dos d'ells per una qüestió ben precisa. El conjunt de delegats així elegits cercaran al seu torn, delegats a un nivell superior, i així seguidament, fins que el conjunt de població concernida sigui tota representada.

Principi de subsidiarietat aplicat evitant curses de competència, de nivells i de tipus de poder (contra-exemple: la Unió Europea).

Pràctica de consens: la decisió és presa amb l'adhesió (el que no implica necessàriament l'acord) de tots. Si hi ha blocatges, això significa que la decisió no és pas "madura". Si bé aquest procés pot semblar dur, en la mesura en que exigeix molt de temps a consagrar, no oblidem pas tampoc que es perd prou temps en molts de grups i

instàncies per posar al seu lloc les conseqüències de les decisions anteriors. Per una màxima eficàcia, aconsello d'unir aquesta proposició a les dues següents.

Integració del que s'ha adquirit en l'anàlisi sistemàtica, tot aplicant els principis de funcionament dels organismes vivents: les mesures polítiques preses són avaluades regularment tot comparant els resultats obtinguts amb els resultats esperats, i són adaptades, corregides o fins i tot abolides, en funció d'aquesta avaluació.

Utilització dels útils de mediació, d'escolta activa, de no-violència aplicada... Introduir en el decurs de les reunions, moments de silenci i exercicis de regeneració psíquica, els quals han de permetre, tot "deixant anar la ment", de ser més creatius i receptius a les proposicions originals i innovadores, de connectar-se amb el "jo-profund" i escoltar i trobar millor l'altre.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

És la traducció de la proposta nº. 395: Éléments de rénovation du processus démocratique

Mesures per posar a l'abast del públic els estudis encarregats per les administracions públiques

Marc Dueñas Sucrana

Redacció: Marc Dueñas Sucrana
Fòrum temàtic: Política

Fòrum transversal: Regles de joc

Resum

Les administracions públiques encarreguen estudis externs com a part del seu procés de presa de decisions, quan han de fer front a una situació nova o considerada "problemàtica". A través de concursos públics, s'adjudica la realització dels estudis a centres de recerca privats, els drets d'autor dels quals queden anul·lats. A més, els resultats d'aquests estudis queden en poder de les administracions públiques i només ocasionalment es fan públics.

□ Els objectius perseguits són aconseguir el reconeixement dels drets d'autor dels centres d'estudis (com a persones jurídiques), el posar a l'abast dels ciutadans interessats els resultats d'aquests estudis, tendir vers una major transparència en l'ús dels recursos públics, reduir les irregularitats dels concursos públics d'adjudicació de projectes i millorar la qualitat dels estudis en poder ser sotmesos a la crítica (primer dels especialistes i després del públic interessat).

□ Els estudis, un cop lliurats, passarien un any en mans de l'administració que els hagi encarregat, i després un altre any com a propietat del centre o equip que els hagi elaborat. d'elaborar i aprovar una normativa mínima que permeti

Diagnòstic

A les societats pluralistes desenvolupades, el procés de presa de decisions de les institucions públiques és llarg i complex: principalment perquè cal conciliar una munió d'interessos diversos i sovint contraposats (tant els de diferents sectors de la població, com els interessos dels partits polítics presents en les institucions) i perquè abans d'aprovar i executar un projecte cal conèixer el seu cost econòmic i polític i el seu impacte social.

Per tal de facilitar aquest procés de presa de decisions, les administracions públiques (a.p.) encarreguen sovint estudis i informes a centres de recerca externs (que poden ser empreses, entitats sense ànim de lucre, o fins i tot grups vinculats a una universitat). El cost econòmic d'aquests estudis és pagat amb fons públics, és a dir, amb diners procedents dels impostos pagats pels ciutadans.

Tot i que a vegades els resultats d'aquests estudis acaben sent publicats, en la gran majoria dels casos no és així: els estudis sufragats pel conjunt dels ciutadans són segrestats per les a.p. i no poden ser consultats pel públic potencialment interessat.

A més, tot aquest procés es fa vulnerant els drets d'autor dels centres de recerca que elaboren els estudis: en els plecs de condicions, les a.p. obliguen aquests centres a cedir-los els drets sobre els estudis de forma indefinida, sense especificar un termini de temps. La llei de la propietat intel·lectual reconeix els drets d'autor de persones jurídiques i limita a 15 anys els temps màxim de cessió dels drets d'autor.

Objectius

Permetre que els centres d'estudis puguin recuperar els drets d'autor cedits, després d'un període de temps —p.e., un any— en què les a.p. farien un ús exclusiu dels estudis. Això suposaria una font d'ingressos addicional (tot i que molt limitada, ja que la validesa i l'interès d'aquests estudis és bastant efímer) per a un sector que, per la mala gestió de les a.p., cobra els seus serveis amb retard i es veu abocat sovint a recórrer als bancs per finançar-se les seves despeses corrents.

Posar a l'abast de totes les persones i grups interessats (altres a.p., empreses, entitats sense ànim de lucre, universitats i altres centres de formació, particulars, etcètera) una informació que ha estat obtinguda mitjançant recursos públics.

Aconseguir una major racionalitat i transparència, tant en l'ús que les a.p. fan dels recursos econòmics que els han estat confiats, com del procés de presa de decisions de les mateixes.

Evitar les "irregularitats" que sovint es produeixen en la concessió o adjudicació d'aquests estudis (parcialitat, amiguisme, clientelisme, etcètera).

Augmentar la difusió dels estudis també pot repercutir en la millora de la seva qualitat, ja que en deixar de ser adreçats exclusivament a un polític i al seu departament (que sovint creuen de forma acrítica allò que se'ls presenta), els estudis passaran per més mans i podran ser criticats, comparats i discutits per un cercle més ampli de persones, principalment especialistes.

Mitjans i/o instruments.

1. Caldria aprovar una normativa que marqui la vida dels estudis en tres fases: en una primera fase, l'a.p. faria un ús exclusiu de l'estudi i els seus resultats durant un any. En una segona fase, els centres d'estudis tornarien a ser titulars dels drets d'autor que puguin generar els treballs que hagin realitzat (també durant un any). Finalment, en una tercera fase, l'estudi passaria a ser del domini públic i quedaria així a l'abast de totes les persones que hi estiguin interessades. En definitiva, haurien de passar dos anys des de la finalització i lliurament de l'estudi fins a

que sigui posat a l'abast del conjunt dels ciutadans.

2 Per tal d'informar a les persones interessades sobre els estudis encarregats per les administracions, caldria editar un butlletí de periodicitat mensual o trimestral en el que quedessin recollits tots els estudis encarregats per les diferents a. p. presents a Catalunya en el mes o trimestre anterior. En cada una de les entrades caldria fer constar, com a mínim, les dades següents: nom de l'a. p. que fa l'encàrrec, nom del departament i del seu responsable, raons que fan aconsellable l'encàrrec de l'estudi, títol del projecte, nom del centre de recerca i/o de l'equip a qui ha estat encarregat, responsable i integrants de l'equip, pressupost previst, termini de lliurament previst. El butlletí seria editat en paper i també tindria la seva web a Internet.

El butlletí seria elaborat per un ens ja existent que no estigui vinculat ni a les a. p. ni als centres d'estudis: podria ser algun grup de recerca de l'àmbit acadèmic. El recull de les dades del butlletí i la seva elaboració podria formar part d'un programa de formació de personal investigador d'una carrera de Ciències Socials, p.e. Faria falta, doncs, una normativa que obligui les a. p. a facilitar periòdicament les dades esmentades.

L'instrument per finançar l'elaboració del butlletí i de la pàgina web sortiria dels mateixos encàrrecs fets per les a. p. (un 5-10% del pressupost de cada estudi).

La pàgina web dedicada a l'edició virtual del butlletí també pot ser utilitzada més endavant per exposar-hi els treballs que ja siguin del domini públic.

Documentació tractada:

La pròpia creativitat i la pròpia experiència.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Mesures per reforçar la sobirania de la nació catalana

Associació per a les noves Bases de Manresa

Redacció: German Pelayo Puntas
Fòrum temàtic: Política

Fòrum transversal: Regles de joc

Resum

Catalunya, entesa com a nació, està mancada de les condicions necessàries pel seu desenvolupament com a comunitat amb característiques culturals i institucionals pròpies. Les raons d'aquesta manca són a) històriques: pèrdua d'institucions pròpies, context de repressió de la identitat cultural i política, forta immigració castellanoparlant, mitjans de comunicació de predomini espanyol, i b) de context recent, autogovern retallat, finançament centralitzat per una malentesa solidaritat territorial, una campanya anticatalana en els mitjans de comunicació espanyols, opinió pública moderada respecte a reivindicacions d'autodeterminació, per evitar majors conflictes.

Garantir la possibilitat d'obtenir la independència per Catalunya, a partir de la modificació de l'actual constitució espanyola de 1978, acceptant el principi de la sobirania de les quatre nacions (Euskadi, Galícia, Catalunya, Castella). Una constitució confederal podria obtenir el consens entre els partidaris de mantenir l'Estat Espanyol i els partidaris de crear quatre estats europeus diferents

Les formes d'arribar-hi: a) sistema de finançament autònom, b) administració catalana deslligada de l'espanyola, c) sistema català d'ensenyament, d) model comunicatiu favorable a la identitat cultural catalana, e) presència internacional de la nació catalana a les institucions europees i a la UNESCO

Diagnòstic

-Catalunya, entesa com a nació, està mancada de les condicions necessàries pel seu desenvolupament com a comunitat amb característiques culturals i institucionals pròpies. Les raons d'aquesta manca són:
Històriques:

- a) la pèrdua de les institucions pròpies al 1714;
- b) un context de repressió de la identitat cultural i política catalana en els darrers 300 anys, especialment en els períodes de dictadura;
- c) la immigració castellanoparlant dels anys de la industrialització, que constitueix el 50% de la població catalana actual, i d) l'arribada dels mitjans de comunicació, especialment la Televisió.

De context recent:

- a) El marc polític actual en el que les competències d'autogovern queden sistemàticament retallades per les lleis generals espanyoles, justificades en el context de la Unió Europea,
- b) un sistema de finançament estructurat de forma centralitzada invocant la solidaritat territorial,
- c) una campanya anticatalana en part dels mitjans de comunicació espanyols, des de fa tres anys, que impacta una opinió pública històricament desconexada de la condició plurinacional d'Espanya,
- d) l'opinió pública catalana seria favorable a un canvi de les estructures polítiques cap a l'autodeterminació, si bé no ho manifesta electoralment o per altres mitjans, per por a crear una situació conflictiva de caire més greu.

-Com a conclusió, la impossibilitat de construcció d'un estat espanyol amb igualtat de condicions per a les nacions que l'integren.

Objectius

-Garantir la possibilitat d'obtenir la independència per Catalunya, a partir de la modificació de l'actual constitució espanyola de 1978, acceptant el principi de la sobirania de les quatre nacions (Euskadi, Galícia, Catalunya, Castella). Una constitució confederal podria obtenir el consens entre els partidaris de mantenir l'Estat Espanyol i els partidaris de crear quatre estats europeus diferents

-Integrar la lluita pel reconeixement de la nació catalana en un marc d'enfortiment de les actuals nacions sense estat a Europa i del creixement de les competències de les regions europees.

Mitjans i/o instruments.

- a) Canviar el sistema de finançament de manera que el poble català administri els seus recursos. La fórmula de concert econòmic és un bon camí: permet exercir la solidaritat en llibertat.
- b) Establir una administració catalana deslligada de l'administració espanyola. Desenvolupar lleis que separin el cossos de funcionaris de les diverses nacions membres de l'estat.
- c) Crear un sistema català d'ensenyament dissenyat per les autoritats catalanes i diferent del sistema que existeix a altres territoris de l'Estat Espanyol.
- d) Desenvolupar un model comunicatiu favorable a la identitat cultural catalana i regit per lleis catalanes.
- e) Crear fórmules de presència internacional de la nació catalana a les institucions europees i a la UNESCO.

Documentació tractada:

Associació per a les noves bases de Manresa; "Declaració Catalana sobre la sobirania de les nacions", IEI, 1994, 35p.

Plataforma d'Opinió Política Global i Plataforma d'Intervenció Política Global per assegurar la participació de la societat civil a les decisions sobre problemes mundials

Josep Xercavins Valls

Redacció: Josep Xercavins Valls

Fòrum temàtic Política

Fòrum. transversal Regles de joc

Resum

Entenen, a nivell de diagnòstic del problema, la GLOBALITZACIÓ existent no com quelcom opinable o lliutable a favor o en contra, sinó com quelcom realment existent (com a "nou" context indestruïble), i interpretant la manca d'un element clau, la INTERVENCIÓ POLÍTICA GLOBAL, en aquest nou pas o estadi de l'assentament de la humanitat sobre la terra com un handicap extraordinari per posicionar millor les voluntats i els esforços per a un món millor, proposo caminar cap a la creació d'una PLATAFORMA D'INTERVENCIÓ POLÍTICA GLOBAL com a un objectiu estratègic fonamental, i necessàriament complementari al de l'existència tant positiva, en general, de les plataformes i xarxes no governamentals i mes sectorials existents ja; com a pas tàctic, i al nivell dels mitjans i els instruments, proposo la creació, com a primer pas, d'una PLATAFORMA D'OPINIÓ POLÍTICA GLOBAL

Diagnòstic

Si la globalització existent fa que les estructures polítiques bàsiques en que està organitzat el món, els estats nacions, siguin obsolets per fer front als principals reptes tant del seu propi estat (d'aquí en el fons les seves actuals polítiques neo-liberals que potser només expressen la seva incapacitat de fer-ne cap altra a aquest nivell) com sobretot del món en el seu conjunt (les maneres i els resultats de Kyoto per exemple); si la globalització existent, sobretot la del terreny econòmic, però també les dels terrenys de la informació, del poder, del delictes, s'estan organitzant cada cop més a nivell transnacional, i fa que les decisions que acaben afectant al dia a dia dels habitants del planeta, s'estiguin prenent cada cop més a aquest nivell, i cada vegada més també sense pràcticament cap mena de control democràtic (sense divisions i equilibris de poders, sense mínimes residències de sobirania en les ciutadanes); si és evident, encara que gens senzill, que cal (davant del que de fet fàcticament ja es fa i segurament s'ha de fer: que les decisions fonamentals sobre els problemes de la humanitat, dels seus pobles, de les seves gents, es prenguin cada cop més a aquesta escala global) articular les maneres de participació i control per part de la ciutadania mundial (a través dels estats nació existents també, però fonamentalment de maneres directes) d'aquestes preses de decisions.

En aquest context és obvi també que hi han uns països que han jugat i juguen un clar paper dominant i que són actualment determinants en aquestes escales de decisió; però els efectes d'aquestes decisions i, per tant, les seves interaccions són i seran cada cop més fortes a nivell mundial i la seva hegemonia serà cada cop més discutida per altres poders transnacionals, fonamentalment econòmics, que si ningú contrapesa s'aniran fent més i més forts i menys i menys controlables.

A la vegada, i des del meu punt de vista, a les institucions internacionals en aquest moment hi han arribat justament, i no deu ser del tot casualitat, el que jo en diria persones frontera (estan dins del "sistema" però intenten clarament direccionar-lo en camins "progressistes"). A banda de que aquesta és des de fa temps el tipus d'opció política que crec que cal prendre sempre en aquests moments -d'absència de paradigma- i que crec que pot portar en termes generals els millors encara que no sempre més "espectacularment purs" resultats, crec també que la millor manera d'"ajudar" l'acció d'aquests homes i dones fronteres és la màxima pressió de la societat civil mundial en les direccions volgudes i necessàries i això és el que cal "començar" a organitzar.

Cal un canvi Copernicà en les ja massa desfasades mentalitats polítiques "locals", d'altra banda tant necessàries però segurament tant mancades de perspectives realment estratègiques i contextuals en el magma de la complexitat, incertesa i interdependència entre/i de tot en que ens movem actualment en el món-. Aquests problemes i aquestes noves mentalitats tampoc són tant inexplicables com moltes vegades ens pensem i, per tant, inaccessible i intel·ligibles per a nosaltres, els pobles, les gents. Els estats nació estan a més a més en aquest sentit absolutament pinçats i són i seran cada cop menys aptes per a fer, en la seva majoria, aquest paper: pinçats, d'una banda, per uns nivells de presa de decisions globals en els quals la majoria d'ells tenen molt poc, per no dir gens, pes; d'altra banda pels seus propis pobles que els hi reclamen a ells i, de moment, no van més enllà d'ells (i ells són a la vegada amos i esclaus d'aquesta contradicció), les solucions als seus problemes que moltes vegades no les tenen, no existeixen, a la seva microescala.

Una estructura política internacional basada només en els estats sempre serà esclava de la sobirania d'aquest estats. Només un principi de sobirania limitada dels estats i de primacia dels interessos mundials a través de noves formes de participació i control polític directa de/i per la ciutadania mundial podrà realment fer complir objectius i acords com els provinents de les darreres cimeres mundials, per exemple.

Objectius

Articular formes de participació i intervenció d'allò que, a casa nostra, s'ha anomenat darrerament la societat civil en els processos de debat i de presa de decisions dels problemes mundials, i òbviament dels locals però també pel que fa a aquests des d'un punt de vista, fonamentalment, dels interessos globals.

Per això doncs, cal vertebrar més i més originals i novedosos elements de participació i treball polític transnacionals directes;

no en dic partits expressament; per la seva mala premsa cada cop més generalitzada; perquè com a model d'organitzacions humanes estan en greu crisi; perquè no a tot el món són entesos com la forma de vehiculació de les activitats polítiques; perquè d'entrada a nivell de món la idea de la confrontació política entre "partits" per a l'accés al "poder mundial" no és ni molt menys el tema a posar en un primer, ni se si en cap, terme (element a reflexionar i a debatre molt més: el de la governabilitat mundial i el de si aquesta passa per algun tipus d'element tipus govern mundial al que s'ha d'accedir, llavors, d'alguna manera -indirecta i/o directa-; encara que "qui pregunta ja respon" no entraré ara i aquí en aquest punt).

Què vol dir participació i/o intervenció i/o treballs polítics transnacionals? Doncs formes d'articulació, organització i desenvolupament d'activitats polítiques -posarem exemples ben aviat- a aquest nivell; això si clarament polítiques, no qualificables com a no governamentals perquè malgrat no ser-ho, i no plantejar-se (torna la necessitat del debat pendent) l'accés a cap poder governamental en particular, parlaran i es preocuparan justament i de forma bàsica dels temes de governabilitat (entesa com a presa i execució de decisions) que, des del meu punt de vista i en aquests moments i tal com ja he reiterat repetidament, són bàsicament, i es plantegen bàsicament també, a aquesta escala global.

Mitjans i/o instruments.

1. Plataforma d'Opinió Política Global (POPG)

És clarament un pas tàctic que considero necessari i imprescindible per arribar a la PIPG, però que a més a més té gran interès per si mateix ja que suposa, en definitiva, quedar-se "només" de moment, però deu n'hi do del que ja suposaria, en els estadis de configuració, difusió i creació d'opinió pública mundial de la PIPG.

Com a propostes concretes per a començar a construir aquesta plataforma en proposo, inicialment, dues, òbviament complementàries i indeslligables dins del projecte estratègic, encara que perfectament separables a la pràctica quotidiana i a nivell tàctic:

a) constitució d'una primera experiència de "senat mundial" (reunible majoritàriament via els nous medis d'informació i comunicació, i presencialment segurament un cop a l'any i extraordinàriament potser en circumstàncies especialment preocupants que ho requereixin). Seria interessant que hi haguessin alguns "VIPs" però, fonamentalment, seria bàsic la seva representativitat mundial (pobles, cultures, nacions, religions,) combinada però amb la seva operativitat, i la seva independència individual i col·lectiva, lògicament respecte als interessos estatals respectius, cara al seu posicionament, ni que d'entrada només fos genèric, sobre els temes com els anteriorment esmentats. (Es podria intentar, potser, convocar la primera reunió a casa nostra dins del moviment o camí cap al Fòrum de les Cultures de la UNESCO).

b) utilitzar els nous instruments informàtics (INTERNET) per provocar referèndums d'opinió sobre els temes comentats i difondre'n tant els plantejaments com, sobretot, els resultats contextualitzats i interpretats, per la mateixa via i per vies mediàtiques clau. Un dels objectius tècnics-polítics d'aquesta tasca, d'aquestes "consultes", seria la d'anar aconseguint mostres estadísticament i sociològicament "representatives" al nivell mundial.

El segon és un projecte que es pot implementar centralitzadament, com aquell qui diu sense moure's de casa i que econòmicament és, crec, relativament abastable i fins i tot subvencionable. El primer clarament no; no és centralitzable ni hauria de ser-ho; hauria de tendir al paral·lelisme i a la descentralització organitzativa; és molt més costós econòmicament i molt més difícilment subvencionable, tant per motius de la transcendència que podria tenir com de la "independència" que voldria i hauria de mantenir. Però està clar també que m'apassionaria intentar començar a construir-lo i que el considero cabdal.

2. Plataforma d'Intervenció Política Global (PIPG)

La PIPG hauria de poder tractar i intervenir en els temes següents:

a) la reforma del sistema de les nacions unides i dels seus organismes propis i depenents principals; moviment per una participació i intervenció directa paral·lela a la dels estats, a manera de "senat" electe mundial potser, en un futur sistema reformat de les "nacions unides"

b) els grans problemes mundials: superpoblació o no?, satisfacció de necessitats, pobresa, medi ambient, desestructuració social, futur...

c) estudi, explicació, opinió, presa de posició, davant de grans i petits (per la dimensió quantitativa però mai pel conflicte en si que a més a més sempre pot ser o és qualitativament molt important) problemes locals i globals, des d'una visió i opció pels interessos globals sostenibles social i mediambientalment parlant: Rwanda, Chiapas, França i l'opció per l'armament nuclear, Corea, Argèlia, Bòsnia no fa gaire i potser una altra vegada a Kosovo, Rio + 5; mines antipersonals; fa poc Somàlia, ara Sudan;... (Que bé que aniria una organització civil mundial amb la clara voluntat política de comprensió, explicació, denúncia i pressió solucionadora sobre els "poders internacionals" davant d'aquests conflictes, d'aquestes problemàtiques).

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Professor Coordinador de la Càtedra UNESCO a la UPC (Universitat Politècnica de Catalunya) en Tecnologia, Desenvolupament Sostenible, Desequilibris i Canvi Global i president de l'Associació SOSTENIBLE?, motor humà de l'esmentada Càtedra UNESCO a la UPC.

Programa polític per a un nou ordre internacional

Marcel Lloberas Ribal
TUTMONDE

Redacció: German Pelayo Puntas
Fòrum temàtic Política

Fòrum. transversal Regles de joc

Resum

Consisteix en un programa de transformació mundial a mig i llarg termini que pretén superar les disfuncions generades pel sistema capitalista fins a l'actualitat: crisi del treball, desnivells econòmics, violència, deteriorament ambiental, ... així com intercedir en els mecanismes de funcionament del sistema que impedeixen portar a terme aquesta superació i canvi, com ara la manca de voluntat política o una planificació deficient. Es tracta d'un programa polític que vol posar les bases instrumentals d'un nou ordre mundial, a partir de sis punts: constitució mundial, exèrcit mundial, administració global que posi en marxa una política contra l'atur, la participació dels treballadors en la gestió de l'empresa, la defensa del medi ambient i la promoció de l'esperanto com a llengua universal.

Diagnòstic

El sistema dominant es caracteritza per la rivalitat entre grups de poder (empreses, estats, poders fàctics) per maximitzar el benefici propi en un sistema econòmic no reglamentat. Diferents manifestacions d'aquest sistema són:

- Una administració basada en la sobirania dels estats, la qual ja ha ocasionat guerres devastadores en el passat i en segueix provocant actualment.
- El contrast entre el desenvolupament científic i l'agreujament dels desequilibris socials.
- La concentració del poder econòmic en multinacionals i en el mercat financer, i la crisi de l'empresa tradicional.
- El cercle viciós de la producció pel benefici que deixa al marge del sistema una part important de la població que viu en condicions de misèria.
- Una actitud passiva de la societat, influenciada mediàticament per rebutjar la possibilitat de transformació parcial o total del sistema.
- Les elits es desenten de la necessitat de supervivència global de la societat, i només es preocupen per garantir la seva pròpia supervivència a curt termini.

Objectius

- Superar les disfuncions generades pel sistema capitalista fins a l'actualitat: crisi del treball, desnivells econòmics, violència, deteriorament ambiental.
- Intercedir en els mecanismes de funcionament del sistema que impedeixen portar a terme aquesta superació i canvi, com ara la manca de voluntat política o una planificació deficient.
- Posar les bases instrumentals d'un nou ordre mundial.

Mitjans i/o instruments.

La proposta és un programa polític que condueix a un nou ordre internacional. El programa es basa en els punts següents:

- L'elaboració d'una constitució i la creació d'un exèrcit mundials. Aquest exèrcit mundial serà professional, coordinat amb les forces armades de tots els països democràtics, per a la defensa mútua davant agressions dictatorials, terroristes i mafioses. Anul·lació del servei militar. Els exèrcits nacionals quearien reduïts a un tamany mínim.
- L'harmonització coordinada de l'economia a partir de la formació d'un mercat únic en els països occidentals, progressivament ampliat a la resta del món. Anul·lació de la banca privada. Prohibició de l'especulació borsària i monetària (la riquesa acumulada per aquests mitjans empobreix la societat).
- Una administració mundial que posi en marxa una política de promoció de treball per integrar les classes marginades.
- Una redistribució més equitativa dels costos fiscals. La despesa pública ha de ser coberta per impostos progressius en proporció geomètrica sobre capital, propietats, i renda de les persones físiques, evitant carregar amb contribucions a la petita i mitjana empresa.
- La participació dels treballadors en la gestió de l'empresa. Els treballadors han de rebre de l'empresa una participació del dividend, com estímul per millorar la producció i la convivència entre capital i treball.
- La defensa del medi ambient.
- La promoció de l'esperanto com a llengua universal.

Entre les mesures proposades n'hi ha que garanteixen la posada en marxa d'altres i, per tant, es consideren prioritàries en tant que desencadenants de la transformació global desitjada a mig i llarg termini: com la formació nominal d'institucions mundials enfortides per forçar el canvi a partir de la regulació econòmica, així com la constitució i l'exèrcit mundials.

També caldrà aplicar mesures correctores d'urgència per evitar les pitjors conseqüències, com la guerra nuclear o

un desastre ecològic global, en previsió de que a llarg termini es puguin portar a terme transformacions més profundes.

Documentació tractada:

Lloberas, Marcel; "Projecte d'un nou ordre mundial", a "Papers d'innovació social", 37, 1995

TutMonde: alguns documents breus

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Protecció social per a tothom i democràcia participativa

Jordi Pujol Moix

Redacció: Jordi Pujol Moix
Fòrum temàtic Política

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

És essencial recuperar el protagonisme social sobre les grans corporacions econòmiques que actuen públicament, amb independència de si estan en mans privades, encara que tenen una incidència pública, com si són entitats públiques, en el sentit que pertanyen a la Administració. Hem de partir de la base que, tant els sindicats tradicionals, com els partits polítics, són instruments de participació molt insuficients. Actuen més com màquines electorals de representació en l'àmbit polític i social que com a instruments de participació democràtica dels ciutadans en els afers públics. Hi ha una relació d'usuari o de pacient, però normalment és de subjecte passiu, no és de partícip actiu. Si examinem els consells de "participació" actual, que tenen molts i diferents noms, la presència dels usuaris directa és ridícula en detriment dels agents de representació política o social. No existeix, fora d'alguna excepció, una participació directa dels ciutadans usuaris del control de la gestió ni en el camp del benestar ni en d'altres. Cal, doncs, que la relació dels ciutadans amb les institucions públiques de previsió social passi de ser una relació mecànica a una relació directa pel que fa a les decisions dels organismes que les gestionen.

Diagnòstic

El paper tutelar de l'Estat sobre el sistema de Pensió Social que va desenvolupar l'estat de Benestar des de la segona guerra mundial fins la dècada dels 80 està canviant. Les administracions públiques més influenciades per les transnacionals capitalistes han reorientat el seu paper, definint-se per la congelació i/o reducció dels sistemes públics i potenciació dels sistemes privats, amb pèrdua de la capacitat de decisió democràtica sobre la Seguretat Social i pèrdua dels principis de solidaritat intergeneracional, i intrageneracional, universalitat i equitat. Hi ha una relació d'usuari o de pacient, però normalment és de subjecte passiu, no és de partícip actiu. Si examinem els consells de "participació" actual, que tenen molts i diferents noms, la presència dels usuaris directa és ridícula en detriment dels agents de representació política o social. No existeix, fora d'alguna excepció, una participació directa dels ciutadans usuaris del control de la gestió ni en el camp del benestar ni en d'altres.

Objectius

Tornar a aconseguir una Seguretat Social d'abast públic, que amb independència de la seva gestió pública-privada, parteix del reconeixement de la democràcia participativa de la ciutadania, sigui propera a la població, i respecti els principis de solidaritat intergeneracional i intrageneracionals, i faci efectius els de universalitat i equitat.

Trencar la relació mecànica i subordinada dels ciutadans amb les institucions públiques (o inclús privades d'acció pública) que són, d'una banda, la implicació directa dels usuaris i de l'altre, la necessitat d'apropar els centres de decisió als ciutadans.

Mitjans i/o instruments.

1- Entitats d'iniciativa social. Avançar en la cessió de determinats aspectes de la gestió dels serveis del Benestar Social, en sentit ampli, a entitats d'iniciativa social. L'experiència que tenim, petita, en les entitats d'iniciativa socials sobre la participació directa en les decisions i el control de la gestió per part dels ciutadans es prou il·lustrativa. Els nivells d'implicació són més alts.

Des d'un punt de vista econòmic, i de la gestió, en qualsevol cas, caldria aconseguir el rigor necessari en el funcionament d'aquestes entitats d'iniciativa social.

2- Apropament dels centres de decisió a la Societat. Aquest apropament seria en dos sentits (sectorial i territorial). Per un costat els usuaris més directes dels serveis tindrien veu i vot en les decisions i per altre, seria molt més propers a les realitats nacionals o municipals.

No seria només un procés de descentralització. Es tractaria d'apropar els centres de decisió als ciutadans.

Això no vol dir suplantar l'autonomia de gestió d'aquestes entitats que l'han de tenir. No vol dir tampoc interferir en les decisions dels seus professionals. Al contrari, implica entrar en la dinàmica de col·laboració.

A les entitats en mans de l'Administració, caldria que hi hagués una participació molt més directa dels ciutadans de la següent forma:

- a.- Dels treballadors del propi servei.
- b.- Dels usuaris directament implicats.
- c.- De les associacions o col·lectivitats veïnals.
- d.- Dels moviments voluntaris que i participen.
- e.- De les administracions locals.

D'altra banda caldria ampliar les facultats dels consells de participació tenint la potestat i la facultat de preparar, conjuntament amb les administracions implicades els pressupostos per dictar-ne les seves línies bàsiques en una

primera fase. Caldria doncs que existissin uns amplis debats entre les disponibilitats econòmiques generals i els recursos a repartir.

I a la vegada s'obriria la possibilitat d'ampliar els recursos a destinar en el camp del benestar social Més endavant concertar les polítiques i estratègies en aquest camp.

3- Entitats de gestió privada. Pel que fa a les entitats de gestió privada, també cal la participació directa dels usuaris i dels seus treballadors. L'exemple més proper podrien ser els de les cooperatives o les mútues de previsió social o les diverses organitzacions no governamentals, els voluntariats, etc.

Tant si son públics com privats, no han de tenir afany de lucre mercantil. Totes les organitzacions han d'estar obertes a qualsevol organisme de control polític, administratiu i part dels propis ciutadans i usuaris.

Amb això entenc que faríem un primer pas d'apropar la gestió i avançar cap a formules de participació dels ciutadans en el camp del benestar social

Documentació tractada:

ARRUDA, Marcos. "Plataforma para un mundo responsable y solidario". Desembre, 1993

BROWN, Lester R. L'Estat del món 1998. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya, 1998

GRAVINA, Héctor. "Somnis europeus, malsons socials". Nexa. Juliol 1998, núm. 1, p. 7-20.

GRAVINA, Héctor. "Somnis Europeus, malsons socials: 2a part els malsons socials". Nexa. Juliol 1998, núm. 2, p. 29-44.

MONTAGUT, Teresa, Democràcia i serveis socials. Barcelona, Hacer, 1.994.

NAVARRO, Vicenç. Neoliberalismo, desempleo, empleo y estado de bienestar. Vicenç Navarro, 1996

PIEÑORA DE LA FUENTE, Antonio J. "La problemática financiera de la Seguridad Social española. Notas económicas sobre una cuestión de pasado, presente y futuro". Relaciones Laborales. Juny 1998, núm. 12, p. 42-61.

REYNAUD, Emmanuel. "Las jubilaciones en la Unión Europea: adaptación a las evoluciones económicas y sociales". Revista Internacional de Seguridad Social. 1998 núm. 1, p. 37-55

RIECHMANN, Jorge; FERNANDEZ BUEY, Francisco. Redes que dan libertad: introducción a los nuevos movimientos sociales. Barcelona: Paidós, 1994

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

President Associació Catalana per a la Seguretat Social.

Membre del Col·lectiu Ronda Assessoria Jurídica.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

L'anàlisi i les propostes d'aquest document es poden veure ampliades a l'article "La declaració dels Drets Humans i la Seguretat Social", en fase de publicació al Quadern de Serveis Socials de la Diputació de Barcelona.

Es pot demanar a l'autor.

Recuperar la política y la capacidad de intervención por un estado social más justo y democrático

Juan Berga

Redacció: Mario Eduardo Firmenich
Fòrum temàtic Política

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

A partir de la crisis de los estados nacionales y de su capacidad de intervención, la izquierda no encontró respuestas políticas.

Hay una dimisión de los políticos porque han permitido la renuncia a la intervención política. Proliferan así dos clases de políticos:

- el guerrero
- el mercenario

Paralelamente a la crisis de los partidos se desarrolla la "mediocracia" como un sistema político de los medios de comunicación.

Merced a la tecnología de comunicaciones la democracia directa se ha podido convertir en una alternativa concreta al parlamentarismo.

La crítica a los partidos políticos se realiza en nombre de una filosofía política alternativa al parlamentarismo: la democracia directa.

El sistema electoral determina que los factores de estabilidad primen sobre los de proporcionalidad. La dimensión de las circunscripciones y los límites correctores que determinan la "inutilidad" del voto a fuerzas minoritarias permiten "fabricar" mayorías

El objetivo debe ser restablecer la política y la intervención para buscar un estado social más justo. Diseñar una nueva intervención. Para ello es necesario:

- Desarrollar una estrategia de intervención ante la globalización
- Recuperar la capacidad de reconstruir un imaginario colectivo, de proponer como centrales aquellas cuestiones que identifican socialmente el conflicto político democrático.
- Definir una estrategia de izquierda compatible con la inclusión del centro en su proyecto y con el modelo autonómico. Deberá reformar el bipartidismo, los gobiernos monopartidistas en minoría, la concentración de poder en los partidos. Articular una descentralización política cooperativa. Incentivar la participación, primar el asociacionismo e introducirlo como parte de la gestión de lo público.

Producir una reforma política que haga creíble la política.

Es necesario un keynesianismo de alcance europeo.

La política debe recobrar una nueva ética de la medida: el procedimiento, las reglas del juego justifican la legitimidad de una acción política

La reforma de la clase política implica el cumplimiento de nuevas funciones:

- sustituir la movilización por la participación.
- sustituir la cooperación antagonista y excluyente por la cooperación solidaria.
- desarrollar tres virtudes éticas:
 - * la pasión,
 - * la razón
 - * la medida.

Son necesarias reformas institucionales para pasar de un sistema mayoritarista de confrontación a otro de negociación y consenso.

Incentivar el ejercicio de las libertades civiles en el seno de los partidos

Diagnòstic

1. La ciudadanía parece haber desertado de la política, lo que debilita cualquier proyecto de izquierda o progresista y debilita la democracia.
2. Distintos sistemas políticos padecen síntomas de deserción similares. Sin una superación de este impulso moral, las reformas institucionales serían insuficientes.
3. A partir de la crisis de los estados nacionales y de su capacidad de intervención, la izquierda no encontró respuestas políticas.
4. La introspección nacionalista, la defensa de las conquistas alcanzadas y el keynesianismo local aparecen como ilusiones y fracasos.
5. Posiblemente el movimiento de mujeres es el que ha defendido con más firmeza la idea de intervención.
6. Hay una dimisión de los políticos porque han permitido la renuncia a la intervención política. Proliferan así dos clases de políticos:
 6. 1. el guerrero: juega a la crisis de la política y tiene una estrategia de conflicto como alternativa a la estrategia social de competencia.
 6. 2. el mercenario: desde el pragmatismo alienta la renta de su posición y el clientelismo.
7. El crecimiento de la corrupción (funcional al capitalismo de casino y al político mercenario) ha tenido como

destino también la financiación de los partidos políticos, ratificando su descrédito social.

8. Las formas organizativas de los partidos de izquierda europea son tradicionales y anticuadas. La acelerada transformación política, económica y social operada desde la posguerra provoca un desajuste entre el cuerpo social y las organizaciones políticas de izquierda, que no han podido adaptarse con la velocidad necesaria.

9. La solución partitocrática al problema de la estabilidad se define por la fusión de poderes: tanto el ejecutivo como el legislativo dependen del partido. La experiencia española es la contraria: el predominio del ejecutivo y del jefe de gobierno.

10. Hacer elegir los gobiernos por el voto directo de los ciudadanos supondría la debilidad extrema de la base parlamentaria de la acción política. La personalización del ejecutivo tendría ese efecto.

11. Paralelamente a la crisis de los partidos se desarrolla la "mediocracia" como un sistema político de los medios de comunicación.

12. El "gobierno de la publicidad" no tiene los lazos y relaciones que detentaba la forma convencional de mediación política. Pueden hacer política pero no pueden convertirse en instituciones.

13. El cuarto poder no ha producido una innovación decisiva en la regulación de los poderes tradicionales: tan solo los presiona.

14. La crítica a los partidos políticos se realiza en nombre de una filosofía política alternativa al parlamentarismo: la democracia directa.

15. La lógica referendaria sólo es compatible con las mayorías, poco compatible con la diversidad y el pluralismo. En este caso el sistema representativo sería el resultado del condicionamiento de los valores de la democracia directa: opciones claras, de base mayoritaria y sobre temas específicos de amplio calado.

16. Merced a la tecnología de comunicaciones la democracia directa se ha podido convertir en una alternativa concreta al parlamentarismo. Aceptar la democracia directa implica aceptar el código que impone a la tecnología: la lógica binaria (sí, no), la reducción de la agenda política, la personalización de la política, el predominio de la demoscopia, el carisma y el liderazgo.

17. Hemos dejado de interrogarnos sobre la esencia constitucional: la conciliación entre la soberanía popular, expresada a través de formaciones políticas, y la voluntad del individuo.

18. La crispación es la forma de hacer política en España desde 1993. Ella puede ser la consecuencia de dos cosas:

18. 1. La obsesión de la derecha que consideraba difícil producir la alternancia política en el poder.

18. 2. La pretensión de reforma sustancial del sistema político.

19. El "movimiento de la crispación" es ajeno a la cultura política constitucional. Responde a un nuevo corporativismo.

20. El sistema electoral determina que los factores de estabilidad primen sobre los de proporcionalidad. La dimensión de las circunscripciones y los límites correctores que determinan la "inutilidad" del voto a fuerzas minoritarias permiten "fabricar" mayorías con un tercio de los votos (UCD) o un 40 % (PSOE).

21. El fundamentalismo institucional (una ética sagrada y carismática) y el cinismo mercenario (una ética de exceso racionalista) coinciden en que el fin justifica los medios.

Objectius

Objetivo final:

Restablecer la política y la intervención para buscar un estado social más justo. Diseñar una nueva intervención cuyos objetivos son:

- la promoción del trabajo,
- la equidad entre generaciones, incluida la herencia de la biodiversidad,
- la estabilidad futura de los mecanismos de bienestar
- la defensa activa, no asistencialista, de los más débiles de la población.

Objetivos intermedios:

1. Desarrollar una estrategia de intervención ante la globalización para dotarla de una cultura solidaria y respetuosa con el derecho a la diferencia.

2. Recuperar la capacidad de reconstruir un imaginario colectivo, de determinar la agenda política, de proponer como centro aquellas cuestiones que identifican socialmente el conflicto político democrático. El recurso a la ingeniería administrativa, la regulación, sólo puede ser consecuencia de este programa y no de voluntades de afecto al discurso de los medios.

3. Definir una estrategia de izquierda que deberá formular un modelo compatible con la inclusión del centro en su proyecto y con el pleno desarrollo del modelo autonómico. Deberá reformar el bipartidismo político, los gobiernos monopartidistas en minoría, la concentración de poder en los partidos. Articular una descentralización política cooperativa. Recurrir con sinceridad a la incentivación de la participación, primar el asociacionismo e introducirlo como parte de la gestión de lo público.

Mitjans i/o instruments.

1. La regulación de los grupos de presión, del corporativismo y mantener la primacía de lo público.

2. Producir una reforma política que haga creíble la política.

3. No responder a los problemas de empleo con flexibilidad laboral. Se debe:

- 3. 1. mejorar la enseñanza;
- 3. 2. mejorar la eficiencia de los sistemas de oferta de empleo;

3. 3. invertir en infraestructuras y proyectos ambientales;
 3. 4. atender la creación de nuevas empresas en los territorios menos desarrollados;
 3. 5. Mejorar la capacidad del sistema financiero,
 3. 6. crear más desarrollo y más renta.
4. Compatibilizar la productividad y la creación de puestos de trabajo.
5. Es necesario un keynesianismo de alcance europeo.
6. La política debe recobrar una nueva ética de la medida: el procedimiento, las reglas del juego justifican la legitimidad de una acción política. Lo único sagrado debe ser la formalidad de los procedimientos. El formalismo metodológico, común a la democracia, el derecho, el arte y la ciencia, es la esencia de la civilización moderna.
7. La reforma de la clase política implica el cumplimiento de nuevas funciones:
7. 1. Sustituir la movilización por la participación.
 7. 2. Sustituir la cooperación antagónica y excluyente por la cooperación solidaria.
 7. 3. Desarrollar tres virtudes éticas:
 - la pasión,
 - la razón
 - la medida.
8. Reformas institucionales para pasar de un sistema mayoritarista de confrontación a otro de negociación y consenso.
9. Incentivar el ejercicio de las libertades civiles en el seno de los partidos:
9. 1. la libertad de expresión
 9. 2. la libertad de asociación
 9. 3. el sufragio universal

Documentació tractada:

NOUS HORIZONS - Escola d'hivern PARTICIPACIÓ CIUTADANA I REGENERACIÓ DEMOCRÀTICA, Barcelona, 6 i 7 de març de 1998 – Material de referència corresponent a la intervenció de Juan Berga

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Juan Berga és coordinador de Nueva Izquierda

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Referèdums per a una democràcia directa

Santi Costabella

Redacció: Santi Costabella
Fòrum temàtic: Política

Fòrum transversal: Regles de joc

Resum

L'actual sistema electoral no proporcional provoca que els polítics imposin un model de societat no legitimat per la població.

Per tal d'aconseguir que els ciutadans puguin decidir lliurement el tipus de país on volen viure, hom proposa la celebració de referèdums vinculants per aquells temes que afectin una majoria de la població

Diagnòstic

Degut a la no proporcionalitat del sistema electoral (tant el català com l'espanyol) i al no qüestionament de cert temes per part dels partits polítics en que la ciutadania té una opinió contrària a les tesis oficials (centrals nuclears, monarquia, servei militar, autodeterminació, eutanàsia, etc), s'imposa al ciutadà un model de societat no legitimat i unes lleis il·legítimes.

Objectius

Aconseguir omplir de contingut la paraula democràcia (demo=poble cràcia=poder) donant al poble el dret a decidir en quin tipus de país vol viure.

Mitjans i/o instruments.

Referèdums vinculants per aquells temes que afecten tota la població.

Els governs (tant el català com l'espanyol) han d'assegurar-se que les lleis que afectin tot el conjunt de la població (lleis del català per exemple) o a una part d'aquesta nítidament definible (servei militar per exemple) d'aquesta siguin primer aprovades per majoria simple (50%+1) en referèndum vinculant.

Els governs també han de crear mecanismes per a facilitar que els ciutadans puguin forçar el govern a convocar una consulta popular vinculant sobre qualsevol tema. Una recollida de 100.000 signatures hauria d'ésser suficient per a tal fi.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Actualment el govern espanyol preveu que amb una recollida de 500.000 signatures a nivell estatal es forci les corts a discutir sobre algun tema, però sense cap obligació de realitzar una consulta popular sobre la qüestió. La majoria d'estats europeus preveuen mecanismes d'iniciativa ciutadana per a forçar els parlaments a convocar consultes populars vinculants

Reforma institucional de la Unió Europea

Jordi Borja Sebastià

Redacció: German Pelayo Puntas
Fòrum temàtic Política

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

L'opacitat, complexitat i manca de participació en les institucions europees és una de les raons de l'actual crisi de legitimitat de la UE, juntament amb la globalització econòmica, la competència creixent entre sectors i entre territoris, i el rebuig a les polítiques europees d'ocupació.

El parlament europeu, com a òrgan legislatiu, és més consultiu que decisor; el consell europeu, com a òrgan executiu, és intergovernamental, les seves reunions són secretes i les decisions que pren són aprovades per funcionaris i funcionàries dels governs estatals i no pel parlament. Hi ha altres organismes (Comissió Europea, Cort de Justícia...) amb limitacions decisòries, d'altres només de caràcter consultiu, i cap d'ells d'elecció directa. Es proposa redissenyar el paper de cadascun d'aquests organismes per tal d'assolir la veritable integració europea: la de la ciutadania mitjançant la participació en els seus òrgans representatius, que esdevenen així més democràtics, transparents i accessibles.

Diagnòstic

La manca d'informació i de participació dels ciutadans en les institucions de la Unió Europea és una de les causes bàsiques de la manca de legitimitat popular d'aquest organisme. Els sistemes de representativitat i de competències són opacs i inefectius. En concret:

- "El Consell Europeu és intergovernamental. Les seves reunions són secretes. La gran majoria de decisions són aprovades, de fet, per funcionaris de segon o tercer nivell dels governs nacionals i són aplicades pels serveis de la Comissió i, per tant, no sorgeixen ni del Parlament europeu ni de cap tipus d'elecció a nivell europeu.
- La Comissió Europea és una estructura complexa, amb escassa visibilitat i accessibilitat, no és electa ni representativa i només és responsable davant el Consell.
- El Parlament Europeu és més consultiu que decisor. La seva elecció per circumscripció nacional impedeix tant la formació de projectes polítics europeus forts com la relació efectiva amb els territoris (locals o regionals).
- El Consell econòmic i Social i el Comitè de Regions són organismes consultius. El primer per la seva composició opaca i la seva quasi nul·la influència no compta en la tasca de construir la ciutadania europea. El Comitè de regions, format per presidents regionals i alcaldes, de grans ciutats preferentment, pot esdevenir una força important però, de fet, des de la seva recent creació encara no ho és.
- La Cort de Justícia té competències molt limitades.

Objectius

-Fer més transparents, assequibles i democràtics els organismes de la Unió Europea i les relacions entre ells i amb els ciutadans i electors, per tal de completar la vessant política, del procés de construcció europea, que fins ara s'ha concretat només pel que fa a l'economia de les grans empreses i en part les mitjanes. A més de l'aparell polític, la UE segueix sense poder coordinar aspectes clau com el treball, el benestar, el dret civil i la gestió cultural.

-En concret:

- Augmentar la representativitat dels organismes a partir d'un major nombre d'eleccions directes a diferents òrgans, així com de referèndums a nivell europeu.
- Augmentar el poder executiu de la Unió Europea pel damunt de les iniciatives estatals, tendents a dificultar, per la força dels interessos propis, aquest poder, mitjançant la redistribució de papers d'alguns organismes.
- Donar major pes als poders territorials no estatals a partir de la parcial regionalització del Parlament i de donar iniciativa al Comitè de les Regions.
- Cercar la independència dels diferents poders polítics (legislatiu, executiu, judicial) a partir de la definició i consolidació de les competències dels organismes que representen cadascun d'ells.

Mitjans i/o instruments.

-Cal redissenyar el paper de cadascuna de les institucions de la UE. Aquesta possibilitat reformista, malgrat pugui semblar agosarada si es tenen en compte els obstacles que suposen els interessos estatals, és un punt de partida més viable que la creació de noves estructures europees de caire més federatiu.

-En concret:

- "El Parlament Europeu pot configurar-se a partir d'un sistema mixt: d'una banda, un sistema majoritari per àmbits locals regionals i de l'altra, un sistema proporcional compensatori amb candidatures d'àmbit europeu. Les competències d'aquest parlament serien les pròpies d'una assemblea legislativa.
- La Comissió Europea tindria funcions executives, les que corresponen normalment a un govern, i seria responsable davant del parlament.
- El Consell Europeu tindria funcions consultives preceptives en el procés legislatiu i dret d'iniciativa o proposta davant el Parlament i la Comissió."
- "La Cort o Tribunal Europeu veuria ampliada les seves competències o, dit d'una altra manera, el seu àmbit jurisdiccional. Caldria incloure-hi tots els temes relatius als drets dels ciutadans a nivell europeu (residència,

treball)

e) El Comitè de Regions podria assumir un rol d'iniciativa o impuls així com de seguiment i avaluació de les mesures i programes amb impactes territorials.

f) El Consell Econòmic i Social s'hauria de reformar. Caldria distingir entre sectors professionals i associacions. Creació paral·lela d'un comitè per l'ocupació."

- "Finalment la UE hauria de recollir els mecanismes de participació (no electoral) més avançats experimentats en qualsevol dels països integrants: drets d'iniciativa, referèndum, consulta, petició, etc"

Documentació tractada:

- Borja, Jordi; Sunyer, Roger; "Vers una ciutadania europea. Els drets cívics i socials des de la perspectiva dels poders locals", Papers d'innovació social, 46, 1997.

- Borja, Jordi; "Mondialisation et démocratisation des relations internationales. Sur la place du local", a Centre International Pierre Mendès France (CIPMF) "La gauche face à la mondialisation", Paris, 1997

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Tres mesures per garantir públicament la plena ocupació: repartir la feina, implantar nous treballs i gravar els capitals financers.

Antoni Ferret Soler

Redacció: Antoni Ferret Soler
Fòrum temàtic Política

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

Tenim un problema bàsic i fonamental: l'atur d'una bona part de la nostra població, cosa que invalida la nostra societat. Davant aquesta situació cal una acció política vigorosa, perquè la societat garanteixi a tothom el dret a guanyar-se la vida.

Diagnòstic

La nostra societat incompleix d'una manera colpidora allò que és la seva primera i més bàsica finalitat: que tots els seus components es puguin guanyar la vida i satisfer així les seves necessitats. Des de fa molts anys una part minoritària però nombrosa de la nostra societat no té feina: una gran part del col·lectiu juvenil (perquè ha d'entrar en un mercat de treball ja ocupat), les dones de mitjana edat (perquè tenen menys preparació laboral y han viscut un període d'excedència) i les persones grans que han perdut la feina (perquè les empreses desestimen per principi la seva candidatura). L'Administració pública no ha dut a terme ni té projectat fer cap acció vigorosa i important per resoldre aquest problema.

Objectius

Garantir políticament la plena ocupació sempre que el mercat en sí mateix no la garanteixi.

Mitjans i/o Instruments.

L'acció política hauria de consistir, com a mínim, en aquestes mesures:

-Repartiment del treball existent mitjançant la reducció progressiva de la jornada laboral, tant com això fos necessari.

-Implantació, per part de les administracions públiques, de places de treball de noves feines, orientades no a la producció de béns i serveis de cara al mercat sinó a la satisfacció de noves necessitats, socials, ecològiques o culturals. A tall d'exemples podem esmentar: atenció als ancians o altres persones necessitades; protecció i neteja de boscos i de la natura en general; treballs d'enquesta de cara a construir i promoure una opinió pública actualment inexistent.

-Obligar per llei les institucions financeres i a les persones posseïdores de grans sumes de capital a dedicar una part dels seus recursos a inversions productives i/o creadores de llocs de treball. Instaurar impostos especials per als capitals no invertits en aquesta línia (Aquesta mesura, per ser eficaç, hauria d'aplicar-se en els diferents països més o menys simultàniament).

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Corrector de llibres com a professió. Autor de "Compendi d'història de Catalunya" (Barcelona, 1976; 8 edicions) i "Parleu més bé el català" (Barcelona, 1996; 9 edicions)

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Un model alternatiu al Tractat de Maastricht

Miren Etxezarreta

Redacció: Dolors Paniagua Valle
Fòrum temàtic Política

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

'La Unió Europea no és un procés acabat, i no podem resignar-nos i creure en la impossibilitat de modificar la seva evolució. Encara queda un marge de maniobra, però només des d'una perspectiva global, amb les seves dimensions econòmica, política i social.

No és un problema de fórmules tècniques, sinó polítiques. Es proposa una economia regulada, en les seves grans orientacions, per institucions socials.

El Tractat de Maastricht parla massa poc de ciutadania, i cap dels seus criteris de convergència és d'ordre social, i això en uns moments en que les xifres d'atur a Europa són escandaloses. Europa no pot construir-se sobre una base d'atur i d'exclusió ni sobre un dèficit de ciutadania. El progrés econòmic (entès des de l'òptica del neoliberalisme internacional) no pot ser l'únic objectiu a considerar.

Diagnòstic

-El Tractat de Maastricht correspon només a un disseny específic de política econòmica que respon als interessos actuals del capital internacionalitzat, però no al benestar dels ciutadans ni al progrés democràtic. Es tracta de la imposició d'un model molt concret, el neoliberal, que implica la renúncia per part dels estats membres de la seva capacitat de gestió de la conjuntura.

-En primer lloc, s'ha produït un fenomen d'inversió entre els mitjans i els objectius: el control de la inflació és considerat com "l'objectiu", pràcticament en solitari, confiant que tots els altres problemes els solucionarà el mercat.

-En segon lloc, es presenta Europa com si l'única forma de portar-la a terme fos la Unió Monetària Europea i el Tractat de Maastricht tal com estan plantejats.

La moneda única comporta una reducció dels diferencials en els tipus d'interès a tota la Unió, i per tant resultarà més difícil als països més febles atreure els capitals que necessiten per mantenir les seves estructures productives.

La mobilitat de capitals sense restriccions ha esdevingut la premissa bàsica e inalterable d'actuació en torn a la qual ha d'articular-se l'univers econòmic.

Objectius

-Contribuir a desestigmatitzar les visions que no contemplen com a inevitable el pas per la UE, o el tractat de Maastricht tal com és, o la moneda única.

-Apuntar dissenys alternatius per a la UE:

-Que portin a la participació activa i el benestar de les poblacions europees.

-Que no tinguin en compte només criteris macroeconòmics, sinó també socials i ecològics. Es proposa una economia regulada en les seves grans orientacions per institucions socials. I l'ocupació no ha de considerar-se subproducte inevitable de la competitivitat, sinó l'objectiu central de l'activitat econòmica.

- Que siguin menys vulnerables formalment, que desprenguin garanties sòlides de que s'operarà en la direcció que plantegen les decisions socials i polítiques.

-Que no mantinguin fins l'últim moment l'incertesa sobre quins països entraran al grup capdavanter de la UEM.

-Que plantegin un progrés (i no un retrocés) de la democràcia.

- Que revisin l'autonomia actual del Banc Central Europeu.

-Que estiguin orientats a potenciar el teixit productiu de cada territori i a expandir l'ocupació (sense ignorar l'eficiència).

-La redistribució de la renda entre persones i entre territoris haurà de constituir l'eix central del model.

Mitjans i/o instruments.

La base del model que es proposa resideix en una adequada articulació entre la regulació estatal i l'activitat privada. La regulació estatal té com a objectiu crear situacions i escenaris que condueixin als actors econòmics a ajustar-se a la lògica que emergeix d'un disseny social de l'economia, mentre que l'activitat privada que integra el capital privat nacional i internacional operarà d'acord amb els seus objectius particulars, dins la lògica de la regulació estatal.

Un marc així planificat hauria de ser un punt de referència per a tota la política d'estímul al sector privat, rebutjant totes les iniciatives que s'allunyin del mateix. L'activitat privada que es desenvolupi dintre d'aquestes coordenades seria preferencial per gaudir de tots els suports que proporcionés el sector públic

La programació socioeconòmica i les negociacions salarials i fiscals que incideixen en la distribució passarien a constituir un dels elements crucials d'un model de desenvolupament que ha optat per l'estabilització i que ,per

tant ,hauria de posar l'accent en la redistribució entre persones i territoris.

Documentació tractada:

Etxezarreta, Miren. "El Tractat de Maastricht i les seves possibles alternatives: una visió des del sud". Barcelona, Associació Ecoconcern, 'Papers d'Innovació Social', núm. 48 , març 1997.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Mirem Etxezarreta es máster y doctora en Economía por la London School of Economics y catedrática de Economía Aplicada de la Universitat Autònoma de Barcelona. Se dedica especialmente a temas de política económica española y economía agraria y desarrollo rural, habiendo publicado y dirigido numerosos trabajos entre los que cabe citar "La evolución del campesinado" (1979), "La agricultura insuficiente" (1985), "La economía española 1970 - 1977" (1979) y "El desarrollo rural integrado" (1988)

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Un nou sistema per a les eleccions al Parlament de Catalunya

Agustí Bosch

Redacció: German Pelayo Puntas
Fòrum temàtic Política

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

..

Diagnòstic

En general, la crisi actual de comunicació en la política fa que els ciutadans percebin la política com una activitat allunyada dels seus interessos i aliena als seus problemes quotidians. Les eleccions al Parlament de Catalunya també mostren aquest distanciament entre representants i representats.

A més, el sistema de representació està territorialitzat en base a les províncies, i per tant es dona un desequilibri favorable als i les votants rurals, els representants dels quals ho són d'un nombre de població molt menor que els dels i de les votants urbanes.

Objectius

Apropar el candidat o candidata a la ciutadania i dinamitzar la vida política arreu de Catalunya.

Mantenir i fins i tot corregir la distorsió actual de la proporcionalitat, per evitar l'actual desequilibri favorable als votants de les zones rurals.

Mitjans i/o instruments.

La proposta és un nou sistema electoral, consistent en una versió catalana del model electoral de "representació proporcional personalitzada" en el qual els i les votants tenen dos vots: un per a un candidat individual que es presenta per una circumscripció uninominal (aquella que està representada al parlament per un sol membre), i un altre extret d'una llista de partit per a una circumscripció catalana unificada.

La composició del parlament es de 57 escons extrets a partir de les circumscripcions uninominals que representen les comarques i zona metropolitana, i els 78 restants dels vots (no es preveu cap canvi del nombre total de 135 parlamentaris i parlamentàries) extrets del resultat de la resta que als escons sorgits de la votació de la llista unificada se li fa dels atorgats pel primer sistema de votació.

Aspectes addicionals:

- La circumscripció territorialitzada per comarques, subcomarques en part de l'àrea metropolitana, municipis al Barcelonès i districs a Barcelona.
- Cercar major governabilitat mantenint la proporcionalitat (mitjançant la fórmula de mitjanes més elevades amb divisors Imperiali).
- La forma de vot, que és de dues paperetes diferenciades per cada elector o electora: una idèntica a la llista provincial actual i una altra per a les circumscripcions uninominals on qui vota hauria d'escollir només un candidat o candidata.
- La correcció del desequilibri territorial que crea la llista unificada a partir de dividir aquesta en sis àmbits territorials de presentació de llistes, que mai actuen però com a circumscripcions, o sigui que no influeixen sobre la distribució d'escons entre els partits.

Documentació tractada:

Bosch, Agustí; "El sistema electoral. Una proposta per al Parlament de Catalunya." FJB, Barcelona, 1995, 65p.
Localització: Biblioteca d'EcoConcern (Barcelona), signatura: BEco 32 Bos

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Democràcia + directa per a augmentar la participació ciutadana en la presa de decisions

Manel Pons i Romero

Redacció:

Fòrum temàtic Política

Fòrum transversal Valors

Resum

La democràcia directa es considera incompatible amb la mida de l'Estat-Nació i per aquest motiu es justifica l'adopció de la democràcia representativa. Ara bé, no cal que participin tots els ciutadans en la presa de decisions, n'hi ha prou amb què hi participi un nombre estadísticament representatiu, perquè les decisions que se'n deriven siguin considerades el fruit de la voluntat de tots els ciutadans, que d'aquesta manera es veuria molt més ben representada que amb l'actual sistema de presa de decisions. Tanmateix, i la realitat ho confirma, l'Estat no té perquè continuar sent la unitat política bàsica. Una major descentralització acostaria la presa de decisions als ciutadans i facilitaria la seva participació directa, fent més eficaç i legítima democràticament la resposta als seus problemes. Com diu el pensador italià Bobbio, si bé al s. XIX el problema de la democràcia era que no tothom podia participar, ja que les eleccions eren censitàries, el problema que existeix avui és que és només a les eleccions que se'ns permet votar.

Diagnòstic

El desenvolupament de l'Estat del Benestar després de la II Guerra Mundial ha fet que les funcions de l'Administració hagin crescut de manera important. Aquest creixement ha implicat que l'Administració, amb una escassa legitimitat democràtica, prengui cada cop més decisions que li són atribuïdes per raons de coneixements tècnics. Això provoca un allunyament entre els ciutadans i la presa de decisions que fa que els ciutadans es desinteressin per la política, que no hi participin i que en tinguin una imatge negativa.

El conjunt de decisions que l'Estat pren en l'actualitat és molt major, mentre el poder de decisió dels ciutadans es segueix reduint al de la participació en les eleccions cada quatre anys. Això porta a una situació de greu dèficit democràtic en la que el 80% dels ciutadans espanyols aproximadament declara no sentir-se representat per les institucions polítiques com el Parlament (dades extretes del Centro de Investigaciones Sociológicas).

El problema es que mentre vivim ja en la societat del segle XXI el nostre sistema polític únicament es capaç de donar resposta als problemes del segle XIX.

Objectius

L'objectiu primordial per fer front a aquesta situació és el de fer més participativa la presa de decisions. La pregunta que pot sorgir es: i per què?, no és millor que decideixin tècnics especialitzats? El problema està en que aquests tècnics amb escassa legitimitat democràtica decideixen qüestions que afecten a tots els ciutadans, i per més coneixements que tinguin sobre el tema, la seva no té perquè ser considerada una opinió més vàlida que la de qualsevol altre ciutadà.

S'ha demostrat amb experiències de participació directa que els ciutadans si se'ls informa són capaços de prendre decisions que arriben a ser fins i tot més encertades que les dels tècnics especialitzats. L'avantatge de la participació directa és que els ciutadans poden decidir sobre ells mateixos sense que ho hagi de fer un tecnòcrata que és algú tan objectiu com qualsevol altre o menys.

Mitjans i/o instruments.

Una de les formes en què es pot concretar la participació directa és la creació de grups de ciutadans estadísticament representatius que siguin els qui prenguin decisions sobre les qüestions que els afecten. Això dóna a la decisió final legitimitat democràtica i també una major eficàcia, ja que és fruit de la deliberació d'un grup de persones que coneixen millor que ningú quins són els seus problemes. Apostar per la democràcia directa implica necessàriament la descentralització dels processos de presa de decisions. Tanmateix, és necessària una forta inversió en educació, que a Espanya té un dels nivells més baixos de la OCDE, ja que si els ciutadans no disposen d'informació ni de capacitats per jutjar-la no tindran llibertat per decidir. És necessària una major educació política, que en el nostre país no existeix, i és necessària una educació en la participació. Ja a l'escola aprens que la teva opinió no compta per res a l'hora de prendre decisions que t'afecten, i continua sent així a l'escola secundària i a la Universitat i més tard al món laboral i a molts altres àmbits de la vida quotidiana. Internet pot ser un eficaç instrument per facilitar la participació directa, que també podria fer-se efectiva amb enquestes fetes després d'un procés d'informació i deliberació. Cal començar a les escoles, fent participar els nens en la presa de decisions que els afecten. Només així es podrà aconseguir que en la societat futura pugui existir una democràcia més directa. Ara bé, si com fins ara, ni tan sols a un espai tan petit com l'escola o la Universitat, no se'ns deixa decidir i ni se'ns informa de decisions que ens afecten molt directament, la societat futura només podrà tenir una democràcia feble com l'actual, en la que els ciutadans tenen una escassa llibertat política positiva.

Documentació tractada:

Fishkin, James, "Democracia y deliberación" Ed. Ariel, Barcelona 1995

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

El meu interès pel tema de la participació directa dels ciutadans en els processos de presa de decisions va sorgir a partir de la conferència que un dia va fer a la meua universitat el professor Joan Subirats de la UAB.

Mesures per qualificar la participació ciutadana en política

Albert Martín i Ballesta

Redacció: Albert Martín i Ballesta
Fòrum temàtic Política

Fòrum transversal Valors

Resum

La democràcia té els seus peus de fang en la incapacitat demostrada fins ara de fer participar als ciutadans no ja de manera activa sinò simplement amb coneixement suficient de causa. La retroalimentació amb la classe política influïts tots pels mèdia, ens porta a una alarmant situació de mediocritat embrutidora. Cal que el ciutadà doni valor a la seva participació.

Diagnòstic

La immensa majoria dels ciutadans no està gens ni mica interessada en una veritable participació política: el desig general és viure el millor possible amb el menor esforç possible dintre del propi nínxol sociolaboral. I dins d'aquest menor esforç s'hi troba el de preocupar-se pels afers comuns, deixant-se influenciar a bastament pels mèdia a l'hora de prendre decisions de governabilitat.

Objectius

- Concienciar de la necessitat d'una major (auto)exigència per a la participació dels ciutadans en la política i la gestió de la cosa pública.

Mitjans i/o instruments.

- Fer participar els ciutadans ni que sigui mínimament en els afers polítics, com a mesura d'aprenentatge inicial polític i de gestió. Podria establir-se l'obligació de formar part dels òrgans de govern-control de les petites o mitjanes entitats locals o dels districtes de les ciutats grans o mitjanes, o de les grans empreses multinacionals, per la via del sorteig.

- Utilitzar les noves tecnologies com eines de democratització i extensió de la comunicació. Votacions a través d'Internet, des de casa o des de centres cívics.

- Prestigiar l'acció política (entre moltes altres propostes possibles i per començar):

. dels grups de poder: elevar el nivell d'exigència de responsabilitats per incompliment de promeses electorals: qualificació de compromís, l'incompliment del qual doni dret a denúncia i inhabilitació;

. del ciutadà: No admetre la participació en referèndums o fins i tot eleccions, sense demostrar un mínim coneixement o preparació sobre els temes a votar i/o una base ètico-moral suficient (sempre referit no a l'individu sinò a la cosa pública).

. del gestor professional: Els estudis dels professionals de la gestió, així com l'accés al lloc de treball, sotmesos a control de valors.

Documentació tractada:

Pensar estratègicament. A. Dixit i B. Nalebuff. A. Bosch, editor.

La governabilitat i l'esdevenidor de les societats modernes. S. Giner i X. Arbós. Ed62

Consecuencias de la modernidad. A. Giddens. Alianza Universidad.

El príncep. Maquiavel. Ed. Laia, textos filosòfics.

El poder en la organizació. H. Mintzberg. Ariel Economía.

El cansament del catalanisme. A. Strubell. Ed. La Campana

Discurs sobre el senderi. G. Vilar. Ed. 62

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Data de naixement: 12-11-1952. - Casat, un fill de 17 anys i una filla de 14. - Les dades d'estudis ja apareixen a la fitxa d'inscripció. - De 1975 a 1984, militant del PSUC, amb responsabilitats polítiques a nivell de districte de Barcelona. Del 1977 a 1981 president de comitè d'empresa. - Al 1980, responsable d'organització del sindicat de Químiques de Catalunya de CCOO. - Al 1981, funcionari públic a un Ajuntament de l'àrea metropolitana. - Al 1984, director d'administració d'un centre públic de serveis. - Al 1988-1989, responsable de projectes d'organització d'un ajuntament metropolità. - De 1989 fins ara, director gerent d'un centre públic multiserveis.

Dades de l'entitat

Nucli de pensadors per crear un nou Far Ideològic

Albert Martín i Ballesta

Redacció: Albert Martín i Ballesta
Fòrum temàtic Política

Fòrum transversal Valors

Resum

El terme Política, acull tant el bloc de pensament de les teories de governabilitat de les societats (els Fars que indiquen la ruta), com la gestió local i mundial dels afers de les persones i els pobles (els Vaixells amb les seves tripulacions i les seves jerarquies).

Els grans trasbalsaments de la nostra època demostren fins a quin punt és factible alçar Fars que guïin les energies socials a nivell mundial, tot construint un sistema de valors ètics i morals assumible. I fent-lo assumir. Vet aquí el repte per a les generacions actualment dipositàries dels llegats de la història i de construir el futur. Cal però, que tal i com ha estat sempre, s'aplegui un grup de persones amb la voluntat decidida i planificada d'assolir aquest objectiu.

Diagnòstic

L'anorreament dels grans Fars del nostre segle només han deixat dreçat a occident el del capitalisme-individualisme, amb un sistema de valors en què es considera el lliure mercat i la competitivitat com l'única ruta vàlida.

Tanmateix, si bé és cert que el mercat és el creador de riquesa més eficaç, no és capaç de fer-ho de manera eficient, ni és, de bon tros, el millor redistribuidor ni crea tampoc un sistema de mites emocionalment satisfactori.

Arreu del món, la majoria de la humanitat viu en un estat de mancances que és font de desestabilització permanent. Les migracions demostren la voluntat de les persones de fluitar per millorar el seu benestar físic i el de les seves famílies. Els costums i tradicions, i els fonamentalismes religiosos, demostren la necessitat d'uns referents de valors i de sentiments de pertinença i transcendència, que donin sentit a la vida i sota els quals governar-se.

El xoc, més o menys pacífic o (més probablement) violent de cultures i de valors és inevitable. Cal aprendre de la història i avançar-se. En un món on existeix la xarxa de xarxes i els satèl·lits de comunicació, hi ha la possibilitat de bastir una base ètico-moral comuna d'abast mundial, a l'igual que ho fou, per exemple, l'abolició de l'esclavitud.

Objectius

- Construir un nou Far ideològic de validesa mundial, aprofitant allò que es conserva en l'individu i en la col·lectivitat, de l'antiga educació humanista sobre els valors comunitaris i dels sentiments profunds de pertinença i defensa del col·lectiu. Un nou concepte de civisme i de civilitat.

Mitjans i/o instruments.

- Crear un nucli de pensadors i comunicadors amb influència sobre els multimèdia. Els valors ho són perquè són escassos. Tanmateix tothom té un sentiment ètic i moral d'allò que socialment està bé i d'allò que està malament. Si tot s'hi val, res no val.

- Construir un codi de valors amb un nucli dur i clar de certituds, prou ampli per incorporar aquells elements de creences, tradicions i costums no incompatibles amb els valors determinats com a bàsics. S'ha de ser tolerant, però hem de dir què no es pot tolerar de cap de les maneres, i perquè. Entre els móns que poden ser possibles, hem de definir quin volem fer real.

- Clarificar al màxim el rol de gestió dels afers públics, tant a nivell de grups humans interessats per l'assoliment del poder (partits polítics), com dels gestors directes, incloent en aquest concepte de gestors els de les grans multinacionals. El bany de valors de la nostra societat, així com el grau i nivell de poder a repartir (principi de subsidiarietat) i l'existència de col·lectivitats diferenciades, és prou ampli com per permetre l'existència d'aquells grups, legítims pel seu respecte als valors bàsics.

Documentació tractada:

Pensar estratègicament. A. Dixit i B. Nalebuff. A. Bosch, editor
La governabilitat i l'esdevenidor de les societats modernes. S. Giner i X. Arbós. Ed. 62
El príncep. Maquiavel. Ed. Laia, textos filosòfics.
Consecuencias de la modernidad. A. Giddens. Alianza Universidad.
El poder en la organización. H. Mintzberg. Ariel Economía.
El cansament del catalanisme. A. Strubell. Ed. La Campana.
Discurs sobre el senderi. G. Vilar. Ed. 62

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

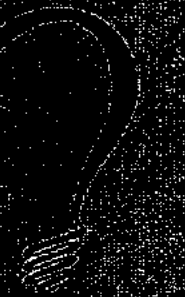
Data de naixement: 12-11-1952.- Casat, un fill de 17 anys i una filla de 14.- Les dades d'estudis ja apareixen a la fitxa d'inscripció.- De 1975 a 1984, militant del PSUC, amb responsabilitats polítiques a nivell de districte de Barcelona. Del 1977 a 1981, president de comitè d'empresa.- Al 1980, responsable d'organització del sindicat de Químiques de Catalunya de CCOO.- Al 1981, funcionari públic a un Ajuntament de l'àrea metropolitana.- Al 1984, director d'administració d'un centre públic de serveis.- Al 1988-1989, responsable de projectes d'organització d'un ajuntament metropolità.- De 1989 fins ara, director gerent d'un centre públic multiserveis.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Les propostes fetes tenen evidentment la voluntat d'incitar el debat. Si bé podrien algunes d'elles incloure's com a regles de joc, considero molt important el replantejar la base ètico-moral dels valors de la política, atès que és la deu d'on beuran totes les altres coses.

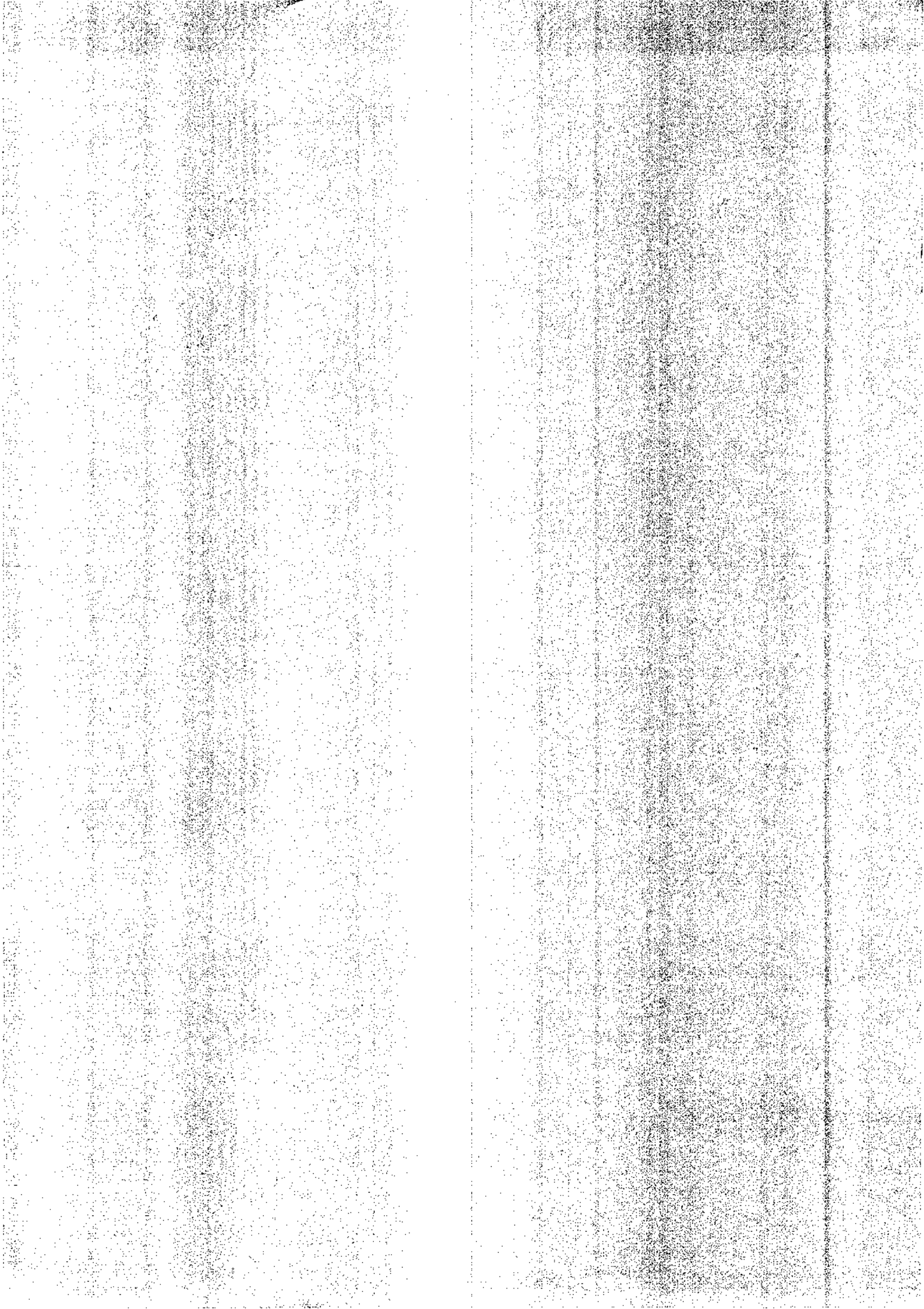
forum
català
per repensar
la societat

Revista Forum Temàtic per Repensar **la Societat Civil**

Temàtic 1: Presentació d'una llista de persones insòlites

Temàtic 2: Proposicions

Temàtic 1. Presentació i llista persones inscrites.

Per fer la valoració de les propostes del Fòrum temàtic per Repensar la Societat Civil, cal seguir els següents passos:

- 1r. Fer una primera lectura de cada proposta (Temàtic 2), una rere l'altra i anar anotant una primera valoració, en llapis, en el Qüestionari de Valoració Detallada (Temàtic 3)
- 2r. Tenint en compte totes les propostes, repuntuar quan calgui, aquelles que es vegin com més o menys interessants. Seguidament sumar els punts de cada proposta.
- 3r. Traspasar la puntuació obtinguda en cada proposta al Qüestionari de Valoració Conjunta de cada proposta (Temàtic 4)
- 4r. Enviar al CIS amb el sobre adjunt els formularis Temàtic 3 i Temàtic 4 (més el Transversal 3 si esteu inscrits).

Seria desitjable tenir les valoracions, quan abans millor, abans de finals d'any. En qualsevol cas **no podrem acceptar** les valoracions que arribin més tard del **30 de gener de 1999** (data-límit per poder processar els resultats i enviar-los a tothom abans de l'abril).

Recordeu que la resposta al qüestionari del Fòrum Temàtic és **imprescindible** perquè pugueu participar amb veu i vot a la reunió del vostre Fòrum temàtic en la Trobada General del Fòrum Català per Repensar la Societat del 16-18 d'abril 1999.

Les persones inscrites al Fòrum la Societat Civil:

Maria Furriol Teixidó	
Francisco M. Galán	
Juanjo Llorente-Luque Albert	
Gabriela Moriana Mateo	
Joan Brugués	Experiències
Pilar Frutos Soler	Experiències
Jesús Martí Nadal	Experiències
Pilar Pujol i Furriols	Experiències
Joan Berney Alberti	Models
Ignasi Doñate i Sanglas	Regles de joc
Manel Gasso Quixal	Regles de joc
Enric Benavent i Vallès	Valors
Josep Busquets i Urpí	Valors
Montserrat Camps Gaset	Valors
J. Ramon Gordo Montraveta	Valors
Pere Guanter Subirà	Valors
Fancesc Maños i de Balanzo	Valors
Maria Merino	Valors
Joan Orti Voltas	Valors
Gemma Rodríguez Villanueva	Valors
Jordi Vila-Abadal Vilaplana	Valors

Temàtic 2. Propostes del Fòrum temàtic per repensar la Societat Civil.

Les propostes a valorar d'aquest Fòrum temàtic, agrupades per fòrum transversal i llistades per ordre alfabètic són:

Codi	Títol	Autoria	Fòr. Transv.
CIV001EXP	Aliança per a un Món Responsable i Solidari	Aliança per un món Responsable i Solidari	Experiències
CIV002EXP	Asamblea de parados franceses por un verdadero reparto del trabajo y la riqueza	Movimiento de parados en Francia Asamblea de Jussieu.	Experiències
CIV003EXP	Associacions d'autogestió veïnal i fòrums d'intercanvi d'experiències d'organització social	Gemma Rodríguez Villanueva, Susanna Segovia Sánchez, Helena Torres Sbarbati,	Experiències
CIV004EXP	Comerç just i Xarxa de Consum Solidari	Setem Catalunya	Experiències
CIV005EXP	Cooperació i cultura	Rocaguinarda Cooperativa Cultural	Experiències
CIV006EXP	Curso de formación de los sepultureros sobre el respeto a la sensibilidad y los sentimientos	Ramón Rosal Cortes	Experiències
CIV007EXP	Dejuni setmanal solidari	José Ignacio González Faus - Cristianisme i Justicia	Experiències
CIV008EXP	Disset serveis i seixanta propostes per a la vostra associació	Agència Municipal de Serveis per a les Associacions de Barcelona	Experiències
CIV009EXP	El Casal Autogestionari del Clot	Casal Autogestionari del Clot	Experiències
CIV010EXP	Intercanvis de feines: un mitjà per millorar el coneixement de la feina dels altres i la pròpia capacitat	Francisco M. Galán	Experiències
CIV011EXP	Invents i inventors sense fronteres: solidaris i ecològics.	Melcior Puigcerver i Canvelles	Experiències
CIV012EXP	Les empreses d'inserció, una alternativa a l'exclusió social	Coordinadora Catalana d'empreses d'inserció social	Experiències
CIV013EXP	Mètodes d'avaluació del treball: un nou paradigma organitzatiu	Joan Roma i Vergés	Experiències
CIV014EXP	Nuclis d'intervenció participativa (NIP)	Hans Hams (CitCon)	Experiències
CIV015EXP	Organisme ciutadà de control de la despesa pública	Mariàngela Rovira i Pascual	Experiències
CIV016EXP	Parlaments d'Innovació Democràtica (PID)	Oficina d'Innovació Democràtica	Experiències
CIV017EXP	Participació i moviments socials	Pere Ortega	Experiències
CIV018EXP	Sistemes d'intercanvi local	Michaël Linton	Experiències
CIV019EXP	Solidaritat Cívica Catalana	Lluís Costa Pujol	Experiències
CIV020EXP	Viure tres mesos amb el salari mínim	Kairos Europa	Experiències
CIV021EXP	Xarxa d'intercanvi de coneixements	Jean-Pierre Viseur	Experiències
CIV022EXP	Xarxa de consumidors responsables	Jean-Pierre Viseur	Experiències
CIV023EXP	Xarxes locals d'intercanvi de bens i serveis	Pere Subirana i Samitier	Experiències
CIV024MOD	Model Sòlid [04] Impostos sobre el coneixement	Joan N. Casals	Models
CIV025MOD	Societat Transparent [04] L'estatut comunitari liberal	Agustí Chalaux de Subirà	Models
CIV026JOC	"Democràcia Vital": Mujeres y hombres hacia la plena ciudadanía	M ^a . Elena Simón Rodríguez	Regles de joc
CIV027JOC	Conducció social del programa de vida personal	Jordi Aymerich i Santamaria	Regles de joc
CIV028JOC	Estatut parcial d'autònoms a la Seguretat Social	André Leclercq	Regles de joc
CIV029JOC	Finançament públic de les Organitzacions ciutadanes	Pau Avenir	Regles de joc
CIV030JOC	Implantación de la red holónica para aumentar la calidad de la gestión municipal y la calidad de vida de los	Alberto Gálgano	Regles de joc
CIV031JOC	La copa del joc net	Pau Avenir	Regles de joc
CIV032JOC	Llei-marc contra l'exclusió	Fondation Charles Léopold Mayer pour le Progrès de l'Homme	Regles de joc
CIV033JOC	Mesures per evitar la marginació socio-econòmica de les famílies monoparentals pobres	Grup de Treball sobre la Prevenció del Consell Municipal de Benestar Social. Ajuntament de Barcelona	Regles de joc
CIV034JOC	Per una Europa Social: ciutadania, benestar i treball	Contrast d'Alternatives al Projecte Social Europeu	Regles de joc
CIV035JOC	Promoció de la participació ciutadana per reorientar les polítiques socials dels ajuntaments	Montserrat Roig (CIFA) - Centre d'Investigació, Formació i Assessorament	Regles de joc
CIV036JOC	Propostes per a la consolidació i millora de la seguretat social	Jordi Pujol Moix - Associació Catalana per a la Seguretat Social	Regles de joc
CIV037VAL	Abanico salarial y trabajo precario: origen de la insolidaridad actual	Jaume Valls Puiglat	Valors
CIV038VAL	Alliberació de la societat civil	Comissió Independent d'Utòpics Putejats	Valors
CIV039VAL	Grups de treball voluntari: una organització flexible de la dedicació personal	Dolors Paniagua Valle	Valors

CIV040VAL	Humanizar la relación entre Guardia Urbana y usuario de la vía pública	Enriqueta Gelices Pérez - Una mà amiga	Valors
CIV041VAL	Ineteresar-se per els "joves" per acabar amb l'obsessió sobre la "joventut"	Josep Ma Lozano	Valors
CIV042VAL	La nova cultura de la Gent Gran en el segle XXI	Josep Aracil i Xarrié - Consell Sènior Premià de Mar	Valors
CIV043VAL	La Tempiternitat: Una experiència i una concepció diferent del temps.	Fundació Vivàrium	Valors
CIV044VAL	Mesures per reconèixer i impulsar el paper de la ciència al servei de la societat	Josep Anton Plana Castellví	Valors
CIV045VAL	Pedagogia dels drets i Pedagogia dels deures. Construir des de la coresponsabilitat	Fancesc Maños i de Balanzo	Valors
CIV046VAL	Per una recerca al servei de la societat	Albert Pérez Rey	Valors
CIV047VAL	Valors útils per una societat justa i humanitzada	Comissió Independent d'Utòpics Putejats	Valors

Aliança per a un Món Responsable i Solidari

Aliança per un món Responsable i Solidari

Redacció: German Pelayo Puntas
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Experiències

Resum

La modernitat inventada a Occident s'ha difós pel món sencer, i en aquesta expansió ha generat tres desequilibris importants: entre els països del Nord i els del Sud, entre persones riques i pobres, i entre els éssers humans i la natura. Són crisis diferents però inseparables i amb causes comunes, i que posen en perill, a no gaire llarg termini, la supervivència de la civilització humana.

L'Aliança per a un Món Responsable i Solidari vol ser una iniciativa de potenciació d'esforços per a la transformació social cap a un món més respectuós amb els éssers humans, les seves diverses cultures i la natura, que reuneixi el treball que grups i persones d'arreu del món realitzen en sectors diferents (ecologia, educació, economia, pacifisme...) i en dimensions diferents (de l'individual i local a la global). Aquesta convergència s'efectua, en primer lloc, entorn de la definició d'uns valors mínims comuns concretats en una plataforma o declaració de principis, i a partir d'una estructura respectuosa de les creativitats personals i col·lectives.

A partir d'aquí es preveu un procés (1999-2001) de celebració d'una Assemblea de pobles i ciutadans de la Terra que, recollint propostes d'arreu del planeta, sigui el punt de partida simbòlic per l'enfortiment de les dinàmiques de transformació planetària. L'Aliança reuneix molts grups actius i signataris de més de 100 països.

Diagnòstic

-Si les societats occidentals continuen vivint i desenvolupant-se, durant molt temps, de la manera que ho estan fent, la Humanitat s'autodestruirà. Patim tres desequilibris importants: entre el Nord i el Sud, entre rics i pobres, i entre els humans i la natura, es tracta de crisis diferents però inseparables i amb causes comunes. La modernitat inventada a Occident s'ha difós pel món sencer; elements clau d'aquesta modernitat han estat el desenvolupament de la ciència i la tecnologia, l'accentuació de la divisió del treball, l'inflament de l'esfera del mercat i de la circulació constant i accelerada de les mercaderies i del diner. Si bé en l'esperit dels seus promotors aquests factors haurien de ser els mitjans per assegurar la prosperitat, la pau, la seguretat, la felicitat, la llibertat, al mateix temps han contribuït a generar misèria, guerres, inseguretat, pobresa i opressió entre una bona part de la humanitat, i finalment, la triple crisi esmentada abans.

-"La modernitat ha esdevingut, sota presentacions polítiques diferents, la referència principal de les classes dirigents de tots els continents. Els desequilibris de poder i el joc del mercat han contribuït de forma conjunta a dissoldre els valors i les relacions d'intercanvi que no fossin comercials i, d'aquesta manera, a desestructurar les societats tradicionals."

-La llibertat d'intercanvis i la ciència, fonaments de la modernitat, són considerats avui dia fins en sí mateixos sense contemplar les externalitats que creen (ecològiques, culturals, prospectives), i no com a instruments d'altres fins més ètics i de valors de respecte als humans i la natura.

Objectius

a) Engagar dinàmiques de transformació de les societats a escala multidimensional, des dels canvis en els comportaments dels ciutadans i les accions col·lectives locals, fins a les decisions a escala planetària; b) engagar programes mobilitzadors d'iniciatives múltiples i coordinades entorn de prioritats comunes, adaptades a la diversitat de contextos, enlloc de mesures uniformes a nivell mundial; c) posar-se d'acord en allò que es considera essencial, per tal d'engagar tot aquest procés i avaluar els primers resultats: un diagnòstic dels valors i principis per actuar, de les prioritats i d'una estratègia a seguir.

Els principis i objectius a assolir posats en comú són: 1r el de salvaguarda: la terra que hem heretat pertany també a les generacions futures;

2n el d'humanita: tots els humans hem de disposar d'allò que és essencial per gaudir d'una vida digna;

3r el de responsabilitat: els individus i les col·lectivitats som co-responsables del destí de la humanitat;

4t el de moderació: els rics han de moderar el seu consum i aprendre a ser frugals;

5è el de prudència: no hem de fer servir noves tècniques fins que dominem els riscos, presents i futurs, que plantegen;

6è el de diversitat: la diversitat de les cultures i la dels éssers vius és un bé comú que permet inventar noves respostes a la humanitat;

7è el de ciutadania: cal que aprenguem a considerar tots els éssers humans com membres de ple dret de la inmensa comunitat humana

Mitjans i/o instruments.

"La construcció del procés sense una estructura jurídica. L'Aliança no ha de ser una institució més, sinó la posada en convergència, al voltant d'una perspectiva comuna, de les energies, competències, experiències i desigs de les persones i institucions que tenen ja els seus propis compromisos militants i professionals. (...) És essencial de

concebre i fer visible un procés coherent de canvi. Dir com ens podem posar en marxa, actualment, és encara més important que dir cap a on hem d'anar."

Aquest procés de canvi col·lectiu podria comportar els següents elements: a) El canvi progressiu de les representacions: la reflexió personal precedeix al canvi sobre el terreny; en aquest sentit el paper de l'educació és essencial. Cal ajudar a néixer un nou humanisme que atorgui importància a la coneixença de les diferents cultures i els seus valors espirituals, en contraposició al científisme i l'economicisme.

b) La construcció d'un imaginari col·lectiu que doni cohesió a una perspectiva comuna per articular les iniciatives, una visió comú del futur que ajudi a federar els esforços.

c) L'orientació integral de les innovacions: cada innovació sobre un camp concret ha de preveure les conseqüències a d'altres, per exemple les innovacions tècniques sobre les socials, els canvis de mentalitats o d'institucions

d) El desenvolupament i la federació de les xarxes d'intercanvis d'experiències, la necessitat de difusió de les iniciatives locals per a que d'altres les assimilïn i transformin en el seu context.

e) L'actitud de fer front a desafiaments concrets, urgents i planetaris a partir de programes mobilitzadors (en concret sobre aigua, energia, sòls, revitalització de regions degradades i conversió d'indústries d'armament).

Documentació tractada:

Equip Internacional; "Plataforma per a un món responsable i solidari" a Papers d'Innovació Social, núm. 38, 3/1996.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

El Fòrum català per Repensar la Societat és una contribució des del nostre país al desenvolupament d'aquesta Aliança, i especialment la seva metodologia i les propostes recollides i seleccionades són una aportació a l'Assemblea de pobles i ciutadans de la Terra.

Asamblea de parados franceses por un verdadero reparto del trabajo y la riqueza

Movimiento de parados en Francia Asamblea de Jussieu.

Redacció: Mario Javier Firmenich Martínez

Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Experiències

Resum

Durante una manifestación de los parados en París, surgió la idea de profundizar juntos en lo que se estaba de acuerdo: reflexionar sobre nuestras existencias en este movimiento...

Quedamos en encontrarnos en un anfiteatro de la Universidad de Jussieu. Así nacieron las asambleas generales de Jussieu.

Se intenta hablar del espíritu de las propuestas. Un cierto estilo se va dibujando a través de acciones originales y de la autocritica que sigue a las acciones. Decidimos pasar por alto el aparato de la democracia representativa. Concluimos rechazar la presencia de cualquier "mediático". Lo que queremos decir es que tenemos la voluntad de cambiar las relaciones sociales. Somos una asamblea de marginados y desclasados que pretendemos plantear el problema del trabajo asalariado, del sistema que lo produce y del dinero que está asociado con este sistema. Nuestras acciones, nuestros juegos, nuestros debates y nuestras fiestas, producen la confianza necesaria para poder poner en práctica nuestras ideas. No nos queremos conformar sólo con reivindicar.

El objetivo de la propuesta es: hacer desaparecer los empleos precarios para que se instaure un verdadero reparto del trabajo y de la riqueza, queremos una sociedad basada en la ayuda mutua.

Los medios de la propuesta son: entender la importancia de una apuesta colectiva, organizar nuestro acuerdo creando condiciones favorables al reconocimiento y al encuentro; realizar otras jornadas del Comité de balade (fiesta), otros juegos en la calle, otros panfletos, otros carteles en la calle, un diario...; comunicar nuestras ideas, realizaciones y proyectos, a los que manifiesten sus simpatías con nosotros, con el propósito de esbozar una red.

Diagnòstic

1. El sábado 17 de enero de 1998, durante la manifestación de los parados en París, centenares de personas se encontraron alrededor de la pancarta "Queremos un trabajo de mierda, pagado una miseria". Se reconocían en la ironía que se desprendía de los lemas de la comitiva.

Surgió la idea de mantener un lazo, profundizar juntos en lo que se estaba de acuerdo, reflexionar sobre nuestras existencias en este movimiento...

2. Nuestra asamblea es general sólo en la medida en que se invita a la gente a participar, no es una reunión de delegados.

El número de participantes varía entre 80 y 400 personas, intentamos hablar del espíritu de las propuestas. Un cierto estilo se va dibujando a través de acciones originales y de la autocritica que sigue a las acciones.

Decidimos pasar por alto el aparato de la democracia representativa.

La presencia de periodistas y otros observadores exteriores nos pareció contradictoria con nuestro deseo de ser una asamblea que permita a cada uno reanudar el espíritu de una coherencia colectiva, concluimos rechazar la presencia de cualquier "mediático".

3. Lo que queremos decir, y lo queremos decir por nosotros mismos, es que tenemos la voluntad de cambiar las relaciones sociales. Forma parte de las cualidades de esta asamblea, el haber sabido retroceder ante los errores para poder seguir adelante. Somos una asamblea de marginados y desclasados que pretendemos plantear el problema del trabajo asalariado, del sistema que lo produce y del dinero que está asociado con este sistema.

4. Nuestras acciones, nuestros juegos, nuestros debates y nuestras fiestas, producen la confianza necesaria para poder poner en práctica nuestras ideas. No nos queremos conformar con reivindicar, sería dejar a quienes nos enfrentamos la posibilidad de pensar que pueden indemnizarnos por todo lo que nos quitan.

Objectius

Hacer desaparecer los empleos precarios para que se instaure un verdadero reparto del trabajo y la riqueza, queremos una sociedad basada en la ayuda mutua.

Mitjans i/o instruments.

1. La comprensión de la importancia de una apuesta colectiva; debemos organizar nuestro acuerdo creando condiciones favorables al reconocimiento y el encuentro.

2. La realización de otras jornadas del Comité de balade, otros juegos en la calle, otros panfletos, otros carteles en la calle, un diario...

3. La comunicación de nuestras ideas, realizaciones y proyectos, a los que manifiesten sus simpatías con nosotros, con el propósito de esbozar una red.

Associacions d'autogestió veïnal i fòrums d'intercanvi d'experiències d'organització social

Gemma Rodríguez Villanueva Susanna Segovia Sánchez Helena Torres Sbarbati

Redacció: Gemma Rodríguez Villanueva
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum. transversal Experiències

Resum

Davant la desmobilització social, el desmantellament de l'Estat i el domini del mercat, proposem crear organitzacions civils per potenciar vies alternatives de participació i mobilització social. Creiem en la necessitat de reactivar els llaços personals a partir de la identificació d'interessos comuns i de la possibilitat de buscar solucions a aquestes necessitats fora de les vies institucionals. Defensem la capacitat de la societat civil per a autorganitzar-se per pressionar a les seves institucions i organismes representatius perquè donin respostes i compleixin el seu paper de garantir els drets fonamentals. Davant la caiguda de l'Estat del Benestar com a model, la societat civil pot i ha de treballar per crear un nou model de redistribució i igualitari adaptat a la situació actual.

Diagnòstic

Estem assistint a un fenomen de despersonalització o divinització del poder, on no se sap qui pren realment les decisions el que suposa que cada cop sigui més difícil exigir responsabilitats. Les institucions ja no busquen l'aprovació dels ciutadans per qui treballen sinó que actuen de forma autònoma. Aquest progressiu allunyament de les institucions respecte a la societat a la qual representen ha convertit la democràcia representativa en una democràcia tutelar. Com a conseqüència, els ciutadans han deixat d'exercir els seus drets de participació i han caigut en la apatia social i política.

La situació descrita fins ara es veu agreujada per una societat desestructurada i marcada per un individualisme que respon a interessos econòmics i d'estabilitat social i política. En aquesta societat, el consumisme és un mecanisme de socialització on la publicitat i els mitjans de comunicació són generadors d'un estat d'opinió homogeni.

Les organitzacions civils han perdut el seu paper com a dinamitzadores de la participació social. La institucionalització del conflicte ha allunyat aquestes organitzacions dels interessos per a la defensa dels quals es van crear i per això han perdut la confiança i el suport de la societat que les hauria de legitimar.

Objectius

Recuperar la funció de les organitzacions civils com a potenciadores de la participació social i política dels ciutadans, d'acord al següent esquema:

- identificar les seves pròpies necessitats, però també les dels altres.
- organitzar-se per dissenyar solucions conjuntes que fugin del paternalisme estatal
- promoure les relacions entre les diferents organitzacions i grups socials amb una visió comú
- reactivar la defensa dels propis interessos
- recuperar la capacitat d'influir en les institucions per a que tornin a ser una altra vegada representatives

Mitjans i/o Instruments.

- Creació d'associacions d'autogestió veïnal, d'acord amb les característiques següents:

1. Són organitzacions autàrquiques i autònomes creades per gestionar els interessos del grup veïnal en el qual s'origenen.
2. El funcionament de les associacions es basaria en espais de reflexió i debat que serveixin per detectar els problemes i buscar solucions que estiguin a l'abast dels mateixos membres de l'associació. L'estructura d'aquests espais de reflexió dependrà de la problemàtica que es treballi, i podria ser tant a nivell de vocalies temàtiques com gremials.
3. La visió de l'organització respecte els interessos del grup veïnal ha de ser àmplia, és a dir, ha d'incloure els diferents aspectes econòmic, social, polític, etc., de la vida i les necessitats del barri.
4. La defensa dels interessos dels membres de l'organització no ha de deixar fora cap grup econòmic o social del mateix barri, sinó que els ha d'incloure com a interlocutors vàlids.
5. La recerca de solucions als problemes comuns detectats al llarg de les trobades de l'associació ha de basar-se en la utilització de recursos propis del barri i la seva gent; en cap cas ha de dependre de subvencions o finançaments externs, ja siguin públics o privats. Només s'acceptaria la participació de l'administració local en la infraestructura que acolliria l'organització, que preferentment utilitzaria instal·lacions ja existents a nivell local (ateneus, casals, centres cívics).
6. A més de la recerca de solucions a problemes concrets sense passar pels canals tradicionals, l'associació també seria seu i impulsora de moviments de reivindicació i protesta, tant de conflictes a nivell local com en campanyes més genèriques.

7. L'associació d'autogestió veïnal participarà dins d'una xarxa social que inclogui també altres tipus de grups, associacions, ONGs, Es relacionarien per posar en comú preocupacions que puguin necessitar un treball conjunt en moments puntuals, com suport tècnic, assessorament jurídic o donar suport explícit a una reivindicació.

- Crear un fòrum d'intercanvis d'experiències en iniciatives d'organització social :

1. Dur a terme una sèrie de trobades per àrees temàtiques o camps d'actuació entre diferents organitzacions, grups o empreses d'economia alternativa per a intercanviar les experiències i enfortir les seves relacions. Les trobades podrien celebrar-se anualment i la seva organització podria ser rotativa
2. Documentar les trobades a les quals fa referència el punt anterior i crear un servei de documentació on recopilar, analitzar i difondre les propostes alternatives d'organització social.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Comerç just i Xarxa de Consum Solidari

Setem Catalunya

Redacció: Dolors Paniagua Valle
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum. transversal Experiències

Resum

Quan comprem un producte procedent del Tercer Món, només una molt petita part dels nostres diners arriba a les persones que l'han produït. La major part queda en mans de les multinacionals, que obtenen beneficis desmesurats, malmeten l'entorn i exploten bàrbarament els seus treballadors.

El Comerç Just consisteix bàsicament en crear línies comercials alternatives a les de les multinacionals, que paguin un preu just pels productes del sud del planeta, i assegurin que els productes que hi comprem, a més de ser de primera qualitat, estiguin produïts en cooperatives o grups productors a petita escala, que respectin el medi ambient. És la demostració pràctica que una altra forma de relacions econòmiques és possible.

En una primera fase, la necessària xarxa de distribució coincideix amb el teixit associatiu. La Xarxa de Consum Solidari aplega 77 associacions catalanes, que han esdevingut punts de venda d'aquests productes solidaris (café, té, cacau, productes tèxtils, entre d'altres)

Diagnòstic

L'abisme de desigualtats entre el Nord i el Sud condueix el món cap a una situació insostenible. Hem de rebutjar una economia que només beneficia una part minoritària de la població mundial. Hem d'aconseguir que l'economia estigui al servei de la Humanitat, i no a l'inrevés.

Moites multinacionals desplacen les seves plantes de producció als països del Tercer Món a fi de disminuir costos i aprofitar els avantatges comparatius de cada país (primeres matèries, mà d'obra, infraestructures, situació política, legislació, etcètera). I aquesta espiral de competitivitat genera condicions de treball indignes: salaris injustos, horaris abusius i sense vacances, condicions insalubres, treball infantil, acomiadament lliure, repressió sindical, etcètera.

Cada cop que comprem productes produïts d'aquesta manera estem contribuint a mantenir un sistema que explota els més pobres i que degrada el medi ambient.

Objectius

Els principis del Comerç Just (i al mateix temps els objectius que es proposa) són els següents:

- El salari dels treballadors ha de ser digne.
- El grup productor ha de garantir i promoure la igualtat entre home i dona.
- El grup productor ha de buscar el desenvolupament del conjunt de la població i ha de tenir un funcionament democràtic.
- La producció ha de respectar l'entorn social i natural i el producte ha de ser de qualitat.
- Convertir cadascuna de les nostres compres en un moment privilegiat per canviar el món deixant de comprar de forma cega. En els darrers anys en els països on els consumidors pressionen més s'han aconseguit resultats esperançadors, com ara codis ètics per a les empreses, segells de garantia social i sistemes de banca alternativa.

Mitjans i/o instruments.

Comerç Just va néixer el 1959 a Holanda. Actualment hi ha més de 65 organitzacions importadores a tota Europa. Prop de 2.500 botigues a tota Europa fan possible el Comerç Just, amb el suport de més de 50.000 voluntaris.

NEWS (Xarxa europea de Botigues Solidàries) agrupa organitzacions de botigues de 13 països.

A Catalunya, les 77 associacions que hi participen com a punts de venda s'agrupen en la Xarxa de Consum Solidari. Entre elles hi ha SETEM/Alternativa-3, que compta amb el suport de més de 2.400 voluntaris que en els últims anys han participat en els seus programes de formació o cooperació en més de 30 països d'Àsia, d'Àfrica i d'Amèrica Llatina, i amb la col·laboració de la cooperativa importador ALTERNATIVA-3, membre de l'IFTA (International Fair Trade Association).

Documentació tractada:

Setem (Servei Tercer Món); Xarxa de Consum Solidari; materials informatius i documentació no publicada. Relació de punts de venda de la Xarxa a Catalunya. Abad, Alberto; Equerro, Susana P; Malsh, Uli; "Comercio Justo y consumo responsable", (dossier), a "La Farola", maig 1997.

Documentació addicional: Centro Nuevo Modelo de Desarrollo; "Carta a un consumidor del Norte", Salamanca 1995. "Sobre la piel de los niños", "Norte-Sur, la fábrica de la pobreza".

SETEM és una de les entitats associades a la Xarxa catalana de Consum solidari.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Cooperació i cultura

Rocaguinarda Cooperativa Cultural

Redacció: Josep Busquets i Urpí
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum. transversal Experiències

Resum

Oferir un espai concret obert a la cultura, i en especial a la cultura del llibre i la intercomunicació. On l'eix sigui la cooperació entre els associats on guanyi terreny la mútua confiança en sentit ampli i dinàmic, abastant tres nivells: el cultural, el social i l'econòmic. Integrant un servei de llibreria en règim cooperatiu i acollint i promovent inquietuds i iniciatives culturals que facilitin l'enriquiment mutu, coneixements, sabers i experiències, tot fent camí vers una societat més respectuosa i porosa a la interculturalitat solidària.

Diagnòstic

La societat actual (en ell el món del llibre i la cultura no se n'escapa) viu unes limitades possibilitats de creixement humà caracteritzat per l'individualisme i l'hedonisme, àmpliament fomentat. També que aquesta societat de la informació i de consum banal, pugui tenir una resposta que pugui revertir positivament per a les persones i des de les persones en qualitat de tals. El cooperativisme apareix en aquest context com quelcom llunyà i desconegut realment per a la majoria de ciutadans i ciutadanes, i per tant, deixant de veure la gran càrrega potencial que porta implícit el seu desenvolupament.

Objectius

Promoure de manera efectiva una acció cultural solidària i engrescadora, en un marc de llibertat, respecte i cooperació. Facilitar el desplegament de creativitat cultural. Promoure el valor de la lectura i fer assequible el llibre com un instrument de cultura i en qualitat de prestació d'un servei del qual compartim la seva gestió. Concebent la cultura com un bé excel·lent i poderós a compartir, que impregna els sentits i desvetlla noves possibilitats de creixement humà.

Mitjans i/o Instruments.

La cooperació és el nexa d'unió. La pràctica cooperadora l'entendem en compartir uns recursos (no només de diners).

Afavorir un ús racional i responsable d'un servei de llibreria, la gestió de la qual és concebut i dut a la pràctica de forma transparent i participativa. Treballant per superar el mercantilisme vigent motivant al soci per l'interès d'una participació activa d'ajuda mútua. Fer una aposta de democràcia econòmica de la gestió cooperativa. És indestruïble del projecte, la dimensió socio-cultural a partir de que el soci sigui el subjecte actiu. L'educació cooperativa és i ha de ser una preocupació permanent i un repte. El treball voluntari, i els recursos personals de tot tipus són d'indubtable valor i acollits amb gran estima que ens ajuda a una economia més humana.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Curso de formación de los sepultureros sobre el respeto a la sensibilidad y los sentimientos

Ramón Rosal Cortes

Redacció: Ramón Rosal Cortes
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum. transversal Experiències

Resum

Dadas las frecuentes deficiencias psicológicas que se comprueban con frecuencia en los trabajos de los sepultureros, que aunque lleven a cabo su tarea con muy buena voluntad, frecuentemente obstaculizan con su conducta verbal y no verbal el recogimiento espiritual del acto y con la finalidad de que estén capacitados para ejecutar su tarea con la mayor delicadeza posible respecto a la sensibilidad y sentimientos de los presentes se propone que se les ofrezca un breve cursillo de formación psicológica eminentemente práctica, p.e.: al estilo de algunos programas de crecimiento personal de los modelos psicológicos humanistas

Diagnòstic

Es frecuente que la forma de ejecutar el trabajo de enterrar un ataúd con un difunto -y quizá todavía más cuando se trata de inhumar en una tumba- adolezca de deficiencias que hieren la sensibilidad y sentimientos de las personas allegadas que permanecen de pie rodeando ese espacio, con caras de circunstancias, hasta que un familiar dirige alguna advertencia al responsable de la deficiencia.

La última experiencia vivida fue escuchar seis veces seguidas la voz de un compañero que gritaba a uno de los sepultureros, a través del teléfono móvil, reclamando su presencia en otro lugar, hasta que un familiar le exigió que apagara el móvil.

En otras ocasiones, a causa de las dificultades para introducir un ataúd en la tumba -a causa del tamaño excesivamente grande con el que se fabrican en la actualidad- los enterradores se van irritando y emitiendo las correspondientes exclamaciones airadas (que se añaden al trepidante ruido que, inevitablemente, los progresos técnicos, con sus potentes artefactos mecánicos para el desplazamiento de las lápidas, producen).

Objectius

Ayudar a que los funcionarios encargados del trabajo de sepultureros omitan todo tipo de conductas verbales o no verbales que hieran la sensibilidad y sentimientos de los presentes y se mantengan en silencio, salvo cuando sea preciso darse instrucciones recíprocamente, haciéndolo con la voz más baja posible.

Mitjans i/o Instruments.

Facilitar a los sepultureros un cursillo -a cargo del Ayuntamiento- de un mínimo de diez horas, de formación psicológica sobre la sensibilidad y los sentimientos, que les capacite para una actuación que implique empatía respecto a las emociones de los presentes y facilite un clima de recogimiento espiritual.

Documentació tractada:

Las aportaciones sobre la función de la sensibilidad y los sentimientos, en las vivencias profundas de las experiencias humanas relevantes, especialmente las aportaciones de los modelos de las psicoterapias humanistas, que han prestado mayor atención a estos potenciales humanos.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Ramón Rosal Cortés (Barcelona, 1932). Licenciado y Doctor en Psicología. Licenciado en Filosofía. A partir de 1972 se implica en el Movimiento de la Psicología Humanista y en su introducción en nuestro país y funda -junto con Ana Gimeno-Bayón- el Instituto Erich Fromm de Psicología Humanista de Barcelona, donde ejerce como co-director, psicoterapeuta y profesor de formación de postgrado.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Dejuni setmanal solidari

José Ignacio González Faus
Cristianisme i Justícia

Redacció: Dolors Paniagua Valle
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Experiències

Resum

La proposta suggereix un dejuni (almenys parcial: fer només un esmorzar corrent i un breu sopar) un cop a la setmana. Es recomana fer-ho el dissabte, i així el diumenge hom pot recuperar-se amb menjars més saludables que els que ingerim entre setmana fora de casa.

Si es calcula l'estalvi anual i s'aplica a alguna causa solidària (millor a principis d'any, per comprometre's més en la decisió de jejunar setmanalment), la proposta adquireix més sentit.

Diagnòstic

Molta gent passa gana al món: segons la FAO, al 1996, 800 milions de persones (dels quals 200 milions són nens), pateixen de desnutrició severa. Aquest fenomen també s'està donant de manera creixent al primer món. Tanmateix, quan hom no té aquest problema, és molt difícil entendre què significa i què comporta aquesta realitat.

Objectius

- Prendre consciència de la gravetat de la realitat de la fam.
- Ser i sentir-se solidari amb les persones que, cada dia i arreu del món, passen gana.
- Dedicar uns diners cada any a una causa solidària.

Mitjans i/o instruments.

La proposta consisteix en fer un dejuni (almenys parcial: fer només un esmorzar corrent i un breu sopar) un cop a la setmana.

Observacions addicionals:

- Es recomana fer-ho el dissabte, i així el diumenge hom pot recuperar-se amb menjars més saludables que els que ingerim entre setmana fora de casa.
- Quan arriba un moment, cap a migdia o mitja tarda, en què la gana deixa sentir els seus efectes (fins i tot, pot experimentar-se un cert mareig), aleshores ens adonem que aquesta sensació tan molesta la viuen habitualment milions de persones del planeta. Es tracta posar-nos en situació de sentir més comprensió i solidaritat.
- Com que la fam aguditza l'enginy, en fer una mica nostra la fam i en sentir aquesta sensació tan molesta, aplicarem l'enginy a pensar què es pot fer per posar fi al problema de la fam.
- Si es calcula l'estalvi anual i aquest es destina a una causa solidària (millor si es fa a principis d'any, per comprometre's més en la decisió de jejunar setmanalment), la proposta adquireix més sentit.
- Pot ser interessant formar part d'un grup de persones que segueixin aquest dejuni i poder així compartir l'experiència.
- A través del dejuni també s'aconsegueix una saludable neteja setmanal del nostre sistema digestiu i dels nostres processos metabòlics.

Documentació tractada:

- "No hi ha RES A FER? A l'escolta de l'esperit", publicació de gener del 1996, del centre d'estudis Cristianisme i Justícia. Capítol: "Propostes per a la conversió personal", apartat 1.2.
- González Faus, J.I.- "Recuperar el ayuno", a "El Mundo", 8.3.94, p.4 (és el mateix article en castellà).

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

José I. Gonzalez Faus, es jesuïta professor en la Facultat de Teologia de Catalunya, coordinador del àrea teològica de Cristianisme i Justícia

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Disset serveis i seixanta propostes per a la vostra associació

Agència Municipal de Serveis per a les Associacions de Barcelon

Redacció: Patrici Hernández i Claret
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Experiències

Resum

Presentació del Catàleg de Serveis i les propostes que se'n deriven, que l'Agència Municipal de Serveis per a les Associacions de Barcelona ofereix al plural sector associatiu i del voluntariat de la ciutat per tal d'enfortir-lo, donar-lo a conèixer a la ciutadania i potenciar i millorar el seu treball conjunt, el coneixement mutu i la dinàmica de xarxes i treball interassociatiu

Diagnòstic

Les dècades dels 80 i dels 90 han suposat a la ciutat de Barcelona, i a la resta del país i de l'Estat, una època d'afebliment del teixit associatiu, de desconexió d'aquest amb la ciutadania i de pèrdua important del seu paper en el si de la societat civil. Les causes són múltiples i diverses, i tan internes com externes: crisi de l'estat del benestar, intervencionisme de les administracions, canvis en les escales de valors de la ciutadania, etc.

Objectius

Tres eixos vertebreren aquesta proposta que presentem:

1. Enfortiment i millora de les associacions de la ciutat com a organitzacions: estimular i potenciar processos de reinvençió i millora interns.
2. Donar a conèixer a la ciutadania la tasca que el sector associatiu du a terme. Fer visible el seu treball.
3. Les associacions, en realitats com la nostra, han de treballar en xarxa. Potenciar el treball interassociatiu i la creació i creixement de xarxes associatives

Mitjans i/o instruments.

Les tres línies de treball-objectius centrals de la nostra proposta es tradueixen en un conjunt de serveis, accions i propostes pràctiques, que dibuixen el COM ho volem fer. I aquest COM, té dues vessants: INSTRUMENTS PRÀCTICS (serveis i propostes) i l'ESTIL amb el que els volem dur a terme (implicació del sector associatiu i complicitat del mateix).

Els setze serveis que s'ofereixen són els següents:

- Formació continuada
- Assessoraments professionals
- Assistència per diversificar el finançament
- Banc de voluntariat i bossa de recursos
- Acompanyament barri a barri
- Presència als mitjans de comunicació
- Cooperació amb els subsectors
- Dossiers Barcelona Associacions
- Grups d'ajuda mútua
- Telemàtica
- Mailing associatiu ciutadà
- Dades bàsiques del sector
- Mil·lènim associatiu
- Préstec d'espais
- Documenteca bàsica
- Secretaria tècnica del Consell
- Informació i secretaria.

Documentació tractada:

Catàleg de Serveis de l'Agència Municipal de Serveis per a les Associacions de Barcelona: 17 serveis i 60 propostes claus per a la vostra associació.

Aquest catàleg de serveis es pot consultar a través de la nostra web <http://www.bcn.es/tjussana>

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

El Casal Autogestionari del Clot

Casal Autogestionari del Clot

Redacció: Dolors Paniagua Valle
Fòrum temàtic: Societat Civil

Fòrum transversal: Experiències

Resum

En una entitat autogestionària es combinen projectes empresarials que aporten diners amb projectes d'interès social, que els necessiten (el segon projecte pot servir al mateix temps d'element diferenciador i de promoció del primer).

El funcionament d'aquestes empreses cooperatives és democràtic i igualitari, basat en la participació directa de les persones que hi treballen (socis i sòcies treballadores/dors) en la gestió, mitjançant el sistema assembleari, i en la propietat col·lectiva dels mitjans de producció. Així mateix s'apliquen criteris igualitaris a la remuneració del treball i al repartiment de feines i responsabilitats.

Diagnòstic

-Les empreses de producció de béns i serveis resulten socialment necessàries, però no tenen per què ser entitats on s'explota als que hi treballen, i on en general s'ignora qualsevol principi ètic i solidari i s'actua amb un únic objectiu: el màxim guany de diners.

-Tampoc és segur que aquest criteri sigui el més rendible a la llarga, sobretot si incloem en el concepte de rendibilitat la qualitat de vida de les persones que la componen, en un sentit ample. I tampoc l'estructura autoritària està resultant ser la més rendible econòmicament, quan apareixen per exemple imperatius de qualitat dels béns o serveis que es produeixen.

-A més, com a entitat social, una empresa hauria d'implicar-se en la vida social del seu entorn proper, reforçant els vincles socials de proximitat, i en el seu entorn en un sentit més ample, que inclou tot el planeta.

-D'altra banda, en uns moments en què la societat ja no ofereix treball per a tots els que el necessiten, cal crear noves formes imaginatives d'auto-inserció laboral.

Objectius

Experimentar formes de producció i de vida alternatives, amb potencial transformador de l'entorn social, amb el qual aquests projectes estableixen un fort lligam, afavorint la capacitat de reacció de les persones davant del sistema insolidari imperant.

-Experimentar i perfeccionar formes auto-organitzatives de funcionament, basades en la democràcia directa, la igualtat i la solidaritat, i mostrar la seva viabilitat.

-Fomentar la interrelació de les empreses amb el seu entorn social, reforçant els vincles socials de proximitat.

-Crear llocs de treball en empreses autogestionades i solidàries.

Mitjans i/o instruments.

-Creació d'empreses cooperatives autogestionades, i en les quals no es produeixen subtraccions de plusvàlua.

-Articulació de projectes solidaris dins del marc d'aquestes empreses.

-Experimentació de noves formes organitzatives de funcionament, amb les quals les persones puguin gestionar directament la solució als seus problemes

-Són instruments de funcionament

-l'Assemblea de socis-sòcies treballador(e)s, que és l'òrgan decisorí,

-la Comissió de gestió del Casal, formada per cooperatives, persones i seccions, no té poders executius, i només pot acordar decisions col·lectives. No pot ordenar res a les cooperatives, que són autònomes, amb dret a vet si perilla la seva supervivència empresarial. Pot aconsellar, moderar els debats i la crítica i consensuar acords. No pot imposar multes, ni penes, ni sentències, només excloure individus o projectes en cas d'impossibilitat absoluta de consens.

-Les àrees comuns de treball, a on tothom pot treballar rotatòriament: laboral, economia, infraestructures (obres, manteniment...), secretaria, butlletí...

-El "Casal" és una cooperativa de segon grau que es fa servir com a instrument jurídic del Casal.

-Les Seccions existents són: "Bicicletes solidàries", que reparen bicicletes i les envien a països en què es necessiten, "CD6 (centre de documentació, amb biblioteca, tertúlies...), Secció de cultura (amb exposicions, música...), "Cordada" + "Trèvol natura" (excursionisme, ecologisme...).

Documentació tractada:

- Chàfer, Eugeni; "El casal autogestionari", a "Via foral!", 47, estiu 1995.

- Casal Autogestionari de la Verneda; Cooperativa Trèvol (servei integral de missatgeria); "Bicicletes solidàries" (projecte Sàhara occidental); Material divers (tríptics de presentació)

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Intercanvis de feines: un mitjà per millorar el coneixement de la feina dels altres i la pròpia capacitat laboral

Francisco M. Galán

Redacció: Francisco M. Galán
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Experiències

Resum

Les persones podrien intercanviar el seu lloc de treball o la seva dedicació principal laboral o professional amb una altra persona. Dos cops a l'any, una en el primer semestre i una altra en el segon semestre, durant una setmana, cada cop, hi hauria una permuta en les tasques.

Diagnòstic

- Sovint no es valora la feina que fan altres per desconeixement profund.
- La permanència durant molts anys en la mateixa feina o en el mateix camp professional genera elements de corporativisme.
- Molta gent desconeix les seves potencialitats en altres camps professionals i no les consideren, doncs, com a possibles solucions a problemes laborals actuals o futurs (atur sobrevingut, col·lapse emocional en una feina, etc.)

Objectius

Millorar el coneixement i la valoració de les feines que realitzen altres persones, sobretot d'aquelles que tenen una major incidència en la vida comunitària.
Capacitació inicial per a noves activitats laborals.
Ampliar la xarxa de relacions interpersonals.

Mitjans i/o instruments.

-Dos cops l'any, un en el primer semestre i un altra en el segon semestre, les persones intercanviarien el seu lloc de treball o la seva dedicació principal ...laboral o professional... amb una altra persona. Durant una setmana, cada cop, hi hauria una permuta en les tasques.

Aquesta opció podria ser introduïda als convenis col·lectius dels diferents sectors d'activitat, com a dret dels treballadors.

Documentació tractada:

No consta

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Invents i inventors sense fronteres: solidaris i ecològics.

Melcior Puigcerver i Canyelles

Redacció: Melcior Puigcerver i Canyelles
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Experiències

Resum

Com més pobre és un país, més hipotecades es solen trobar les seves fonts de riquesa. Les "solucions" al seus problemes i mancances de tota mena passen necessàriament per mans especuladores i multinacionals. Les patents, i per tant el control, dels productes de consum són gairebé sempre seus.

1- Incentivar i aprofitar l'immens potencial creatiu infrautilitzat de persones desitjoses d'ajudar però limitades per les seves situacions personals.

2- OFERIR UNA VIA D'ACCÉS MOLT FÀCIL I PERMANENT, PER DONAR SORTIDA AL POTENCIAL CREATIU de tots els ciutadans i les ciutadanes per cercar SOLUCIONS CONCRETES SOLIDÀRIES, ECOLÒGIQUES I GRATUITES als problemes dels països més necessitats, i dels pobres i marginats en general.

3- Que els pobres dels països necessitats canalitzin les seves demandes directament o mitjançant Organitzacions Humanitàries o ONGs.

4- Aquest banc d'idees i invents es presentaria classificat per temes (agricultura, ramaderia, problemes domèstics, treball, mitjans de comunicació...)

5- Estalviar inversions, generar i mostrar recursos des del lloc concret d'on es generi la demanda.

6- Incentivar la creació i invenció personal o en equip, solidària i ecològica. Podria ésser una via excel·lent per SENSIBILITZAR la nostra població, en adonar-se que la RESPONSABILITAT de cercar solucions per als problemes passa per cada un i cada una de nosaltres. Simples idees, generades allà on conflueixen "el cor i la ment" que poden salvar vida i donar-ne.

Es tracta de crear una WEB destinada a:

1- REBRE DEMANDES concretes de problemes concrets especialment del Tercer Món o pobres de Primer Món, recollides i tramessas per les Associacions Humanitàries(ONGs), o particulars.

2-REBRE INVENTS I SOLUCIONS a les demandes plantejades, presentades per qualsevol persona o col·lectiu : disponibles a tot aquell a qui puguin ser d'utilitat (per tant, gratuïtes), normalment les ONGs.

3-Crear un BANC TEMÀTIC D'INVENTS SOLIDARIS I ECOLÒGICS de lliure accés, si bé controlant que els seus continguts no sobrepassin aquests àmbits.

Diagnòstic

Com més pobre és un país, més hipotecades es solen trobar les seves fonts de riquesa que solen acabar en mans especuladores o multinacionals. Així doncs, les "solucions" al seus problemes i mancances de tota mena hi passen necessàriament. L'esforç és immens, i els resultats desproporcionadament petits.

Els països rics marquen el "model i vies a seguir" com a "única possibilitat".

Les PATENTS (i per tant, el control) dels productes (maquinària, productes d'ús diari, etc) són gairebé sempre seus.

Països del Tercer Món són sovint camps impunes d'experimentació, dipositaris de les deixalles tòxiques que nosaltres rebutgem. Dirigits per governants que molt sovint "desvien" les ajudes humanitàries. La misèria i la sobre població els aboquen a la degradació dels seus ecosistemes.

Objectius

1-Incentivar i aprofitar l'immens potencial CREATIU del creixent nombre de persones solidàries amb els desvalguts i sensibles a la degradació del medi ambient. POTENCIAL INFRAUTILITZAT, de persones desitjoses d'ajudar però limitades per les seves situacions personals (família, treball) , ho solen fer mitjançant ajuda econòmica (per altra banda absolutament necessària).

2-El principal objectiu es OFERIR UNA VIA D'ACCÉS MOLT FÀCIL I PERMANENT, PER DONAR SORTIDA AL POTENCIAL CREATIU de tots els ciutadans (inventors, professionals, universitaris, empresaris, aturats, infants, la gent gran, mestresses de casa...tothom qui vulgui) per cercar SOLUCIONS CONCRETES als problemes dels països més necessitats, i dels pobres i marginats en general, solucions SOLIDÀRIES, ECOLÒGIQUES I GRATUITES a partir de les "realitats" d'aquests països.

3-Que els pobres dels països necessitats canalitzin les seves demandes directament o mitjançant Organitzacions Humanitàries o ONGs.

4- Estalviar inversions, generar i mostrar recursos des del lloc concret on es generi la demanda.

5 -Incentivar la creació i la invenció personal o en equip, en tots els àmbits, no sols als professionals especialitzats i la creació solidària i ecològica. Podria ésser una via excel·lent per SENSIBILITZAR la nostra població, que es podria adonar que la RESPONSABILITAT de cercar solucions als problemes passa per cada un de nosaltres. Simples idees, generades allà on conflueixen "el cor i la ment", que poden salvar vida i donar-ne. Incentivar la creació solidària i ecològica. Hi ha aportacions sovint senzilles que poden tenir resultats molt eficaços, aliviar molt de patiment, i estalviar diners i recursos, que és el que no solen tenir els pobres.

Mitjans i/o Instruments.

Creació d'una WEB (supervisada per una associació creada a propòsit) destinada a:

- 1- **REBRE DEMANDES** concretes de problemes concrets especialment del Tercer Món o pobres de Primer Món, recollides i trameses per les Associacions Humanitàries(ONGs), o particulars.
- 2-**REBRE INVENTS I SOLUCIONS** a les demandes plantejades , presentades per qualsevol persona o col·lectiu : a disposició dela persona a qui puguin ser d'utilitat (per tant, gratuïtes), normalment les ONGs.
- 3-Crear un **BANC TEMÀTIC D'INVENTS SOLIDARIS I ECOLOGICS** de lliure accés, si bé controlant que els seus continguts no sobrepassin aquests àmbits. Aquest banc d'idees i invents es presentaria classificat per temes (agricultura, ramaderia, problemes domèstics, treball, mitjans de comunicació...).

En aquestes WEB's, els **INVENTORS I CREADORS (QUALSEVOL PERSONA)** podrien **DIPOSITAR** les solucions o invents que proposin, a l'apartat temàtic per ells triat, deixant la seva adreça. També es podria respondre a demandes concretes dipositades per **L'ALTRA PART**.

Per tan seria un Banc de Demandes i un de Solucions generals o concretes, sempre obertes a la consulta i a l'ús públic.

Les Organitzacions Humanitàries generalment canalitzarien les demandes i recollirien el ventall de possibles solucions ofertades.

La WEB es presentaria en **DIVERSOS IDIOMES**. Els d'àmbit més internacional.

Es crearia una Associació per mantenir i supervisar la **PÀGINA** .

Informar a les ONGs, Associacions Humanitàries i públic en general.

S'incentivaria la Creació especialment a les escoles i de la població en general.

Les idees objecte d'ésser patentades es recomanaria que ho fossin, per evitar, una vegada publicades, un ús especulatiu.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Melcior Puigcerver i Canyelles treballa com a metge generalista d'orientació psicosomàtica. Master en Sofrologia. Dirigeix grups de Sofrologia (Escola de Sofrologia Caycediana de les Illes Balears). És promotor i director d'una Escola de Salut a l'Ajuntament de Marratxí. Membre d'Honor de la Sociedad Española de Medicina Psicosomàtica y Psicología Médica. Vocal de la **FUNDACIO S'OLIVAR** d'Estellencs.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Les empreses d'inserció, una alternativa a l'exclusió social

Coordinadora Catalana d'empreses d'inserció social

Redacció: Jordi Alemany
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Experiències

Resum

Les empreses d'inserció sociolaboral són espais que afavoreixen la inserció social i laboral de persones amb especials dificultats i col·lectius normalment exclosos del mercat laboral procedents del fracàs escolar, o de famílies desestructurades, aturats de llarga durada o altres. Tracten de combinar la lògica empresarial amb la lògica de la inserció social i laboral, oferint treball en una activitat productiva real, inserida en el mercat, però adaptada a les seves possibilitats i capacitats.

Aquestes empreses necessiten un marc legal adequat que els doni suport, i els faciliti l'accés als ajuts institucionals, així com el recolzament de la societat i les entitats financeres.

Diagnòstic

A la Catalunya actual, com a molts altres països, hi ha una part significativa de la població en edat de treballar que ha quedat exclosa del mercat laboral. Es tracta de persones i col·lectius amb especials dificultats, ja sigui pel fet de procedir del fracàs escolar, de famílies desestructurades, o de l'atur de llarga durada. També és el cas d'aquelles persones procedents d'institucions tancades (presons, psiquiàtrics), o que tot just surten de processos de desintoxicació per drogdependències o alcoholisme, o que han patit discriminacions pel seu origen ètnic o la seva discapacitat. Són persones que tenen en comú el no haver tingut accés a la formació i la qualificació laborals que el mercat exigeix, o que han quedat despenjades de l'experiència laboral durant massa temps.

En una societat que atorga molt valor social i prestigi personal al fet de posseir i consumir tota mena de béns i serveis, i que permet accedir a aquest estatus principalment a través del treball remunerat, aquell que no té feina i està mancat d'uns ingressos regulars és deixat al marge, és un zero a l'esquerra. Per tant, gaudir d'una plena integració social implica disposar d'un lloc de treball.

Objectius

L'objectiu principal és evitar l'exclusió social de persones i sectors socials amb especials dificultats.

Aconseguir la integració social d'aquestes persones i col·lectius a través de la seva inserció en el mercat laboral.

Implicar directament les persones en la seva pròpia inserció laboral, sempre en la mesura de les seves possibilitats.

Mitjans i/o instruments.

- El principal instrument que es proposa és l'empresa d'inserció. Es tracta d'entitats d'iniciativa social que proven de combinar la lògica empresarial amb la lògica de la inserció social i laboral, tot destinant una part important dels seus llocs de treball a persones que han estat excloses del mercat laboral, per tal que es vagin formant i adaptant a la feina assalariada. Són activitats productives reals, no simulades, però adaptades a les seves possibilitats i capacitats.

· Aquesta experiència laboral real, inserida en el mercat, està orientada a la recuperació de la responsabilitat i dels hàbits de treball, a la qualificació professional i a la reconstrucció de relacions personals basades en la comprensió i el respecte mutus.

· Els llocs de treball són permanents, però les persones que els ocupen ho fan per períodes limitats, fins que estan en condicions d'accedir al mercat de treball en condicions normals, deixant el lloc a un nou torn que també s'anirà renovant. Això implica que contínuament s'ha de reiniciar la tasca de requalificació social i professional.

· Així, les empreses d'inserció social ofereixen alhora formació, suport social i pràctica laboral i, sobretot, ofereixen a les persones amb especials dificultats la possibilitat de contribuir a la seva pròpia inserció social amb el seu propi esforç i en la mesura de les seves capacitats.

- Instruments secundaris:

Instruments de suport econòmic:

· Cal que les administracions públiques i la societat s'implicuin i donin un ampli suport a aquests tipus d'empreses, amb decidits ajuts institucionals que permetin la seva consolidació i extensió. Ajuts tant en el terreny de les subvencions (per compensar els majors costos que suposa ocupar persones amb dificultats i per tant amb una productivitat més baixa; per cobrir les activitats d'acompanyament social i de formació que constantment requereixen), com en convenis o contractacions dels serveis que realitzen. També seria desitjable un tractament fiscal especial i la reducció dels costos a la Seguretat Social, així com preveure mecanismes que facilitin l'accés a

fontos assequibles de finançament.

· Les entitats financeres tenen un paper importantíssim en el compromís social (especialment les caixes d'estalvis, a través de l'obra social de les seves fundacions): poden oferir un suport financer assequible i adequat a les necessitats de les empreses d'inserció, sovint sobrecarregades pel llast de les condicions normals dels préstecs bancaris.

Instruments de suport sociopolític:

· S'ha posat en marxa la Coordinadora Catalana d'Empreses d'Inserció, per tal d'articular una plataforma que fomenti amb eficàcia el desenvolupament de les empreses d'inserció, l'interès de la societat, l'obtenció del suport institucional i l'elaboració del marc legal adequat que permeti a les empreses realitzar la seva tasca en millors condicions. La Coordinadora aplega actualment 22 entitats que treballen en el sector de la inserció social a través de l'economia.

· Cal que els representants dels diferents grups parlamentaris continuïn instant al Consell Executiu de la Generalitat a aprovar una proposició de llei que les doti de l'adequat marc jurídic i del corresponent suport institucional.

Documentació tractada:

Diversos documents de la Coordinadora Catalana d'Empreses d'Inserció i l'opuscle "Les empreses d'inserció, una alternativa a l'exclusió", Barcelona, Consell Municipal de Benestar Social de L'Ajuntament de Barcelona, abril 1995.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

A diversos països europeus ja fa temps que funcionen empreses i iniciatives com les esmentades. A Catalunya s'han desenvolupat empreses socials de solidaritat en el camp de la recollida selectiva, la recuperació i el reciclatge de residus, així com en altres camps relacionats amb el medi ambient; darrerament s'estan estenent a d'altres sectors de producció de béns i serveis. Un precedent de les empreses d'inserció van ser els Centres Especials de Treball per a persones discapacitades que funcionen des de fa uns quants anys.

Mètodes d'avaluació del treball: un nou paradigma organitzatiu

Joan Roma i Vergés

Redacció: German Pelayo Puntas
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum. transversal Experiències

Resum

La creixent recerca d'eficàcia dels serveis públics ha donat lloc a la reflexió sobre mètodes adaptats de l'empresa privada en funció de les peculiaritats dels clients en aquest cas. L'autor parla de les metodologies més novadores que s'han proposat i experimentat sobre sistemes organitzatius, en concret a) els "seminaris prospectius", que ajuden a dialogar pacíficament sobre els conflictes i són participacions conjuntes del personal en propostes pel disseny d'estratègies de futur, b) els "equips de disseny" que de forma autònoma avaluen les demandes i el funcionament i fan propostes de reconducció, c) la reorientació de l'atenció dels serveis centrals de la cúpula directiva als serveis i professionals i d) reconsideració del pes proporcional dels directius en la presa de decisions.

Tot plegat és important perquè segons l'autor ha suposat la introducció d'un nou paradigma organitzatiu, [la presència del qual facilitarà altres canvis posteriors], i que es caracteritza, entre d'altres coses, per la revalorització de les capacitats personals, la necessitat de conceptes com l'autocontrol, la vocació de servei amb finalitats socials no només organitzatives, la introducció de dinàmiques facilitadores d'innovació i millora permanent dels processos de treball, l'atenció a l'entorn en relació als grups d'interès i altres sistemes.

Diagnòstic

A les organitzacions en general, però especialment a les públiques que presten serveis, se'ls plantegen, cada cop més, demandes creixents sense un augment paral·lel dels recursos per gestionar-les; és a dir, demanda d'augment de la productivitat i l'efectivitat, per tal de gestionar més coses amb els mateixos recursos. Els usuaris exigeixen major qualitat en els serveis, més agilitat i sensibilitat en l'adequació i anticipació.

En aquestes reclamacions no es té en compte que els serveis personals (dels ajuntaments, per exemple) són tasques personalitzades no mecanitzables i per tant requereixen un temps adequat de gestió per assolir uns mínims de qualitat. De la mateixa manera s'ha reconegut la importància del paper dels membres de primera línia, que són els que donen imatge d'empresa i per tant acaben tenint una gran incidència en l'aplicació de les polítiques, i sobre els quals no es pot tenir un control in situ de la seva tasca. El reconeixement del pes dels treballadors "de la base" contrasta amb les modernitzacions de la gestió que han consistit sovint en l'establiment de més control cercant més eficàcia.

Aquesta preocupació ha donat lloc des de fa anys a la creació i aplicació de metodologies de millora de la qualitat, especialment en les empreses privades, com els cercles de qualitat, el concepte de qualitat total, el treball i consulta en equip per extreure més profit de les experiències individuals, així com nous enfocaments més recents: "l'organització que aprèn", el mètode d'estructures planes o el "reenginyament" (reengineering); Cap d'ells ha funcionat amb èxit perquè no ha volgut qüestionar l'estructura organitzativa i jeràrquica bàsica a partir de la qual s'han imposat aquestes metodologies participatives

Objectius

L'objectiu general és introduir mètodes portadors d'un paradigma organitzatiu diferent, la presència implícita o explícita del qual és ja un pas per sembrar en les consciències la necessitat de, tard o d'hora, qüestionar de manera integral les estructures organitzatives (jerarquies i capacitats de decisió, relacions internes i externes, finalitats etc..

Una forma de portar a terme aquest canvi és la reforma dels sistemes organitzatius a partir de certes característiques:

a) Pel que fa als valors i les finalitats, "l'organització es justifica per a quelcom més que per a si mateixa. (...) Aquesta apreciació configura la visió i/o missió, que no genera la cúpula jeràrquica, sinó que es genera conjuntament mitjançant el diàleg."

b) Respecte dels sistemes de treball, són aquests els que "a la pràctica expressen els valors organitzatius. Són sistemes configurats al voltant de les necessitats dels usuaris. El conjunt dels sistemes han d'assemblar-se més a una xarxa que a una estructura piramidal.

c) Pel que fa a les responsabilitats, "Tots i cadascun dels seus membres són responsables de la situació actual i futura, de l'èxit i del fracàs de les unitats de treball i de l'organització. No es busquen culpables als quals poder carregar els fracassos. L'organització facilita el reconeixement del que va bé i del que va malament per poder aprendre d'ambdós aspectes i no promou imatges idealitzades que ocultin la dificultat."

Mitjans i/o instruments.

Cal partir de l'assumpció bàsica que la teoria es construeix a la vegada que es desenvolupa l'acció. Els mètodes d'acció utilitzats han de tenir les característiques següents: "a) Són sistèmics, de forma que els components del

propi sistema i dels sistemes de l'entorn participen en l'activitat. b) Es centren en possibilitats futures, més que en el passat, i no prioritzen la metodologia d'anàlisi de problemes. c) Promouen l'autonomia, de manera que els autors implicats puguin fer la tasca autònomament, sense dependre de continguts experts."

Alguns dels mètodes són:

a) Seminari prospectiu: trobada intensiva de treball, en 2-3 dies amb 30-80 membres de l'organització i dels sistemes influents de l'entorn o agents interessats, en la que es genera informació sobre el passat i el present, es crea una imatge de futur i es dissenyen les estratègies. La metodologia i les normes acordades faciliten el diàleg perquè els possibles conflictes es donin a conèixer, sense obviar-los o tractar necessàriament de resoldre'ls. Finalment l'experiència demostra que els resultats tenen la mateixa o més qualitat que els generats pels experts, amb l'avantatge de la implicació d'aquells que després aplicaran les propostes generades.

b) Equips de disseny: es tracta de grups de valoració de la feina feta que actuen independentment de la posició jeràrquica dels seus membres i que realitzen una anàlisi a) de l'entorn, (demandes i altres condicions del sistema), b) del funcionament del sistema, tècnicament i en relació a les seves finalitats socials, c) creen escenaris de funcionament òptim del procés i d) fan una proposta d'aplicació

c) Redefinició dels serveis centrals o sistemes staff, encarregats tradicionalment d'homogeneïtzar comportaments i exercir una funció de control: haurien de dedicar-se a l'atenció i seguiment de les necessitats dels professionals i dels gestors de serveis.

d) Reconsideració del paper relatiu de la funció directiva. Els líders motivadors i incitadors d'innovacions sovint són difícils de trobar i a més, ho siguin o no, els líders sovint generen desempaties producte de les desigualtats. Enlloc d'això cal donar més pes proporcional a les contribucions i informacions "horitzontals", independents de la jerarquia.

Documentació tractada:

- Roma i Vergès, Joan: "Propostes per a un paradigma organitzatiu" a CIFA: "Les àrees de serveis personals: anàlisi del procés i propostes de futur", Cerdanyola del Vallès, 1995, p. 61-75.

Documentació addicional: d'entre la bibliografia citada per l'autor, destaquem:

- Cooperider, D; Srivastva, S; "Appreciative inquiry in organizational life", a "Research in organizational change and development", Nova York, Jay, 1987

- Jablonski, J. R; "Implementing Total Quality Management", San Diego, Heiffer, 1992.

- Weisbord, M. R; "Productive Workplaces", San Francisco, Jossey-Bass, 1987, "Discovering common ground", San Francisco, Berret-Koehler, 1992

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Nuclis d'intervenció participativa (NIP)

Hans Harms (CitCon)

Redacció: Josep Oriol Garriga Gusi
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Experiències

Resum

La invenció dels NIP fa possible impulsar i concretar la participació dels ciutadans en la resolució de problemes que els afecten col·lectivament. El professor alemany Peter Daniel, creador d'aquesta iniciativa ara fa vint anys, opina que davant dels polítics que pensen que "els ciutadans i ciutadanes són un factor molest per qui pren decisions", "els conflictes es poden prevenir i evitar amb l'elaboració de propostes per part de grups de ciutadans contractats per trobar una solució racional a un problema".

Cada nucli l'integren 25 persones majors de 16 anys, elegides aleatòriament amb mètodes estadístics similars als dels sondeigs, per part d'una entitat imparcial. Per treballar es divideixen en subgrups petits que analitzen el problema plantejat, de forma detallada, entre 3-5 dies, a canvi d'una compensació econòmica. També poden participar organitzacions ciutadanes interessades. Els i les participants tenen en tot moment assessorament per part d'experts i expertes imparcials.

El treball es concreta en un informe que, malgrat no ser vinculant, compromet fortament l'entitat convocant. Experimentat arreu d'Europa, a l'Estat Espanyol s'han portat a terme tres NIP al País Basc, i actualment se'n prepara un a Catalunya, convocat per l'Ajuntament de St. Quirze del Vallès.

Diagnòstic

-Existeix un divorci i un distanciament entre els ciutadans i els seus representants; d'una banda, es sistemàtic l'incompliment de les promeses electorals un cop l'equip de govern resultant exerceix el poder; de l'altra, no és infreqüent l'aprofitament dels llocs de poder per a interessos personals, a partir de pràctiques legals o il·legals.

-No es suficient que l'electorat jutgi cada quatre anys als polítics que el representen: un cop al poder, el govern elegit fa i disposa tenint en compte interessos que no tenen a veure amb els dels ciutadans i actua en contra de les necessitats populars, sovint excusant-se en imperatius d'economia política internacional. També és bastant comú el relleu de càrrecs en les empreses públiques, sense tenir en compte experiències o necessitats.

-Aquesta situació provoca desànim, indiferència i, fins i tot, "cinisme polític", que es reflecteixen en l'absentisme electoral.

-Hi ha una colla de grans problemes, com per exemple els mediambientals, en què la opinió pública està molt sensibilitzada, mentre que les lleis que surten dels parlaments són fluixes i de curta volada. En les decisions polítiques, prima el curt termini (-l'interés electoral-), sobre el llarg termini.

Objectius

-Fer participar els ciutadans en la presa de decisions sobre els problemes de la seva pròpia col·lectivitat: d'una banda possibilitar que els veïns prenguin contacte amb una forma de cultura democràtica que vagi més enllà de les opcions electorals tancades dels partits i el nominalisme dels seus representants (vedettes públiques), i d'una altra facilitar mitjançant el diàleg i el treball la presa de consciència ciutadana sobre problemes i necessitats del seu entorn proper.

-Buscar l'interès públic per sobre de l'interès polític: cercar les opcions i opinions dels veïns, millor representades en la tria aleatòria que participa al NIP, que no en les actuacions dels governs municipals, que sovint barregen interessos ciutadans amb altres propis o de grups fàctics.

-Escurçar distàncies entre els polítics i els ciutadans: desenvolupar una capacitat crítica de la ciutadania envers els problemes del seu municipi. D'aquesta manera els polítics coneixen millor les necessitats ciutadanes i com es perceben, i els ciutadans coneixen millor "la professió" i els problemes dels polítics per prendre decisions.

-Evitar els problemes abans que es produeixin: la consulta ciutadana es una forma de política preventiva que pot reflexar interessos i reclams ciutadans sovint no reflectits als programes dels partits, a causa de la dependència que aquests poden tenir del seu partit central, o de clientelismes locals.

Mitjans i/o instruments.

Els NIP són una iniciativa experimentada sovint en altres països, el seu procediment metodològic presenta una estructura ordenada.

-Es basa en la selecció d'una mostra de la població major de 16 anys, per sistemes estadístics similars als dels sondeigs, per part d'una entitat imparcial. Homes i dones hi són representants proporcionalment.

-Els participants, formen grups de 25 persones. Per treballar es divideixen en subgrups petits (5 persones) que analitzen el problema plantejat, de forma detallada, durant 3-5 dies, a canvi d'una compensació econòmica. Les organitzacions ciutadanes interessades poden participar com a part del jurat. Els participants tenen en tot moment assessorament per part d'experts imparcials, escollits per l'ajuntament i per l'empresa.

-Sovint s'ha utilitzat aquest mètode per a la resolució de problemes concrets: des d'aquells relacionats amb l'impacte de noves tecnologies, medi ambient, la construcció d'una autovia, la remodelació de part del traçat urbà o, en el cas de Sant Quirze, el pla urbanístic general municipal. La resolució no és jurídicament vinculant per l'ajuntament, però si moralment, ja que és difícil que aquest prengui finalment una decisió contrària al dictamen dels seus ciutadans.

Documentació tractada:

- Harms, Hans; "Deficiencias del sistema democrático representativo para responder a los problemas medioambientales. La necesidad de la participación ciudadana" Citcon, Donostia, document no publicat.
- Font, Joan; "Los nucleos de intervención participativa (NIP): análisis de tres experiencias, document no publicat
- Subirats, Joan; "Democracia: participación y eficiencia" a 'Gestión y análisis de políticas públicas, 5-6, 1-7 1996, INAP, Madrid, p. 35-44
- Diferents articles a: La Vanguardia, Diari de Sabadell, El País, El 9 nou, Egin, El Correo Español-El Pueblo Vasco, El Diario Vasco, San Francisco Chronicle, Informem (Butlletí municipal de Sant Quirze del vallès)

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Per a la redacció d'aquest formulari s'ha partit de diversos articles de revistes i diaris, i de molts retalls de premsa.

Organisme ciutadà de control de la despesa pública

Mariàngela Rovira i Pascual

Redacció: Mariàngela Rovira i Pascual
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Experiències

Resum

Assistim actualment a un augment de les situacions de desigualtat i injustícies entre rics i pobres, amb molta gent que no pot cobrir les seves necessitats bàsiques. Per lluitar contra aquesta situació cal una acció de l'Administració pública, la qual però llença molts diners en despeses innecessàries que podrien ser reconduïdes de manera més eficient.

Hom proposa la creació d'un ens públic que tingui com a objectiu el control de les despeses de l'administració i pugui denunciar i informar els ciutadans de les possibles malversacions que aquesta realitzi.

Diagnòstic

Per una banda estem assistint a un augment progressiu de les injustícies i desigualtats socials entre rics i pobres, en la que un nombre creixent de persones no poden cobrir llurs necessitats bàsiques.

Simultàniament l'administració pública de la Generalitat de Catalunya dur a terme despeses innecessàries i es produeixen també casos de corrupció que representen despeses considerables als pressupostos públics.

Concretament hom pot assenyalar els següents casos:

- El secret entorn als sous dels parlamentaris catalans i els alts funcionaris de les administració de la Generalitat.
- El pagament de lloguers innecessaris per part de la Generalitat de Catalunya per locals que resten buits sense cap mena d'utilització.
- Despeses molt altes en autopropaganda i exposicions innecessàries
- Concessió de crèdits a empreses inviables i en fallida.
- Mal ús de fons públics en Cursos de Formació Ocupacional

Aquests diners mal utilitzats podrien servir per paliar les situacions de precarietat social més agudes. Ara bé, són realitats que es coneixen molt poc, malament o gens ni mica, ja que el ciutadà no té accés a aquestes informacions que queden en mans d'uns pocs privilegiats.

Objectius

- Reduir les despeses públiques innecessàries i el malbaratament de fons públics.
- Destinar els diners estalviats a cobrir necessitats vitals no satisfetes de sectors socials en situació de marginació: joves, dones soles, vells, drogadictes, aturats de llarga durada.

Mitjans i/o instruments.

Centre de control ciutadà de la despesa pública. amb les següents funcions:

- Informació als ciutadans necessitats de les possibilitats d'ajudes de l'administració
- Denunciar públicament les malversacions de fons públics, amb accés directe i il·limitat a la documentació pertinent.
- Reclamar i obligar a l'administració que cobreixi les mancances de serveis a les persones en situació de marginació.

El seu estatut legal podria ser el d'iniciativa ciutadana, amb un funcionament eficaç i democràtic.

Documentació tractada:

Notícies, articles, estudis i assaigs d'especialistes en economia, sociologia... (Mendiluce, Savater, Rosa Montero, Cebrián...)

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Periodista en atur. Escriptora. Treballadora en telemàrqueting. Separada. 54 anys

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Em subleva la injustícia i el "se m'en fotisme" de la gent. Moltes persones se sensibilitzarien si sabessin què passa realment, com a vegades denuncia algun intel·lectual a "El País". El quart món aquí està amagat: hi ha gent que viu molt durament i d'altres amb sous de disbarat.

Parlaments d'Innovació Democràtica (PID)

Oficina d'Innovació Democràtica

Redacció: Dolors Paniagua Valle
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Experiències

Resum

Un Parlament d'Innovació Democràtica és un grup de persones reunides amb l'objecte d'elaborar:

- un mapa de problemes existents (al voltant d'una temàtica, del(s) col·lectiu(s) a què pertanyen, etc.)
- un mapa d'objectius que caldria plantejar-se al respecte
- una proposta d'acció (o conjunt d'accions) prou planificada per tal que sigui operativa.

"En els Parlaments és important que cada persona pensi per ella mateixa i exposi els greuges (què no funciona i perquè) i les propostes (què aniria millor i com fer-ho).

Es poden convocar entre els socis d'una entitat o entre els veïns d'un barri, els estudiants d'una facultat, els treballadors d'una empresa, entre varies entitats d'una localitat, entre associacions relacionades per un tema comú... etc."

Diagnòstic

- Davant els cada vegada més nombrosos i gravíssims casos de corrupció està creixent la desconfiança dels ciutadans en el sistema polític.
- No tots els polítics han de ser corruptes, però les regles de joc actuals no afavoreixen gens la transparència ni la responsabilitat en els afers públics.
- Algunes coses falen en el conjunt del sistema polític. Ja no és problema de dretes o esquerres, del centre o de la perifèria, d'un líder o d'un altre... Quan la democràcia representativa és insuficient hem d'activar la democràcia participativa des de la societat civil.

Objectius

- Afavorir espais d'expressió i de participació ciutadana, i contribuir a dissenyar una democràcia participativa ("Quan ens trobem per dissenyar una democràcia participativa, ja estem, alhora, construint-la").
- Cal que els ciutadans no ens quedem en les lamentacions. Cal que ens acostumem a fer propostes constructives de noves regles de joc més transparents.
- Si els partidaris del joc net no redissenem el sistema electoral, el reglament dels parlaments, el finançament dels partits, la crisi cada vegada pot ser més profunda. Si no aprofundim la democràcia el perill del populisme, de l'autoritarisme i del feixisme sempre està present.
- No cal arribar a un acord total. Cal recollir la pluralitat d'enfocaments i de solucions concretes.

- Quan el Parlament vegi clares algunes propostes, a més de fer-les arribar a l'Oficina d'Innovació Democràtica (OÏDA), les pot donar a conèixer als mitjans de comunicació propers, a d'altres entitats o d'altres PID's, etc., per tal de dinamitzar un ampli diàleg social.

- L'OÏDA, amb les propostes recollides, farà dossiers sobre temes concrets que estaran a disposició dels Parlaments d'Innovació Democràtica.

Mitjans i/o instruments.

L'instrument articulador per assolir els objectius són els Parlaments d'Innovació Democràtica. En la seva convocatòria cal precisar el tema del Parlament: mesures contra la corrupció, millora del sistema democràtic, o qualsevol altre tema sobre el qual els convocadors creguin oportú suscitar propostes innovadores.

- Cal comptar amb una metodologia orientadora per organitzar-los, i amb dinamitzadors mínimament preparats per animar-los. A cada participant se li pot donar un full de treball preparat a tal efecte (Qüestionari del Participant,) que instrumenta el recull dels elements següents:
 - un mapa de problemes existents (al voltant d'una temàtica, del(s) col·lectiu(s) a què pertanyen, etc.)
 - un mapa d'objectius que caldria plantejar-se al respecte, i
 - una proposta d'acció (o conjunt d'accions) prou planificada per tal que sigui operativa.)
- Quan el Parlament vegi clares algunes propostes, a més de fer-les arribar a l'Oficina d'Innovació Democràtica (OÏDA), les pot donar a conèixer als mitjans de comunicació propers, a d'altres entitats o d'altres PID's, etc., per tal de dinamitzar un ampli diàleg social.
- L'OÏDA, amb les propostes recollides, farà dossiers sobre temes concrets que estaran a disposició dels Parlaments d'Innovació Democràtica.

Documentació tractada:

Documents que fa servir l'OÏDA per presentar-se com a entitat i presentar els PID que promou, i "Qüestionari del Participant", com a material de suport per a la implementació dels Parlaments.

Versió actualitzada: "Fòrums d'Innovació Social"

Participació i moviments socials

Pere Ortega

Redacció: Pere Ortega
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Experiències

Resum

En els darrers anys, sobre tot a partir del final de la guerra freda i la caiguda del bloc soviètic, s'està patint una fort crisi mundial en els models polítics alternatius al sistema capitalista. Crisi, que ha anat acompanyada per una globalització de la economia i l'aparició d'aquest fenomen nomenat "pensament únic" que, es diu, impregnen per un igual a totes les societats del planeta.

Però per altre banda, hi han noves formes de participació democràtica que estan obrin-se camí, no sense dificultats, en l'actual sistema. Són les practicades pels nomenats nous moviments socials, que amb imaginació va oferint alternatives de societat. Entre lo més novedós que ofereixen, figura el no separar els continguts de les formes. O sigui que per ells, es tan important com desenvolupen el treball intern en la seva organització, com es comuniquen amb la societat i com treballen en ella, al propi missatge.

Però no solament són els nous moviments socials (ecologisme, feminisme i pacifisme) els portadors de noves energies de canvi. Està sorgint tot un nou ventall d'associacionisme de caràcter reivindicatiu que posen en primer terme la solidaritat, els drets humans, l'economia social o la sostenibilitat dels ecosistemes, per davant d'interessos mercantils o de les polítiques governamentals dictades pel pragmatisme.

Aspectes que són comuns, tan en els nous moviments socials com aquest associacionisme més actiu, són dos:

Primer, una demanda davant les administracions, sobre tot les locals, a participar en els afers públics, tant a nivell consultiu com en la gestió de serveis públics.

Una segona, és que malgrat no sigui escoltada la seva demanda de participar, no renuncien a canviar el seu entorn, i aleshores opten per formules alternatives al marge de les administracions per desenvolupar-les.

Si el nostre món avui està subjecte a canvis profunds. Si el fi del mil·lenni ha estat acompanyat per un canvi d'era i per a bé o per a mal, vivim ja plenament ficats en l'era de la globalització. Les noves formes de fer política tindran que canviar i fer front als nous reptes de manera diferents de com ho van fer en el passat. Els nous moviments socials i les ONGs de tot tipus, amb els seus fòrums alternatius, són a escala mundial, amb les imperfeccions que es vulguin, els que millor han sabut intuir els canvis que s'estan produint a més de ser capaços de generar il·lusions i oferir alternatives. Es tindrà que estar al seu costat, escoltar i discutir amb ells com trobar propostes per què després es puguin aplicar de forma local.

Diagnòstic

Els partits polítics, en general, no tenen consciència de la importància de la participació ciutadana en la creació d'una dinàmica que contribueixi a l'enriquiment democràtic. Ni que aquesta pugui generar cohesió social, o el que és més important, que sigui portadora de transformació social. Aleshores, la participació democràtica queda reduïda als processos electorals i poca cosa més, pervertint-la i allunyant-la de la democràcia real.

Objectius

Mitjans i/o Instruments.

Els partits polítics, en general, no tenen consciència de la importància de la participació ciutadana en la creació d'una dinàmica que contribueixi a l'enriquiment democràtic. Ni que aquesta pugui generar cohesió social, o el que és més important, que sigui portadora de transformació social. Aleshores, la participació democràtica queda reduïda als processos electorals i poca cosa més, pervertint-la i allunyant-la de la democràcia real.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Sistemes d'intercanvi local

Michaël Linton

Redacció: André Leclercq
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Experiències

Resum

En front de l'anonimat creixent en els nostres països occidentals i de la delinqüescència de les solidaritats tradicionals, sobretot a les grans ciutats, apareixen noves formes de solidaritat.

Mitjançant aquestes, els recursos d'intercanvis de béns, de serveis i de coneixences, en ple desenvolupament, i que permeten als seus membres de retrobar-se en una atmosfera de convivència, ocupen un lloc important. D'aquí provenen els sistemes d'intercanvi local (SEL o LETS en anglès, Local Exchange Trading System), els principis dels quals és el que podríem anomenar "troc en xarxa" i que funciona gràcies a la circulació d'una moneda "local" pròpia de la xarxa en qüestió, i destinades a fer amb monedes els intercanvis de béns i de serveis entre els seus membres.

Les SEL varen néixer al Canadà ara fa 15 anys, i es varen estendre als Estats Units i a Austràlia, per seguir fins arribar a Europa (Gran Bretanya, França, Itàlia, Espanya...).

Diagnòstic

La nostra societat deshumanitzada deixa cada cop més persones "en el carrer", sigui en una situació d'exclusió, sigui per l'isolament psicològic que pateixen.

Però avui en dia, ja no és l'explotació causada pel treball que ataca les capes més desfavorides de la societat, sinó que l'exclusió d'aquest món de treball. I si al segle XIX, la industrialització en massa havia tallat gran nombre dels lligams socials de les societats rurals tradicionals, avui en dia són els lligams socials que es suposen d'una ocupació professional els que s'han trencat, per causa de l'augment de l'atur.

Un atur que afecta avui en dia totes les classes socials.

De cada cop més els diners han esdevingut una moneda estafeta, en la mesura que la part més gran dels diners en circulació és conseqüència dels beneficis de l'especulació.

Objectius

Reconstituir els lligams socials fundats en el treball, a partir dels intercanvis productius centrats en el barri o en el poble i en una atmosfera de convivència.

"Refundar" els diners, per atribuir-los el seu rol central d'útil per facilitar els intercanvis que ha perdut per causa del predomini de l'economia financera: els xecs-transaccions personalitzats (cf. proposició factura-xecs) emès en les SEL no poden ser integrats en el tresor, no donen lloc a interès i no poden fer l'objecte d'una especulació (hi ha qui aconsella d'instaurar també "monedes fundents", uns diners que es devaluen cada mes).

Beneficiar-se mútuament dels propis talents i de les pròpies competències, encoratjar l'ajuda mútua.

En alguns casos, restablir una forma de justícia social a la base, sense lligar més els imports atorgats pels criteris de la societat dominant, i establint el valor de l'intercanvi en les hores de treball (cf. punt "mitjans i instruments").

Finalment, una llarga difusió de les SEL ha de permetre a la gent de preparar-se per nous sistemes monetaris decidits per tots al nivell polític, com la factura-xec o l'economia distributiva.

Mitjans i/o Instruments.

Dos sistemes d'avaluació del valor dels serveis donats i els bens intercanviats existeixen en les SEL/LETS.

El primer estableix una equivalència amb la moneda "clàssica": una unitat monetària SEL equival a la unitat monetària del país.

L'altre estableix una equivalència entre la unitat de moneda i l'hora de treball. Als Estats Units, tota una ciutat, Ithaca, a l'Estat de Nova York, funciona segons aquest principi, que utilitza una moneda tan legal com el dòlar: la "Ithaca hour".

Pel que fa a l'aspecte pràctic, els intercanvis són transcrits en una comptabilitat central on apareixen les transaccions de tots els participants al sistema, cosa que permet detectar fàcilment els que són "en positiu" d'aquells que són "en negatiu" (a diferència dels sistemes tradicionals, estar en descobert no és anormal, per tal com la suma general dels intercanvis no val més que zero). Pel que fa a les despeses administratives demandades pel sistema, són generalment cobertes per mitjà d'una cotització, que pot ser deguda, sigui en moneda "normal", sigui en moneda "local".

El que afavoreix el reeixement dels sistemes locals actualment, és que experimenten a petita escala, i això els permet fàcilment la convivència.

A més gran escala, no només es dificulta aquest reeixement, sinó que també es posa en qüestió el repartiment de la contribució als recursos de la col·lectivitat "altrament dit, la qüestió dels impostos: ja que sí, per exemple, un membre del SEL paga únicament la construcció de la seva casa en "grans de sal", és normal que una contribució sigui donada per una assegurança tipus "seguretat social" (en cas d'accident) i per mantenir la carretera que serà utilitzada pels camions que transporten els materials de construcció?

Documentació tractada:

Curiosament, molts pocs llibres han estat escrits sobre aquest tema, (com els RES, les SEL es viuen molt més que no s'escriuen) però una documentació important existeix en forma d'extractes de premsa, d'informació sobre la compatibilitat de les SEL amb la legislació en vigor, etc.

Per Catalunya, es pot llegir la fitxa: "Xarxes locals d'intercanvi a Catalunya"

Adreces interessants:

- Ithaca Hour » : Box 6578 - Ithaca - NY 14851 - États-Unis - E-mail : hours@lightlink.com et ithacahour@aol.com.ack

Fitxes i documentació sobre les xarxes d'intercanvi o sobre economia alternativa: Daniel FARGEAS - 66600

Vingrau - Tél. (+33)04.68.29.40.89

SEL'idaire (coordination française) : Canterate - F-09600 Montbel - Tél. : (+32)05.61.68.26.10 - Fax :

(+32)05.61.68.21.36

SEL de Paris : Yann LE GIGAN - 43 avenue de la République - F-75011 Paris - Tél. : (+32)01.43.57.10.77 - URL :

<http://www.altern.com/sel> - E-mail : sel@altern.org

LETS (Système d'Echange Local de Talents et de Services) - Coordination provisoire belge : Guy BASYN - Rue St-Roch 33 - B-1325 Chaumont-Gistoux - Tél. : (+32)10/68.82.82 - Fax : (+32)10/22.75.57

Bru-SEL : BP 1013 - B-1000 Bruxelles

Biografia i altres dades de l'autor-autora:**Dades de l'entitat****Comentaris i Observacions:**

És la traducció de la proposta 398: SEL (systèmes d'échange locaux)

Solidaritat Cívica Catalana

Lluís Costa Pujol

Redacció: Lluís Costa Pujol
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Experiències

Resum

L'abús de poder dels polítics que administren la nació, la seva actitud de menyspreu cap a les minories, la conculcació de la Constitució i l'abús en nom del poder conferit per uns suposats drets democràtics, adquirits per uns vots que en la seva majoria no existeixen (només voten al voltant del cinquanta per cent dels ciutadans).

Es tracta d'afavorir una reacció popular i solidària que faci front comú contra tot tipus d'injustícies constituint una entitat anomenada "Solidaritat Cívica Catalana" que es dedicaria a ajudar solidàriament totes les entitats que treballen per defensar-se dels abusos de l'Administració de l'estat.

Diagnòstic

L'abús de poder dels polítics que administren la nació, la seva actitud de menyspreu cap a les minories, la conculcació de la Constitució i l'abús en nom del poder conferit per uns suposats drets democràtics, adquirits per uns vots que en la seva majoria no existeixen (només voten al voltant del cinquanta per cent dels ciutadans).

Objectius

Afavorir una reacció popular i solidària que faci front comú contra tot tipus d'injustícies.

Mitjans i/o instruments.

Constituir una entitat anomenada "Solidaritat Cívica Catalana" que es dedicaria a ajudar solidàriament totes les entitats que treballen per defensar-se dels abusos de l'Administració de l'estat.

Aquesta entitat tindria dues comissions: una que comprovaria el civisme de cada sol·licitut d'ajuda i una altra que vetllaria per coordinar les mobilitzacions aprovades.

Un cop comprovada i acollida la queixa es mobilitzaria tots els socis per ajudar en les manifestacions i accions necessàries per posar fi a l'abús denunciat. Les úniques condicions que es demanarien a l'entitat recolzada seria que totes les accions i manifestacions fossin pacífiques i que col·laborés solidàriament en totes les accions i manifestacions que altres entitats plantegessin, prèviament acollides per la comissió corresponent.

En un parell d'anys de treball cívic aquesta entitat podria aplegar uns quants centenars de milers de catalans, i donaria una gran força moral al poble que actualment se sent indefens en front els abusos dels polítics.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Viure tres mesos amb el salari mínim

Kairos Europa

Redacció: Dolors Paniagua Valle

Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum. transversal Experiències

Resum

Es fa la proposta d'intentar, tan honestament com sigui possible, viure 3 mesos amb el salari mínim, d'acord amb un pla preestablert. Es descomptarien, segons els casos, algunes despeses fixes (com ara el lloguer de l'habitatge o els pagaments a terminis) i, preferiblement, tot reunint-se amb altres persones que també segueixin la iniciativa, per tal de reflexionar col·lectivament a l'entorn de l'experiència.

L'aplicació dels diners estalviats a alguna activitat solidària pot complementar positivament la proposta.

Diagnòstic

El model actual de civilització, basat en la producció i consum massius i regit per la cultura de l'individualisme i de la competitivitat, acaba sempre "prescindint" de les capes més dèbils de la població, que es deixen al marge -atur, precarietat, exclusió- com un més dels productes rebutjables, tractant-se un model insostenible e insolidari, pels seus costos ecològics i perquè les seves víctimes humanes es compten per milions.

Objectius

No es tracta de justificar el nivell actual del salari mínim, sinó al contrari, de denunciar aquesta situació i aquesta filosofia que miren d'amagar la cara injusta de la realitat.

- Vol ser sobretot un gest de solidaritat i d'empatia; de consideració envers persones que han de viure amb quantitats iguals o inferiors al salari mínim.
- Vol ser també un temps d'informació sobre la precarietat, l'empobriment, l'atur, la falta d'habitatge..
- Vol donar la paraula a les persones marginades amb les que ens relacionem per tal que critiquin el nostre intent.
- Vol oferir un pretext per reflexionar sobre el que és i el que no és fonamental en la nostra manera de viure. I qüestionar el dogma liberal de la bondat del desenvolupament i del consum-malversació.
- Vol fer de la qüestió de la societat alternativa un debat públic (sobre el model econòmic actual, el salari social, el temps lliure, etc.).
- S'insereix en una voluntat de transformació personal present en moltes persones de les societats occidentals i que acompanya al rebuig del consumisme i de la insolidaritat.

Mitjans i/o instruments.

La proposta és viure durant tres mesos amb el salari mínim, d'acord amb un pla preestablert. Caldria descomptar, segons els casos, algunes despeses fixes (com ara el lloguer de l'habitatge o els pagaments a terminis) i, seria preferible fer-ho tot reunint-se amb altres persones que també segueixin la iniciativa, per tal de reflexionar col·lectivament a l'entorn de l'experiència.

Instruments secundaris:

- Es pot elaborar un dossier amb qüestionaris i orientacions metodològiques (pla preliminar adaptat a cada cas, orientacions per les trobades entre les persones que realitzen l'experiència) per als tres mesos, i alguns estudis sobre qüestions socio-econòmiques, ecològiques, a entregar a qui participa, etc.
- Es poden recollir experiències i reflexions dels grups que participen, o han participat, en el projecte.

Documentació tractada:

Kairos Europa; "Intentar vivir 3 meses con el salario mínimo. Proyecto de actuación solidario: justicia para los empobrecidos" (dossier), 1996

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Xarxa d'intercanvi de coneixements

Jean-Pierre Viseur

Redacció: André Leclercq
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Experiències

Resum

L'objectiu d'una xarxa com aquesta és posar en contacte els individus i les associacions que comparteixen les preocupacions d'un consum responsable i ciutadà, amb la base de criteris socials, ecològics i ètics, i d'informar els consumidors per donar-los els mitjans per fer les millors eleccions en aquesta matèria, fins i tot per llançar, si és necessari, accions de boicot.

Diagnòstic

La nostra societat deshumanitzada deixa de cada cop més persones al marge, sigui en una situació d'exclusió, sigui per l'isolament psicològic en el qual es troben.

Aquestes situacions d'exclusió poden ser causades per un aprenentatge escolar deficient, que mena vers analfabetisme i l'il·llettrisme.

A més, per certes persones pot ser extremadament humiliant de trobar-se en aquesta situació pel fet que no hagin tingut les motivacions o els recursos necessaris per aprendre en el moment de la seva escolarització, per exemple, perquè la seva situació familiar no hi era favorable (clima familiar pertorbat, obligació dels fills a treballar per assegurar la subsistència de la família.)

D'altra banda, els contactes entre veïns o en la família són sovint de cada cop més estranys i superficials, cosa que necessita que es creïn altres espais on es recuperi la convivència perduda.

Objectius

"Dóna de menjar a un afamat i menjarà un dia, ensenya-li a pescar, i menjarà tota la seva vida" (proverbi xinès) Permetre a les persones que viuen en situació de desconeixement extrem (com ara l'analfabetisme) d'adonar-se que tenen també coneixements per compartir - ensenyar als altres la cuina d'un determinat país, per exemple. Aquestes persones tendiran a ultrapassar la culpabilitat que se'n deriva, tot tramant relacions de reciprocitat amb altres membres de la xarxa que es fonamentaran en la dignitat reconeguda a cadascú i conduiran així a acceptar "aquell qui s'és".

Poder compartir amb els altres coneixements que s'acaben d'adquirir, la qual cosa significa un procés extremadament enriquidor en el pla humà i que permet confirmar que s'han integrat adequadament. Tornar a tramant les relacions amb els veïns, la gent del barri, fer nous amics... Participar a encontres de convivència.

Mitjans i/o instruments.

A la Bèlgica francòfona, s'ha constituït una associació sense afany de lucre que agrupa totes les xarxes d'intercanvi de coneixements existents, la qual cosa els permet de beneficiar-se d'una infraestructura informàtica comuna. Com a associació d'educació permanent o com a comitè de barri, les RES (Xarxes d'intercanvi de sabers) podent tenir també accés a certs subsidis que els permetin d'assegurar el seu funcionament i de disposar de permanents. Les RES organitzen regularment reunions de contacte i d'informació, les quals faciliten notablement el funcionament, en tant que possibiliten l'encontre entre les ofertes i les demandes, que recobreixen un espectre molt ampli: cursos de cuina i de llengües, per aprendre a redactar les cartes per enviar a l'administració, informàtica, matemàtiques, desenvolupament personal.

Documentació tractada:

Claire i Marc Héber-suffrin: Le cercle des savoirs disparus et l'école éclatée

Adreces interessants:

Mouvement des Réseaux d'Échanges Réciproques de Savoir: 3bis, cours Blaise-Pascal-BP56-F91002 Evry-Tel (+32)01 60 79 10 11

Coordinadora Belga "Le Meridien": Rue du Méridien 68- B-1030 Bruxelles- Tel. (+32) 2/218 56 08 - Fax: (+32)2/218 58 54

Propostes i documentació sobre les xarxes d'intercanvi i d'economia alternativa: Daniel FARGEAS- 66600 Vingrau- (+33) 04 68 29 40 89

És la traducció de la proposta n°. 394: Réseaux d'échanges de savoir

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Jean-Pierre VISEUR (député ECOLO, participant au processus des États Généraux de l'Écologie Politique)

Xarxa de consumidors responsables

Jean-Pierre Viseur

Redacció: André Leclercq
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Experiències

Resum

L'objectiu d'una xarxa com aquesta és de posar en contacte els individus i les associacions que comparteixen la preocupació per un consum responsable i ciutadà, sobre la base de criteris socials, ecològics i ètics, i d'informar als consumidors per donar-los els mitjans de fer les millors eleccions en aquest camp, així com d'emprendre, si és necessari, accions de boicot.

Diagnòstic

En un sistema basat en l'economia de mercat, l'acció purament política, o bé sindical, sobre les condicions de producció dels béns de consum arriba poques vegades a resultats tangibles. Les accions de protesta i boicot han tingut sovint resultats més clars, essent potser a la base de decisions polítiques (les ONG encarades al règim d'apartheid a l'Àfrica del sud, en el passat; Greenpeace encarada a la política de Shell avui en dia).

Objectius

Avui en dia, de cada cop més consumidors estan disposats a pagar més car per comprar un "producte ètic", el desenvolupament de les tendes del món a Suïssa i de productes biològics a Occident ho demostren. De fet, les empreses són cada cop més sensibles a les preferències dels consumidors, és doncs en aquest nivell que es poden aconseguir els millors resultats.

Mitjans i/o Instruments.

Posar en contacte individus, associacions, ONGs i sindicats en vistes a incitar al consum responsable. Una xarxa d'aquest tipus ha estat recentment constituïda a Bèlgica (francòfona, de moment) a principis de 1988.

Documentació tractada:

Secretariat: CRIOC- Rue des Chevaliers 18-b1050 Bruxelles-Tel. 02/547 06 11-Fax. 02/547 06 01. La Asociación de Consumidores Independientes a Catalunya persegueix fins semblants (ACI: Hotel D'Entitats Can Guardiola-C/Cuba, 2 Apt. 10-08030 Barcelona- Tel i Fax: 93 630 82 82).

Per aquells que vulguin consumir solidàriament, una adreça a Bèlgica: Les Magasins du Monde OXFAM (Secretariat: rue E. Michiels 7e-B-1180 Bruxelles- Tel.: (+32) 2/332 01 10, Fax: (+32)2/332 18 88) i dues a l'Estat Espanyol (interessants també per començar-hi una iniciativa d'aquest tipus): Gloria de Mingo-Alternativa Solidària- C/València 2, 1 N, E-28012 Madrid-Tel 91 528 61 86- Fax 91 468 72 43. I Coordinadora de Organizaciones de Comercio Justo- Uba Budea 37-20014 San Sebastià Tel 943 47 33 64. Veure també la fitxa en català: "Comerç Just i Xarxa de Consum Solidari"

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Jean-Pierre VISEUR (diputat ECOLO, participant al procés dels Estats Generals d'Ecologia Política)

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Jean-Pierre VISEUR (député ECOLO, participant au processus des États Généraux de l'Écologie Politique)

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

La proposició "Segells de garantia ecosocial al servei del Consum Responsable ", etiquetes que orienten els consumidors sobre les condicions socials i ecològiques de producció i de distribució del producte.

Les ecotaxes, l'aplicació de les quals ha estat assetjada a Bèlgica.

L'economia distributiva, en el que es refereix al fet que les "despeses ecològiques" dels productes repercuteixin més fàcilment sobre el preu de consum, i que aquest nou sistema econòmic condueixi a la producció de productes de més duració - veure'n propostes en francès i català.

Xarxes locals d'intercanvi de bens i serveis

Pere Subirana i Samitier

Redacció: Dolors Paniagua Valle
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum. transversal Experiències

Resum

És un sistema de bescanvi multilateral de béns i serveis, que funciona a molts indrets del món, sobretot a països anglosaxons, en sistemes locals delimitats (comunitats de barri, petites ciutats, poble...), encara que aquests nuclis es poden relacionar en xarxes més amples.

Els bescanvis es valoren amb una unitat de valor interna, que és un simple instrument comptable dels béns i serveis bescanviats. Aquesta unitat de valoració dels intercanvis pren diferents noms a cada xarxa local.

Diagnòstic

-Les persones i comunitats ja no produeixen el que consumeixen: hem de trobar un treball assalariat per guanyar els diners que ens permetin comprar els béns i serveis que necessitem per viure.

-La concentració especulativa fa que el diner oficial tendeixi a sortir dels cercles productius i a perdre's en els centres financers (economia especulativa). I com que no hi ha treball per a tothom, la competitivitat es trasllada al mercat de treball: trobar feina es converteix en una carrera d'obstacles on estem obligats a competir amb altres fins a l'extenuació.

-Aquest sistema fa que la riquesa es vagi concentrant progressivament en poques mans. El consum, els interessos bancaris i els impostos forcen l'espiral per tancar el cercle de la societat dual.

-És un model econòmic en crisi per la seva gran necessitat de recursos naturals, la supeditació de l'economia productiva a la financera, i pel fet d'excloure del procés productiu a infinitat de persones, en un sistema en què els treballadors són al mateix temps els consumidors que mouen tota la maquinària.

Objectius

-Incrementar la riquesa local.

-Donar l'oportunitat a les persones de poder accedir a béns i serveis que no poden aconseguir a través del mercat.

-Proporcionar-nos feina entre nosaltres, ja que en el mercat de treball aquesta escasseja. Al mateix temps s'aconsegueix que aquesta feina pugui ser prou variada i adequada a les preferències personals i capacitats de les persones.

-Ser una alternativa a l'economia monetària, afavorint el desenvolupament local, ja que tota la riquesa que es genera amb els bescanvis es queda al mateix lloc d'on ha sortit (cosa que no passa amb els diners oficials).

-Buscar en la comunitat el benestar que els governs cada cop són menys capaços de donar-nos, creant una dinàmica que d'una manera pràctica i senzilla posa a les persones en relació directa entre elles, mitjançant un sistema que recolza la solidaritat, confiança, respecte, comunicació i altres aspectes socials i comunitaris, i reforçant així els teixits socials de proximitat.

-Ser una eina que permeti la sostenibilitat, aprofitant millor i compartint els recursos materials i immaterials, i creant formes de relació estable i cooperativa entre les persones.

Mitjans i/o instruments.

-Xarxa de bescanvi multi lateral de béns i serveis, que funciona en sistemes locals delimitats (comunitats de barri, petites ciutats). Es fa un fitxer amb totes les persones que hi participen i amb el que cadascuna ofereix. No cal necessàriament tornar un servei a la persona que ens n' ha fet un altre, sinó a qualsevol component del grup.

-Els bescanvis es valoren amb una unitat interna de valoració dels intercanvis, que és una simple mesura comptable dels béns i serveis bescanviats. Al principi del procés es reparteix un número igual d'unitats entre totes les persones que participen en el grup de bescanvi.

Documentació tractada:

Dossier LETS (Pere Subirana, Barcelona)

- "Aprendre de la crisi" (text de Pere Subirana que forma part del dossier de Kairós "Viure 3 mesos amb el salari mínim").

Documentació addicional:

Fax explicatiu de l'experiència d'Ithaca (Nova York, enviat per ITHACAHOUR@aol.com ("Creando la Democracia Económica con la Moneda Local". --"¿Dinero, para qué? Ciudades de Australia y Gran Bretaña aplican con éxito un sistema económico que permite intercambiar bienes y servicios sin utilizar dinero" (Article aparegut a la revista ECONOMICS, núm. 89, del novembre 1995). "Economics as if the Earth Really Mattered. A Catalyst Guide to

Socially Conscious Investing" (apartat 6.6) de Susan Meeker-Lowry. New Society Publishers, Philadelphia, PA, 1988. Altres documents.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Pere Subirana (Barcelona, 1961) ha estat regidor i conseller comarcal. L'any 1991 va fundar la cooperativa dels consumidors de productes biològics "Mare Terra" de Vilafranca del Penedès. Ha estat realitzant els cursos "Consumir menys per viure millor" des de 1993. És autor del llibre "Ecologia per viure millor", Icària 1998.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Model Sòlid [04] Impostos sobre el coneixement

Joan N. Casals

Redacció: German Pelayo Puntas
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Models

Resum

L'anomenada fuga de cervells és un transvasament internacional de coneixement que no paga duana. Aquest coneixement és individual i intransferible de la persona que el posseeix, però és resultat no només de la inversió i dedicació personal, sinó també de la de l'entorn (escola a la infància, alimentació...)

Els impostos sobre coneixement cerquen el reconeixement de la saviesa humana com una riquesa i la seva revalorització. Tenint en compte la creixent mecanització dels processos productius, el coneixement humà i la seva capacitat reflexiva de presa de decisions es cada cop més imprescindible per estar per sobre i fer-se càrrec de cada cop més responsabilitats. Aquesta revalorització suposa per tant un aproximació més ajustada al valor real, malgrat tot difícilment quantificable, de la saviesa humana.

En concret, tot científic o tècnic diplomad ha de pagar perpètuament, cada any, encara que es trobi a l'estranger, una quota fixa ("impost de domini") i una amortització per l'ús dels seus coneixements. Els tècnics i científics són reconeguts com a propietaris d'un bé individual i intransferible, per tant el seu contracte de treball pot esdevenir un conveni d'associació (una aportació de capitals.)

Diagnòstic

L'anomenada fuga de cervells és un transvasament internacional de coneixement que no paga duana. Aquest coneixement és individual i intransferible de la persona que el posseeix, però és resultat no només de la inversió i dedicació personal, sinó també de la de l'entorn (escola a la infància, alimentació...) Tal com diu l'autor, aquesta fuga de cervells totalment desregulada "és un enginyós sistema, força barat, pel qual els països rics utilitzen els millors científics, tècnics i artistes, criats i formats pels països pobres, pel simple procediment d'oferir-los una bona col·locació en el país ric" Les conseqüències són de tots conegudes: la manca d'especialistes, que es fa especialment greu en molts països del Tercer Món, dona com a conseqüència la manca de inversions, públiques o privades, en territoris i països concrets, i per tant inutilitzant potencials fonts de generació de riquesa, i creant dependència respecte a d'altres països i grans empreses que concentren aquesta capacitat generadora, dominen els mercats econòmics mundials i com a resultat dicten la política econòmica a tots els demés a partir del principi de la defensa de llurs interessos, amb greus conseqüències socio-econòmiques i també culturals pels demés i pel conjunt.

Objectius

El reconeixement de la saviesa humana com una riquesa i la seva revalorització. Tenint en compte la creixent mecanització dels processos productius, el coneixement humà i la seva capacitat reflexiva de presa de decisions es cada cop més imprescindible per estar per sobre i fer-se càrrec de cada cop més responsabilitats. Aquesta revalorització suposa per tant un aproximació més ajustada al valor real, malgrat tot difícilment quantificable, de la saviesa humana. Es tracta del reconeixement d'un bé que, per tant, obliga als considerats propietaris o compradors a compensacions pel fet de posseir-lo. La recerca del reequilibri territorial en matèria de coneixements i sabers, a partir de posar frens a la fuga de cervells els científics, etc. reben menys ofertes de treball a d'altres països i han de prestar el seu servei en els seus propis, lligat a això la recerca d'un major control ciutadà de la ciència, gràcies a aquest mecanisme regulador dels desequilibris de la producció científica. La possibilitat de quantificar alguns tipus de transferències internacionals fins ara tan desregularitzades com aquesta, fins el punt de no ésser prou coneguda cap reclamació de mesures o solucions al problema, i la conseqüència del qual és el perjudici cap els països més desafavorits. Evitar la improductivitat d'aquells que adquireixen un títol universitari només com a font de prestigi, sense voler exercir de la seva professió

Mitjans i/o instruments.

Tot científic o tècnic diplomad ha de pagar perpetuament, cada any, encara que es trobi a l'estranger: a) Un "impost de domini" sobre els seus coneixements o sabers, de forma fixa pel sol fet de la seva possessió b) Una "reposició" o amortització pel seu ús, calculada entre d'altres coses a partir dels anys de vida probable del savi.

Els tècnics i científics són reconeguts com a veritables propietaris i per tant el seu contracte de treball pot esdevenir un conveni d'associació (una aportació de capitals). D'aquesta manera esdevenen capdavanters de l'expansió arreu de noves formes de contracte-associació que siguin la base de noves empreses autogestionades i democràtiques, com són LES EMPRESSES GENERALS del MODEL SÒLID. Aquesta quota de reposició pot ser utilitzada principalment per finançar la formació de nous cervells, més joves. En aquest sentit un treball docent voluntari per part del savi pot suposar una reducció o bonificació sobre l'impost esmentat.

Documentació tractada:

Casals, Joan N. "El socialisme sòlid. Europa a l'any 2025". Nova Terra, Barcelona, 1977, p. 245-246
Casals, Joan N. "El futur era possible". La llar del llibre, Barcelona, 1988, p. 103-108

Documentació addicional sobre el "model sòlid":

Latorre, Anna; "El Model Sòlid. Un resum de l'aportació de Joan N. Casals", a Herbolzheimer, E; Olivella, M; Puddu, S; (Coord.) "Propostes innovadores per repensar l'economia". Publicacions de la FJB, Barcelona, 1995, p.107-144

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Joan N. Casals (1925/1998) és Doctor Enginyer Industrial. Professionalment ha exercit en diversos països d'Europa en la innovació tecnològica, és fundador de dues petites empreses especialitzades en nous materials, així com en noves tecnologies de protecció del medi ambient. Fou guardonat amb el Premi Creativitat 1986. El seu interès per la temàtica social és antic, però la seva vocació vers la innovació social es desperta a partir de la pràctica diària de la tècnica i de l'empresa. Això el posa front la inestabilitat i arbitrietat del marc econòmic, que condiciona l'activitat creadora. Considera que certs instruments tècnics de l'economia són massa rudimentaris per poder corregir automàticament llur acció futura en funció de les respostes que van obtenint.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Aquesta proposta pertany a un sistema més general de l'autor que constitueix l'anomenat Model Sòlid. Hi ha set propostes presentades al Fòrum Català per Repensar la Societat (en majúscules) que es vinculen les unes amb les altres de la manera següent:

Proposta general

[01] EL MÒDEL SÒLID

Propostes econòmiques amb la nova finança sòlida

[02] EL TÍTOL SÒLID I EL BANC DE LA TERRA

[03] ELS CRÈDITS-ESTUDI

[04] IMPOSTOS AL CONEIXEMENT

[05] IMPOSTOS A LA PASSIVITAT

[06] LES EMPRESSES GENERALS

Proposta d'organització política

[07] EL SENAT DE VIGILANCIA

Societat Transparent [04] L'estatut comunitari liberal

Agustí Chalaux de Subirà

Redacció: German Pelayo Puntas
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum. transversal Models

Resum

El principal problema que avui dia afronten els serveis públics i privats, socials i culturals, és la imposició de les lògiques del mercat i del sistema d'estat burocratitzat, que redueixen les potencialitats de desenvolupament de cadascun d'ells i perjudiquen els seus usuaris i gestors.

Es proposa l'Estatut comunitari-liberal, com a règim legal de gestió privada i propietat pública dels serveis, els quals són gratuïts per l'usuari i autogestionats per associacions de professionals, finançades amb fons públics provinents dels SOUS SOCIALS I CRÈDITS COMUNITARIS.

El finançament dels equipaments i del manteniment es fa a partir d'un sistema proporcional al nombre d'usuaris i de gestors i en relació a l'àmbit territorial cobert. El finançament dels sous és equitatiu segons les categories professionals. La transparència i la responsabilitat estan garantides per la seva relació amb un sistema de moneda personalitzada tele-màtica mitjançant LA FACTURA – XEC.

La font de finançament prové de la invenció comunitària de diner en funció dels excedents productius generats en EL MERCAT LLIBERTARI I RESPONSABLE.

Diagnòstic

El principal problema que avui dia afronten els serveis públics i privats, socials i culturals, és la imposició de les lògiques del mercat i del sistema d'estat burocratitzat, que redueixen les potencialitats de desenvolupament de cadascun d'ells i perjudiquen els seus usuaris i gestors.

Si bé històricament mercat i estat han demostrat el seu valor com eines pel progrés material i de coneixements, també han desenvolupat mecanismes de reproducció del poder que han aturat el desenvolupament d'aquells serveis. Als professionals se'ls hi retallen recursos que són assignats a activitats poc productives (imatge i publicitat de la empresa, activitats especulatives...) o se'ls hi nega capacitat de decisió a causa de la lògica autogenerativa de la burocràcia en els serveis públics, dominada per polítics conformistes, ineficients i corruptes.

L'actual debat polític sobre aquests serveis es centra en si és més convenient el règim públic (burocràtic) o privat (mercantilista), i de fet amaga els interessos d'ambdós (polítics i empresaris) de major control social i de majors beneficis.

Objectius

L'objectiu de l'estatut comunitari-liberal és el de crear un nou marc legal al qual es puguin adscriure progressivament tots els professionals dels serveis (serveis socials i culturals, institucions educatives i sanitàries, justícia, autoritats territorials autònomes, administració pública...), que faciliti llurs possibilitats creatives de servei així com la llibertat de tria i gratuïtat de l'usuari.

Mitjans i/o instruments.

L'estatut comunitari-liberal conforma un règim legal de gestió i propietat en el qual els serveis esdevenen gratuïts per l'usuari, finançats amb fons públics, segons el sistema exposat a SOUS SOCIALS I CRÈDITS COMUNITARIS, amb llibertat de creació i autogestió d'organismes destinats a oferir els serveis.

El finançament per a equipaments i manteniment es fa amb un sistema proporcional al nombre d'usuaris i de gestors en relació a l'àmbit territorial cobert.

El finançament dels sous és equitatiu segons categoria professional. Els professionals hi accedeixen, sense oposicions, a partir d'avaluar la seva competència en l'àrea corresponent, tenint en compte els estudis i un període de pràctiques com a passant de professionals que assumeixen la responsabilitat d'acceptar els candidats.

El sistema de LA FACTURA – XEC o del RÈGIM DE TRANSPARÈNCIA facilita la gestió i comptabilitat transparent. Les pensions i el subsidi d'atur depenen també del finançament públic, si bé hom pot assegurar-se en companyies privades.

Documentació tractada:

Olivella, Martí, "El poder del diner. La monètica, factor de canvi polític", Ed. 62, Barcelona, 1992, p.190-222.
Pintor, Marc, "Racionalitzar la moneda. Un resum de l'aportació d'Agustí Chalaux", a Herbolzheimer, E; Olivella, M; Puddu, S; (Coord.) "Propostes innovadores per repensar l'economia", Publicacions de la FJB, Barcelona, 1995, p. 145-180 Documentació addicional: Chalaux, Agustí, compilats per Martí Olivella, "Disseny de civisme. Apunts de recerca interdisciplinària", Centre d'estudis Joan Bardina (inèdit), Barcelona, 1988(?),

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Aquesta proposta pertany a un model anomenat Societat Transparent. Hi ha vuit propostes presentades al Fòrum Català per Repensar la Societat (en majúscules cursives) que es vinculen les unes amb les altres de la manera següent:

Proposta general

01 LA SOCIETAT TRANSPARENT

Proposta del canvi instrumental

02 LA FACTURA-XEC

Propostes d'organització socioeconòmica

03 SOUS SOCIALS I CRÈDITS COMUNITARIS

04 L'ESTATUT COMUNITARI LIBERAL

05 FINANÇAMENT DELS SERVEIS DE L'ESTATUT COMUNITARI LIBERAL

06 MERCAT LLIBERTARI I RESPONSABLE

Proposta d'organització política

07 DEMOCRÀCIA RESPONSABILITZADORA I DESCENTRALITZADA

Proposta d'aplicació gradual del règim de transparència

08 PLA ANTICORRUPCIÓ. L'EUROPASS, PER A UN RÈGIM DE TRANSPARÈNCIA

"Democracia Vital": Mujeres y hombres hacia la plena ciudadanía

M^a. Elena Simón Rodríguez

Redacció: M^a. Elena Simón Rodríguez
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

Una de las causas más generalizada de conflicto es la desigual situación y rango de varones y mujeres, tanto en la esfera relacional como en la cívica.

Se vislumbra un cambio global en las relaciones sociosexuales, cambio que no acaba de llegar, aunque las condiciones objetivas de las sociedades democráticas lo hagan posible y sea esperado como automático. Las generaciones jóvenes están paralizadas: ellas creyendo y queriendo ya disfrutar de trato igual y ellos creyendo aún estar instalados en la situación anterior y resistiendo atrincherados.

Se propone un cambio de paradigma tanto en el ámbito relacional como en el cívico, mediando la vía de un triple pacto, para la construcción de nuevas personas y de nuevas realidades.

- Pacto para el logro de una subjetividad elegida y no penalizada
- Pacto para el hallazgo de la identidad de pertenencia (intra-género)
- Pacto para la extensión de la solidaridad (inter-géneros)

Para ello hay que intervenir sobre la Educación (Cultura y conocimiento androcéntricos sobre la Dispotencia (Universo simbólico patriarcal) y sobre el Proceso de socialización (Sexismo discriminatorio) y basar las nuevas reglas del juego sobre los conceptos de AUTONOMÍA, EQUIVALENCIA y SOLIDARIDAD, que nos irán aproximando al nuevo pacto social al que llamo

Diagnòstic

En esta sociedad democrática y de derecho no acaba de cuajar la presencia equivalente y el trato paritario entre hombres y mujeres. Observamos pasos adelante y pasos atrás. Esta dispotencia se atrincheró tanto en el ámbito relacional como en el cívico y alcanza también a las generaciones jóvenes. Los papeles sociales de género siguen cambiando, pero los clichés de lo masculino y de lo femenino permanecen y actúan de barrera, acentuada aún más si cabe, en los últimos años.

Me temo que las resistencias al cambio vienen de la mano de un proceso de socialización disimétrico, que arranca de la tradición centralista del conocimiento, negando valor de equivalencia a lo periférico y generando una educación sentimental y un universo simbólico poderosamente domeñados para que lo periférico no cobre nunca valor de copartícipe con lo central, que se autodesigna siempre como primero, superior i, a ser posible, único e impide así que "lo otro" se autodesigne. En el caso que me ocupa me refiero a todo el pensamiento androcéntrico: las mujeres en conjunto somos aún miradas como "idénticas", extrañas y adscritas a una categoría unificada de género.

Semejante situación causa no poco desasosiego, desgaste, gasto y sufrimiento individual y colectivo, y por ello hay que desvelar los mecanismos ocultos que la perpetúan y actuar sobre ellos.

Objectius

OBJECTIVO GLOBAL:

Obtener para el mundo del tercer milenio que el azar natural de nacer varón o mujer no conlleve adscripción cultural de bonus-malus, trato desigual, dispotencia y apartamiento.

OBJECTIVOS PARCIALES:

- Conseguir que el rol maternal deje de ser sólo una responsabilidad individual y privada de las mujeres.
- Construir proyectos políticos de intervención cívica, formativa y pacífica para descalificar ciertas conductas varoniles peligrosas, considerándolas como asociales y retirándoles expresa y públicamente todo apoyo y complicidad institucional.
- Tomar como eje de la conducta pública y privada un compromiso ético de convivencia entre partes equivalentes, generalizando el método de la negociación y el pacto.
- Rehabilitar pública y sistemáticamente las labores, normas, los valores y modos de actuar confiados y adjudicados a las mujeres por la tradición patriarcal, como patrimonio común positivo para una vida cívica de calidad y con carácter de responsabilidad compartida entre hombres y mujeres.

Mitjans i/o Instruments.

- Incentivos para la concesión de licencias laborales para el cuidado de bebés, con medidas económicas y de mérito, como bien público que es traer al mundo una nueva criatura y cuidarla.
- Sanciones penales doblemente duras contra cualquier acción de perjuicio, ataque, descalificación, trato desigual, acoso, maltrato o vejación pública y privada de carácter sexista.
- Medidas disuasorias pacíficas y educativas, para que los jóvenes varones dejen de incorporarse

mayoritariamente a actividades peligrosas, violentas y perjudiciales para la calidad de vida personal y colectiva, actividades que absorben y desvían enormes recursos pertenecientes a toda la comunidad.

- Facilidades y medios para que las empresas difusoras de actitudes y conductas violentas y destructoras de vida, se sienten a negociar alternativas humanistas competitivas, atractivas y de calidad. Penalizaciones económicas en forma de impuestos elevadísimos en el caso contrario.

- Educación de calidad que incluya el estudio y adquisición de habilidades relacionales y de conocimiento sobre las aportaciones de las mujeres al bagaje común de la humanidad.

- Apoyo y divulgación de la cultura del triple pacto: para la subjetividad, para la identidad y para la solidaridad, bajo los principios de Autonomía, Equivalencia y Solidaridad.

Documentació tractada:

"La Democracia Vital: Una propuesta de pacto cívico desde el feminismo". En trámites de publicación para 1999 con Editorial Narcea, Col. Mujeres.

"Del exilio del género a la cultura del pacto: La Democracia Vital ". Hojas de Warmi. Universitat de Barcelona. SIMS., 1997.

Ambos documentos están escritos por mí misma, pero casi toda la propuesta es fruto del intercambio y opinión compartida en múltiples cursos, seminarios y jornadas de trabajo con públicos diversos, así como procedente de múltiples lecturas de origen plural e internacional sobre teoría de género y crítica feminista, que no puedo nombrar en este pequeñísimo espacio.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

M^o. Elena Simón Rodríguez. Nacida en Alicante en la década de la posguerra. Profesora de Francés en el I.E.S. de San Juan de Alicante. Miembro fundadora del Feminario. Un hijo nacido en 1984 y una hija nacida en 1979. Feminóloga y aficionada a la escritura creativa.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Mi propuesta que proviene del feminismo y que ya ha sido discutida y enriquecida en multitud de sesiones formativas, nace y crece con vocación de propuesta global para la mejora de las relaciones humanas en su conjunto. Por eso la presento en este Fórum.

Conducció social del programa de vida personal

Jordi Aymerich i Santamaria

Redacció: Martí Olivella Solé
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

L'estalvi és "l'enregistrament públic" d'una part de la seva producció que un ciutadà ha deixat de consumir, però que quan es decideix a consumir-la, cal que un altre ciutadà hi aporti una producció que no s'ha emmagatzemat. La població activa de la 2ª Edat ha de produir tot el que consumeix la població de les tres edats.

Cal concienciar el ciutadà de l'esforç estalviador-inversor per poder disposar de capacitat de Consum suficient en la tercera etapa del Cicle de la Vida.

Cal trobar noves receptes de com afavorir socialment uns programes de vida viables que no condemnin a una part de la població a una 3ª edat miserable.

La "modulació" de la renda del ciutadà durant la seva 3ª Edat podria ésser funció de la Contribució dels seus descendents durant llur 2ª Edat. D'aquesta manera es premiaria :

- l'eficàcia del ciutadà no solament en el seu rol biològic de Pare o Mare, sinó que també es valoraria el reu rol d'educador i finançador d'una formació.
- La transparència fiscal dels seus descendents (ja que una part de la "jubilació" seria funció de la renda dels descendents).

Diagnòstic

El Cicle de la Vida d'una persona es divideix en tres "edats": 1ª: Formació amb dependència; 2ª. Vida activa amb renda de l'activitat; 3ª. Dependència de la renda derivada dels drets adquirits durant la 2ª edat.

Així, tota la producció de les Persones que estan en la 2ª edat es distribueix entre totes les persones de les altres dues edats. Hi ha dependència entre les successives generacions. La unitat familiar organitza la dependència intergeneracional al seu interior i una Institució pública - mitjançant el sistema de contribució-subsidi- organitza la dependència inter-generacional social.

L'estalvi és "l'enregistrament públic" d'una part de la seva producció, que un ciutadà ha deixat de consumir però que quan es decideix a consumir-la cal que un altre ciutadà hi aporti una producció que no s'ha emmagatzemat. La població activa de la 2ª Edat ha de produir tot el que consumeix la població de les tres edats..

Objectius

Cal concienciar el ciutadà de l'esforç estalviador-inversor per poder disposar de capacitat de Consum suficient en la tercera etapa del Cicle de la Vida.

Cal trobar noves receptes de com afavorir socialment uns programes de vida viables que no condemnin a una part de la població a una 3ª edat miserable.

Mitjans i/o instruments.

Comptar com estalvi durant la vida activa la part dedicada a la generar la pròpia descendència, descendència que farà possible la producció que permetrà consumir a tothom.

Així la "modulació" de la renda del ciutadà durant la seva 3ª Edat podria ésser funció de la Contribució dels seus descendents durant llur 2ª Edat. D'aquesta manera es premiaria :

- l'eficàcia del ciutadà no solament en el seu rol biològic de Pare o Mare, sinó que també es valoraria el reu rol d'educador i finançador d'una formació.
- La transparència fiscal dels seus descendents (ja que una part de la "jubilació" seria funció de la renda dels descendents).

És a dir, la producció de la descendència activa - que està en la 2ª edat- és la que assegura que les persones de la 3ª edat puguin convertir els seus drets emmagatzemats en consum.

Per tant es podrien aplicar "micro-receptes" per:

- subsidiar els ciutadans que estan "fabricant" a altres ciutadans que, en el futur els mantindran.
- aplicar un coeficient superior a 1 al subsidi "obligatori" de la 3ª edat que sigui funció (no lineal) de la quantitat de descendents "fabricats".
- Fer passar directament una part de la Contribució de cada persona en 2a Edat a les Persones de 3ª edat que, com ascendents, la van fabricar.

Caldrà una simbiosi de les tres solucions per:

- no penalitzar la persona que quan arriba a la 3ª edat ja ha perdut al descendència.
- premiar la persona que ha sabut - o ha tingut la sort- de "fabricar" ciutadans capaços de generar una renda que els hi fa possible aportar una bona contribució.

Cal plantejar un "feed-back" que estimuli la reproducció fins el nivell necessari i suficient per no caure en una suïcida explosió demogràfica amb l'aplicació d'un "numerus clausus" demogràfic i la corresponent admissió socio-cultural per part de la població de supeditar la reproducció individual a la "capacitat" col·lectiva disponible...Aquest "numerus clausus" obligaria a un replantejament de les capacitats màximes poblacionals de

cada Unitat Territorial i a un criteri "polític" per donar dret d'incorporació, dins una Unitat Territorial, als ciutadans que no en són originaris.

Cal pensar, també, en respectar la llibertat de fer qualsevol programa de vida, inclòs el final voluntari: respectar la voluntat d'un Final de Cicle de Vida conscient, lliure i digne. Respectar el sentiment de llibertat, d'ésser amo del futur, que fa possible "ocupar-se" i gaudir del present sense "pre-ocupar-se" malaltissament d'una hipotètica "mala vida" futura que hom tem no poder "esquivar" (malaltia dolorosa, incurable, degradació de facultats, sentiment de que ja s'ha viscut prou...)

Documentació tractada:

"Programa de Vida" Abril 1990. (no publicat)

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Estatut parcial d'autònoms a la Seguretat Social

André Leclercq

Redacció: André Leclercq
Fòrum temàtic: Societat Civil

Fòrum transversal: Regles de joc

Resum

L'estatut d'independent a títol accessori (aplicat a Bèlgica) permet d'acumular un treball assalariat i un treball independent, pagant les cotitzacions social reduïdes com a independent.

Diagnòstic

A Bèlgica, no és pas fàcil escapar-se dels problemes del treball assalariat per llançar-se a treballar com a independents: el treball independent no és encoratjat ni per la mentalitat general (a diferència dels Estats Units) ni per la reglamentació, de fet, inexistent (imposts i sobretot burocràcia, amb tones de papers per omplir).

Objectius

Tenint la possibilitat de començar a executar un treball independent, tot pagant les cotitzacions socials reduïdes (300FB en lloc de 5000FB per mes) els assalariats poden progressivament treballar per propi compte.

Des d'aquest punt de vista, la fórmula més interessant és de combinar un treball assalariat a mig temps (horari mínim per beneficiar-se de les avantatges d'aquest sistema) i un treball independent a mitja jornada.

Mentrestant, aquest sistema no és pas desgraciadament obert als aturats, la qual cosa es comprèn vista la competència deslleial que suposaria pels independents "normals". Els aturats que es llancen com a independents tenen només la possibilitat de conservar per un cert nombre d'anys el dret al subsidi d'atur en cas que l'empresa no reeixís.

A aquests efectes, la renda de subsistència permetria anar encara més lluny.

Mitjans i/o Instruments.

Per passar d'aquest sistema a una fórmula més estesa, el dret a la cotització social hauria d'esdevenir universal (cf. la cotització social a França) i anar lligada a la percepció d'un impost, calculat segons la pujada de la renda.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Traducció de la proposta n.º 400: Statut d'indépendant à titre accessoire

Finançament públic de les Organitzacions ciutadanes

Pau Avenir

Redacció: Pau Avenir
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

Gran part de les entitats cíviques malgrat tenen per vocació autofinçar-se amb les aportacions de les persones que s'hi associen o que hi contribueixen, necessiten per començar, i sovint per continuar, el suport de les administracions públiques que, degut als sistema de finançament presenta diversos problemes: l'administració no és un filtre "neutre" dels diners dels contribuents; la documentació de sol·licitud de subvencions es farregosa i poc eficaç; si bé no sempre les subvencions no creen dependències, acostumen a blanquejar l'administració que les concedeix; amb recursos escassos i amb procediments poc clars de distribució, es crea competència entre les organitzacions ciutadanes...

Cal definir i proposar un sistema de finançament públic que eviti el caciquisme, la competència entre organitzacions y el "blanqueig" de les institucions.

Es tracta d'assegurar la: Transparència total dels pressupostos que cada Administració dedica a les organitzacions ciutadanes; Simplificació de tràmits i documentació; Prioritat a co-finançar projectes i no a finançar "estructura"; Prioritat a co-finançar projectes a parts iguals amb les aportades pels socis i donants particulars; Prioritat a co-finançar projectes plurianuals amb aportacions decreixents; Prioritat a finançar el 100% del pressupost argumentat, quan arribi el torn d'espera; Creació de Comissions independents d'avaluadors de projectes que decideixin en funció d'aquestes prioritats.

Diagnòstic

Gran part de les entitats cíviques malgrat tenen per vocació autofinçar-se amb les aportacions de les persones que s'hi associen o que hi contribueixen, necessiten per començar, i sovint per continuar, el suport de les administracions públiques o d'empreses privades. El resultat és un grau de dependència que varia en cada cas, però que, en conjunt, pot posar en perill el seu paper socialment transformador.

El finançament de les entitats cíviques per part de les administracions públiques té diversos problemes: Malgrat que la teoria diu que quan es demana una subvenció no es fa res més que recuperar una part dels impostos dels ciutadans, de fet, els filtres que s'apliquen per atorgar o no una subvenció, no són neutres ni són solament tècnics: depenen de l'amiguisme polític o personal, dels càlculs de rendibilitat partidista de l'acció a subvencionar... Quan hi ha retallades pressupostàries, quan hi ha canvi de "partit", quan determinada acció de denúncia posa en entredit la política de la institució... les ONG's subvencionades poden patir crisis profundes que les paralitzin.

Malgrat la teoria diu que la documentació per sol·licitar subvencions és per assegurar la transparència i garantir el bon ús de les mateixes, els tràmits i documents poden arribar a ser tan costosos que, en moltes ocasions no són coberts per les míseres quantitats que, al final, per "manca" de pressupostos, arriben a aportar les administracions i, que normalment són fetes efectives amb mesos i anys de retard. Aquest retard per a la majoria d'organitzacions, amb una tresoreria del dia a dia, és mortal.

Hi ha hagut una pràctica generalitzada en les relacions entre associacions cíviques i institucions públiques d'inflar els pressupostos en les demandes de subvencions. La resposta és que des de fa uns mesos, en el cas de la Generalitat, l'entitat subvencionada ha de justificar el 100% del pressupost global del projecte, malgrat a l'administració només se n'hi demani una part, i fins i tot, si no n'assumeix la part demanada a la mateixa. Hi ha qui defensa que acceptar subvencions no crea dependència. Però el que és segur que no eviten les subvencions és "blanquejar" l'administració subvencionadora: posa el seu logotip en actes organitzats per entitats que estan de "moda" malgrat la política de fons de l'administració continuï essent la contrària a les activitats subvencionades. Queda bé i no modifica res de substancial.

Com els recursos pressupostaris de l'administració són limitats, la recerca de subvencions pot crear "competència" entre ONG's que en lloc de coordinar-se per actuar conjuntament, tendeixen a "vendre" els mateixos temes el millor que poden.

Amb aparences distintes, però amb lògiques semblants de recerca de "beneficis" polítics o econòmics a curt termini, l'esponsorització per part d'empreses privades crea situacions semblants a la de les subvencions públiques.

Objectius

En un procés d'enfortiment de les Organitzacions ciutadanes i comunitàries una de les prioritats és definir i proposar un sistema de finançament públic que eviti el caciquisme, la competència entre organitzacions y el "blanqueig" de les institucions.

Mitjans i/o instruments.

Podrien establir-se alguns criteris i mecanismes com:

- ? Transparència total dels pressupostos que cada Administració dedica a les organitzacions ciutadanes i comunitàries així com de les quantitats distribuïdes (accessible dia a dia per internet).
- ? Simplificació de tràmits i documentació (en finestreta única també virtual) per a totes les administracions de presents a cada municipi.
- ? Prioritat a co-finançar projectes i no a finançar "estructura" de les organitzacions, que ha de ser bàsicament assumida entre les persones associades.
- ? Prioritat a co-finançar projectes a parts iguals amb les aportades pels socis i donants particulars.
- ? Prioritat a co-finançar projectes plurianuals amb aportacions decreixents, per impulsar la recerca de suport social després de la fase d'"inversió" inicial.
- ? Prioritat a finançar el 100% del pressupost argumentat, quan arribi el torn d'espera. Evitar la política de finançar un petit percentatge de tots els projectes presentats cada any que vol fer a tothom content i que els fa a tots o inviàbles o mentiders...
- ? Creació de Comissions independents d'avaluadors de projectes nomenades per mutu acord entre les coordinadores d'organitzacions i les administracions, que sigui qui accepti o no les propostes presentades segons les prioritats acabades d'exposar.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

"Pau Avenir" és el pseudònim d'unes quantes persones que al llarg dels darrers 15 anys han anat reflexionant sobre els sistemes socials i que ara, troben en el Fòrum Català, un marc per fer conèixer les seves propostes

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Implantación de la red holónica para aumentar la calidad de la gestión municipal y la calidad de vida de los ciudadanos

Alberto Gálcano

Redacció: Mario Eduardo Firmenich
Fòrum temàtic: Societat Civil

Fòrum transversal: Regles de joc

Resum

1. La calidad de una ciudad es el grado de satisfacción alcanzado por los usuarios de los servicios que ofrece.
2. La calidad negativa la paga el ciudadano y el despilfarro influye en los impuestos y en los servicios.
3. Se entiende por una red holónica a un conjunto de entidades que tienen propiedades comunes. En una ciudad funciona un conjunto de entidades públicas y privadas, que puede concebirse como una red holónica.
4. El objetivo final debe ser elevar el nivel de la calidad de vida de los ciudadanos.
5. Para ello es necesario elevar el nivel de calidad de la gestión municipal, reducir los costes y reducir los tiempos de reacción frente a las peticiones de los ciudadanos.
6. Con la calidad total se da un significado omnicomprendivo a la calidad.
7. La entidad pública debe partir de los deseos y necesidades del ciudadano.
8. El Ayuntamiento debe garantizar la calidad de la ciudad y promover la constitución de una red holónica, que se puede denominar Calidad Total de la Comunidad.
9. Se requiere un cambio radical de mentalidad del personal. Comenzando por los máximos dirigentes, todo el personal debe adquirir una serie de valores comunes.

Diagnòstic

1. La calidad de una ciudad es el grado de satisfacción alcanzado por los usuarios de los servicios que ofrece.
2. Se ha pasado del concepto de calidad como "de acuerdo a las normas" y como "idoneidad para el uso" a calidad como "satisfacción del cliente". Se usa el término cliente para representar al ciudadano como sujeto de necesidades, de deseos.
3. Se entiende por calidad negativa todo alejamiento entre lo que se obtiene y lo que se obtendría en condiciones óptimas. La calidad negativa oscila entre un 15 % y un 35 % de la facturación.
4. La calidad negativa la paga directamente el ciudadano y el despilfarro de recursos influye directamente en los impuestos locales y en la eliminación de los servicios.
5. Se han producido cambios importantes, debido a la globalización, en las organizaciones que compiten en el mercado. Los mismos, paulatinamente, se extienden a las organizaciones públicas.
6. Se ha producido un cambio fundamental con la nueva visión de la innovación, a la que ya no se considera como un "invento", sino como un fruto de muchas innovaciones que se han ido produciendo en todos los sectores de la empresa, instituto o servicio.
7. Se entiende por una red holónica a un conjunto de entidades que tienen propiedades comunes. En una red holónica hay tres tipos de entidades:
 - a. Entidades de recursos: finanzas, conocimiento, tecnología
 - b. Entidades integradoras: gobierno, organización, mediación, impulso
 - c. Entidades que operan: servicios públicos, servicios privados
8. En una ciudad funciona un conjunto de entidades públicas y privadas, con altos niveles de interdependencia, que ofrecen variados servicios a ciudadanos y empresas. Constituye un sistema que puede concebirse como una red holónica.

Objectius

Objetivo final: elevar el nivel de la calidad de vida de los ciudadanos

Objetivo intermedio: elevar el nivel de calidad de la gestión municipal, reducir los costes y reducir los tiempos de reacción frente a las peticiones de los ciudadanos

Mitjans i/o instruments.

Documentació tractada:

ALBERTO GÁLGANO, La Qualitat de la Gestió Municipal. Qualitat de Vida del Ciutadans, Conferencia pronunciada el 13 de noviembre de 1977 en Saló de Cent, Ajuntament de Barcelona

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

El 1952 va finalitzar els seus estudis d'Enginyeria Química a la Universitat Politècnica de Milà. Després de 5 anys com a director de producció d'una gran empresa tèxtil i 3 anys com a director de divisió d'una firma de consultoria italiana va fundar la seva pròpia firma de consultoria el 1962.

Se li va fer entrega del premi Internacional de Management 'Akaio Prize'. Ha estat durant 4 anys President de la Federació Europea d'Associacions d'Assesors en Organització. Ha estat President de l'Associació Italiana de les Firmes de Consultoria de Gestió i de l'associació de les firmes que operen en la Qualitat Total (ASSOQUALITY). És autor de nombrosos textos. Després del best seller 'La Qualità Totale', considerat un clàssic, ha publicat el 1996 el seu últim llibre, La Rivoluzione Manageriale: Ripensare la Qualità Totale.

Dades de l'entitat**Comentaris i Observacions:**

La copa del joc net

Pau Avenir

Redacció: Martí Olivella Solé
Fòrum temàtic: Societat Civil

Fòrum transversal: Regles de joc

Resum

Tots els esports tenen les seves regles de joc que penalitzen el joc brut, sigui amb penalitzacions sigui amb l'expulsió de qui les infringeix.

L'increment de competitivitat en totes les relacions socials també arriba a l'esport per semblants motius: la necessitat de trobar finançament, o defer negoci, obliga a convertir el joc en espectacle i als jugadors a guanyar i fer-se cotitzar a qualsevol preu.

Cal cercar formes concretes que afavoreixin el joc net i no violent en tots els esports i en totes les categories, començant per les infantils i juvenils.

Es pot crear la Copa al joc net que premii l'equip que hagi aconseguit la millor classificació de cada esport i categoria amb el mínim de faltes, penalitzacions i expulsions.

Diagnòstic

Tots els esports tenen les seves regles de joc que castiguen el joc brut, sigui amb penalitzacions sigui amb l'expulsió de qui les infringeix.

Hi ha qui considera que la lluita esportiva és un vestigi de les lluites sagnants entre grups rivals que gràcies al fair play civilitzat aconsegueix canalitzar cap a activitats lúdiques pels jugadors i pels espectadors.

L'increment de competitivitat en totes les relacions socials també arriba a l'esport per semblants motius: la necessitat de trobar finançament, o defer negoci, obliga a convertir el joc en espectacle i als jugadors a guanyar i fer-se cotitzar a qualsevol preu.

Quan aquesta dinàmica només afecta els esports professionals o d'adults forma part de la bogeria de societat actual. Però sembla innacceptable quan els mateixos valors i actituds d'afavorir el joc brut i violent són promoguts en l'esport infantil. És idigne guanyar un partit o una copa havent aconseguit la victòria amb joc brut i violent, que malgrat sigui sancionat, provoca baixes i lesions, excita els jugadors i el públic, dificulta l'objectivitat de l'arbitratge i provoca frustració en aquells que perden per haver jugat net incitant-los a entrar en l'espiral de competitivitat violenta.

Objectius

Cercar formes concretes que afavoreixin el joc net i no violent en tots els esports i en totes les categories, començant per les infantils i juvenils.

Mitjans i/o instruments.

Frenar la professionalització de l'activitat esportiva i la conversió dels clubs en empreses obligades a obtenir beneficis.

Crear la copa al joc net que premii l'equip que hagi aconseguit la millor classificació de cada esport i categoria amb el mínim de faltes, penalitzacions i expulsions.

Cada federació esportiva ha de dissenyar i aplicar, segons el cas, la normativa adient a l'esperit de la proposta.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

"Pau Avenir" és el pseudònim d'unes quantes persones que al llarg dels darrers 15 anys han anat reflexionant sobre els sistemes socials i que ara, troben en el Fòrum Català, un marc per fer conèixer les seves propostes

Dades de l'entitat

Llei-marc contra l'exclusió

Fondation Charles Léopold Mayer pour le Progrès de l'Homme

Redacció: Dolors Paniagua Valle

Fòrum temàtic: Societat Civil

Fòrum transversal: Regles de joc

Resum

Cal, a partir d'un ample debat social en què es doni veu a les persones i col·lectius exclosos, construir un marc legal adequat que contempli els mecanismes profunds de l'exclusió, i que no es dediqui a classificar tipus d'exclusió i a preveure-hi remeis parcel·lats i burocratitzats, sinó que tingui en compte les causes estructurals per posar-hi remei, amb una estratègia que impliqui, més enllà de l'Estat, al conjunt de la societat.

Alguns mecanismes que es poden incloure en aquest marc legal són:

- l'articulació de pactes locals de lluita contra l'exclusió, donant veu a les persones excloses
- la creació d'espais de solidaritat fiscal
- la subordinació dels ritmes administratius als ritmes socials
- el respecte per les formes locals d'organització comunitària
- el reconeixement del dret a l'habitatge i l'arrelament com a elements indispensables d'inserció i l'articulació de solucions al respecte.

Diagnòstic

- La tendència cap a l'aprofundiment de l'exclusió social sembla irreversible. En tot cas, la pobresa de masses que coneixem s'ha desenvolupat en un context de creixement i de millora de la competitivitat de les nostres economies.
- A partir d'una visió massa estreta del treball com a referència suprema, es dediquen molts mitjans econòmics per reinserir els treballadors aturats en un mercat laboral incapaç de crear ocupació per a tots.
- La lluita contra l'exclusió és el domini reservat dels especialistes en temes socials, i no s'escolta als destinataris.
- Es classifica als més pobres en categories que estigmatitzen i aboquen a l'exclusió, i se'ls torna una imatge social desvaloritzada d'ells mateixos, a través de la indiferència de l'opinió pública i del miserabilisme gratuït dels mitjans de comunicació.
- Hi ha un sentiment angoixant, compartit per una gran part de la població, de què el lloc de cadascú ja no està assegurat en les nostres societats, i la fragilització i incertesa davant els esdeveniments afecten cada vegada més a les persones de totes les classes socials.
- No tothom disposa dels mateixos recursos monetaris, relacionals i personals per fer front a aquestes incerteses, i es necessita un suport provinent de cercles de proximitat.
- Les accions públiques són respostes mal planificades a situacions d'urgència que arriben a l'opinió pública, o consisteixen en un caos de dispositius, amb canvis dels responsables massa freqüents, amb la conseqüent complicació burocràtica i pèrdua d'energia i de temps, i sense avaluacions sistemàtiques

Objectius

- Incloure els exclosos en el debat, considerant-los com a interlocutors vàlids, capaços de formular solucions.
- Passar d'una gestió financera i administrativa de l'ocupació i de l'assistència social a una "gran llei de cohesió social", capaç d'orientar, en tota la seva durada una mutació difícil de la societat.
- Situat al nivell local l'organització de les estratègies concretes de solidaritat i d'acompanyament global.
- Mobilitzar el conjunt d'actors del territori amb una lògica de partenariat, articulant la dinàmica econòmica i la cohesió social.
- Contribuir a la reconstitució dels lligams socials allà on hagin desaparegut, tenint cura de no destruir els que existeixen de forma subterrània.
- Repartir les riqueses, promoure les iniciatives solidàries, reconèixer jurídicament el voluntariat i l'autoproducció
- Situat com a valor cardinal el respecte per la dignitat de les persones, més tenint en compte que l'exclusió és bàsicament la pèrdua de confiança en un mateix.
- Resituat a l'Estat en un rol d'animador i garant d'un projecte col·lectiu.

Mitjans i/o instruments.

Un nou marc legal (llei marc) contra l'exclusió que contempli mesures com:

- Articulació de noves formes d'expressió, de participació i de representació de les persones més desfavorides.
- Articulació de pactes locals de lluita contra l'exclusió, i de les iniciatives locals entre si.
- Elaboració de mecanismes que facilitin el repartiment del treball i l'aprofitament del lleure.
- Accés real de tots als crèdits i creació d'espais reals de solidaritat fiscal.
- Creació de xarxes de proximitat per a l'intercanvi de coneixements i de treball, i d'institucions que combinin de diferents formes objectius econòmics i socials (cal que l'Estat permeti o al menys no impedeixi aquestes iniciatives).
- Aprofundiment i enriquiment mutus d'"acompanyants" i mediadors.
- Subordinació dels ritmes administratius (que basculen de la urgència extrema a la llarga durada) als ritmes

socials.

-Calendari de lleis complementàries que acompanyin la mutació social necessària.

-Reconeixement de l'habitatge i l'arrelament com a elements indispensables d'inserció, articulant solucions al respecte.

-Mecanismes d'accés igualitari dels més desprotegits a la defensa dels seus drets.

-Codi deontològic referit als mitjans de comunicació, i elaborat d'acord amb el món associatiu.

-Potser un servei civil per als dos sexes, com a ritu de passatge a l'edat adulta.

-Altres, dissenyats sobre el terreny i a partir del debat social.

Documentació tractada:

Fondation Charles Léopold Mayer pour le progrès de l'Homme; "Exclusion, une loi cadre pour quoi faire? Des propositions pour une confrontation politique et une action collective qui n'oublie personne et que personne n'oublie", textos col·lectius a partir de trobades entre ciutadans i actors sobre el terreny. 106 p., 1996.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Mesures per evitar la marginació socio-econòmica de les famílies monoparentals pobres

Grup de Treball sobre la Prevenció del Consell Municipal de Bene

Redacció: Jordi Peiro Acosta

Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

Les famílies monoparentals pobres (especialment les formades per dones divorciades o separades amb fills) són un col·lectiu creixent i en perill de caure a la marginació. La falta de treball estable i suficientment remunerat, així com les dificultats a l'hora de trobar habitatge són els principals problemes d'aquest col·lectiu.

Les mesures que cal prendre són, en primer lloc les de caracter laboral ja que el treball es indispensable per evitar la marginació, en concret cal: promoure a les empreses per insertar aquest sector de població, potenciar l'autoocupació mitjançant petits negocis innovadors, cursos de formació en consonància amb el treball real i el col·lectiu a qui van destinats, sensibilitzar la població i els mitjans de comunicació per provocar reaccions positives des dels àmbits polític i ciutadà.

Diagnòstic

Les famílies monoparentals pobres (especialment les dones divorciades o separades) són un col·lectiu creixent i en perill, d'exclusió social. Un 10% de les famílies de Barcelona són monoparentals, d'aquestes un 75% estan formades per dones amb fills i un 70% són pobres. Dos tipus de famílies monoparentals estan en situació de risc de caure en la pobresa: adolescents i joves que són mares, i dones separades o vidues amb fills. Aquest col·lectiu es caracteritza per: la privatització de la institució familiar (nuclis molt reduïts), la individualització de les llars, l'augment de les separacions i divorcis, i la desinstitucionalització de la família. No sabem si la pobresa es causa o efecte d'aquest col·lectiu, però s'evidencia que aquesta es un fet diferencial que el determina i que agreuja la seva situació.

Objectius

Tenint en compte dos dels factors negatius que més incideixen sobre el col·lectiu negativament i necessiten una solució: la manca de treball i la d'habitatge, els objectius plantejats són els següents:

1. Acabar amb la precarietat, la manca de formació i els ingressos insuficients e inestables dels membres d'aquest col·lectiu.
2. Promoure habitatges de caracter protegit i aconseguir un preu asequible pels lloguers.

Mitjans i/o instruments.

Hi han tres tipus de mesures:

1. Laborals

- promoure la inserció de les persones d'aquest sector en les empreses, si cal oferint avantatges fiscals,
- potenciar l'autoocupació mitjançant petits negocis innovadors per tal d'aconseguir ingressos immediats.

2. Formatives

- Creació de cursos de formació en consonància amb l'oferta de treball real i el col·lectiu a qui van destinats.

3. Socials

Sensibilitzar la societat i especialment els mitjans de comunicació, així com fer una política social d'habitatge i aconseguir el suport de la comunitat.

Documentació tractada:

Consell Municipal de Benestar Social de l'Ajuntament de Barcelona: "Propostes 1996". Barcelona, 1996

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Els responsables directes de l'implementació han de ser els òrgans de govern, però no es tracta solament d'un problema polític sino també d'una qüestió social. Per aixó, cal sensibilitzar la societat fent campanyes que expliquin les situacions de pobresa i exclusió, principalment a les escoles, per trencar amb el caràcter insolidari i individualista de la població. La sensibilització facilitaria a mitjà termini l'acció política i ciutadana

Per una Europa Social: ciutadania, benestar i treball

Contrast d'Alternatives al Projecte Social Europeu

Redacció: Marc Dueñas Sucrana

Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

La UE es troba enmig d'una greu crisi de credibilitat per factors diversos, com un funcionament intern marcat per la manca de transparència i per un procés ineficient de presa de decisions, així com la manca de resposta als greus problemes de la desocupació i de la reducció del benestar. A més, el procés d'integració europea ha prioritzat els aspectes econòmics (la construcció d'un mercat i una moneda únics) i ha deixat en segon terme la dimensió social del procés, és a dir, tots aquells temes que toquen de més a la vora als ciutadans europeus.

L'objectiu a assolir, doncs, seria el desenvolupament de la dimensió social de la integració europea a través d'una noció de ciutadania més democràtica, que contempli aspectes tan diversos com el dret al benestar, a la paritat home-dona, i al medi ambient, i que tingui en compte les nombroses relacions on existeixen situacions de dominació. Una de les raons més importants per les que cal aprofundir en el contingut de la ciutadania europea, és que tots els ciutadans gaudeixin d'uns drets bàsics que no estiguin subjectes a les lleis del mercat.

L'instrument principal és el concepte de ciutadania integral europea, que integra tres dimensions de la ciutadania: els drets civils, els drets polítics i els drets socioeconòmics. Segons aquesta concepció integral de la ciutadania, cadascuna d'aquestes tres dimensions és fonamental per a l'exercici de les altres; no es pot garantir el benestar socioeconòmic sense uns mínims de representació política, de la mateixa manera que no hi pot haver democràcia sense unes mínimes condicions de benestar generalitzat. La ciutadania integral europea permetria desenvolupar tres àrees clau de la construcció de l'Europa Social: el futur del treball, les desigualtats de gènere i la política mediambiental.

Diagnòstic

- El procés d'integració europea ha prioritzat de forma clara els aspectes econòmics i ha deixat en un segon terme la seva dimensió social. És fa difícil veure els beneficis d'una unió monetària i econòmica més profunda quan les polítiques de les institucions (tant europees com dels estats membres) no aconsegueixen contrarestar el creixement de la desocupació i dels problemes socials.

- Els països membres de la Unió Europea es troben en una situació contradictòria: els seus ciutadans estan convençuts que s'ha de mantenir el seu model de treball i benestar social, que consideren superior al que viu la resta del món, i alhora Europa vol seguir inserida en l'economia global, competint en els mateixos mercats i amb els mateixos productes amb països que tenen una estructura de costos laborals i socials molt inferior. Aquesta situació comporta la limitació de la creació de llocs de treball a Europa.

- Els ajustaments de caire estrictament tècnic i de perfeccionament dels mecanismes del mercat, no són capaços de donar resposta als problemes a què ha de fer front l'Europa dels anys noranta. Els principis econòmics i socials de la postguerra no serveixen per donar una solució als desequilibris en el treball, en les relacions de gènere i en el medi ambient.

- L'accelerada innovació tecnològica dels últims anys no s'ha vist corresposta per un corrent paral·lel d'innovació social.

UNIÓ EUROPEA

- Actualment, la UE està passant per una important crisi de legitimitat, resultat d'un conjunt d'esdeveniments complexos, com ara la manca d'un projecte polític europeu fort; l'absència d'un sistema global oposat ("el perill comunista"); i el caràcter tecnocràtic i economicista de la construcció europea. Un altre aspecte que centra les crítiques a la configuració actual de la UE és la ineficiència dels procediments de presa de decisions; a més, no hi ha una assignació clara de responsabilitats.

- Però el flux arrelament i la desconfiança d'amplis sectors de la població respecte de la UE estan causats, sobretot, per la manca de resposta a la desocupació i a la reducció del benestar, la manca de mecanismes de participació de la ciutadania en els afers públics, així com la manca d'informació sobre l'Europa que defineix el Tractat de la Unió Europea.

- Tanmateix, els governs estatals dels països membres de la UE es mostren incapaços de fer una revisió ambiciosa del Tractat de la Unió Europea, que es correspongui amb les necessitats i les expectatives dels ciutadans europeus. Un mètode de revisió del TUE poc transparent i poc democràtic, i el bloqueig persistent de

punts clau per al desenvolupament de la ciutadania i de l'Europa Social, fan realment difícil aquest procés.

- La definició de ciutadania europea que s'estableix al Tractat de la Unió Europea és excessivament restringida, i resulta clarament insuficient per respondre de manera satisfactòria als reptes socials, polítics i mediambientals que se li plantegen.

TREBALL

- En les societats capitalistes, el treball assalariat (o ocupació) és una institució fonamental; gairebé és l'única forma de relació laboral reconeguda social i jurídicament; les formes de treball no mercantil han estat menyspreades, especialment les relacionades amb el treball domèstic i familiar. Sense altres fonts d'ingressos, l'absència de treball assalariat (o atur) és una font de problemes sociopsicològics i, sobretot, una causa d'empobriment de les persones afectades.

- El gir neoliberal que han experimentat les polítiques econòmiques de la majoria d'estats (també la UE i el TUE), han reduït o eliminat la possibilitat d'aplicació de les polítiques keynesianes de demanda (incentivar la demanda efectiva mitjançant la despesa pública), que van ser aplicades de forma molt efectiva des de mitjans de segle.

- El canvi tecnològic està jugant un paper cada vegada més preponderant en l'estudi de la problemàtica de l'atur, a diferència dels estudis neoclàssics, que se centraven en la relació entre salaris, inflació i nivells d'ocupació. Alhora, el canvi tecnològic requereix canvis organitzatius per tal de ser aprofitat al màxim; i aquests canvis han implicat una major flexibilitat de les estructures productives i laborals. D'altra banda, la globalització ha reforçat i accelerat aquests processos mitjançant la ràpida difusió tecnològica i organitzativa.

- L'estructura del mercat de treball tendeix a segmentar-se en quatre subsegmentos: (a) un mercat primari superior d'ocupacions molt qualificades, amb un alt grau de mobilitat i promoció; (b) un mercat primari inferior d'ocupacions estables a la indústria i als serveis, amb possibilitats de mantenir la seva posició; (c) un mercat secundari o perifèric d'ocupacions inestables, precàries i mal pagades, per a les que s'exigeix un nivell de qualificació mínim; i (d) un mercat terciari de treballs realitzats per persones en situació precària en la societat, les tasques dels quals no requereixen cap mena de qualificació.

- Dades sobre l'ocupació a la Unió Europea: el 1995 hi havia 18,5 milions d'aturats, un 11% de la població activa. L'atur es concentra bàsicament en dos sectors de la població, els joves i les dones. L'atur de llarga duració representa un 47% del total. A la UE s'observa, des de fa alguns anys, una incapacitat per crear llocs de treball assalariat. En el cas de l'Estat espanyol, la situació de l'ocupació és especialment greu: a finals de 1996 l'economia espanyola donava ocupació a 12,5 milions de persones, mig milió menys que el 1974, tot i que la població activa (i la població en general) ha augmentat considerablement: de 13,2 milions de persones el 1975 a uns 16 milions el 1996. Això no obstant, la taxa d'activitat de la població espanyola és només d'un 49,8%; si fos com la mitjana europea (55,4%), l'atur superaria els 5 milions de persones i el 40% de la població activa, és a dir, que el potencial d'atur és encara molt elevat. Aquesta situació només és suportable socialment gràcies a l'estructura familiar, ja que en molts casos els aturats (dones i joves) són els que proporcionen els "segons ingressos".

- Des de la perspectiva de la Comissió Europea, i des de la de la majoria de governs dels estats membres de la UE, la reducció de l'atur només es pot assolir combinant un creixement econòmic elevat i sostingut amb una política d'ocupació decidida.

RELACIONS DE GÈNERE

- Les anàlisis de les desigualtats de gènere en relació al treball han patit, en general, un biaix ideològic molt clar, en no qüestionar el model cultural des del qual eren realitzats (un model basat en una lògica de mercat i una perspectiva androcèntrica) i que és, en molts casos, a l'arrel d'aquestes mateixes problemàtiques.

- Una anàlisi de les desigualtats de gènere en el mercat laboral mostra clarament que la discriminació laboral de les dones es produeix a tots els nivells: a nivell salarial, en el tipus de contractació (generalment més precària), en el seu accés als punts més alts de la jerarquia professional, en les relacions laborals, en la selecció i en la construcció dels perfils professionals. A nivell europeu hi ha una diversitat molt gran de situacions, des de la situació dels països nòrdics, més igualitària, a la dels països de tradició catòlica, que mostren més desigualtats per raó de gènere.

MEDI AMBIENT

- La reacció habitual al problema ecològic es limita a cercar una solució tecnològica i no en buscar les causes profundes del problema. S'acaba tractant la naturalesa amb una mica més de diplomàcia perquè sabem que, d'una manera o altra, la seva explotació continuada acabarà per afectar-nos a nosaltres. Però no sembla que la nostra mentalitat hagi canviat: els nostres actès segueixen sent orientats pel plantejament dualista que l'home és una cosa i la naturalesa una altra.

- Un dels aspectes claus de la política d'ocupació està relacionat amb la qüestió mediambiental, tot i que a la UE aquest tema s'ha tractat de forma independent de la política d'ocupació. En els últims Plans d'Acció s'acabà de consolidar el model ambiental comunitari, basat en el concepte de "desenvolupament sostenible", un concepte que intenta combinar creixement, competitivitat i expansió amb l'equilibri ecològic. El Tractat de la Unió Europea (1992) planteja com a darrer objectiu el manteniment d'un creixement econòmic i social equilibrat en el conjunt del seu territori.

- Tanmateix, l'Informe Delors (1992) aposta per la necessitat de canviar el model de desenvolupament sostenible iniciat a partir de l'Acta Única, ja que suposa una combinació poc òptima de dos dels seus principals recursos: una explotació insuficient de la mà d'obra i una sobreexplotació dels recursos naturals, amb el resultat de contribuir a degradar la qualitat de vida.

- Per això, la Comunitat proposa una sèrie de mesures pluridisciplinàries (integren mesures econòmiques i ecològiques) que tenen com a objectiu consumir menys i reduir la pressió exercida sobre els recursos naturals, per tal d'acabar el problema de la utilització eficaç dels recursos disponibles. Les propostes que es recullen en l'Informe Delors són de caire financer-competitiu i d'incidència en el mercat de treball, i pretenen facilitar les mutacions estructurals necessàries per integrar el factor mediambiental en l'àmbit econòmic.

- Des del moviment ecologista es discrepa dels plantejaments comunitaris i es proposa canviar l'orientació de la política mediambiental europea. Molts punts de la política econòmica i industrial són, des de la seva perspectiva, incompatibles amb un programa autènticament sostenible. També s'ha criticat que no hi hagi hagut una visió de conjunt dels problemes mediambientals per part de la Comunitat. D'altra banda, el model econòmic representat per Maastricht incideix negativament en el medi ambient; els seus eixos bàsics d'actuació econòmica (en la indústria, el turisme, el transport i l'agricultura) es basen en el mercat i en la lliure competència, fet que afavoreix que el medi ambient sigui tractat com un component econòmic més.

- Les greus crisis ecològiques globals (escalfament del planeta, disminució de la densitat de la capa d'ozó, pluja àcida, desertització, acumulació de residus, escassetat d'aigua potable, superpoblació del planeta, desigualtat creixent entre el Nord i el Sud, contaminació dels oceans i desaparició constant de formes de vida) fan necessari plantejar-se la problemàtica ambiental des d'un prisma que tingui en compte l'origen dels problemes. El manteniment del sistema econòmic actual es basa en un augment constant del consum energètic. L'esgotament dels recursos no renovables i la degradació de l'entorn provoca una triple crisi: econòmica, pels creixents desequilibris que provoca; sociopolítica, per la creixent ingovernabilitat d'un sistema que pateix crisis contínues; i ambiental, ja que no assegura la continuïtat de moltes espècies i recursos naturals.

Objectius

UNIÓ EUROPEA

- Defensar una Europa política, una Europa en la que cada poble pugui reconèixer-se, una Europa que uneixi i que desenvolupi les experiències positives de tots els països que en formen part. La principal tasca de la UE fins el present ha estat consolidar les bases d'un mercat i una moneda únics. Ara cal emfasitzar aquells aspectes que havien estat deixats de banda, i que fan referència sobretot als drets civils, polítics i socioeconòmics dels ciutadans europeus.

- Democratitzar les estructures europees i els mecanismes de presa de decisions polítiques. Però aquesta iniciativa no s'ha d'orientar només respecte de Brussel·les: cal començar a portar-la a terme també als propis municipis, regions i estats.

- Desenvolupar la dimensió social de la integració europea a través d'una noció de ciutadania més democràtica, que contempli aspectes tan diversos com el dret al benestar, a la paritat home- dona, i al medi ambient, i que tingui en compte les nombroses relacions on existeixen situacions de dominació. Una de les raons més importants per les que cal aprofundir en el contingut de la ciutadania europea, és que tots els ciutadans gaudeixin d'uns drets bàsics que no estiguin subjectes a les lleis del mercat.

- Elaborar un marc director que orienti la futura política europea vers la consecució dels drets, no només polítics i civils, sinó també socials i econòmics.

TREBALL

- Més enllà de la creació d'ocupació, cal analitzar amb més profunditat els límits del model de treball dominant.

- Europa s'hauria de plantejar noves opcions d'organització del treball i de l'ocupació (nous conceptes i nous instruments) que fossin compatibles amb els seus propis valors. Hauria de ser líder en innovació social en un món canviant.

- Transformar en profunditat la concepció del treball vigent, en una doble direcció: d'una banda, cal apostar per un repartiment de totes les formes de treball; i de l'altra, cal situar les diferents formes de treball a un mateix nivell valoratiu.

RELACIONS DE GÈNERE

- Construir una noció de ciutadania que vagi més enllà del seu tradicional caràcter patriarcal (tant en la seva versió liberal com en la del republicanisme civil). Tot i que les dones ja són ciutadanes en els règims de democràcia liberal, la ciutadania formal ha estat adoptada en el marc d'una estructura de poder patriarcal on les tasques i qualitats de les dones encara estan devaluades.
- Construir un "nosaltres" com a ciutadans democràtics, una identitat política col·lectiva que es basa en el principi d'equivalència democràtica: aquest és l'objectiu que hauria de tenir qualsevol contribució a la definició de la ciutadania.
- Tenir en compte totes les formes de treball, tant les remunerades com les no- remunerades, les productives i les reproductives: així és com hauria de procedir una anàlisi no androcèntrica del treball. Cal distingir, doncs, entre treball i ocupació: el primer concepte inclou qualsevol aportació específicament humana que, conjuntament amb altres factors de producció, permet produir béns i serveis per tal de satisfer les necessitats humanes; per ocupació, en canvi, s'entén aquella forma de treball que és retribuïda econòmicament i d'acord amb les regulacions laborals. Aquesta distinció és important, ja que en la situació actual una gran majoria de dones quedarien excloses de la categoria d'ocupació i, per tant, també quedarien excloses d'una anàlisi de les problemàtiques del treball centrada exclusivament en l'àmbit de l'ocupació.
- Recuperar la concepció unitària del treball productiu i del treball reproductiu (ambdós, de manera interdependent, formen part del procés de producció) podria suposar un pas endavant cap a l'eliminació de les desigualtats de gènere. El treball reproductiu o treball domèstic i familiar comprèn tant les tasques de manteniment de la llar com les tasques educatives i d'atenció als familiars dependents:
- Lluitar contra les desigualtats de gènere en el mercat laboral, cosa que vol dir tant lluitar per la igualtat de drets i de fet entre homes i dones en els àmbits considerats tradicionalment com a masculins, com també lluitar per aquesta mateixa igualtat en els àmbits considerats tradicionalment com a femenins. Cal reelaborar els models de gènere per reconstruir la societat de manera que tingui en compte els interessos i les perspectives de tots dos gèneres. Cal que les dones s'incorporin a l'esfera pública, però també cal que els homes s'incorporin a l'esfera privada.

MEDI AMBIENT

- Replantejar-se el sistema econòmic dominant, per ser ecològicament ineficient i insostenible a llarg termini.
- Fer front a les qüestions ecològiques de manera radical (anant a les arrels): no donar-se per satisfets amb la pràctica del reciclatge de residus o una explotació més tova dels recursos. Allò que ha de canviar és la nostra actitud davant la vida.
- Fer propostes de canvi d'orientació de la política ambiental europea que integrin aspectes pluridisciplinars (socials, polítics i econòmics), amb l'objectiu de redissenyar el concepte de "desenvolupament sostenible", orientant-lo cap a un reconeixement dels límits ambientals de la producció.
- Elaborar una nova concepció de la ciutadania europea que superi l'actitud ecològica habitual (antropocèntrica), i emmarqui l'exercici de la ciutadania en uns ecosistemes concrets. Així es podrien desenvolupar polítiques concretes en un dels camps on és més clara i necessària l'articulació de polítiques comunes.

Mitjans i/o instruments.

Instrument principal:

- El concepte de ciutadania integral europea, que integra tres dimensions de la ciutadania: els drets civils, els drets polítics i els drets socioeconòmics. Segons aquesta concepció integral de la ciutadania, cadascuna d'aquestes tres dimensions és fonamental per a l'exercici de les altres: no es pot garantir el benestar socioeconòmic sense uns mínims de representació política, de la mateixa manera que no hi pot haver democràcia sense unes mínimes condicions de benestar generalitzat. El sentit de proposar una nova definició de la ciutadania respòn, fonamentalment, a la voluntat d'obrir nous espais d'acció legítima.
- La ciutadania integral europea permetria desenvolupar tres àrees clau de la construcció de l'Europa Social: el futur del treball, les desigualtats de gènere i la política mediambiental. I a l'inrevés: a mesura que es vagin desenvolupant aquestes tres àrees clau (amb les propostes concretes que s'ofereixen a continuació), més a prop s'estarà d'aconseguir la ciutadania integral europea per a tota la població de la Unió Europea.

Instruments secundaris:

CONSTITUCIÓ EUROPEA

- El marc més idoni per bastir una política europea sobre els drets dels ciutadans (civils, polítics, socials i econòmics) seria una constitució europea. Actualment, els fonaments jurídics de la UE queden establerts en un conjunt de tractats que, des de 1957, han sofert diversos canvis. Tot i tenir un abast similar al d'una constitució, aquesta base de tractats privilegia els governs estatals en detriment dels ciutadans. Els avantatges, funcions i beneficis d'una Constitució Europea rauen en el fet que possibilita processos de formació d'una voluntat política i de presa de decisions dels ciutadans, a través dels quals són escollides les autoritats polítiques i el poder polític legítim.

- Una Constitució Europea hauria de ser federal. Caldria substituir les estructures centralitzades per estructures policèntriques. Les autoritats centrals només haurien d'establir el dret europeu en els camps expressament establerts en la constitució i expressament transferits pels estats membres. La democràcia transnacional que consagraria una constitució europea federal no s'hauria de limitar als òrgans representatius i a la seva elecció (per funcionar correctament el Parlament Europeu no hauria de tenir més de 600 membres). En conseqüència, la democràcia transnacional exigeix nous drets de participació que permetin als ciutadans expressar-se directament, independentment de la possibilitat d'escollir els seus representants.

- Aquests mecanismes democràtics de participació directa (iniciatives constitucionals, referenda europeus, drets col·lectius d'interpel·lar el Parlament Europeu i els governs estatals, transparència, principis d'obertura, etc.) creen possibilitats d'acció conjunta més enllà de les fronteres estatals, que imprimarien un nou impuls a la integració i afavoririen l'emergència d'una identitat comuna. La importància d'una Europa constituïda en federació passa el quadre estrictament teòric de la seva estructura i procés decisional.

- Altres arguments a favor. Una Constitució Europea faria possible que (a) la Unió política es realitzaria obertament, amb la participació de l'opinió pública, enlloc de decidir secretament com en l'actualitat; (b) el dèficit democràtic entre la UE i els pobles d'Europa quedés compensat; (c) es pogués crear una jerarquia clara de normes i milloraria la protecció dels drets fonamentals de l'home; (d) la creació d'una democràcia constitucional a escala europea permetria consolidar-la a escala estatal.

- [El debat sobre la necessitat o no d'una constitució europea ha generat moltes propostes, variants i alternatives. Entre les diverses propostes presentades, el CAPSE assumeix la feta per Eurotopia Transnacional (vegeu "Documentació utilitzada").]

TREBALL

- Les propostes més conegudes i acceptades sobre l'ocupació i el benestar social a nivell europeu, són aquelles que es basen en la flexibilització del mercat de treball (la modalitat més estesa potser sigui l'ocupació a temps parcial) i, en menor mesura, el repartiment de l'ocupació a partir de la reducció del temps de treball assalariat, amb o sense reducció del salari (algunes formes d'afavorir la reducció del temps de treball assalariat són: la jubilació progressiva, el temps parcial voluntari, la reducció de les hores extraordinàries, i la reducció del temps de treball màxim, ja sigui a nivell setmanal, anual o de tota la vida laboral).

- Més enllà d'aquests dos grans grups de propostes, ja en marxa a molts països, hi ha un tercer enfocament més radical, que es planteja anar a les arrels del problema i trencar amb el vincle ocupació- renda, és a dir, que accedir a un treball assalariat no sigui l'única forma de subsistir per a la majoria de la població. Tot i que jurídicament es planteja el treball assalariat com un dret de ciutadania, en la majoria d'estats aquest dret no ha anat acompanyat dels mitjans necessaris perquè esdevingui una realitat social. Per això es proposa garantir, com a dret de ciutadania, una renda (o sou vitalici) a tota la població, renda orientat a la satisfacció de les necessitats bàsiques.

- Aquesta renda o sou ciutadà és una manera de reconèixer socialment i econòmicament els treballs no remunerats, però que cobreixen necessitats socials (com moltes tasques cooperatives, voluntàries, solidàries, reproductives...). D'altra banda, els efectes dinàmics d'aquesta mesura (sobre la demanda efectiva, l'autogestió i l'autoocupació, ...) poden ser molt importants.

- Sembla que la viabilitat econòmica de la proposta és possible (per exemple, a partir d'una redistribució dels Pressupostos de l'Estat), malgrat que comportaria una bona dosi de voluntat política de la que estan mancats la major part dels agents i institucions implicats.

- Aquesta proposta no té res a veure amb la renda social mínima, que ja existeix en alguns països i que habitualment va associada a conceptes de caritat o responsabilitat humanitària, i no a un canvi en el sistema d'ocupació i de benestar.

RELACIONS DE GÈNERE

- Per tal que el treball domèstic i familiar sigui valorat i reconegut al mateix nivell que les altres formes de treball, cal anar més enllà de la proposta d'un salari domèstic, que no obstant tenia el mèrit de partir del supòsit que el treball domèstic és treball productiu pel fet que reproduceix la força de treball.

- Reafirmant aquest argument (que no es pot separar el procés productiu del reproductiu), es presenta la proposta de repartiment interfamiliar del salari, que suposa un retorn al concepte de sou familiar. Es planteja, per tant, una crítica a la noció actual de salari com a retribució dels serveis directes de producció, per retornar a la noció de salari com a retribució de tot el treball que integra la producció (producció directa i producció indirecta a través de la reproducció). Allò que es planteja és que el salari sigui repartit per igual entre els membre de la família que participen activament en aquests processos productius (producció i reproducció): així, si només un dels dos membres de la parella té un treball remunerat, el salari percebut recau de manera equitativa, legalment i de fet, en ambdós membres de la parella.

MEDI AMBIENT

Es presenten quatre grups de propostes:

A) Una fiscalitat ecològica i solidària

Sense deixar de reconèixer el paper fonamental que ha de jugar la societat civil en el canvi de valors i en el canvi d'hàbits (empresarials, de consum, ...), l'Estat pot actuar com a àrbitre i mediador d'unes "regles de joc" socials, polítiques i econòmiques. Amb una reforma institucional i política, es pot aconseguir que els interessos d'empreses i empresaris, treballadors, ciutadans i ecologistes, arribin a convergir i a ser ecològicament compatibles. Les mesures per reestructurar la fiscalitat ecològica s'han de basar en l'aplicabilitat i en la instrumentalitat, amb l'objectiu d'aconseguir un "desenvolupament sostenible" (també anomenat desenvolupament "socialment just", "econòmicament viable" i "ecològicament compatible"). Algunes d'aquestes propostes poden ser una taxa d'utilització dels recursos renovables inferior a la seva taxa de regeneració; una taxa d'utilització dels recursos no renovables inferior a la taxa a la qual hom desenvolupa substituïts de procedència renovable; o unes taxes d'emissió d'agents contaminants i corrents residuals inferior a la capacitat de càrrega del medi.

B) Un model econòmic menys competitiu que vinculi ocupació i medi ambient

Pel que fa a les propostes que incorporen el factor mediambiental a l'ocupació, hi ha dues posicions molt diferenciades: d'una banda hi ha la posició dels qui no qüestionen la doctrina del creixement econòmic i que intenten incorporar al mercat de treball el potencial de creixement d'un nou sector que tot just està emergint. La mateixa UE preveu que, de cara al segle XXI, el sector mediambiental crearà ocupació en àrees com la gestió de residus (tant en la recollida selectiva com en el tractament), la gestió de l'aigua, la protecció i manteniment dels espais naturals, i el control de la contaminació, entre d'altres. D'altra banda, hi ha la línia de propostes que constaten la incapacitat de l'economia institucional per aconseguir la plena ocupació i l'agreujament paral·lel de la degradació mediambiental. Així, les propostes de l'economia ecològica parteixen del supòsit que no es pot lluitar contra l'atur mitjançant el creixement econòmic, sinó que la solució passaria per reduir la importància del treball assalariat i reconstruir els vincles de solidaritat social mitjançant la reducció del temps de treball i la redistribució del treball socialment necessari, alhora que es tendeix vers l'objectiu fonamental d'assegurar un ingrés mínim per a tota la població (renda bàsica universal)

C) Un consum responsable.

Pel que fa al consum intel·ligent i ecològic, el repte és tendir vers la utilització d'una tecnologia i una producció netes. L'aposta per la "producció neta" es basa en l'aplicació de programes d'acció orientats a l'eliminació de tecnologia, residus i productes tòxics. El concepte de producció neta es basa en el principi segons el qual les necessitats individuals i socials poden ser resoltes amb mètodes compatibles amb els ecosistemes de la Terra; el disseny dels productes nets es basa en la utilització de materials reutilitzables i renovables, i conservar energia, aigua, sol i altres matèries primeres. També eviten l'ús i la manipulació de compostos químics tòxics i la generació de residus. La producció neta qüestiona tot producte que no respon a una necessitat o funció social important. Greenpeace ha elaborat una sèrie de propostes sobre Producció Neta, per tal d'aconseguir productes renovables, durables, reutilitzables i fàcils de degradar-se naturalment.

D) La reestructuració de la indústria energètica

Les polítiques energètiques alternatives a les oficials s'han plantejat a partir d'uns principis basats en la certesa de l'existència d'una situació de malgastament i de problemes mediambientals. Els problemes a resoldre són, d'una banda, com augmentar el subministrament d'energia a partir de fonts segures i que estiguin al nostre abast, amb la finalitat de cobrir la demanda projectada i, de l'altra, com cobrir unes necessitats finals heterogènies amb el mínim d'energia i d'altres recursos, de la millor manera per a cada aplicació. Per respondre a aquests problemes s'han fet una sèrie de propostes d'àmbit general (revisió de l'estructura dels usos finals i anàlisi de la seva eficiència termodinàmica; cobrir les necessitats energètiques majoritàries per mitjans directes i no amb electricitat; etc.), propostes d'àmbit local (com reduir el malbaratament energètic actual, sobretot reduint els consums; utilitzar les tecnologies de petita escala i/o escala comunitària; sistemes energètics descentralitzats, que utilitzin fonts locals d'energia renovable; etc.) i propostes a llarg termini, orientades a un canvi estructural del model imperant i, per tant, substancialment diferents a les propostes comunitàries a nivell energètic: la tecnologia energètica de base hauria d'assegurar l'automanteniment; els pressupostos haurien de reflectir tots els costos reals (tant els directes o interns, com els indirectes, externs o socials i mediambientals); les tarifes energètiques haurien de ser progressives; consens social sobre l'assignació dels costos dels recursos limitats; abandonament

gradual de l'energia nuclear; etc. Aquests canvis en les "regles de joc" poden canviar la direcció del desenvolupament tecnològic i fer més viable la "producció neta" i el "consum responsable".

Documentació tractada:

- EQUIP DE RECERCA CAPSE - ECOCONCERN, «Ciutadania, benestar i treball. Propostes per una Europa Social», Papers d'Innovació Social (Barcelona), núm. 47 (febrer 1997).
- EUROTOPIA TRANSNATIONAL, "Tesis", dins "Transnationale Demokratie", Zurich, 1995 (hi ha traducció francesa, Göteborg, 1996). El centre Eurotopia Transnational, fundat el 1991 a Göteborg (Suècia), està format per militants de nous moviments socials, sindicalistes i investigadors en Ciències Polítiques i Ciències Socials dels països escandinaus, Alemanya i Suïssa.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Es tracta d'un projecte d'EcoConcern estructurat com a equip de recerca. Està format per Emil Herbolzheimer (director), Jordi Caixàs, Laura Giménez, Pere Mora, Marc Pintor i Roger Sunyer.

Comentaris i Observacions:

Promoció de la participació ciutadana per reorientar les polítiques socials dels ajuntaments

Montserrat Roig (CIFA)

Centre d'Investigació, Formació i Assessorament

Redacció: German Pelayo Puntas
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum. transversal Regles de joc

Resum

La transició i l'etapa democràtica ha donat lloc al creixement dels serveis públics dels ajuntaments, si bé en aquest procés han aflorat mancances i s'han generat inèrcies organitzatives, tal com la inexperiència dels nous professionals i responsables polítics, la migradesa dels pressupostos municipals, la dependència dels recursos estatals, la confusió de funcions entre departaments, i la inadequació entre objectius i pràctiques administratives. La reorganització dels ajuntaments es un procés en marxa que tendeix o ha de tendir cap a l'articulació territorial, definida pels següents objectius: a) politització: definició d'un model de valors de compromís social, b) elaboració d'estratègies integradores de l'entorn, c) transferència de poder a la comunitat (empowerment) a partir de processos participatius.

Algunes mesures operatives són: a) la definició de plans municipals a mig i llarg termini que incloguin estudi de condicions, execució, avaluació, b) la introducció de consells mixtes ajuntament / altres agents socials (associacions), c) metodologies d'innovació participativa com els Nuclis d'Intervenció Participativa (NIP), els grups de mediació social o les conferències deliberatives.

Diagnòstic

A l'Estat espanyol, la transició política vers una societat democràtica ha donat lloc al desenvolupament dels serveis públics dels ajuntaments. Aquest procés ha patit diverses mancances i ha generat inèrcies organitzatives com ara la inexperiència dels nous professionals i responsables polítics, la migradesa dels pressupostos municipals, la dependència dels recursos estatals, la confusió de funcions entre departaments, la recerca d'eficàcia a costa de la participació. D'altra banda el recent qüestionament de l'Estat del Benestar reorienta les demandes dels ciutadans cap els serveis locals.

L'estructura organitzativa dels ajuntaments, que ha estat útil en aquesta etapa de creixement, resulta inadequada per a les necessitats de l'etapa present de consolidació. En concret: a) La manca d'unes línies prioritàries clares comporta la indefinició sobre quins són els serveis més importants que cal de potenciar; b) lligat a això, la manca de comunicació (especialment comunicació horitzontal) entre departaments, tècnics i professionals dona lloc a la presa de decisions a partir d'apreciacions personals o comentaris, per exemple el desconeixement del pressupost, sovint com a causa de la manca d'informació (o d'informació objectiva i comprensible) entre els departaments; c) la contenció de la despesa que afecta tots els serveis públics; d) la manca de metodologies per fer avaluacions correctes de la feina; e) la confusió i interposició de funcions entre diferents instàncies municipals: responsables polítics, gestors i professionals; f) la funció "gerencial" que la llei atribueix als ajuntaments i que obstaculitza el desenvolupament dels serveis; g) uns processos de planificació parcials, amb objectius a curt termini i desconnectats (tendents a la resolució de problemes urgents); h) la interposició d'altres entitats, en concret de la Conselleria de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya pel que fa a polítiques socials.

Objectius

-Els serveis personals són i han de ser el marc transversal a les polítiques socials sectorials, tant centrals com autonòmiques (educació, servei socials, salut, cultura, esports, ocupació...), i haurien d'articular aquestes polítiques a nivell local. Davant la crisi de l'Estat del Benestar i de l'enfocament prioritari en la universalitat, els serveis personals dels municipis han de ser representants d'una "cultura local del benestar" que resitua aquest benestar sota un nou enfocament prioritari d'articulació territorial i integració social

-Cal, per tant, redefinir el paper de l'ajuntament com "articulador del territori", o sigui l'administració de contacte inicial amb el ciutadà (que teòricament s'encarrega d'enviar-lo a administracions superiors per a l'atenció de serveis no descentralitzats) i que dinamitza el teixit social local mitjançant iniciatives diverses.

-Les idees marc en el disseny de les polítiques de serveis personals són:

a) Repolització: fora de qualsevol vinculació partidista, significa "la capacitat del govern local de definir un model social per al municipi, d'explicitar els valors que l'informen, de construir un discurs legitimador amb capacitat de concretar aportacions i acords amplis, de perfilar l'abast de la responsabilitat municipal...". b) Estratègia: la importància de l'elaboració de plans estratègics integradors de les tendències i necessitats de l'entorn, c) Participació: la transferència de poder a la comunitat (empowerment) mitjançant espais de deliberació social i mecanismes d'innovació democràtica. A nivell intern cal, d'altra banda, el reforçament de la comunicació horitzontal entre departaments.

Mitjans i/o instruments.

-Participació en el procés de disseny de polítiques municipals:

a) A nivell de col·lectius i associacions cal promoure la creació de consells mixtes que posin en relació els

interessos i necessitats dels grups d'interès de l'entorn: consells sectorials de serveis personals, consells territorials d'entitats i consells econòmics i socials.

b) A nivell de participació ciutadana cal experimentar diferents mètodes de deliberació social i mecanismes d'innovació democràtica, com per exemple els Nuclis d'Intervenció Participativa (NIP), els grups de mediació social o les conferències deliberatives (caldrà explicar cadascun d'ells).

-Participació en el procés de producció de serveis personals:

a) A nivell de col·lectius i associacions cal potenciar la gestió associativa de programes, serveis i equipaments.

b) A nivell de participació ciutadana cal promoure el voluntariat no associatiu, la coproducció personalitzada de serveis, i els sistemes de petició i reclamació.

Tot això ha d'anar acompanyat d'altres mesures com: a) Elaborar propostes planificades en una línia de treball més preventiva i de desenvolupament que no la purament assistencial (per exemple: a partir de cursos i similars); b) " la necessitat de definir una estratègia local, (a partir de la definició d'un pla general del territori local a mig i llarg termini, que tingui en compte per un igual l'estudi de l'estat de la qüestió, elaboració, execució, avaluació); c) crear sistemes d'informació que permetin objectivar les dades de manera que siguin utilitzables pels diferents departaments.

Documentació tractada:

- Plana, Jordi; Gomà, Ricard; "Els serveis personals: l'aposta per un model", a "Revista de serveis personals locals", 4, p. 4-20, 1/1997

- Roig, Montserrat; Prats, Carles; "Les àrees de serveis personals: anàlisi del procés i propostes de futur", a CIFA; "Les àrees de serveis personals: anàlisi del procés i propostes de futur", p. 37-50

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Propostes per a la consolidació i millora de la seguretat social

Jordi Pujol Moix

Associació Catalana per a la Seguretat Social

Redacció: German Pelayo Puntas
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

Consisteix en un programa de mesures per a una reforma de la seguretat social, pensades com a alternativa als pactes de Toledo, i que tracta, entre d'altres, els següents aspectes:

- Una política de prestacions justes que determini impediments legals a retallades pressupostàries cap a les classes més necessitades.
- La promoció de la transparència de la gestió mitjançant la descentralització, la participació ciutadana i la base associativa (democràtica i sense afany de lucre) en el cas de la gestió privada.
- Control del frau estructural de les empreses que amaguen ingressos sistemàticament o desapareixen impunement, i de l'economia submergida.
- Clarificació de les fonts de finançament i recerca de l'equilibri pressupostari.

Diagnòstic

El debat entorn la validesa del sistema públic de seguretat social passa per un moment en el qual s'imposa la visió neoliberal, la qual planteja restriccions pressupostàries davant el previsible creixement de les prestacions en les properes dècades (pensions 50%, sanitat 15%, protecció familiar 13% i una estabilitat en les prestacions d'atur).

La política neoliberal ataca l'estat del benestar, i concretament la seguretat social, a partir de la sobrevaloració de la despesa pública que suposa i no dels beneficis que genera pel creixement de l'oferta i la conseqüent repercussió en el consum i en la pròpia recaptació pública.

Objectius

- Desenvolupar la seguretat social tant a nivell social com econòmic, ja que ha demostrat ser un mecanisme vàlid de reposició social del desequilibri que genera l'economia de mercat. A més, com a forma d'activació i redistribució de les rendes personals, la seguretat social ha permès que les classes mitjanes i baixes participin, en millors condicions, com a productors i consumidors del circuit econòmic, reforçant la seva qualitat de vida.
- Retornar el protagonisme a la societat, per tal que pugui participar més activament en el control dels recursos que necessita.
- Assolir una taxa d'ocupació igual a la mitjana de la UE.

Mitjans i/o Instruments.

Les mesures proposades són una resposta a les recomanacions del Pacte de Toledo sobre la reforma de la seguretat social, el qual, signat per tots els partits, suposa una restricció pressupostària amb efectes a llarg termini. Els punts del programa proposat són:

- Una política de prestacions justes, mitjançant:
 - a) equiparació de les prestacions al darrer ingrés per treball;
 - b) establiment d'un topall mínim per pensions equivalent al 50% de la renda mitjana del país;
 - c) eliminació de la figura de cònjuge a càrrec, que origina discriminació sexual.
- La promoció de la transparència de la gestió, a través de:
 - a) un sistema complementari basat en el mutualisme associatiu enlloc del privat;
 - b) el progressiu desplaçament dels centres de decisió i gestió als ens locals i autonòmics;
 - c) complir les previsions constitucionals de participació ciutadana.
- Enfortir i clarificar les fonts de finançament mitjançant impostos o cotitzacions socials, recerca de l'equilibri pressupostari, a partir de que totes les cotitzacions socials vinguin donades per la renda que hom percep en cada moment.
- El control del frau estructural, dirigit sobre tot a les empreses que gràcies a una legislació permissiva realitzen contractes eventuais, canvis de nom, infracotitzacions, mancances d'alta, etc. Controlar també l'economia submergida.
- La destinació del percentatge promig europeu del PIB a despeses de protecció social.

Documentació tractada:

ACASS; diversos documents no editats.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

President Associació Catalana per a la Seguretat Social.
Membre del Col·lectiu Ronda Assessoria Jurídica.

Abanico salarial y trabajo precario: origen de la insolidaridad actual

Jaume Valls Piulats

Redacció: Jaume Valls Piulats
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Valors

Resum

La revolució científico-tècnica i la globalització de la economia; el desarme ideològic i el pragmatisme de los sindicats, van incrementado privilegios de los que tienen nómina a costa de las nuevas generaciones que se incorporan al mundo laboral a través de la precariedad y sin protección

Diagnòstic

Es grave que una generació que conquistó la democràcia para todos en todos los terrenos de la sociedad española a partir de la utopia y la solidaridad, hoy no se escandalice de que teniendo 3 millones de parados se hagan horas extras, se defiendan aumentos de salarios proporcionales del IPC y no aumentos de salarios lineales que acortan las diferencias de saarios y pensiones,

Objectius

Que las generaciones de jóvenes se rebelen en contra de cómo se negocia su futuro con la máxima: a trabao igual, salario igual para todas y para todos los sexos y las edades.

Mitjans i/o Instruments.

Que en los foros, partidos y sindicatos se diga la que se piensa. Que no nos importe ser la voz incordiante. Pensemos que hay mucha gente que piensa lo mismo pero tira la toalla por creer que la batalla está perdida.

Que se hable del reparto del trabajo para todos y que en los sindicatos se hable menos de los convenios de empresa y se estudie una estrategia mundial sobre la economía y la producción.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Alliberació de la societat civil

Comissió Independent d'Utòpics Putejats

Redacció: Jordi Vila-Abadal Vilaplana

Fòrum temàtic: Societat Civil

Fòrum transversal: Valors

Resum

La societat civil actual es troba doblement sotmesa al poder estatal i el poder neoliberal que li treuen el protagonisme que li pertoca. Cal retornar-li -o que adquireixi per primera vegada- el seu protagonisme.

Diagnòstic

Avui dia el ciutadà està sotmès a tals pressions, d'una banda per la supraestructura de l'Estat o del Superestat econòmic de la UE i de l'altra per les multinacionals i grups financers, que es veu reduït a la condició de súbdit contribuent i a instrument de producció-consum, o bé a element marginat. La vida és tan cara i la burocratització tan forta que la societat civil veu reduïdes les seves possibilitats de protagonisme dins de la societat, quasi únicament, a ser empresa econòmica: si no guanya diners no pot fer res, i si en guanya, sovint, no pot fer res més que això.

Objectius

Alliberar la societat civil d'aquest doble esclavatge econòmic i políticoadministratiu perquè el súbdit torni a ser ciutadà pensant i la societat civil protagonista de la vida comunitària

Mitjans i/o Instruments.

Proposar canvis d'estructures que facilitin l'emergència i adquisició dels valors que humanitzen:

Proposar formes d'economia cada cop menys enfocada de cara al profit i més enfocada de cara a les necessitats

- Renda Bàsica i única (Vg. Proposta presentada al Fòrum Català per Repensar la Societat: La Renda Bàsica: un programa d'implantació, de José Iglesias) per a tothom i suficient per viure.
- Reducció de la diferència de salaris.
- Eliminació de l'especulació financera.
- Abolició de guanys excessius perquè no encareixin la vida, etc.

Proposar sistemes d'organització política que facilitin la participació dels ciutadans i la seva intervenció en els llocs de decisió ciutadana (intentar alguna cosa semblant a l'Assemblea de Catalunya). Caldria, doncs, instaurar formes de participació política que parteixin de l'estructura comunitària més pròxima al ciutadà (escola, altres associacions de formació, lleure, cultura, les AAVV, el barri, etc.) i fer que puguin participar en les decisions dels ajuntaments, comarques, parlaments, governs, i que puguin demanar comptes als seus representants polítics.

Promoure la planificació urbana i territorial que faci anar desapareixent les megalòpolis (necessàriament deshumanitzadores per massificació) - Vg. L'"Elogi del Poble" de Joan Maragall- a favor de concentracions urbanes a la mesura humana (a Catalunya es tractaria de reemprendre la idea de la "Catalunya ciutat", proposada en el "Regional Planning" de 1932).

Infiltrar-se en els mitjans de comunicació (semblantment com els de les CCOO ho van fer en els sindicats verticals). Fer coses semblants en els àmbits de l'educació, cultura, lleure, etc.

Crear caixes de resistència i grups de suport per ajudar les persones que vagin essent arraconades a causa d'aquesta lluita. I a mesura que es pren consciència d'això, intentar influir en les forces fàctiques a través del diàleg, desobediència civil, vaga, etc.: és a dir, per tots els mitjans lícits.

Documentació tractada:

Vg. la de la proposta ALLIBERAR ELS VALORS ÚTILS i Jean Paul DOLLE, "Belleville, le bonheur en militant", L'Événement du Jeudi, n° 686/68.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

És un grup de discussió i amistat que es reuneix una vegada al mes, a l'adreça que ja teniu. El seu objectiu és discutir temes d'interès col·lectiu i exercir la intercomunicació, i d'aquesta manera fruit de l'amistat.

Grups de treball voluntari: una organització flexible de la dedicació personal

Dolors Paniagua Valle

Redacció: Dolors Paniagua Valle
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum. transversal Valors

Resum

El funcionament habitual dels grups de treball voluntari es basa sovint en una sèrie d'obligacions dels seus components (entre elles, i de forma prioritària l'assistència a les reunions periòdiques o extraordinàries) i la realització de les tasques que s'hi programen, distribuïdes entre els membres del grup. Aquest sistema pressuposa una certa disfunció quan algun dels components del grup no pot complir les obligacions que el grup estableix, excloent, des del principi o posteriorment, a les persones que no aconsegueixen seguir el ritme de dedicació. Aquesta exclusió és causa d'estrès, tant per als exclosos com per a la resta del grup, que ho experimenta com un fracàs propi.

Es proposa una forma de funcionar diferent, no basada en tasques obligatòries decidides col·lectivament, sinó en agendes (tant personals com del grup), en les quals tothom pot anar col·laborant d'acord amb el temps de què disposa, i d'acord amb altres variables personals. Tot el que es va fent és additiu, i com a sistema, cada cosa elaborada pot ser revisada per un parell de components de l'equip com a mínim.

Es reserva el funcionament convencional pels casos en què cal realitzar una feina molt predeterminada i/o en un temps també determinat.

Diagnòstic

-El funcionament habitual dels grups de treball es basa en una sèrie d'obligacions dels seus components (entre elles, i de forma prioritària, l'assistència a les reunions periòdiques i extraordinàries) i la realització de les tasques que en elles es programen.

-Aquest sistema pressuposa una certa disfunció quan algun dels components del grup no pot complir les obligacions que el grup estableix, excloent-hi, des del principi o posteriorment, a les persones que no aconsegueixen seguir el ritme de dedicació. Aquesta marginació és causa d'estrès, tant per als exclosos com per a la resta del grup, que ho experimenta com un fracàs propi.

-La dedicació que requereix un grup de vegades no permet desenvolupar altres interessos, obligant cada persona a focalitzar-se en poques temàtiques i activitats (o en cap, quan té poc temps lliure), quan de fet moltes vegades les inquietuds de la persona abasten un ventall més ample, enriquidor i facilitador de visions més globals.

Objectius

-Aconseguir que el fet de pertànyer a un grup de treball no suposi un excés de dedicació horària, i posar així les activitats extraprofessionals a l'abast de persones amb poc temps disponible.

-Facilitar, en raó a l'objectiu anterior, que una persona pugui pertànyer a diferents grups de treball, amb el conseqüent enriquiment que aquest fet pot suposar per a ella, pels grups i per al seu entorn.

-Introduir dins dels grups l'acceptació dels ritmes i motivacions o centres d'interès de cada persona, i les iniciatives de caràcter personal, abandonant les exigències en la realització de les tasques en els casos en què no hi ha urgències, amb el conseqüent guany en tranquil·litat per a tothom.

-Introduir una nova concepció, més policèfala i espontània que la concepció centralitzada, i en la qual qualsevol col·laboració o aportació, un cop derivada, ordenada, etc., suma i resulta per tant interessant.

-Evitar elements autoritaris que no sempre resulten necessaris, ni tan sols convenients, en grups de treball en què persones adultes (o en camí de ser-ho) es troben lliurement per treballar al voltant de motivacions comunes.

Mitjans i/o instruments.

-Es proposa una forma de funcionar diferent, no basada en tasques obligatòries decidides col·lectivament, sinó en agendes (tant personals com del grup), en les quals tothom pot anar col·laborant d'acord amb el temps de què disposa, i d'acord amb altres variables personals. Tot el que es va fent és additiu, i com a sistema, cada cosa elaborada pot ser revisada per un parell de membres de l'equip com a mínim.

-En concret, s'elabora un llistat d'objectius i de protocols de funcionament, a elaborar des del principi, ja que seran dos elements bàsics de cohesió del grup. Interessa que siguin retroalimentables.

-Metodologia d'agenda (elaboració i implementació, tant individual com col·lectiva, d'agendes, tant del grup com personals, amb prioritització de tasques urgents quan n'hi hagi), que es pot complementar amb un sistema en el qual qualsevol cosa que es realitza és revisada i comentada almenys per altres dues persones del grup.

-Predisposició explicitada abans de començar de no enfadar-se perquè altres components del grup treballin menys o assisteixin a menys reunions que nosaltres (sempre en casos en què no es donin situacions d'urgència).

-Sistema àgil i efectiu de gestió d'aportacions i altres documentacions i dades.

-Llistat creuat d'adreces, telèfons, etc., entre els components del grup, per tal de poder connectar-se també fora de les reunions presencials, i aprofitament, quan n'hi hagi, del correu electrònic.

-Es reserva el funcionament convencional pels casos en què cal realitzar una feina molt predeterminada i/o en un temps també molt determinat.

Documentació tractada:

Humanizar la relación entre Guardia Urbana y usuario de la vía pública

Enriqueta Gelices Pérez
Una mà amiga

Redacció: Enriqueta Gelices Pérez
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Valors

Resum

Quando nos ha sido retirado el vehículo del lugar en el cual lo habíamos dejado, los ciudadanos nos encontramos totalmente indefensos. Aún entendiendo que existan normas, a mi modesto entender, dichas normas no deben perjudicar indirectamente al individuo, aunque éste sea incívico, pues como suele suceder, pagan justos por pecadores. Se trata pues de ofrecer ayuda y soporte a las personas afectadas por una acción de la grúa que lo puedan precisar.

Diagnòstic

En los casos en que la grua municipal retira un vehículo, frecuentemnete se dan casos de personas que no tienen dinero en efectivo para poder tomar un taxi, por lo tanto, tampoco pueden ir al lugar indicado para gestionar la retirada de su vehículo. Esto es causa de angustia que, puede traer consecuencias desagradables (en mi experiencia, desencadenó un cólico hepático).

Objectius

Propongo que cuando sucedan estos hechos, en el lugar de la tramitación de la rerirada de vehículos haya alguien que haga funció de asistente social: para ayudar a la persona afectada que pueda necesitar ayuda... para pagar el taxi, atención médica.. o simplemente un trago de agua.

Mitjans i/o Instruments.

1. trato digno de la persona que atiende a los conductores (no son unos delincuentes)
2. en caso necesario, poder disponer de la ayuda de una asistente social
3. libro de reclamaciones a disposición del usuario.
4. teléfono gratuito para poder llamar a familiares o amigos que puedan hacerse cargo del pago.

Documentació tractada:

La experiencia de la vida en una sociedad mecanizada y deshumanizada.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Diplomada en Ciencias Sociales

Dades de l'entítat

Comentarís i Observacions:

Si sirve de ayuda para los objetivos que os proponéis bien. Sinó, destruid el papel para un nuevo reciclado ya que andamos escasos de dicho bien natural.

Ineteresar-se per els "joves" per acabar amb l'obsesió sobre la "joventut"

Josep Ma Lozano

Redacció: Agustí Nicolau Coll
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Valors

Resum

1. Els "joves" s'han constituït en un referent mitològic de la nostra cultura. Són un punt de referència del discurs.
2. Els problemes dels joves no són exclusivament juvenils.
3. La realitat juvenil es caracteritza per la seva pluralitat i diversitat.
4. S'identifica allò que és bo amb allò que és nou i allò que és nou amb allò que és jove. Així "els joves" són identificats amb el "bé social" més que amb el "canvi social".
5. Es constitueix un "model de jove" crític, radical, amb iniciativa, desinteressat, sense sotmetre's a les institucions, creatiu, innovador de patrons culturals, orientat a la utopia, independent de pares i educadors.
6. Els joves deixen de ser protagonistes de la història per a ser protagonistes de la publicitat.
7. Ser "passota" ("passar" per la vida sense saber cap a on es va) es converteix en un nou element clau per a jutjar els joves mentre es continua considerant com ideal al militant del model anterior. Els joves comencen a preocupar.
8. Per als joves d'avui el present és l'únic criteri de realitat. La clau per a entendre'ls no són les idees sinó les experiències i els espais significatius. La identitat és el resultat de compartir referències identificadores.
9. És la creença que els joves són la prefiguració del futur allò que genera ansietat, però ells són només una radiografia del nostre present.
10. És necessari acabar amb l'obsessió sobre la joventut per a fer possible el retrobament amb els joves, en el marc dels reptes bàsics i comuns que ens afecten a tots.
11. Hem de deixar d'usar la paraula "joventut" i parlar dels "joves", com a una manera de reconèixer la pluralitat de formes de vida que hi ha en la població juvenil, de la mateixa manera que a la resta de la població.
12. La pregunta no és que fem amb els joves sinó que estem fent amb nosaltres mateixos i, per tant, també amb els joves.
13. Les respostes a la recerca d'identitat ha de basar-se en una sabiduria profunda que permeti orientar-se, discernir i prendre decisions en circumstàncies plurals i constants.

Diagnòstic

1. Els "joves" s'han constituït en un referent mitològic de la nostra cultura. Són un punt de referència del discurs polític, institucional, dels mitjans de comunicació i de la publicitat. No hi ha un problema social amb els joves ni problema juvenil de la societat, sinó problemes socials projectats i interioritzats als joves. Els problemes dels joves no són només juvenils. Però la realitat juvenil es caracteritza per la seva pluralitat i diversitat. Els joves eclosionen com a subjectes de problemes i problemàtics de societats plenament industrialitzades; això és emblemàtic en la dècada dels seixanta. Aquella dècada prodigiosa del creixement econòmic, dels canvis ideològics i triomfs revolucionaris és una dècada "juvenil". El 68 és la culminació frustrada d'una dinàmica, protagonitzada pels joves, de la necessitat de nous paràmetres culturals i formes de vida.
2. Els joves apareixen com a portadors del canvi social i aquest s'identifica amb allò que diuen els joves. Emergeixen nous valors com la crítica al poder establert i es fa dels joves els portadors socials dels mateixos. S'identifica allò que és bo amb allò que és nou i allò que és nou amb allò que és jove. Així els joves són identificats amb "el bé social" més que com "el canvi social". Es construeix la imatge del "model de jove", crític, radical, amb iniciativa, desinteressat, sense sotmetre's a les institucions, creatiu, innovador de patrons culturals, orientat cap a la utopia, desinteressat, independent de pares i educadors. El complement és una nova "actitud correcta" enfront a aquest model de jove: evitar la repressió de tot ordre.
3. La dècada dels setanta està marcada per la crisi que posa fi al somni de prosperitat contínua. Aquesta dècada finalitza amb la transició democràtica, que es fa en nom del consens i no pas de la utopia. La nova realitat marca la diferència entre "desitjar", "imaginar" i "administrar". Apareixen dos nous referents d'identitat:
 - a) El desencant, és a dir, la desvinculació vital amb el que queabans treia o mobilitzava. La lògica del pacte per al consens exigia una desmobilització de tot allò que podia perturbar. El desencant acaba essent una presa de consciència de la transició.
 - b) El passotisme, representa una afirmació negativa (deixo de jugar, em desentenc,estic aquí però en trànsit, un "passa" en el sentit que "transita" per la vida sense saber cap a on va.). Ser "passota" es converteix en un nou element per classificar els joves. És considerat associal perquè es continua considerant com ideal al militant del model anterior, però sense considerar el context causal de la nova actitud. Els joves comencen a preocupar.

4. Dels setanta als vuitanta tot s'explica per la "crisi". Es passa de discutir "models de societat" a viure en "societats sense model". Els joves deixen de ser protagonistes de la història per a ser protagonistes de la publicitat. Per als joves la cultura de la crisi serà la cultura de l'altre. Queden condemnats a ser joves. Es comença a viure en el paradigma "apocalíptic", sota el sentiment de l'amenaça. Els nous moviments socials tenen aquest talant defensiu; evitar l'apocalipsi nuclear o l'aniquilament del planeta. Els joves també seran portadors socials de les amenaces col·lectives (droga, sectes, fracàs escolar, atur, delinqüència juvenil).

5. La nova actitud correcta davant el jove és preocupar-se perquè no sigui drogaadicta, aturat, fracassat, delinqüent, marginat). S'absolutitza certs trets classificatoris i es separa socialment als joves sota la pretesa caracterització d'una subcultura juvenil. Aquest fet ha succeït amb els joves com a militants, compromesos, passotes i amenaçadors/amenaçats. Els joves han servit més del que és desitjable per a controlar, projectar i condensar les incerteses i les esperances personals i socials. Per als joves d'avui el present és l'únic criteri de realitat. La clau per a entendre'ls no són les idees sinó les experiències i els espais significatius. La identitat és el resultat de compartir referències identificadores. D'aquí la seva identificació amb propostes de fort caràcter emocional i amb cohesió no ideològica. Davant el nou panorama, és la creença ingènua que els joves són la prefiguració del futur el que genera ansietat, però ells són només una radiografia del nostre present.

6. Estem passant d'una societat en la qual la patologia era la repressió a una altra on la patologia serà la crisi o la recerca de la identitat. La resposta no podrà ser la recerca d'una identitat tancada, expressada ideològicament. Per això no és operatiu el discurs sobre els joves que usen els exjoves progressistes dels seixanta, perquè està obsessionat amb un alliberament entès com a superació de la repressió i no suscita una lleialtat concreta i responsable que configuri identitats.

Objectius

Acabar amb la obsessió sobre la joventut per a fer possible el retrobament amb els joves, en el marc dels reptes bàsics i comuns que ens afecten a tots.

Mitjans i/o instruments.

1. Deixar d'usar la paraula "joventut" (i per tant, de referir-nos a les seves suposades virtuts o defectes) i parlar dels joves, com a una manera modesta de reconèixer lingüísticament la pluralitat de formes de vida que podem trobar entre la població juvenil, de la mateixa manera que amb la resta de la població
2. Veure fins quin punt el mosaic juvenil revela un cert "aire de família", el qual revela reptes socials dominants avui en dia i als quals hem de respondre en tots els àmbits, si es vol que hi hagin respostes també a l'àmbit juvenil
3. No perquè ens preocupin els joves, sinó perquè compartim certs interrogants que volem afrontar en un diàleg social, és necessari deixar-se afectar per les percepcions de l'altre en comptes de lluitar per l'hegemonia del discurs propi.
4. La pregunta no és què fem amb els joves sinó què estem fent amb nosaltres mateixos i, per tant, també amb els joves.
5. Es tracta de preguntar-se com transmetre determinats valors bàsics i actituds quan no es comparteixen o no es tenen quadres i sistemes morals o ideològics comuns o acceptats com a evidents. La pregunta no és què pensen els joves sinó quines són les seves experiències significatives (i les nostres).
6. La resposta a la recerca de la identitat ha de basar-se en una sabiduria profunda que permeti orientar-se, discernir i prendre decisions en circumstàncies plurals i canviants.

Documentació tractada:

LOZANO, JOSEP MARIA De què parlem quan parlem dels joves? Cuadernos de Cristianismo y Justicia 41. Barcelona, Setembre del 1991.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Josep M. Lozano és professor d'Ètica i Filosofia Social a ESADE, és membre del Patronat de la Fundació "Lluís Espinal" (Crianisme i Justícia)

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Mario Javier Firmenich és també co-redactor de la proposta.

La nova cultura de la Gent Gran en el segle XXI

Josep Aracil i Xarrié
Consell Sènior Premià de Mar

Redacció: Carme Tarrida
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum. transversal Valors

Resum

L'actual esperança de vida dona lloc a una jubilació llarga que cal omplir de contingut. El col·lectiu d la gent gran encara no és conscient de la seva pròpia identitat, i els altres col·lectius de la societat el veuen com un incipient grup parasitari.

Els objectius principals de la proposta son : contribuir a que les persones grans s'integrin a la societat del segle XXI tot recuperant el paper que des de temps immemorial se'ls hi ha assignat i cercar comportaments que no les limitin només a rebre sinó a donar.

Elaborar un estudi antropològic sobre la gent gran que ajudi a prendre consciència de la identitat d'aquest col·lectiu, constituir un Senat Popular format per persones grans que aconsellin quan s'estimi necessari en la presa de decisions d'altres col·lectius i crear una xarxa d'associacions que juntament amb els mitjans de comunicació divulgui la nova cultura de la Gent Gran, són els mitjans que presenta la proposta per assolir els seus objectius.

Diagnòstic

- L'actual esperança de vida i la seva acceptable qualitat configuren la jubilació com un llarg període de la vida d'una persona que cal omplir d'un contingut vital.
- La percepció que avui dia es té de la gent gran obeeix a estereotips obsolets, que cal desmitificar, ja que no es correspon amb la societat actual, molt diferent a la de sols 10 anys enrera.
- El col·lectiu de Gent gran no té consciència de la seva pròpia identitat.
- Els altres col·lectius veuen a la gent gran com un incipient grup parasitari.

Objectius

1. Contribuir a que les persones sèniors s'integrin en la societat del segle XXI.
 - Recuperar el paper que des de temps immemorial, s'ha assignat a la gent gran : el reconeixement de la seva experiència, que la faculta per aconsellar, per assessorar, per opinar, en definitiva, per posar al servei de la societat, aquest enorme capital que representa aquesta experiència acumulada al llarg d'una vida de treball activa.
 - Conjuguar l'oci amb activitats de participació activa, que facin possible una jubilació, però no una retirada, una exclusió dels esdeveniments que transformen la societat actual.
 - Definir la identitat específica de la Gent Gran..
 - Afavorir el coneixement de les noves tecnologies i la participació en les relacions intergeneracionals.
2. Cercar comportaments de les persones sèniors que no les limitin només a rebre sinó també a donar.

Mitjans i/o instruments.

- Elaborar un estudi antropològic, sociològic i psicològic sobre la Gent Gran, amb rigor científic, en el que hi participin juntament amb experts, persones grans qualificades.
- Prendre consciència de formar part d'un col·lectiu amb identitat pròpia, mitjançant la divulgació de l'estudi anterior.
- Participació activa del col·lectiu en les possibles alternatives de: "fer quelcom per un mateix i fer quelcom per els altres".
- Constitució d'un Senat Popular, format per persones grans, que tindria com objectiu, vetllar per evitar desviacions negatives, en la presa de decisions dels altres col·lectius, fent servir com a filtre el seny i l'experiència de la Gent Gran, aconsellant quan s'estimi necessari.
- Creació d'una xarxa d'associacions i altres organitzacions que estigues d'acord amb la divulgació de l'esmentada nova cultura de la Gent Gran, que propiciés l'intercanvi d'experiències, mitjançant trobades personals periòdiques i també per, entre d'altres, el mitjà Internet.
- Endegar una campanya en els mitjans de comunicació que divulgues la nova cultura de participació activa de la Gent Gran

Documentació tractada:

- Documentació del Consell Sènior de Premià de Mar:
- Carta a el diari "El Punt, Maresme"
 - Memòria breu.
 - Projecte Consell Sènior de Premià de Mar.
 - Xarxa per a una nova Cultura de la Gent Gran.r

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

President del Consell Sènior de Premià de Mar

Dades de l'entitat

El Consell sènior, és una associació (ONG) sense afany de lucre formada per persones de 50 anys o més, normalment retirades del món del treball per qüestions d'edat.

És un projecte alternatiu per a la Tercera Edat, adequat a les necessitats del segle XXI, amb els objectius de: Contribuir a que les persones sèniors s'integrin en la societat del segle XXI mitjançant la seva participació activa. Cercar comportaments de les persones sèniors que no les limitin nomès a rebre sinó també a donar.

Comentaris i Observacions:

La Tempiternitat: Una experiència i una concepció diferent del temps.

Fundació Vivàrium

Redacció:

Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Valors

Resum

En la concepció del temps s'hi troba una de les claus que ens ha de permetre entendre i realitzar el canvi que Panikkar reclama. La cursa vers el futur per a assolir la felicitat, la pau, l'alliberament o la plenitud, han alienat l'home, l'han separat d'ell mateix i del seu entorn, de les realitats còsmica i divina. La vida humana a la Terra s'ha convertit en un projecte permanentment insatisfactori. Les malalties de la nostra societat en són un exemple prou clar: la pressa, l'estress, l'angoixa, són símptomes d'una impossibilitat: la de viure plenament el present. La separació del temps humà i del temps còsmic, ha permès la creença en l'autonomia humana enfront la terra, ha permès la seva manipulació. A través de la noció de tempiternitat s'integren les dimensions humana, còsmica i divina i es recupera la imatge de l'home com un microcosmos que conté i que interacciona amb la totalitat de l'univers, en un procés de creació permanent.

Diagnòstic

La cultura occidental es construeix sobre la base d'una concepció del temps lineal, homogeni, unidireccional, universal i abstracte, oposat a una eternitat que reuneix les característiques pròpies de la divinitat o del saber absolut.

Alguns dels elements cabdals de la nostra cultura com són: la creença en el progrés, la ideologia del desenvolupament, l'explicació evolucionista dels fets i del món o el mite de la història, sorgeixen d'aquella interpretació. Tots ells tenen en comú una projecció cap al futur: la realització humana o el benestar social no es troben en el present sinó en un hipotètic avenir. L'horitzó temporal permet classificar els pobles segons la seva situació en aquest barem evolutiu i progressiu; un fet es considera real quan podem situar-lo en la graella espacio-temporal i se'l considera conegut quan n'hem trobat l'origen i les causes en el passat. La ciència moderna l'ha convertit en un paràmetre abstracte que permet calcular, mesurar i projectar les nostres accions. Aquesta concepció del temps en una societat dominada per la tècnica, ha produït i produeix un xoc violent en les cultures amb que ha entrat en contacte. La creença en la universalitat d'aquest model social i en la capacitat alliberadora de la tècnica, ha provocat un trencament dels ritmes naturals i humans d'aquestes societats, del seu temps, i per tant, l'esfondrament d'aquestes cultures.

Objectius

- Restaurar l'equilibri i l'harmonia interns de la persona, de les relacions socials, dels ecosistemes i de les cultures.
- Oferir una nova cosmologia que permeti superar la caduca imatge científica del món i que torni a considerar l'home com un micro-cosmos.
- Retornar a les accions humanes la seva base espiritual i a la persona la consciència del seu poder real en la transformació del món.

Mitjans i/o instruments.

L'experiència del present tempitern en el marc d'una concepció cosmoteàndrica de la realitat.

Un temps que no es pot separar de l'esdeveniment concret, un temps no abstracte, sinó real, que no s'instrumentalitza sino que té sentit per ell mateix i que ens obre a la dimensió mística de l'existència. Passat, present i futur, més la dimensió no-temporal del temps, mística o infinita, es troben en l'experiència del present tempitern.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Mesures per reconèixer i impulsar el paper de la ciència al servei de la societat

Josep Anton Plana Castellví

Redacció: Josep Anton Plana Castellví
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum. transversal Valors

Resum

Davant la visió negativa que la societat té del desenvolupament científic i tecnològic (com a perjudicial per al medi ambient, generador de riscos per a la nostra salut, etc.), ens cal repensar la representació de la ciència i la tècnica a la nostra societat. Hem d'actuar per tal de revaloritzar la ciència i la tècnica com a fet cultural i també la tasca dels científics i tecnòlegs com uns membres més de la comunitat que fan una tasca en benefici del conjunt de la societat i pel nostre benestar. Cal, en definitiva, apropar la ciència i la tècnica a la societat tot informant i comunicant la realitat del fet científic i tecnològic i transmetent coneixements bàsics essencials en benefici de la cultura general del país.

Diagnòstic

- La ciència i la tècnica estan massa allunyades de la societat. La gent percep la ciència i les seves aplicacions com un perill per a una vida autènticament humana.
- La ciència i la tècnica no estan vistes per la societat com un fet cultural. Existeix un greu desconeixement general de conceptes bàsics essencials que posteriorment deriven en mal interpretacions no desitjades.
- La comunitat desconeix majoritàriament qui són els seus científics. Coneix els detalls més íntims d'altres personatges (futbolistes, actors, polítics, rics i famosos) però desconeixen quina és la tasca que realitzen els científics i tecnòlegs en benefici de la col·lectivitat. Aquesta és una tasca no reconeguda i, a més, malinterpretada.
- Alguns científics entenen la seva feina com completament deslligada de l'esdevenir de la societat.

Objectius

- Revaloritzar la ciència i la tècnica com a fet cultural.
- Revaloritzar la tasca dels científics i tecnòlegs en quant a membres de la comunitat que treballen en benefici del conjunt per una millor societat del benestar.
- Acostar significativament la ciència i la tècnica a la societat fent que no siguin vistes com elements negatius per la qualitat de vida, sinó tot el contrari, com els garants d'una vida humana sobre el planeta. Incrementar l'interès i el nivell de coneixements científics i tecnològics del conjunt de la població.
- Una major implicació dels científics i tecnòlegs en el desenvolupament social, especialment en allò referent al coneixement científic i a les seves aplicacions a la vida quotidiana.

Mitjans i/o Instruments.

- Premi FCR de reconeixement de la tasca científica i tecnològica
Reconèixer públicament i solemnement la tasca realitzada per científics i tecnòlegs catalans tot guardonant-los amb el Premi FCR.
- Setmana de la Ciència
Promoure la realització coordinada d'activitats relacionades amb la ciència i la tècnica per part d'institucions i entitats diverses arreu de Catalunya.
- Seminari Permanent sobre la Responsabilitat Social dels Científics
Promoure un debat multidisciplinari sobre les implicacions socials de la tasca dels científics i tecnòlegs incorporant l'ètica com a element essencial en la formació dels futurs científics i tecnòlegs.
- Presència multimèdiàtica de la ciència i la tècnica
Promoure la publicació de llibres, la producció de programes i debats televisius i radiofònics, la realització de continguts multimèdia en formats off-line (CD Rom) i on-line (Internet), etc.

Documentació tractada:

Volums 1-4 del Seminari Permanent de Responsabilitat Social dels Científics
Sèrie de Biografies de Científics Catalans editats per la FCR.
Volum 1-2 del Premi de Novel·la Científica
Volum 1 del Premi de Literatura Científica

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

- Director de la Fundació Catalana per a la Recerca (FCR)
- Professor d'Anàlisi Regional a la Facultat de Geografia i Història de la Univ. de Barcelona
- Assessor especial del Director general de la UNESCO
- Assessor en matèria d'espais naturals del Conseller d'Agricultura, Ramaderia i Pesca
- Secretari general de l'Associació Amics de Gaspar de Portolà

Pedagogia dels drets i Pedagogia dels deures. Construir des de la coresponsabilitat

Fancesc Maños i de Balanzo

Redacció: Fancesc Maños i de Balanzo
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Valors

Resum

Es tractaria de potenciar un Consell Consultiu Intergeneracional capaç de generar el diàleg constructiu entre generacions en relació a aquelles problemàtiques comunes que sovint enfronten les diverses generacions en ser plantejats com a temes propis de la reivindicació.

Potenciar el diàleg entre generacions per tal de potenciar que les oportunitats que ens aporta la societat del benestar siguin veritablement oportunitats perquè tothom les pugui gaudir.

Diagnòstic

Ens trobem en una societat sovint instal·lada en la reivindicació dels seus drets. Cada generació reivindica els seus espais, la seves activitats, la seva presència efectiva en la presa de decisions polítiques. Aquesta reivindicació es dona sovint des de la manca de diàleg. Sovint ens plantejem "hem aconseguit això; ara què més hem de reivindicar?" Potser ens caldria fer funcionar (des d'una aplicació pragmàtica i social) allò que hem aconseguit.

Troblem tanmateix actituds d'aferrissament als propis nivells de benestar a costa del "malestar" d'uns altres. (1er Mon - 3er Món; Sense sostre; els aturats vs. jubilats; que no analitzarem en aquest diagnòstic).

Sovint aquestes actituds reivindicatives i d'aferrissament comporten l'enfrontament entre generacions des d'actituds xenòfobes com l'edadisme (xenofòbia per raons d'edat).

Tot plegat ens porta a viure instal·lats en la pedagogia dels drets; Coneixem els nostres drets i fins i tot sabem com fer-ne un ús poc ètic per treure'n el màxim profit ("feta la llei feta la trampa"). Potser ens cal descobrir una pedagogia dels deures per no instal·lar-nos només en la reivindicació - cal reivindicar-; sinó també fer un ús responsable dels drets i els avantatges socials que hem anat guanyant amb el temps.

Aquest repte comporta un abordament basat en la coresponsabilitat en els drets i en els deures per part les persones, de la societat en la seva globalitat i de l'Administració.

D'altra banda ens trobem davant una societat parcialitzada entre generacions. En moltes Administracions trobem els Consells consultius de Joventut i de Veïnes, que sovint pertanyen a Departaments diferents. Aquest Consells constitueixen veritables monòlegs alhora de tractar els temes comuns més candents i conflictius entre generacions. No existeix la possibilitat d'un diàleg efectiu en el que debatrem aquests temes més conflictius. Davant aquesta realitat. ¿L'existència de Consells Consultius intergeneracionals, faria més possible aquest diàleg constructiu, per tal de potenciar que les oportunitats del benestar siguin per a tothom?

Objectius

(elaborats a partir de temàtiques que poden ser repensades des d'un debat intergeneracional.)

- Educar sobre la utilització del temps al llarg de tota la vida (l'ocupació activa i autònoma del temps). Un dels elements que esdevindran fonamentals en relació a la vida de les persones en els propers anys, és el factor temps.

- Fomentar les activitats socials entre generacions (oci, educació, cultura, vida associativa), capaces de construir una societat des de la solidaritat i no des de la competència de drets. "Considerem que la col·laboració mútua i la solidaritat entre generacions proporciona el veritable progrés d'un país, preserva els valors humans i les actituds cíviques positives i que per tant ens cal trobar espais d'encontre i motius de treball comú amb persones pertanyents a altres generacions" Manifest de la gent gran per al seu paper actiu en la construcció europea" IV EUROFÒRUM. 1995)

- Sensibilitzar la persona que a més de tenir els seus drets té els seus deures que no l'eximeixen de complir les seves responsabilitats. Per poder participar en la construcció social cal assumir responsabilitats, des de dinàmiques de solidaritat que facin possible un sistema que sigui sostenible.

- Evitar la discriminació per raons d'edat en qualsevol circumstància o realitat social.

- Reduir l'oposició entre els conceptes treball i oci. Cal passar d'un concepte de societat que dona valor al treball a un altre que dona valor a l'ocupació. Potenciar la comprensió del concepte de treball productiu segons

nivell de capacitat de cada persona i evitar qualsevol tipus de discriminació.

- Potenciar accions encaminades a reforçar i traduir en programes concrets les línies d'actuació que es proposin des del debat des de perspectiva de la societat civil

Mitjans i/o instruments.

Reconèixer i possibilitar un rol actiu de la persona i facilitar una vivència amb sentit de l'oci

Es fa necessari en aquest tombant de segle el fet de promoure la participació associativa de la gent gran i de la gent jove en diferents camps com els de l'associacionisme, la cooperació amb d'altres col·lectius i també del voluntariat en general.

En aquest sentit caldria potenciar programes de suport a l'artesanat i als oficis tradicionals; potenciar nous rols socials a la persona gran en la comunitat (mediació en el barri); el fet de donar valor a l'experiència de la gent gran ha de promoure la seva aportació a la societat. Aquest traspàs d'experiència seria viable a partir de la implantació de programes que possibilitessin la presència de la gent gran a les escoles i centres d'educació en el lleure, així com a partir d'espais dissenyats per a possibilitar les relacions entre generacions (joves, grans i adults)

Cal que dignifiquem les ofertes d'oci, ja existents o noves, adreçades a les persones grans amb un major valor cultural i de participació. Així com potenciar per a la gent jove una oferta més raonable i que generi una participació més activa i compromesa i no tant adreçada al consum cultural.

De fet la persona gran no precisa especialment una programació específica ja que, com a persona, forma part, de ple dret, de la societat actual.

Per fer operatives aquestes línies d'actuació proposem entre d'altres:

- a) La valoració de l'experiència dels membres més grans de la comunitat tot fent-ne ús a l'escola, a les empreses i entitats.
- b) La valoració de l'aportació dels membres "no productius" (laboralment parlant) de la família, a remarcar la importància del rol que la dona ha exercit tradicionalment quant a la cura dels afers propis de la llar. Igualment, es podria aprofundir en un estudi interdepartamental del document de la Unesco "L'educació hi ha un tresor amagat a dins" Informe Delors.
- c) Participació de la persona gran en l'elaboració de crèdits variables per a l'ESO (explicar la història del darrer segle a partir de la vivència de les persones grans; mestratge artesanal de la gent gran).
- d) Programes d'aprenentatge de l'ús de les noves tecnologies a partir de la interrelació entre joves i grans.
- e) Creació d'àmbits consultius intergeneracionals no vinculants on hi siguin representades totes les generacions (infants - adolescents - adults - gent gran) i que es coordinessin amb la Comissió d'Afers Socials del Parlament de Catalunya. La funció d'aquests àmbits seria, principalment, la de fomentar la comprensió i el diàleg intergeneracional en l'abordament de les preocupacions de cada generació.
- f) Treballar en aquest àmbits consultius intergeneracionals (locals, comarcals o nacionals) algunes d'aquestes temàtiques a partir d'un temari pactat, en meses diàleg, etc

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Aquestes propostes han de ser treballades des del diàleg i des del debat constructiu que ens ha de portar a la societat a considerar que, només des de la participació coresponsable es podran dur a terme aquelles propostes que incideixin en oportunitats per tota la societat; des dels joves fins als més grans.

Per una recerca al servei de la societat

Albert Pérez Rey

Redacció: Albert Pérez Rey
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Valors

Resum

És inadequada la divisió en compartiments del coneixement humà. L'especialització fragmenta i dificulta el coneixement, crea llenguatges altament especialitzats i deforma o conforma en determinat grau l'estructura mental. La divisió dificulta en gran manera l'extensió dels avenços metodològics i analògics d'un camp a un altre i per tant limita formalment l'ampliació del coneixement.

Actualment no es diferencia entre treball i vida, i es fomenta fortament només allò que té sortida professional. Les grans Multinacionals, i els Governos, així com les Fundacions son guiades per interessos econòmics, o militars. Tant els interessos Empresarials com els Político-Militars són a temps curt i cerquen els resultats espectaculars i/o el benefici privat.

Es tracta de:

- Iniciar i buscar un camí aliè a les necessitats econòmic polítiques de l'entorn deslliurant la investigació al màxim dels compromisos socials o dels tabús concrets de l'època i de les fonts financeres interessades en el lucre a curt termini.

- Afavorir l'apropament de la població en general als nous estris o eines intel·lectuals.

- Entrar en un procés de síntesi i abandonar la divisió tradicional del coneixement.

- Evitar la propietat del coneixement.

Per fer-ho es proposa els següents instruments

1 Formació integral.

2 Participació activa i conseqüent de la Societat Civil.

3 La implantació del concepte d'interactivitat.

4 Enfortint el pes de la Societat Civil, per mitja de les Entitats sense ànim de lucre.

5 Ampliant a la Unesco el seu camp a l'àmbit científic Mundial, creant un Fòrum permanent pluridisciplinar de científics que vetllin per la correcta aplicació dels descobriments.

Diagnòstic

Per ser conseqüent amb el propi escrit, el primer que em cal dir és que considero inadequada la divisió en compartiments del coneixement humà, i que qualsevol coneixement sectorial resta faltat de significat en si mateix; al ésser estudiat de forma aïllada i sense tenir en compte les múltiples repercussions que la resta de sabers tenen en el camp analitzat.

L'especialització fragmenta i dificulta el coneixement, crea llenguatges altament especialitzats i deforma o conforma en determinat grau l'estructura mental fent molt més complexa la comunicació entre les diferents branques del saber.

No obstant els substrat metodològic, la potencialitat del cervell i les eines mentals a emprar son les mateixes sia quin sia el camp al que l'apliquem.

La divisió dificulta en gran manera l'extensió dels avenços metodològics i analògics de un camp a un altre i per tant limita formalment l'ampliació del coneixement.

Actualment no es diferencia entre treball i vida, i es fomenta fortament només allò que té sortida professional, la recerca desinteressada no té cabuda més enllà de casos testimonials.

Les grans Multinacionals, i els Governos, així com les Fundacions son guiades per interessos econòmics, o militars i en cap cas tenen en compte l'ús social dels descobriments, ans al contrari o el mantenen en secret o dificulten la seva aplicació per defensar els seus interessos a curt termini, que en cap cas té que coincidir amb l'interès Social.

Tant els interessos Empresarials com els Político-Militars són a temps curt i cerquen els resultats espectaculars i/o el benefici privat, i no afavoreixen els plantejaments de reestructuració Social.

La ciència és un camp massa seriós per deixar-lo en mans dels Polítics, o dels Directius de las grans empreses. Però hi ha alternativa?

Les Fundacions i la Universitat necessiten aportacions econòmiques foranes i encara que de forma indirecta en aquest cas, estan sotmesos als mateixos plantejaments de Recerca i de Recerca aplicada que fixa l'estructura de la Societat.

L'ús d'estris molt enllà de la comprensió dels usuaris, representa cada cop un risc més alt de dependència i manipulació, on l'alienació plena es troba a l'abast d'un reduït nombre de persones, que amb les seves decisions poden fer trontollar l'estabilitat emocional col·lectiva per afavorir els seus interessos. La tecnologia no és res més que l'artesanía Moderna amb el nivell de complexitat que correspon a l'actual estructura social.

Objectius

- Iniciar i buscar un camí aliè a les necessitats econòmic polítiques de l'entorn deslliurant la investigació al màxim dels compromisos socials o dels tabús concrets de l'època i de les fonts financeres interessades en el lucre a curt termini.
- Afavorir l'apropament de la població en general als nous estris o eines intel·lectuals que la societat actual deixa al nostre abast. Els canvis han de trencar una inèrcia des del punt de vista mental i del fer de cada dia que resulta difícilment assimilable per una gran majoria de la població.
- Trencar la concepció Estàtica del ser, per fer èmfasi en l'esdevenir com element dinàmic i enllaçar amb l'actual concepció del Món com un conjunt de Sistemes de Complexitat creixent.
- Entrar en un procés de síntesi i abandonar la divisió tradicional del coneixement (Lletres, Ciències, Filosofia, Tecnologia) i el seu aparent antagonisme.
- Fomentar la desaparició del dogmatisme sigui religiós o polític, que també condiona fortament el desenvolupament lliure de propostes i pensaments, fixant realitats closes i Veritats Absolutes totalment allunyades del simple sentit comú.
- Tenir en compte la concepció utòpica entre les hipòtesis a tractar ja que pot ser a voltes una realitat propera.
- Avançar en els continguts formant part del continent. Ja no valen les posicions que et situen en una torre de marfil, i allunyat de les realitats quotidianes.
- Evitar la propietat del coneixement, que és allò que crearà les diferències en el futur proper i que es altament perillosa per el Domini no material que pot exercir. De fet ja s'està donant en el camp de la Comunicació i de la Informàtica.

Mitjans i/o instruments.

- 1 "Formació" integral. La Formació des de la més Bàsica fins el nivell doctoral o de "Master" té a les seves mans la possibilitat d'ampliar la informació actual obrint el ventall cap una "Formació" integral. Tots els aspectes del saber poden considerar-se essencials i aplicables, cal incidir en la metodologia mental i la formació de maneres de pensar obertes i pluridisciplinàries.
- 2 Participació activa i conseqüent de la Societat Civil. La Democràcia ens porta a opinar i decidir cada cop de forma més exigent i conscient, i la nostra participació ha de ser activa i conseqüent tan en les votacions com en els períodes entre eleccions. És la Societat Civil qui ha de donar respostes, i obviar la concepció del paternalisme de l'Estat, i la manipulació informativa dels mitjans de comunicació de masses. Tots i cada un de nosaltres, si ho analitzem fredament, ens podem sentir en part culpables per inacció, o per excés de pragmatisme en les nostres decisions al donar per suposada l'impossibilitat de transformar l'entorn Social Col·lectiu, i acceptar la contradicció permanent entre l'acte diari i el dictat de les nostres consciències.
- 3 La implantació del concepte d'interactivitat. Que pressuposa una forma determinada d'entendre la relació individual i l'adquisició d'experiència, un procés que s'inicia amb les nostres potencialitats genètiques, que segueix en la percepció interactiva que conforma i estructura les connexions neurals, el processament de informació, l'abstracció i les analogies entre d'altres processos interns, la creació activa del pensament individual i la seva transformació en llenguatge amb la finalitat de fer-se entendre i comunicar-se amb l'entorn de la pròpia espècie, creant per consens una certa objectivitat compartida. Aquest procés és permanent en les nostres vides conscient o inconscientment, el seu ús voluntari pot ampliar les nostres potencialitats de forma important, i és aplicable a tota activitat cognoscitiva.
- 4 Enfortint el pes de la Societat Civil. A nivell social hem d'enfortir el pes de la Societat Civil, per mitjà de les Entitats sense ànim de lucre.
- 5 Des de la pròpia UNESCO. Ampliant el seu camp a l'àmbit científic Mundial, i creant un Fòrum permanent pluridisciplinar de científics que vetllin per la correcta aplicació dels descobriments, de manera similar al tema de la Bioètica. Aquest tema és altament conflictiu tan de cara als Governos, com de les Empreses, xocant frontalment amb els seus interessos militars i estratègics. Un exemple clar és l'Energia Nuclear, i els treballs en Bioquímica.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Valors útils per una societat justa i humanitzada

Comissió Independent d'Utòpics Putejats

Redacció: Jordi Vila-Abadal Vilaplana
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum. transversal Valors

Resum

A la nostra cultura, si més no des de Socrates fins ara, hi ha uns valors capaços de fonamentar personalitats humanitzades. Cal alliberar-los de l'ofec dels "valors" neoliberals imperants, i de certes supraestructures de les ideologies que ens els han transmesos.

Diagnòstic

Si entenem per valors els objectius cap als quals s'orienten els subjectes de la nostra societat, creiem que hi ha una hegemonia dels anomenats valors neoliberals. És a dir, que presa globalment, la nostra societat persegueix com a ideals la riquesa, la primacia del plaer material, l'èxit social, el poder...

Que, encara que la nostra societat sigui també molt plural i professi una gran varietat de creences, està dominada per la mentalitat neoliberal. De manera que les forces fàctiques (que en últim terme són les econòmiques) només toleren la diversitat, si no posa en qüestió el seu sistema del "pensament únic": que l'objectiu de la societat sigui l'economia de profit.

Però aquests valors dominants no són útils per basar-hi una personalitat humanitzada. Per això moltes persones acusen falta d'identitat i la nostra societat és poc humanitzada.

Objectius

Proposar uns valors en base als quals poder construir una societat més justa i humanitzada

Mitjans i/o instruments.

Valors útils

Creiem que en la nostra cultura hi ha uns valors que són perdurables i útils per basar-hi una personalitat humanitzada, però sovint han estat ofegats, al llarg de la història, per supraestructures de les ideologies i, actualment, a més, per la supraideologia neoliberal (ens referim a valors com l'honradesa, coherència, afany de justícia, i de llibertat, domini de si mateix, respecte de la persona, amor, comprensió, etc.). Aquest valors són els que han de permetre que les persones puguin ser més humanes i les societats més comunitàries.

Al nostre entendre són valors útils aquells que serveixen perquè els individus esdevinguin persones o les persones esdevinguin humanitzades. I ho creiem així perquè el nostre desig és que la societat sigui més humanitzada i només es pot aconseguir si ho són les persones que la constitueixen.

La persona té dues dimensions, sense el desenrotllament de les quals no esdevé persona humanitzada: una d'interiorització i una altra de comunicació amb la societat que l'envolta. Aquestes dues dimensions es desenvolupen gràcies al desenvolupament de les seves potencialitats. Aquest desenvolupament es fa gràcies a l'adquisició d'uns coneixements i aprenentatges i la posada en pràctica d'unes accions. Tot això constitueix el seu comportament, i és aquest allò que fa que sigui una persona més o menys humanitzada.

Els coneixements i aprenentatges adquirits i les accions practicades són fruit sobretot del fenomen psíquic de la identificació.

Gràcies a aquest fenomen l'individu s'apropia com a seves unes maneres de pensar i fer que descobreix en les persones o situacions socials, amb les quals entre en contacte al llarg de la seva vida.

Aquestes adquisicions que fa seves esdevenen els seus valors, ja que són les coses que li interessen, i són també les que determinen el seu comportament.

O sigui que si el comportament d'un individu fa que sigui més o menys persona (o persona humanitzada), i els valors determinen el comportament, segons els valors que hagi interioritzat serà més o menys persona. Doncs, aquells valors que determinin un comportament humanitzat seran els valors útils d'una persona per ser humanitzada i poder ajudar a constituir una societat humanitzada.

Ara bé, creiem que de les moltes potencialitats que té la persona n'hi ha sobretot dues que fan que pugui passar d'individu a persona, o de persona a persona humanitzada, que són les de pensar i estimar. Per tant, creiem que són valors útils aquells que faciliten sobretot el desenvolupament d'aquestes dues facultats.

Al nostre entendre són valors d'aquesta mena: l'honradesa, la comprensió, la coherència, el domini de si, l'afany de justícia, llibertat i veritat, la solidaritat, la flexibilitat d'esperit, la capacitat de crítica i evolució, l'apreciació i respecte de la natura, etc.

Documentació tractada:

Jordi VILA-ABADAL, Valors vells, nous valors, Proa, Barcelona, 1998 (vegeu-ne la bibliografia). Números d'abril i maig de 1998 de Le Monde Diplomatique.

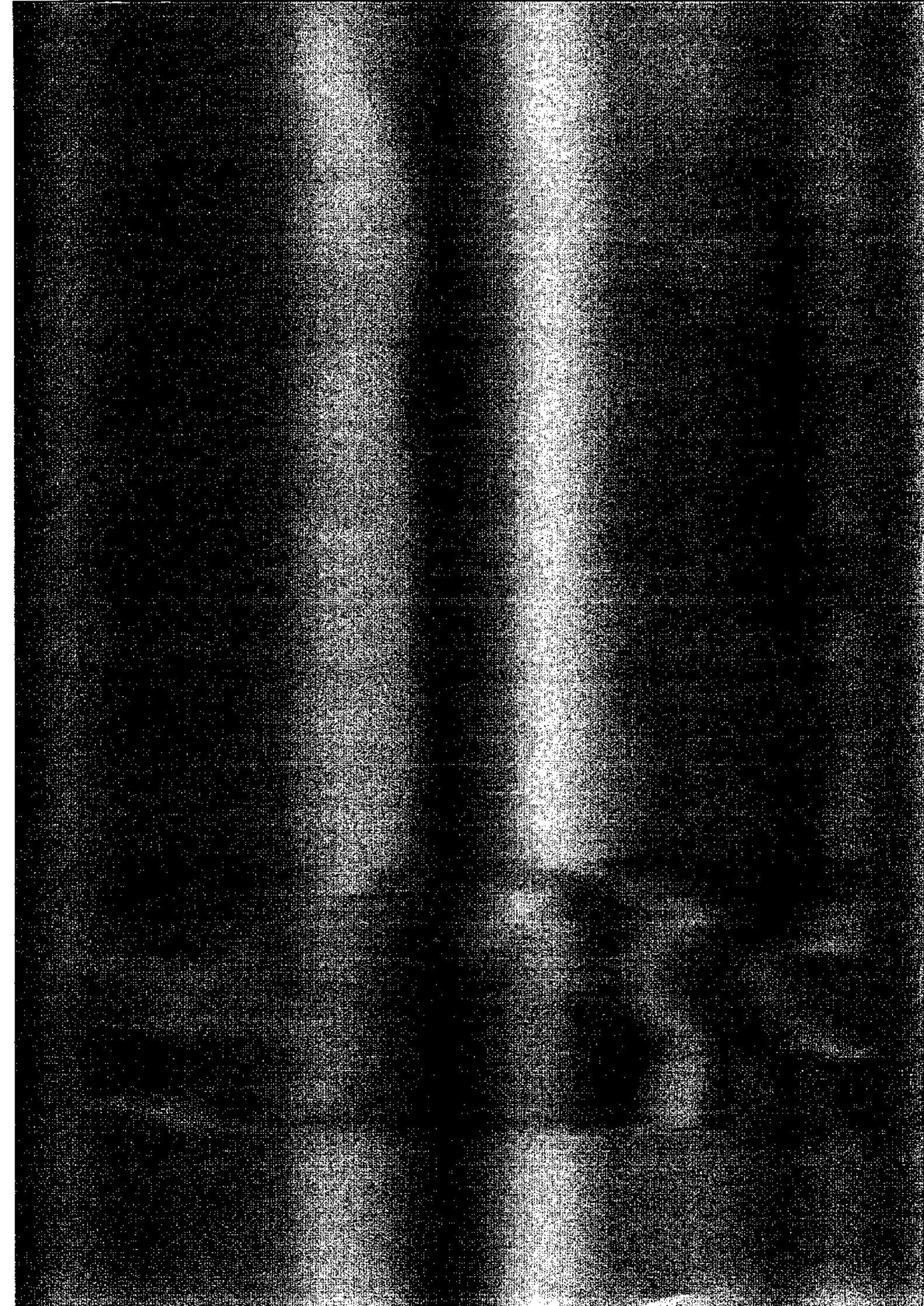
Biografia i altres dades de l'autor-autora:

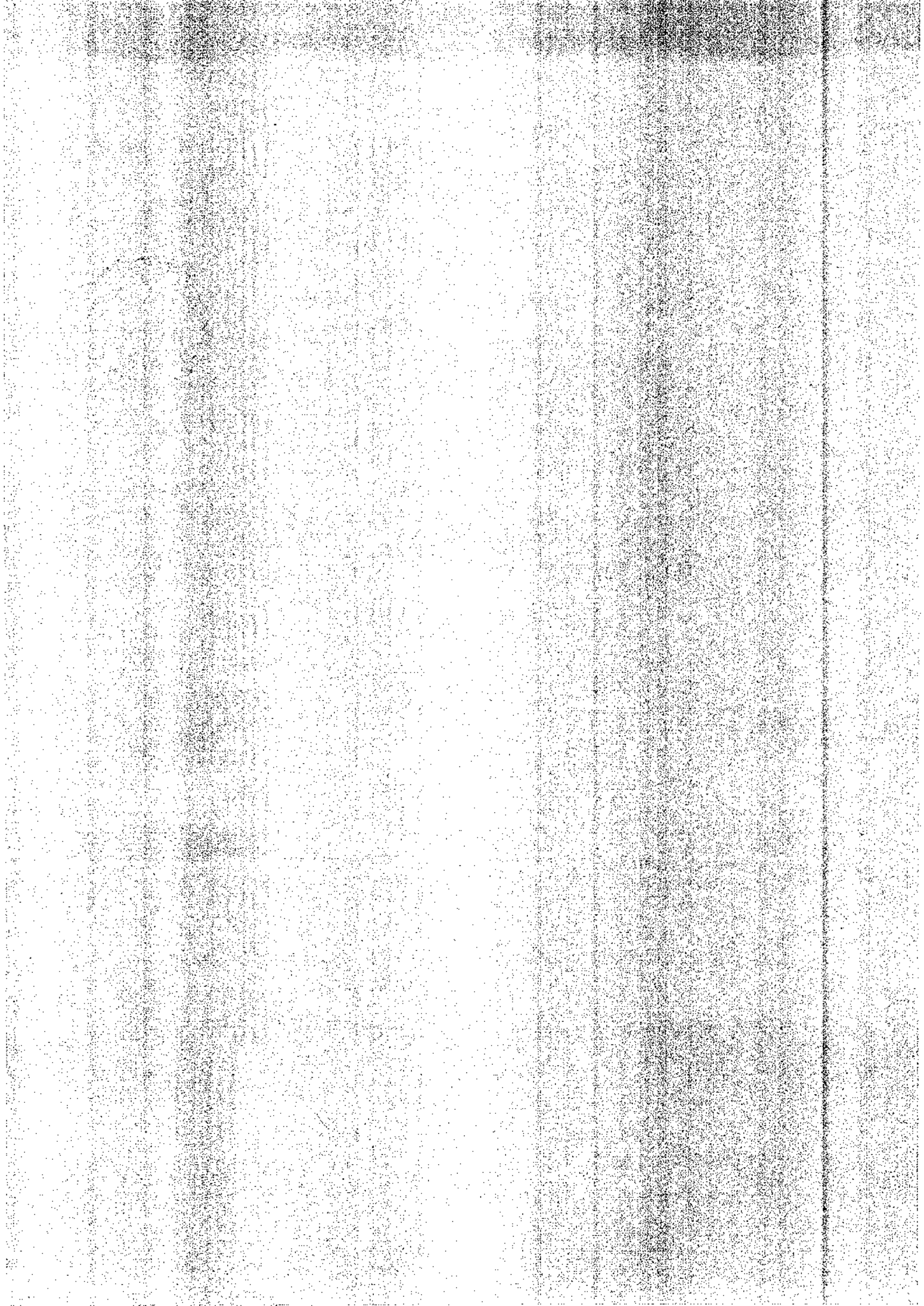
Dades de l'entitat

És un grup de discussió i amistat que es reuneix una vegada al mes, a l'adreça que ja teniu. El seu objectiu és discutir temes d'interès col·lectiu i exercir la intercomunicació, i d'aquesta manera fruit de l'amistat.

Comentaris i Observacions:

Per tal de fer avançar aquests valors útils en primer lloc és del tot necessària una presa de consciència d'aquesta situació, com a mitjà indispensable per aconseguir l'alliberament esmentat. L'intent de fer prendre aquesta consciència ja està començant (p. e. la revolta dels marginats de França de fa pocs mesos, les campanyes per una economia sostenible, la denúncia de pensadors com Ignacio Ramonet -inventor del terme "pensament únic", etc.). Proposem, doncs, augmentar aquests esforços: P. e., reptar els pares i tota mena d'educadors a considerar quina mena de valors transmeten i induir a fer petits o grans debats (al marge dels partits polítics) sobre això, que vagin fent prendre consciència del problema a la societat civil. També usar altres mitjans de difusió, encara que sigui amb un treball de formiga.

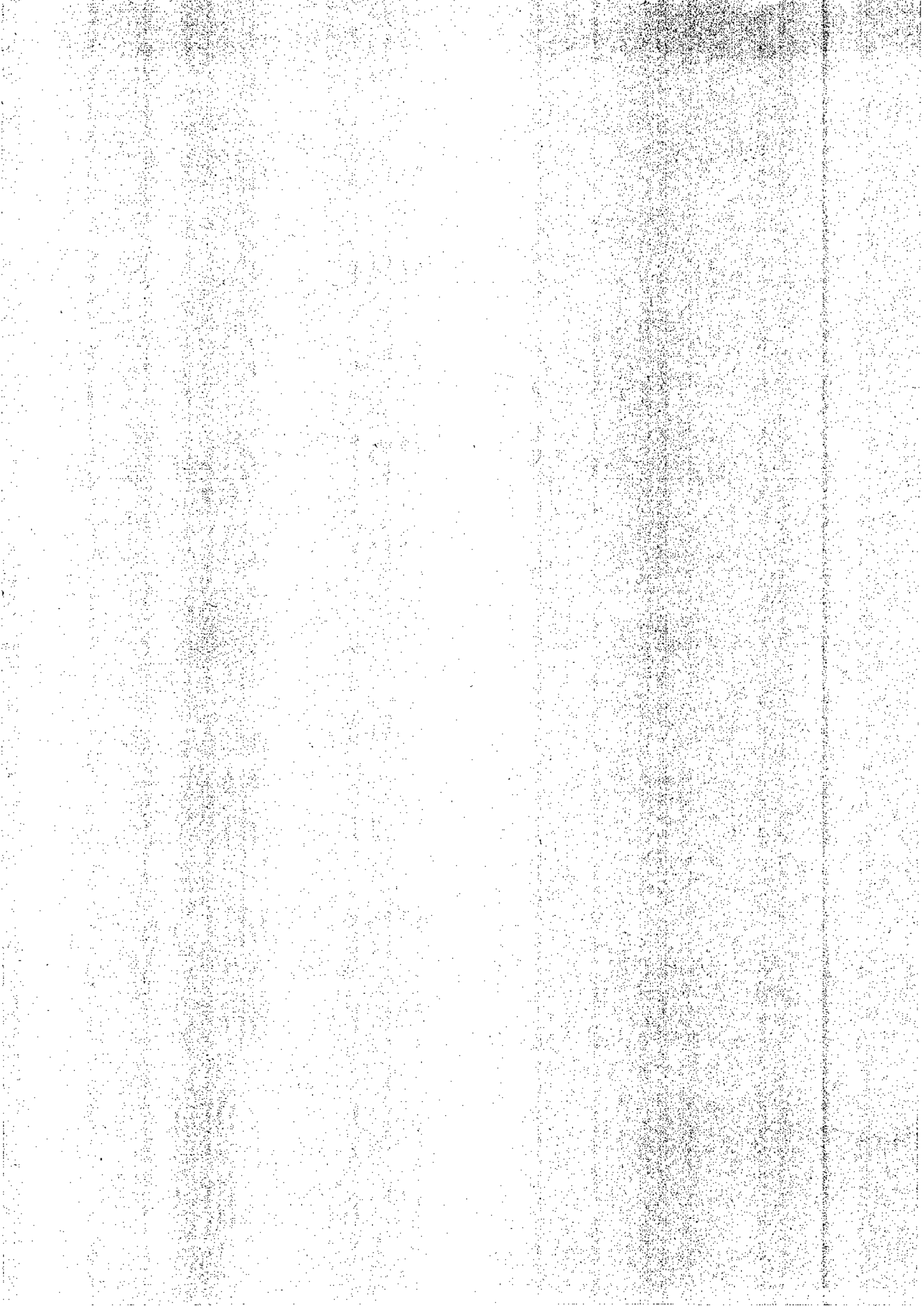

Forum Temàtic per Repensar la Comunicació i l'Art

- Itinerari 1: Presentació i llista de persones involucrades
- Itinerari 2: Propostes

Temàtic 1. Presentació i llista persones inscrites.

Per fer la valoració de les propostes del Fòrum temàtic per Repensar la Comunicació i l'Art, cal seguir els següents passos:

- 1r. Fer una primera lectura de cada proposta (Temàtic 2), una rere l'altra i anar anotant una primera valoració, en llapis, en el Qüestionari de Valoració Detallada (Temàtic 3)
- 2r. Tenint en compte totes les propostes, repuntuar quan calgui, aquelles que es vegin com més o menys interessants. Seguidament sumar els punts de cada proposta.
- 3r. Traspasar la puntuació obtinguda en cada proposta al Qüestionari de Valoració Conjunta de cada proposta (Temàtic 4)
- 4r. Enviar al CIS amb el sobre adjunt els formularis Temàtic 3 i Temàtic 4 (més el Transversal 3 si esteu inscrits).

Seria desitjable tenir les valoracions, quan abans millor, abans de finals d'any. En qualsevol cas no podrem acceptar les valoracions que arribin més tard del 30 de gener de 1999 (data límit per poder processar els resultats i enviar-los a tothom abans de l'abril).

Recordeu que la resposta al qüestionari del Fòrum Temàtic és imprescindible perquè pugueu participar amb veu i vot a la reunió del vostre Fòrum temàtic en la Trobada General del Fòrum Català per Repensar la Societat del 16-18 d'abril 1999.

Les persones inscrites al Fòrum la Comunicació i l'Art:

Àlex Cosials Apellaniz	
Rosa Estades Muntaner	
Julián Marcelo Cocho	
Maria Sacasas	
Mima Sant i Granados	
Vicenç Santamaria i Ollé	
Llibert Puig Gandia	Regles de joc
Elvira Masiá Espín	Valors
Quim Pons i Estrada	Valors
Isidre Rebenaque Cruz	Valors
Jordi Riera Bas	Valors

Temàtic 2. Propostes del Fòrum temàtic per repensar la Comunicació i l'Art.

Les propostes a valorar d'aquest Fòrum temàtic, agrupades per fòrum transversal i llistades per ordre alfabètic són:

Codi	Títol	Autoria	Fòr. Transv.
COM001EXP	Anxi de la memòria popular	Giovanni Marzocchi	Experiències
COM002EXP	El mundo cabe en una radio de aldea	Jorge Gómez , Raquel Salinas	Experiències
COM003EXP	Gremi d'Artistes per alliberar-se del domini de les galeries d'art contemporani	Quim Pons i Estrada	Experiències
COM004EXP	L'esperanto: una llengua per assolir i garantir una justícia lingüística	Llibert Puig Gandia - Associació Catalana d'Esperanto	Experiències
COM005EXP	Medidas para impulsar la enseñanza y el ejercicio de las medicinas alternativas	Ramón Rosal Cortes	Experiències
COM006EXP	Revista d'inter-relació personal pel reforç del suport social i la riquesa cultural	Melcior Puigcerver i Canyelles, Albert Garau i Serra ,	Experiències
COM007EXP	Sistema d'escriptura universal	Mn. Josep Mas i Bayés	Experiències
COM008EXP	Telespectadors Associats de Catalunya (TAC)	Telespectadors Associats de Catalunya	Experiències
COM009EXP	Xarxa per la coordinació dels grups culturals alternatius.	Associació cultural "La Teranyina"	Experiències
COM010JOC	Decàleg del telespectador madur	Cristianisme i Justícia	Regles de joc
COM011JOC	Estatut constitucional pels mitjans de comunicació	Pau Avenir	Regles de joc
COM012JOC	Legislació i formació per fer possible la gestió de projectes culturals des de les associacions participatives i no lucratives.	Xavier Pérez SánchezBidó de Nou Barris	Regles de joc
COM013JOC	Medidas para impulsar una nueva democracia en la sociedad de la información	Joan Majó	Regles de joc
COM014VAL	Comunicación sin fronteras	François Pedregosa - Tatuànet	Valors
COM015VAL	Estimo Belfast . Projecte urbà i artístic per a la reconciliació	Sylvia Macbeth , Yann Macbeth	Valors
COM016VAL	Kizumba - La importancia de la salud en la construcción de la ciudadanía.	Grupo Cultural AfroReggae	Valors
COM017VAL	Las artes escénicas, un "arma" válida contra las armas y la violencia.	Grupo Cultural AfroReggae	Valors
COM018VAL	Periodisme Glocal	Vicent Partal	Valors
COM019VAL	Projecte Alcover	Projecte Alcover	Valors

Arxiu de la memòria popular

Giovanni Marzocchi
Marzocchi

Redacció: Josep Oriol Garriga Gusi
Fòrum temàtic Comunicació i art

Fòrum. transversal Experiències

Resum

Hi ha la història oficial, la que escriuen els savis, generalment propers al poder, però també existeix la història petita, la que narra els fets de cada dia, que escriu la gent anònima. La darrera guerra civil, petits i grans problemes personals, poesies, vivències, viatges, amors i desamors. La història de la pròpia vida o bé biografies d'altres. Hi ha persones que han plasmat aquests fets en memòries, biografies o altres papers, que resten oblidats i generalment es perden.

L'arxiu de la Memòria Popular comença a Pieve (Itàlia) el 1984, i ara n'està naixent un altre a La Roca del Vallès (Barcelona). L'objectiu es animar a la gent que disposi d'escrits originals autobiogràfics, propis o d'altri, memòries o relats a lliurar-los a aquest arxiu, perquè no es perdin. Allà seran informatitzats, classificats i preservats en un lloc adient, restant a la disposició del públic que tingui interès a consultar-los.

Per tal de divulgar l'Arxiu, s'ha creat un premi de memorials populars, en els que un jurat format per gent del poble amb el suport d'un altre jurat acadèmic, concedirà cada any un premi en metàl·lic de l'edició de la autobiografia guanyadora.

Diagnòstic

A la nostra societat hi ha persones que han reflexionat i escrit sobre la pròpia vida i sobre la d'altres persones, arran de fets viscuts o que els hi han explicat.

Encara que pugui semblar d'escàs interès, no deixen de ser petits fragments de la HISTÒRIA, en majúscules, que el pas del temps, junt amb altres narracions, ens poden donar llum sobre fets importants.

La majoria d'aquests textos no surten mai a la llum i resten oblidats en un calaix per acabar finalment a la bossa de les deixalles o al foc.

Objectius

Conservar la memòria popular a partir de:

- Estimular les persones a que escriguin sobre les seves inquietuds, la seva història o la d'algun personatge conegut i estimat.
- Evitar que moltes llibretes, cartes i papers es llencin, sense saber que podrien ésser útils a la societat i es fessin arribar a aquest arxiu.
- Disposar d'un recull ordenat de la memòria popular, on estudiosos, guionistes de TV i cinema, creadors de tota mena i curiosos puguin trobar-hi dades i arguments per les seves obres.

Mitjans i/o instruments.

L'Arxiu de la Memòria Popular.

Es un arxiu que té per objectiu recopilar i guardar, degudament ordenat, classificat i informatitzat, el material que es pot recollir d'una àrea geogràfica determinada, sobre testimonis de la vida quotidiana no mediatitzats per la mirada d'un erudit.

Es tracta essencialment de cartes, autobiografies, memòries, fotografies, pel·lícules, videos, cd-rom i tota classe de documents que reflecteixin l'experiència de persones anònimes que expliquen com viuen, com senten i com pensen.

Hom pot col·laborar, aportant-hi manuscrits i papers propis o d'altri, abans de destruir-los.

Documentació tractada:

- Article aparegut a La Vanguardia el 25 de maig de 1998
- Conversa personal amb el Sr. Giovanni Marzocchi el 9 de juny de 1998.
- Full informatiu de l'Arxiu de la Memòria Popular.
- Formulari de participació al AMP i al concurs d'autobiografies.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

El Sr. Giovanni Marzocchi, tècnic cultural italià que actualment viu a Sitges, és qui va fundar el primer arxiu a Pieve Santa Stefano, a 120 Km. de Florència. La idea va néixer d'un periodista amic seu i ambdós la posaren en pràctica en aquest petit poble, amb un gran èxit. Actualment disposa de més de 3 500 textos originals aportats per protagonistes anònims. L'Ajuntament de la Roca del Vallès s'ha mostrat sensible a aquesta idea i s'hi està començant aquest nou arxiu

El mundo cabe en una radio de aldea

Jorge Gómez Raquel Salinas

Redacció: Loreley Busqué Bertrán

Fòrum temàtic: Comunicació i art

Fòrum transversal: Experiències

Resum

Un 90% de la població escucha radio. En la mayoría de los sectores populares urbanos y rurales, es el único medio de información que poseen. Sin embargo, el público latinoamericano no tiene acceso masivo a una información internacional suficiente y adecuada. En este sentido, el enorme potencial de la radio esta subutilizado.

Hace diez años, los países del Tercer Mundo empezaron a realizar algunos esfuerzos para superar su dependencia de un reducido número de agencias internacionales de noticias, propias de los países industrializados y al servicio de sus intereses.

El informativo de Chasqui huasi pretende ayudar a superar los obstáculos técnicos, económicos y humanos que hoy impiden el flujo de noticias internacionales orientadas por fines de desarrollo. Y, por tanto, facilitar el acceso de las radios populares y de provincia al flujo internacional de noticias.

Diagnòstic

Las radios populares, por su parte, no pueden pagar las altas tarifas de telecomunicaciones, indispensables para recibir servicios de teletipo. Tampoco tienen fondos para pagar suscripciones a grandes agencias internacionales. No tienen personal suficiente para trabajar con grandes volúmenes de información, ni tiempo para dar forma radial a noticias escritas para prensa urbana.

Menos de un 5% del total de radios de América Latina entra en la categoría de grandes emisoras, con equipos de alcance nacional, buena financiación y departamento de prensa con servicios de teletipo. La mayoría absoluta de las radios se limita a leer noticias publicadas por la gran prensa, o a repetir los títulos y enunciados de los hechos más llamativos que hace una radio grande de la capital, otra vez con despachos de agencias transnacionales.

Así resulta que las emisoras, sobre todo de provincias, siendo la principal fuente de información para las grandes mayorías de América Latina, son a la hora de la verdad los medios menos informados.

Objectius

Se propone apoyar el funcionamiento de las pequeñas estaciones que orientan su quehacer con principios y objetivos de servicio a las comunidades y sectores populares.

Facilitar la difusión amplia de información sobre planes y programas de desarrollo entre aquellos sectores, especialmente el campesinado pobre, que son los destinados a beneficiarse con tales esfuerzos.

Apoyar la creación de una conciencia e identidad regional por medio de la difusión sostenida de información pertinente para tales objetivos.

Apoyar la creación de una conciencia e identidad tercermundista, por medio de información sostenida sobre los problemas y logros de los pueblos en otras regiones del Tercer Mundo.

Proveer un canal para la mayor difusión de las acciones y logros de diversas organizaciones (internacionales, nacionales, no gubernamentales, religiosas, comunitarias...) que, pese a trabajar por objetivos de desarrollo integral, democrático y autosostenido, no logran comunicarse con las grandes mayorías.

Mitjans i/o instruments.

En base a estos objetivos, pensamos en un producto radiofónico listo para poner al aire, apropiado para diferentes usos de acuerdo con la creatividad y posibilidades de cada emisora.

Elegimos el cassette, enviado por correo certificado, como el medio más económico y accesible a todo tipo de emisoras. Entre los géneros radiofónicos se eligió el noticiero, por ser uno al cual el público está habituado y porque su producción es económica.

El informativo "Tercer Mundo" no da prioridad a las noticias de último momento sino que prioriza aquella información que la información habitual no dice.

El cassette es quincenal con dos programas de media hora cada uno. Cada lado contiene 7/8 noticias que forman un programa completo, y que pueden utilizarse también separadas. Cada noticia dura dos a tres minutos, pero en todos los programas hay una más extensa, un "especial" que aborda el tema en forma más global y analítica.

El formato del programa permite varias formas de empleo. Las noticias pueden ser integradas a lo largo de la semana, en los informativos habituales de la emisora, una cada día. Pueden presentarse además como una revista semanal de información internacional con identificación y características propias, o combinarse a gusto de cada emisora. Cada cassette lleva un índice con los títulos y temas que contiene.

En 1985 una vez asentados los primeros pasos del proyecto, el número de emisoras era de 150 de América Latina. Cuando las radios son bilingües envían además copia de los guiones para facilitar la traducción de las informaciones en lenguas nativas.

Los contenidos del noticiero se estructuran en grupos temáticos buscando aquellas noticias que cubran las preocupaciones concretas de las mayorías.

La fuente principal de Tercer Mundo es el servicio diario de la agencia Inter Press Service. También reciben unas 25 publicaciones regulares, de instituciones de varios países y otras publicaciones ocasionales de organizaciones populares.

Documentació tractada:

Article: "La experiencia de ChasquiHuasi - El mundo cabe en una radio de aldea"

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Gremi d'Artistes per alliberar-se del domini de les galeries d'art contemporani

Quim Pons i Estrada

Redacció: Quim Pons i Estrada
Fòrum temàtic Comunicació i art

Fòrum. transversal Experiències

Resum

Aquesta proposta es basa en el plantejament de fundar o redefinir un gremi d'acció, actiu i dinàmic, enfront del món mercantilista del comerç desmesurat de l'art contemporani, avalat i dirigit per les Galeries d'Art i tota la gent que intervé en el mecenatge del seu funcionament.

La proposta de fundar gremis s'encamina cap a una major eficàcia i solidaritat dels agremiats a l'hora de buscar alternatives i solucions per una més justa i noble comercialització de l'art i una major aproximació d'aquest a la societat.

Diagnòstic

El món de l'art contemporani funciona com un mercat, amb la llei bàsica d'una societat mercantilista, és a dir amb la llei de l'oferta i la demanda; comprar i vendre, generador d'una activitat comercial, condicionada a l'estabilitat política i econòmica en general, ja que la fluctuació i l'evolució dels preus de l'art depenen en gran part de la situació econòmica en general. En període de bonança els preus pugen i quan hi ha crisi, es produeix un retrocés, baixant automàticament. Així doncs, les fluctuacions institucionals incideixen directament en el món de l'art i determinen el seu comportament al mercat.

Els encarregats del funcionament d'aquest món són les Galeries d'Art que determinen i avalen la pujada o baixada d'un determinat artista i no un altre.. Elles seleccionen qui entra en els circuits de l'art i qui no! Sempre arrisquen poc o gens en artistes novells i aposten pels ja consagrats. El fet és qui si no entres en una galeria la carrera artística resulta difícil, desanimadora i plena d'entrebancs.

La Galeria posa en relació el públic -possíble comprador- amb l'artista. El públic està però condicionat per les lleis del mercat, de l'especulació, de la molta oferta i poca demanda, el que fa que les obres d'art quedin condicionades a la compra per part d'institucions, empreses o bancs.

Objectius

Incrementar l'agrupació d'artistes en gremis, el que comporta les característiques següents:

- Unir esforços i creativitat a l'hora de la producció i promoció d'obres d'art.
- Comercialització conjunta de les obres creades en el mercat, al marge dels circuits comercials de les galeries.
- Afavorir els intercanvis directes entre els artistes per facilitar el creixement del gremi i de tots i cadascun dels seus membres.
- Dignificar davant el públic en general el valor de les obres creades, com a obres d'art, valorades artísticament i econòmicament

Mitjans i/o instruments.

Gremi d'artistes que desenvoluparia els següents serveis i activitats per tal d'aconseguir els objectius:

- Equips de producció sota la tutela del gremi
- Punts de venda i comercialització al marge de les galeries
- Celebració de trobades de reciclatge i d'intercanvis d'experiències
- Tutelar cada peça creada com a única, nova i irrepetible, amb un valor artístic evident.

Documentació tractada:

"l sector de les Galeries d'Art a Espanya", Informe econòmic del Departament d'Estudis de la Fira de Barcelona, Barcelona, 1997.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Professional de les arts plàstiques, ha estudiat ceràmica, tapís i dibuix. Actualment treballa en el món editorial.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Penso i considero que he fet una proposta molt austera i potser poc innovadora. Tanmateix és el que sincerament crec que puc aportar al Fòrum. No considero que jo sigui una persona amiga de fer grans discursos, ni tesis, ni bones hipòtesis. Sóc una persona pianera, senzilla i això es tot el que sóc capaç de donar. Ho sento, però sóc molt sincer

L'esperanto: una llengua per assolir i garantir una justícia lingüística

Llibert Puig Gandia
Associació Catalana d'Esperanto

Redacció: Llibert Puig Gandia
Fòrum temàtic Comunicació i art

Fòrum transversal Experiències

Resum

Actualment existeix una injustícia lingüística, per la imposició de les llengües majoritàries amb poder polític com a llengües de comunicació internacional, especialment l'anglès.

Hom vol aconseguir una solució efectiva i respectuosa per a totes les llengües, amb l'ús de l'Esperanto com a segona llengua de tothom arreu del món.

Diagnòstic

Existeix una falta d'una comunicació fàcil, sobretot justa i no discriminatòria entre persones i pobles. L'ús de les anomenades llengües majoritàries provoca el fagocidi lingüístic i cultural, pel fet que aquestes siguin massa hegemòniques sobre les altres mes minoritàries i/o en situació de submissió.

Objectius

Volem aconseguir una comunicació justa que ens posi a totes les persones i pobles en un pla igualitari, eliminant qualsevol privilegi i afavorint la natural evolució de tots els pobles amb llurs llengües i cultures.

Mitjans i/o instruments.

Ho volem fer amb l'ús de l'Esperanto com a segona llengua de tothom.

Es tracta d'una llengua planificada amb una estructura gramatical basada en les llengües naturals, però ordenada de la forma més clara i optimitzada (segons Umberto Eco) i que disposa de tota una cultura pròpia: literatura original i traduïda, teatre, música, cant, titelles, seminaris temàtics dels més diversos, congressos internacionals i un llarg etc.

Cal aclarir que l'Esperanto no és un projecte en fase experimental, sinó una llengua que funciona perfectament amb 110 anys d'experiència.

Fer que esdevingui la segona llengua per a tothom no té que ser molt difícil, si tenim en compte que ja existeix un moviment organitzat a tot el món i que només caldria sumar esforços i organitzar una estratègia operativa.

Documentació tractada:

La pròpia experiència

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

President de l'Associació Catalana d'Esperanto. Nascut l'any 1933

Dades de l'entitat

Associació refundada l'any 1.982, hereva d'una anterior fundada l'any 1.910

Comentaris i Observacions:

Podem aportar bibliografia als assistents als Fòrums

Medidas para impulsar la enseñanza y el ejercicio de las medicinas alternativas

Ramón Rosal Cortes

Redacció: Ramón Rosal Cortes
Forum temàtic Comunicació i art

Forum transversal Experiències

Resum

Dada la marginación legal con que todavía se encuentran las medicinas alternativas -al menos cuando quienes las practican no son licenciados en Medicina- y los prejuicios de la inmensa mayoría de los médicos respecto a sus representantes, aún en el caso de tratarse de titulados en medicina convencional, y con la finalidad de evitar la marginación académica y legal de estas metodologías curativas alternativas y una igualdad de oportunidades de su presencia legalizada en nuestra sociedad, se propone una recogida de información de la experiencia de otros países europeos y unas propuestas a dirigir a los decanos de las Facultades y a los Consellers d'Ensenyament y Sanitat.

Diagnòstic

Es conocido el monopolio legal de que disfruta en nuestro país la medicina convencional que se enseña en nuestras Facultades Universitarias y el característico desconocimiento y menosprecio con que contemplan a las medicinas alternativas la inmensa mayoría de los médicos. Este rechazo al pluralismo de concepciones y metodologías terapéuticas es incluso más acentuado que la ausencia de respeto al pluralismo psicoterapéutico de la casi totalidad de Facultades de Psicología, tal como se alía en otra propuesta.

Sólo gracias a las insistentes reclamaciones de grupos de estudiantes de Medicina se aceptó a regañadientes, en la Universidad de Barcelona, la organización de algunos cursos de postgrado sobre medicinas alternativas.

Esta marginación tiene, entre otras consecuencias, la dificultad para que existan colegios profesionales u otras instituciones que ayuden al control social de la calidad de los servicios que ofrecen los profesionales de esas medicinas alternativas, situación que no se da en países como Alemania, donde gozan de un reconocimiento legal sin el requisito de ser licenciados en la carrera de Medicina convencional.

Objectius

Contribuir a la igualdad de oportunidades para la enseñanza universitaria de tales medicinas alternativas, una vez que se compruebe que la sociedad civil -especialmente los estudiantes- reclaman su presencia.

Lograr el reconocimiento legal de los profesionales que las practican, previos los requisitos que garanticen que poseen la suficiente formación científica y técnica.

Conseguir que los Congresos de Medicina abran las puertas a los representantes de esas corrientes.

Mitjans i/o Instruments.

a) Instauración de asignaturas optativas de estas medicinas y técnicas terapéuticas en los planes de estudio de todas las Facultades de Medicina, además de los actuales cursos de Postgrado que deberían aumentar en número.

Estas asignaturas serían impartidas por Médicos que pudieran certificar formación y práctica en las medicinas y terapias impartidas, aunque en un primer momento fuera obtenida en el extranjero

b) Introducir en la Seguridad Social la posibilidad de ser tratado con estas medicinas y técnicas terapéuticas, a nivel de CAP, tanto en medicina general como en especialidades, siempre que se disponga de los profesionales competentes.

Para que nadie se quedara sin posibilidad de ser tratado, se podría, por ejemplo, establecer que para cada X usuarios de la Salud Pública, haya un CAP que ofrezca estos servicios y que a él puedan acceder aquellos que se encuentren en la dicha zona, aunque no sea su CAP habitual.

c) Establecer grupos de trabajo e investigación sobre estas medicinas y terapias en el seno del Colegio de Médicos, para asegurar su validez científica y evitar el intrusismo profesional de aquellos que sin formación adecuada estarían haciendo un mal uso y desacreditándolas.

Estos grupos de trabajo deberían también estudiar la manera de reconocer legalmente a aquellas personas que, sin formación médica universitaria, poseen formación y experiencia suficiente, de calidad y demostrable en alguna de las medicinas y/o técnicas terapéuticas, para que pudieran seguir ejerciendo, al menos privadamente su profesión.

Documentació tractada:

Biografía i altres dades de l'autor-autora:

Ramón Rosal Cortés (Barcelona, 1932). Licenciado y Doctor en Psicología. Licenciado en Filosofía. A partir de 1972 se implica en el Movimiento de la Psicología Humanista y en su introducción en nuestro país y funda -junto con Ana Gimeno-Bayón- el Instituto Erich Fromm de Psicología Humanista de Barcelona, donde ejerce como co-director, psicoterapeuta y profesor de formación de postgrado.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Recoger información sobre las experiencias de los países del Primer Mundo que han optado, años atrás, por el reconocimiento legal de las medicinas alternativas y sobre las medidas que han tomado para controlar la calidad de las mismas.

Proponer a los decanos de todas las Facultades de Medicina de nuestro país que se normalice la enseñanza en la carrera -no sólo en cursos de postgrado- al menos como asignaturas optativas, de tales Medicinas.

Proponer a los Consellers d'Ensenyament y de Sanitat de la Generalitat la conveniencia de apoyar esta iniciativa. Las posibles vías de implantación de las medidas propuestas podrían ser las siguientes:

Fomentar la publicación de artículos que ayuden a tomar conciencia de este problema y muestren la conveniencia de respetar el pluralismo de metodologías terapéuticas, con mayor razón al encontrarnos con un creciente incremento de inmigrantes que confían más en alguna de las medicinas alternativas y de todas formas las utilizarán.

Plantear la posibilidad de que se introduzcan algunos de sus métodos en la Seguridad Social.

Revista d'inter-relació personal pel reforç del suport social i la riquesa cultural

Melcior Puigcerver i Canyelles Albert Garau i Serra

Redacció: Melcior Puigcerver i Canyelles
Fòrum temàtic Comunicació i art

Fòrum transversal Experiències

Resum

Davant el progressiu aïllament que ens trobam cada vegada més els éssers humans al Món Occidental i la constatació irrefutable dels beneficis que suposa UNA RICA COMUNICACIÓ INTERPERSONAL (SUPORT SOCIAL) per la salut psicofísica i social, neix la nostra proposta. Aquesta intenta, doncs, FACILITAR la comunicació des de qualsevol àmbit de manera que tota la població ens poguem enriquir dels immensos beneficis que se'n deriven (veure OBJECTIUS). Es tracta de la creació d'una REVISTA que presentàs un AMPLA VENTALL DE POSSIBILITATS en forma de diferents mòduls i seccions d'aquests per el·legir contactar amb les persones que ja hi figurin o inscriure-s'hi a la secció/ns del seu interès. Es publicaria sols el nom, telèfon o adreça i població o barri, configurant llistes de persones agrupades per motivacions, interessos, aficcions... comunes, amb l'objectiu de facilitar-lis que es posassin en contacte o s'agrupassin lliurement amb la persona o persones de la seva elecció. Poguent compartir una afició o configurar grups, associacions etc, si es el seu desig. Els ajuntaments podrien adquirir-la i distribuir-la a les associacions dels seus municipis o directament als veïns. També es distribuiria pels caus habituals.

Diagnòstic

Es ben reconeguda la importància que per la salut física i emocional (contraresta els efectes de l'estress) suposa disposar d'un ampla i profund ventall de relacions humanes. Les relacions afectives, el sentit de pertinença al "grup" (de qualsevol naturalesa). Es l'anomenat (pels Psicòlegs) "Suport Social". Som éssers "gregaris". Per altra banda, constatem les dificultats que per molta gent els suposa tenir accés a les persones o grups del seu interès. De fet a tota la població ens suposaria un enorme enriquiment tenir fàcil accés a persones amb qui compartim una òptica de la vida, interessos o aficcions comunes. Però hom veu que com més gran és la "necessitat" més impediments es posa un mateix per expressar la demanda. A les escoles no sempre "s'eduquen les habilitats socials" Després de 17 anys d'exercici de la Medicina des d'una orientació Psicossomàtica l'elaboració de la present proposta és la resposta a la necessitat de "prescriure" a molts de pacients/es el que més precisen per la seva recuperació: un amic/ga, un grup amb qui compartir el que més els motivaria a dur una vida plena.

Objectius

La nostra proposta intenta oferir una via de MOLT FÀCIL ACCÉS A TOTS ELS CIUTADANS/ES, A TOTA LA POBLACIÓ, per l'enriquiment que pot suposar tan a nivell afectiu com cultural a tot tipus de persona, més enllà de la seva condició (raça, formació o coneixements, sexe, creences...). Pensam que les possibilitats directes o indirectes que suposaria, el desenvolupament correcte de la nostra proposta, son importants i nombroses: més salut de tot tipus, per tan més satisfacció personal (felicitat), menys despeses Sanitàries o Socials, més "creació", creació indirecta de llocs de treball etc. Resum de les Funcions possibles de la Revista: Facilitar la Comunicació Humana sense discriminació (sempre que es respectàs la dignitat de tota persona). Ampla accés a grups i activitats ja organitzades. Creació de nous grups, activitats, idees, projectes. Major presa de consciència de les realitats que configuren el mapa humà. Foment de la Solidaritat amb els més necessitats. Fomentar l'interès i el respecte per la Cultura i Les Cultures. Foment de les vies d'Autoconeixement, Autorealització i Creixement Personal i Expressió del Potencial Creatiu propi. Potenciar l'Ecologia i respecte per la Natura.

Mitjans i/o Instruments.

MITJANÇANT LA CREACIÓ D'UNA REVISTA que "OFERÍS" un ampla ventall de possibilitats. Per tant la persona no hauria "d'exposar" elements de la seva intimitat (com es sol fer als anuncis personals de la premsa diària), simplement "s'inscriuria a la secció/ns dels diferents mòduls que presentaria la revista. Deixant (per telèfon, fax, e-mail, correu...) sols nom, telèfon i població o barriada (a les grans ciutats). O bé es posaria en contacte amb les persones ja inscrites, sel·leccionant, per exemple, aquelles del seu barri o poble. Uns exemples dels mòduls possibles (ampliables pels lectors): Esports (un per un), Esplai, Hobbies, Col·leccionisme, Formació, Expressió artística i Literària, Grups d'Autoajuda, Voluntariat, Intercanvis, Filosofies, Creences, Creació i Inventiva, Autorealització i Creixement Personal, Països, Nacionalitats, Ciència, Solidaritat, Correspondència, Grups ja Organitzats.. La Revista es podria distribuir a les diferents Associacions per via dels Ajuntaments (que adquiririen un nombre determinat d'exemplars). Els exemplars de cada poble durien una secció específica que agrupàs els seus anunciants. Inclús la Portada podria fer al·lusió a l'Ajuntament en qüestió (com a contraprestació a la compra regular de determinat nombre d'exemplars). Per descomptat que es podria fer una publicació equivalent via Internet, una via no hauria d'excloure l'altra, ja que la Electrònica no inclou a la població tal vegada més necessitada, La Revista s'editaria inicialment per territoris concrets (Illa de Mallorca, Barcelona etc...) si bé seria "ampliable" a poblacions més amples una vegada constatada la seva eficàcia.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Melcior Puigcerver i Canyelles treballa com a metge generalista d'orientació psicosomàtica. Master en Sofrologia. Dirigeix grups de Sofrologia (Escola de Sofrologia Caycediana de les Illes Balears). És promotor i director d'una Escola de Salut a l'Ajuntament de Marratxí. Membre d'Honor de la Sociedad Española de Medicina Psicosomática y Psicología Médica. Vocal de la FUNDACIÓ S'OLIVAR d'Estellencs.

Albert Garau i Serra és metge

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Sistema d'escriptura universal

Mn. Josep Mas i Bayés

Redacció: Josep Oriol Garriga Gusi
Fòrum temàtic Comunicació i art

Fòrum transversal Experiències

Resum

Les dificultats existents per la comunicació escrita entre diverses cultures, per motiu del llenguatge escrit que exigeix un llarg aprenentatge, l'objectiu és facilitar la comunicació entre persones de llengües diferents sense necessitat de passar per l'aprenentatge de la llengua escrita. El sistema d'escriptura universal es basa en un conjunt de signes i icones d'abast i comprensió universal.

Diagnòstic

Des dels orígens dels temps, la comunicació entre les diverses cultures ha estat un problema. La diversitat de llengües, que sens dubte és una immensa riquesa, suposa alhora una barrera per relacionar-se. Hi ha hagut molts intents de crear llenguatges universals, algun d'ells fins i tot força reeixit, com és el cas de l'Esperanto. Les dificultats existents per la comunicació escrita entre diverses cultures, per motiu del llenguatge escrit que exigeix un llarg aprenentatge,

Objectius

Facilitar la comunicació entre persones de llengües diferents sense necessitat de passar forçosament per l'aprenentatge del llenguatge escrit.

Mitjans i/o instruments.

Sistema d'escriptura universal

Es tracta d'un sistema de signes o pictogrames relacionats amb els conceptes dels mots, que es caracteritza per la seva senzillesa.

Es tracta d'una escriptura no fonètica, apta per a totes les llengües i basada en signes relacionats amb els conceptes dels mots, fonamentat en pictogrames i en la estilització de les lletres.

L'autor ha aconseguit un resultat molt semblant a la funció dels números, uns signes que poden ser entesos per tothom. En el llibre que acaba de publicar l'autor presenta 800 paraules i està preparant un diccionari de 4000 mots.

Documentació tractada:

Reportatge aparegut a "Catalunya Cristiana" el 12/02/98, realitzat per Antoni Mirabet, ressenyant la presentació del llibre "Sofia" al Consell Comarcal de Ripollès.

Josep Mas i Bayés, Sofia. Escriptura Universal. Consell Comarcal del Ripollès, Ripoll 1997.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Mn Josep Mas i Bayés, natural de Sant Hilari de Sacalm, va cursar estudis de teologia i sagrada escriptura a Roma i Filosofia i Lletres a la Universitat de Barcelona. Als anys seixanta es va incardinar al Bisbat d'Urgell. Actualment es canonge lectoral del Capítol Catedral.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Ignoro l'abast d'aquesta proposta i si a partir d'aquests signes es poden bastir frases o expressions més complexes. En qualsevol cas intueixo que podria ser una eina per facilitar la comunicació entre cultures i civilitzacions. Intentaré localitzar aquest llibre per calibrar-ne l'abast i veure si val la pena divulgar-lo. Demano la vostra opinió al respecte.

Telespectadors Associats de Catalunya (TAC)

Telespectadors Associats de Catalunya

Redacció: Dolors Paniagua Valle
Fòrum temàtic Comunicació i art

Fòrum transversal Experiències

Resum

Telespectadors Associats de Catalunya (TAC) és una associació sense ànim de lucre fundada l'any 1985, que té com objectius la millora de la qualitat dels continguts de la televisió i la defensa dels drets del telespectador.

Forma part de la 'Federación Ibérica de Telespectadores y Radioyentes' (FIATYR), constituïda al desembre de 1991.

Organitza taules rodones, xerrades, conferències, visites a col·legis, associacions de veïns, etc., realitza estudis sobre les programacions i publica una revista mensual i un butlletí setmanal per als seus associats, que actualment (1997) són uns 1.500, amb unes 15.000 persones que la recolzen.

L'èxit principal de TAC va arribar a partir de la creació del Consell Assessor de Televisió, l'octubre 1995, amb la incorporació del seu president, que representa l'assoliment del principal objectiu: ser un pont entre els telespectadors i les cadenes de televisió.

Diagnòstic

Els telespectadors, aïlladament, no tenen força per defensar els seus interessos i aconseguir les seves demandes de millora de la qualitat de la televisió. No poden influir pràcticament en els seus continguts, i el seu paper és molt passiu davant d'aquesta mitjà de comunicació. Però associats sí que poden influir-ne com a col·lectiu.

Objectius

L'objectiu general és millorar la qualitat de la televisió i alhora defensar els drets del telespectador.

Aquest objectiu general es pot portar a terme de moltes maneres, una de les quals podria ser crear una associació que faci de pont entre els telespectadors i les cadenes de televisió, és a dir, que faci arribar les opinions de la societat civil a les autoritats polítiques i als directius d'aquests mitjans. Aquesta entitat hauria de tenir els següents objectius concrets:

- Realitzar accions dirigides a evitar la publicitat nociva o l'emissió de programes lesius per als nens en hores de forta audiència infantil.
- Analitzar i denunciar els missatges subliminars subjacents a les imatges, comentaris, arguments o situacions de fons que la publicitat o els programes puguin transmetre.
- Realitzar accions en col·laboració amb altres associacions de telespectadors nacionals i estrangeres, dirigides a sensibilitzar l'opinió pública sobre les reivindicacions d'un gran nombre de ciutadans que no volen romandre passius davant la creixent agressió de l'anomenada "tele-porqueria".
- Premiar i animar els responsables dels programes que eduquen, informen i entretenen.
- Canalitzar i potenciar tot tipus de queixes sobre la programació televisiva que vulgui fer qualsevol persona associada.
- Orientar als seus associats, per mitjà de butlletins informatius periòdics, sobre els programes dels diferents canals de televisió i de la qualitat de les pel·lícules.

Mitjans i/o instruments.

- La proposta reflecteix l'experiència de l'associació TAC. Aquesta entitat es va crear per iniciativa de pares de família preocupats pel deteriorament progressiu de la televisió i els efectes nocius que produeix als nens i a la societat en general. Des dels seus inicis, ha dirigit els seus esforços a sensibilitzar la societat sobre la necessitat d'aconseguir una televisió millor, que s'allunyi del model de "caixa tonta" on només hi ha lloc per la "tele-porqueria".
- Participació en el Consell Assessor de Televisió des de la seva creació, a l'octubre de 1995, presentant mensualment estudis en profunditat de les programacions de les diferents cadenes televisives.
- Revista mensual "Tele-zapping", i "Tele Zapping escolar" repartit a col·legis, amb recomanació de programes mensuals.
- Creació del Fòrum-TAC, format per joves professionals que es preocupen del cine-fòrum i d'organitzar diverses activitats amb l'objectiu de reflexionar sobre la televisió.
- Telèfon del Telespectador (4881757), que recull les opinions, queixes, i suggeriments.
- Telèfon del Cinema (4881737), les 24 hores, amb dades sobre les millors pel·lícules del dia.
- Activitats culturals (tertúlies-col·loquis, cine-fòrum bimensual).
- Relacions amb institucions i amb associacions similars.

- Anàlisi de programes pel grup d'experts de TAC.
- Premis Zapping a la TV Catalana.
- Participació en el nou Consell de l'Audiovisual de Catalunya.

Documentació tractada:

- Documents de presentació de l'associació TAC.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

El telèfon de TAC és el 93 488 17 57, de Barcelona.

Comentaris i Observacions:

Xarxa per la coordinació dels grups culturals alternatius

Associació cultural "La Teranyina"

Redacció: Mª Angeles Gómez
Fòrum temàtic Comunicació i art

Fòrum transversal Experiències

Resum

Davant la cultura que de mica en mica s'està imposant, la cultura de la violència, del "KAOS", de la destrucció, etc., presents a tots els àmbits de la cultura oficial, als mitjans de comunicació, i als àmbits que fins ara eren tradicionals, proposem la creació de xarxes alternatives de cultura amb la idea central del renaixement.

Aquest renaixement de la cultura (que parteix de la creació cultural feta per l'home i amb l'home, i que entén la comunicació i la creació cultural com a força de canvi social) rebutja les idees pre-construïdes de la fi de la creativitat, de la fi de la utopia, que només interessin als qui que dominen la cultura avui en dia.

Diagnòstic

Davant el segrest de la cultura per part dels totpoderosos senyors de la "cultura" i la progressiva eliminació de la cultura alternativa, només queda l'intent de resistència de grups culturals que, davant la seva pròpia costum de treball i aïllat, i davant de la pressió dels mitjans electrònics, acaben morint.

Així resta només la cultura dels mitjans de comunicació de masses, que es disfressa de qualsevol forma de "cultura" i genera una producció cultural allunyada de les persones, cosificant, manipulant i destruint les arrels de qualsevol procés cultura que, fins fa poc, era real.

Objectius

- Engegar, a nivell de col·lectivitat local, les dinàmiques necessàries per ajudar a trencar les barreres de la incomunicació entre diferents grups de producció cultural (com a eina de revitalització cultural).
- Convertir el fet humà en l'eix vertebral de la cultura, és a dir, fomentar una filosofia humanista de la realitat.
- Promoure el pacifisme a nivell quotidià en una societat cada vegada més violenta i introduir això dins la producció cultural de qualsevol tipus.

Mitjans i/o instruments.

- Estudis de camp de diferents grups i col·lectius de producció cultural, dins dels objectius de la proposta, per donar alternatives als seus dèficits i connectar-los amb altres grups complementaris.
- Creació de xarxes culturals alternatives, apostant per la comunicació directa.
- Creació d'un banc de dades de diferents persones, grups i ens culturals.

Documentació tractada:

Postman, Neil; "Divertir-nos fins a morir"
Romano, Vicente; "La formación de la mentalidad sumisa"

Documents d'animació i gestió sòcio-cultural.
Experiències diverses dins el món de l'animació i gestió sòcio-cultural.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Decàleg del telespectador madur

Cristianisme i Justícia

Redacció: Dolors Paniagua Valle
Fòrum temàtic Comunicació i art

Fòrum. transversal Regles de joc

Resum

Es proposa un decàleg d'ús de la televisió, per evitar els efectes perniciosos de passar-se massa temps veient-la de forma passiva i indiscriminada.

Diagnòstic

La televisió ens idiotitza, impedeix la comunicació entre les famílies, ens torna sedentaris, exagera la nostra tendència a les coses fàcils, atrofia la nostra creativitat... Expressions com les de "teleaddicte", "teleporqueria" o "caixa tonta" són prou expressives. D'altra banda, renunciar absolutament a la televisió pot ser una radicalitat inviable: la televisió conté grans possibilitats d'informació i d'educació comunicativa i artística...."

Objectius

- Aconseguir que el que rebem de la televisió passi de ser "teleporqueria" (culebrons, concursos...) a ser "telealiment" (informació, formació, art, bones pel·lícules...)
- Aconseguir que la televisió passi de ser el protagonista del nostre temps d'oci a ser un instrument útil.

Mitjans i/o instruments.

- Decàleg següent:
- 1-No ens asseiem davant la televisió a veure "què fan", sinó perquè ens interessa un programa determinat.
 - 2-Cal fer servir la televisió quan ens convé, i saber-ne prescindir.
 - 3-El problema no rau tant en "tot és porqueria", com en "escollim entre tot". Caldrà elaborar els propis criteris (els informatius més neutrals, debats seriosos, pel·lícules de qualitat)
 - 4-Excloure programes no solament violents o gratuïtament pornogràfics sinó també els alienants o sense suc ni bruc (concursos poca-soltes, etc..)
 - 5-Formar associacions de telespectadors que actuïn de veritat serà l'única manera d'incidir efectivament en les programacions.
 - 6-Sospitar sempre. La TV mai no és neutra, ni l'oficial ni la privada.
 - 7-La TV és una trampa mortal per als nens i encara més per als adolescents. Se'ls ha d'ensenyar a dominar-la per evitar la influència nociva de massa hores de TV indiscriminada.
 - 8-És preferible veure la televisió en família, per poder discutir el que es veu.
 - 9-La TV té un llenguatge específic i cal aprendre a interpretar-lo.
 - 10-La TV ben administrada pot arribar a alimentar. Seria interessant anar canviant els índex d'audiència en favor dels programes que "alimenten".

Documentació tractada:

"No hi ha res a fer?... a l'escolta de l'esperit", quadern de Cristianisme i Justícia, capítol 3: Manual del telespectador madur: de teleporqueria a telealiment (gener 1996).

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Estatut constitucional pels mitjans de comunicació

Pau Avenir

Redacció: German Pelayo Puntas
Fòrum temàtic Comunicació i art

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

Els mitjans de comunicació tenen avui dia una gran influència sobre la societat, molt especialment en la formació de l'opinió i en la configuració de la cultura. Aquesta influència és utilitzada en benefici dels poders mediàtics, lligats per interessos comuns, directes (negocis compartits, oligopolis) o indirectes, als poders econòmics i polítics que perpetuen el sistema existent de domini d'uns pocs. El resultat és la inculturació de les classes populars, mitjançant la distracció i l'estimulació dels seus instints enlloc de la seva raó, la pèrdua de la consciència democràtica i fins i tot la violència.

Si considerem seriosament els mitjans de comunicació com un contrapoder, caldria sotmetre'ls a un control democràtic mitjançant l'establiment d'un estatut constitucional que reconegués oficialment el seu paper com a "quart poder" (paper que socialment ja li és reconegut). Això permetria d'una banda un control popular mitjançant les institucions democràtiques, però també, un cop alliberat dels poders privats, la independència de les institucions públiques a partir del reconeixement i enfortiment a la pràctica del principi constitucional de la divisió de poders.

Diagnòstic

Els mitjans de comunicació són en la societat actual un dels poders fàctics més influents. El seu grau de concentració, paral·lel al d'altres poders i inevitable avui dia donat el grau d'integració i complexitat de les estructures socials, determina que la seva propietat estigui en mans de grans oligopolis, defensors de la maximització dels seus beneficis i dels interessos d'altres grans poders financers i polítics mitjançant aliances d'interessos comuns.

Malgrat l'aparent diversitat, la filosofia comuna a la majoria dels continguts d'aquests mitjans, que són transmesos al gran públic gairebé sense que aquest tingui capacitat de resposta o de diàleg, és la de defensa del sistema polític, econòmic, social i de valors actual, que és el que els permet mantenir el seu negoci i fer guanys, amb estratègies diverses: trivialització de qüestions profundes, grans dosis d'elements d'entreteniment, educació en el conformisme (inculturació que permet un major control social), i tot això sense tenir en compte els interessos o necessitats de la societat.

Davant la inevitabilitat dels mitjans de masses, (avui dia el cost de reestructurar els mitjans de comunicació cap a una atomització dels elements emissors, que permeti un alt grau d'interacció entre aquests i els receptors, és econòmicament i socialment inviable), tampoc existeixen mecanismes que permetin un control democràtic per part de la societat sobre els poders mediàtics que avui dia dirigeixen aquests mitjans. La representació dels partits polítics només en els mitjans públics compleix una funció corporativista (evitar que la imatge comú de defensa del sistema tendeixi de forma excessiva cap a algun dels partits, o controlar la quota d'espai televisiu electoral) o merament simbòlica.

Objectius

- Aconseguir que la comunicació social sigui considerada un contrapoder de la democràcia, i com a tal estigui reconeguda legalment.
- Exercir un control democràtic sobre uns mitjans que són els majors conformadors de cultura (o de manca de cultura) als països industrialitzats i, per tant, l'element potencialment més important (sovint per sobre del sistema educatiu), d'oferir un servei públic a la ciutadania: el de la transmissió de la cultura.
- "La fonamental democratització dels mitjans de comunicació exigeix un canvi bàsic. Requereix un mode de comunicació pública que contribueixi al procés d'autogovern civil, que reconegui la seva responsabilitat i que operi sobre les bases d'un repartiment equitatiu dels recursos comunicacionals. Aquesta modalitat de comunicació només es pot aconseguir amb la rebel·lió de l'audiència captiva. Només el refús massiu a continuar acceptant les mentides i les distraccions dels mitjans dominants pot pertorbar el regne de la complaença".

Mitjans i/o instruments.

Elaboració d'un estatut constitucional per a la Comunicació Social, paral·lel a un altre renovat de la Justícia i amb les següents característiques:

- a) Independència dels poders executiu i legislatiu
- b) Independència del mercat

Documentació tractada:

Juan, Jordi; Olivella, Martí; "Els mèdia estan mediatitzats... pistes pel desmediatitzador", document no publicat, Bellaterra, 1991.

Documentació addicional:

Luhmann, Niklas: "Teoría política en el estado del bienestar", Madrid, Alianza, 1981, 170 p.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

"Pau Avenir" és el pseudònim d'unes quantes persones que al llarg dels darrers 15 anys han anat reflexionant sobre els sistemes socials i que ara, troben en el Fòrum Català, un marc per fer conèixer les seves propostes

Dades de l'entitat**Comentaris i Observacions:**

Legislació i formació per fer possible la gestió de projectes culturals des de les associacions participatives i no lucratives.

Xavier Pérez Sánchez
Bidó de Nou Barris

Redacció: Xavier Pérez Sánchez
Fòrum temàtic Comunicació i art

Fòrum. transversal Regles de joc

Resum

Avui en dia ens trobem amb una dicotomia respecte la gestió dels recursos culturals: gestió pública o gestió privada. Sembla que no hi ha un interès manifest d'incloure un altre element: la gestió des d'una associació participativa i no lucrativa. D'una banda, l'estat amb les seves diferents estructures fa ús de la cultura de manera oportunista i mesquina per tal d'extreure'n algun benefici partidista; a més, dominat per les grans corporacions transnacionals, facilita la transmissió ideològica a la gent d'allò que la classe dominant vol imposar en quant a informació, oci i cultura en general. D'altra, les pròpies indústries culturals, encarregades de fer negoci i crear mecanismes per a fer-ne més encara, controlen de facto la informació, hàbits culturals i l'oferta d'oci i cultura de la majoria de la població del planeta. Cal trobar en el món associatiu el dinamitzador d'una cultura humana productiva i creadora, al servei de l'home i no del negoci i la riquesa material d'alguns. Els artistes, els usuaris, en definitiva, els actors de la cultura, han de convertir-se també en els gestors de la producció cultural, amb una vocació de servei públic, de participació ciutadana, de qualitat, solidaritat i compromís amb la realitat que vivim.

Diagnòstic

L'actual revolució cibernètica no ha fet més que empitjorar les expectatives de consum d'oci i cultura general de la població del planeta. Les expressions elementals de la creativitat humana han estat separades dels seus orígens grupals i comunitaris, gràcies al desenvolupament recent del neo-capitalisme. L'apropiació privada del producte creatiu i la seva venda amb finalitats lucratives provoca l'augment de la productivitat i l'eficiència.

Però també la pèrdua de propòsit. L'activitat cultural en mans de la indústria cultural suposa una dieta a base d'esports, 'bests sellers', tv, noticiaris, parcs temàtics, video clips, anuncis i tot allò que satisfà als objectes consumidors, els éssers humans.

L'Estat, mitjançant la gran varietat d'administracions públiques procura en teoria adoptar una posició d'equilibrador d'aquestes tendències, però no ho aconsegueix, ja que respon principalment als interessos de les grans corporacions, lligades estretament als partits polítics. Aquests mateixos partits polítics utilitzen els mitjans disponibles, les administracions públiques, com a instrument de propaganda i control. En els darrers anys aquestes administracions públiques constaten la necessitat de potenciar les indústries culturals com a generadors de riquesa, i animen al món empresarial i financer a participar de la cultura mitjançant el patrocini i la gestió directa, amb una clara intenció de traspassar-los la responsabilitat d'una part important de la producció cultural. El sector industrial, d'aquesta manera, està incorporant cada dia major poder per a promoure la cultura que l'interessa: un producte cultural complaent, consumista, asocial, individualista, etc; i a més, està canalitzant les iniciatives anomenades "independents", incorporant les energies creatives, els talents, al seu sistema.

Objectius

Cal que les administracions públiques reconeguin i facilitin que les associacions no lucratives gestionin projectes i equipaments culturals.

Cal que la gent identifiqui les associacions com a autèntiques eines transformadores i participatives en el procés de construcció socio-cultural de la nostra realitat. Aprofundir en la conveniència dels projectes culturals arrelats al seu territori, exercint una autèntica participació ciutadana, al marge de partidismes o intervencionisme de les administracions o empreses privades.

Cal treballar en xarxes territorials i sectorials, per potenciar la fortalesa del tram associatiu, exercir la solidaritat, i afrontar problemàtiques globals. L'activitat cultural hauria de tenir en compte la realitat del moment que vivim i actuar en conseqüència.

Mitjans i/o instruments.

1. Reformar la llei d'associacions perquè, entre d'altres coses:

- Reconegui la possibilitat d'un funcionament horitzontal, beneficis tributaris i representativitat.
- Prioritzi la cessió per a la gestió de serveis personals, entre ells, els equipaments i projectes culturals, a associacions no lucratives implicades directament en aquests projectes.
- Promogui la incorporació del sector associatiu a la gestió de serveis tradicionalment propis de les indústries culturals: editorials, discogràfiques, ràdio, TV, teatres, cines, etc.

2. Reconeixement, per part de l'Estat espanyol, de l'activitat i consum cultural dintre del sistema educatiu, així com la incorporació de les dinàmiques associatives en els estudiants.

3. Reconeixement de mesures per protegir el producte cultural de les lleis del mercat: reconèixer que el sexe, la

violència i l'esport dominen actualment el panorama cultural.

4. Facilitar formació i recursos a les associacions més enllà dels purament testimonials que en tenen ara.

Documentació tractada:

HERBERT I. SCHILLER, "Cultura Sa". Universidad de Guadalajara, México, 1993.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

En Xavier Pérez treballa a Bidó de Nou Barris, associació gestora de l'Ateneu Popular 9 Barris.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Medidas para impulsar una nueva democracia en la sociedad de la información

Joan Majó

Redacció: Mario Eduardo Firmenich
Fòrum temàtic Comunicació i art

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

La sociedad de la información permitirá el aumento de la participación colectiva en los debates y en las decisiones. Será posible una democracia mixta, con participación directa e intermediación representativa. Pero la privatización de los medios de comunicación y el abandono de las facultades regulatorias en la materia permite que los grupos económicos controlen el poder mediático en un grado muy peligroso. Buena parte del poder futuro estará los propietarios de las redes de información, de sus infraestructuras terrestres y satelitales. Las consecuencias de la concentración de este poder pueden ser graves.

El objetivo de la propuesta es defender el pluralismo, proteger la libertad de expresión y garantizar el derecho a la información en un nuevo sistema democrático mixto directo-representativo de la sociedad de la información, lo que implica garantizar que todos los ciudadanos tengan acceso equitativo a la infraestructura de información y proteger la intimidad de la información personal.

Para ello el autor entiende que es necesario, por una parte, asegurar, por medio de una regulación adecuada, que no se concentre la propiedad de cada uno de los tres elementos de transmisión (redes, control de acceso y contenidos), así como establecer medidas de regulación e imponer el control de calidad de la información sin que atenten contra la libre circulación de la misma y propone como imprescindible un código de autorregulación para los profesionales y las empresas del sector, al estilo del juramento hipocrático de los médicos. Todo esto permitirá, por otra parte, incrementar la consulta general a todos los ciudadanos por la vía de las redes de información (referéndum electrónico), especialmente a nivel de municipio y niveles más reducidos que el Estado Nacional

Diagnòstic

1. En Europa funciona la democracia representativa, que esporádicamente utiliza un método de democracia directa (referéndum). En la sociedad de la información será posible una consulta a todos los ciudadanos por la vía telemática. La participación directa electrónica puede cuestionar la democracia representativa.
2. La sociedad de la información permitirá el aumento de la participación colectiva en los debates y en las decisiones. Será posible una democracia mixta, con participación directa e intermediación representativa.
3. La informática y las telecomunicaciones transformarán la actual administración burocrática y proporcionará servicios públicos más eficaces y próximos al ciudadano, cuyos costes serán la décima parte de los actuales.
4. No todos los procesos políticos y/o administrativos pueden desarrollarse con total transparencia. Así como hay un ámbito privado individual inalienable, existe un derecho de intimidad público que define el límite de la participación directa del ciudadano, quien otorga por sufragio universal ese poder a sus representantes.
5. Una democracia en la que constantemente se estuviera consultando la opinión de todos corre el riesgo de ser manipulable y muy fluctuante.
6. La proliferación de información, tanto pública como privada, la continua ampliación de los bancos de datos y el progresivo registro de las actividades de los ciudadanos ponen en peligro la intimidad individual.
7. La acelerada privatización de los medios de comunicación y el abandono por parte del Estado de las facultades regulatorias en la materia conduce a que los grupos económicos controlen el poder mediático. Hemos llegado a un punto de confluencia entre poder económico y poder mediático muy peligroso.
8. Hemos pasado del predominio del poder político al predominio de la alianza de los poderes mediático y económico. Buena parte del poder futuro estará en los propietarios de las redes de información, de sus infraestructuras terrestres y satelitales. Las consecuencias de la concentración de este poder pueden ser graves.

Objectius

Defender el pluralismo, proteger la libertad de expresión y garantizar el derecho a la información en un nuevo sistema democrático mixto directo-representativo de la sociedad de la información. Ello implica:

1. Garantizar que todos los ciudadanos tengan acceso equitativo a la infraestructura de información (internet).

2. Superar el desfase entre el derecho a la libre expresión y la oportunidad de ejercerlo.
3. Aumentar la participación directa en debates y decisiones.
4. Eliminar la complejidad e incompetencia de la burocracia de la administración pública.
5. Garantizar el derecho a la información en cantidad y claridad asimilable y con control de calidad.
6. Preservar el derecho a la intimidad y a la protección de la información personal.

Mitjans i/o instruments.

1. Estructuración, regulación y uso adecuado de la infraestructura tecnológica de comunicaciones que haga posible la innovación democrática:
 1. 1. Asegurar por medio de una regulación adecuada que no se concentre la propiedad de cada uno de los tres elementos de transmisión:
 - *. Redes
 - *. Control de acceso (decodificadores)
 - *. Contenidos.
 1. 2. Establecer medidas de regulación e imponer el control de calidad de la información sin que atenten contra la libre circulación de la misma, no sólo para la emitida a través de internet sino también para los medios de comunicación tradicionales (prensa, radio y televisión). Es imprescindible un código de autorregulación para los profesionales y las empresas del sector, al estilo del juramento hipocrático de los médicos.
 1. 3. La utilización masiva de las tecnologías de la información en los niveles municipal, regional, autonómica y estatal para permitir que los ciudadanos tengan información instantánea sobre los asuntos administrativos y políticos. Sin información no existe la participación.
 1. 4. Tratar, elaborar, ordenar, clasificar y sintetizar la información brindada a los ciudadanos para que no se escamotee el derecho a la información bajo la forma de una maraña informativa.
2. Innovar en la participación democrática con el incremento de la participación directa a través de la consulta general a todos los ciudadanos por la vía de las redes de información (referéndum electrónico) especialmente a nivel de municipio y niveles más reducidos que el Estado Nacional.

Documentació tractada:

JOAN MAJÓ, Chips, Cables y Poder, Planeta, Barcelona, 1997. Cap. 11

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Joan Majó és enginyer industrial i ha cursat estudis de ciències polítiques. Reinstaurada la democràcia va ser alcalde de la seva ciutat natal, Mataró. Va ser ministre d'Indústria al anys vuitanta, època de la reconversió industrial, del Pla Electrònic i de l'ingrés d'Espanya a la Comunitat Europea, com a conseller responsable de l'Àrea de les indústries de la informació i teleco-municacions, participant en l'elaboració del Llibre Blanc del president Delors; així com a l'Informe Bangemann. Actualment presideix el grup de treball de l'Information Society Forum (Brusel·les), és conseller de l'European Institute for the Media (Düsseldorf) i president de Visión 1250. Presideix també el Consell Empresarial de l'Institut català de Tecnologia.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Esta propuesta es complementaria de la propuesta HACIA UNA SOCIEDAD DE LA INFORMACIÓN SOCIALMENTE JUSTA Y ECOLOGIICAMENTE SOSTENIBLE, basada en el Cap. 7 de la misma obra de Joan Majó.

Comunicación sin fronteras

François Pedregosa
Tatuanet

Redacció: Loreley Busqué Bertrán
Fòrum temàtic Comunicació i art

Fòrum transversal Valors

Resum

Succeeix que l'objecte que tractem, Internet, és abans tot INFORMACIÓ. Una vegada més, la restricció d'accés a aquesta informació ens generarà subjectes socials desplaçats. Amb bastants probabilitats ens trobem davant un tipus d'analfabetisme, l'analfabet funcional, que segurament podrà consumir però no gestionar (semblant a l'àvia que demana als seus nets que li facin anar el vídeo).

Davant l'alarma social que proclama la massmedia audiovisual en relació a les possibilitats a Internet -de fet, tot el que és nou genera dubtes i polèmiques- tenim l'obligació de pregonar, estimular i normalitzar el bon ús d'aquesta i potenciar els seus aspectes positius. Tenim el deure de fer participis a tots els col·lectius educands d'aquest canvi social que s'està produint en les relacions entre les persones, així com del consum i lectura d'una informació que té les seves lleis d'expressió.

Aplicar aquesta tecnologia en l'àmbit de les Institucions Penitenciàries serà sens dubte una experiència pràcticament pionera a Catalunya i a la resta de l'Estat Espanyol.

Diagnòstic

La gènesis d'aquest projecte parteix de l'observació de la població tipus que viu a un mòdul concret d'un centre penitenciari de Catalunya:

Els interns mantenen una formació original molt dispar, no tots tenen el mateix grau de formació ni d'habilitats socials i lúdiques. Uns dibuixen molt bé o, com a mínim, amb interès, altres escriuen, altres xerren. Tenen experiències diferenciades i moltes vegades semblants, amb uns còdigs lingüístics en els seus cercles de relació restringits i no massa elaborats, altres, la minoria certament, més normalitzats. La inconstància en les activitats està a l'ordre del dia, esdevenint fonamental una bona motivació, que tampoc en sí mateix és garantia de res. Els cercles de relació i comunicació es redueixen encara més a l'entorn penitenciari, per la privació de llibertat davant la comissió del delictes.

Les notícies que provenen de fora tenen interès...

Una carta de correu ordinari es llegeix amb molta immediates i atenció...

Finalment, una proposta novedosa com a activitat, i amb un entorn de treball amb uns continguts que aprofita un tema de força actualitat i que pel seu desconeixement de fons invita a voler connèixer-lo d'aprop, ens assegura una atenció als inicis pràcticament assegurada.

Objectius

El Taller de Comunicació Sense Fronteres vol ser un espai en sí mateix, es a dir, un espai experimental on té cabuda tota activitat que signifiqui un acte de COMUNICACIÓ.

El projecte Tatu a Net incideix en la importància que té per l'intern des de la perspectiva de tractament, poder oferir un entrenament de les seves habilitats socials amb la comunitat que l'envolta, i que aquests contactes siguin en un entorn normalitzat, que li representi pautes referencials de grups i persones allunyades d'aquelles pautes que li han acompanyat a la comissió d'un delictes.

Mitjans i/o instruments.

La COMUNICACIÓ és la columna dorsal de les activitats que realitzarem. És l'ingredient motivador de les activitats, les quals són també, en sí mateixes, fons i origen de la formació que pretenc realment aplicar.

Una formació cultural orientada a l'actualitat més vigent: l'era digital, actualització de termes tecnològics associats, debats ètics de les seves utilitzacions, la TV...

Una formació genèrica en relació a l'entorn de l'ofimàtica: escriure a màquina, entendre el que és un ordinador, motivar els primers contactes a la tecnologia de processament de l'informació.

Uns espais de creació artístic/literari interactius amb l'entorn de persones que viuen al món. Experiències relacionades amb l'art, convocar activitats virtuals amb persones de fora i aprofundir en el treball cooperatiu, potenciar la poesia i les cartes amb discussió de temes d'interès grupal o individual.

Potenciar l'enteniment a partir del diàleg, perseguint els valors socials que emanen del fet de la comunicació com una manera de resoldre els conflictes.

Les activitats que es duren a terme son:

Sessions de vídeo, exposicions orals, articles, retalls de diaris, debats i tallers.

Documentació tractada:

Pàgina web del Taller de Comunicació sin Fronteras.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:**Dades de l'entitat****Comentaris i Observacions:**

La connexió a Internet, on line serà efectiva exclusivament per part de l'educador i coordinador de l'activitat. Per tant, els interns que participin no podran fer ús de cap connexió directa. El coordinador coordina i fa de mitjancer i filtre. Aquesta regla de joc és exposada a tothom i tothom ho ha d'acceptar. Tota informació que es manega té caràcter públic.

Existeixen experiències d'orientació similar a altres països com el cas de la presó Batán, a prop de Buenos Aires. De moment s'ha donat un intercanvi professional entre l'experiència de Catalunya i la de Batán i s'espera en un futur potenciar l'intercanvi entre els dos grups i, si s'escau, dissenyar una activitat conjunta.

Estimo Belfast. Projecte urbà i artístic per a la reconciliació

Sylvia Macbeth Yann Macbeth

Redacció: Loreley Busqué Bertrán
Fòrum temàtic Comunicació i art

Fòrum transversal Valors

Resum

Estimo Belfast es un projecte urbà i artístic que desenvolupa durant dos anys a la vil·la de Belfast accions en favor de la pau i la reconciliació amb l'objectiu d'iniciar el diàleg/retrobarament entre catòlics i protestants i restaurar així els intercanvis entre ells, en una ciutat que els és comuna. Pretenem treballar en favor de la rehabilitació de la comunicació, de la cohesió social i política i en favor també d'una identitat col·lectiva dins i fora de les fronteres de Belfast.

Diagnòstic

L'Ulster, Belfast, una vil·la massa sovint oblidada per por d'evocar en ella les crues imatges d'una guerra sense fi. Una porta de lluites i rancúnies, una pau que mai no arriba.

Objectius

Estimo Belfast neix amb la vocació d'inscriure els processos de pau dins el camp urbà. Lluitar contra la imatge vergonyosa que els habitants tenen de la seva ciutat.

Posar en evidència la similitud dels barris enemics.

Associar l'estètica 'meravellosa' de la fotografia de matrimoni a la imatge miserable dels ghettos, tot fent-ne una representació creativa i revaloritzant els barris avergonyits.

Col·locar la imatge del conflicte en una perspectiva d'amor i reconciliació.

Defensar la idea de la lliure circulació entre ghettos.

Lluitar contra el sectarisme per a la regeneració econòmica i social dels 'peacelines' (murs entre barris catòlics i protestants)

Oferir a les associacions locals espais que responguin a les seves necessitats.

Fixar la pau en el cor urbà a través d'un projecte arquitectònic.

Provocar l'intervenció europea, com a element de mediació, per tal que beneficiï les dues comunitats.

Obertura dels ghettos a la resta de la ciutat i del món gràcies a la posada en pràctica d'un taller de treball i de les programacions proposades.

Mitjans i/o instruments.

Les accions previstes son diverses:

Mariage à Belfast:

Utilitzar el valor universal del matrimoni, respectat per la cultura proletària en conflicte, per enviar un missatge de pau.

Esdeveniment mediàtic, entorn d'un matrimoni francès a l'Ajuntament de Belfast, on els testimonis, catòlic de Falls i protestant de Shankill, intercanviaran una encaixada de mans pública per la Pau.

'My Belfast':

Film documental presentant l'identitat única de la vil·la a través de 111 punts de vista i retrats dels habitants.

French Kiss for Belfast Peace:

Instal·lació en un lloc públic central d'una sèrie de fotografies-reportatge de matrimonis mixtes dels ghettos catòlics i protestants.

Belfast City Lights:

Un espectacle de so i llum (entorn els "cors mixtes" de la ciutat), sobre el tema de l'amor i la reconciliació entorn dels fets del 2000.

Peacelines/Peacelinks:

Un projecte de construcció de 13 pavellons europeus mediadors sobre els indrets dels 'peacelines'.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Els autors d'aquest treball son la Sra. i el Sr. Macbeth, respectivament actriu/directora d'escena i arquitecte/realitzador.

Tots dos son francesos i treballen sobre la noció de la mediació estrangera per establir zones de neutralitat i diàleg a la ciutat.

Disposen de material comunicatiu dels projectes que duen a terme (cartes postals, film, dossier de premsa, quaderns de poemes, díptics, cartells).

Kizumba - La importancia de la salud en la construcción de la ciudadanía.

Grupo Cultural AfroReggae

Redacció: Loreley Busqué Bertrán

Fòrum temàtic Comunicació i art

Fòrum transversal Valors

Resum

El Grupo Cultural AfroReggae trabaja desde 1993 para rescatar la auto-estima de los jóvenes moradores y sus familias, apartándolos de la clandestinidad, desarrollando actividades específicas en las favelas Vigário Geral y Cantagalo, en Rio de Janeiro.

A través de las oficinas que componen los Núcleos Comunitarios de Cultura consiguen dar visibilidad a una gran parcela de la población que se encontraba excluida de los beneficios sociales. Al mismo tiempo, GCAR contribuye a la disminución de la marginalidad y sus consecuencias en la sociedad.

Programa de Salud en el Grupo Cultural AfroReggae da un paso adelante en la tentativa de revertir el cuadro de abandono y desatención a que se ven sometidas las comunidades de baja renta en relación a la salud. Por ello, afirman que el programa permite la estructuración de un espacio de integración que posibilita entender la importancia de la salud en la construcción de la ciudadanía.

Diagnòstic

La crisis de los servicios públicos, la dominación de la salud por empresas privadas y la consecuente exclusión de las poblaciones de baja renta a esos servicios, así como la permanente reducción, por parte del gobierno, en emprendimientos sociales hacen que el GCAR descubra día a día caminos para llegar a conquistas reales como consumidores de salud.

Objectius

El Programa de Salud tiene tres objetivos fundamentales:

La Tropa de la Salud, proyecto creado para informar sobre el SIDA, drogas y prevención de dolencias de una forma diferente. Persiguen en su trabajo transmitir información y formación de manera divertida, con el fin de no asustar a los niños, jóvenes y adultos a los que se dirige la Tropa.

La Barraca de la Salud, en dónde se distribuyen informativos de varias ONGs que trabajan en la prevención del SIDA, además del periódico AfroReggae Noticias y la revista Kizumba. Actualmente el CGAF tiene, en fase de capacitación e integrando este proyecto, a dos jóvenes de la favela Vigário Geral que ejercerán el cargo de agentes comunitarios de salud.

El boletín Kizumba que es el informativo del Programa de Salud y tiene como objetivo difundir informaciones sobre salud y crear un espacio de integración.

Mitjans i/o Instruments.

Los jóvenes responsables de estos programas, distribuyen preservativos y materiales diversos a la población al mismo tiempo que realizan actuaciones que recorren la danza, el circo, la música... con el objetivo final de expresar de manera diferente sus mensajes sobre la salud.

Kizumba significa -en la lengua bantú- confusión, lucha..., una terminología que al Grupo Cultural AfroReggae le pareció adecuada para provocar diálogos y luchas que acarreen mudanzas concretas en el cuadro de la salud pública brasilera.

Documentació tractada:

Boletín Informativo Kizumba,
Periódico Afro Reggae Noticias,
Documentación facilitada por Grupo Cultural Afro Reggae.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentarios i Observacions:

Lo mejor de Brasil

"Para quien nada sabe sobre la gente y sobre Brasil, o mejor aún sobre la gente y sobre Rio de Janeiro, o mejor todavía, sobre la gente de la favela Vigario Geral... Nosotros no vivimos en la mejor parte de Brasil disfrutando de las cosas buenas que Brasil tiene. Nuestra gente no participa en ninguna de las decisiones sobre nada de lo que acontece en Brasil, ni nos preguntan lo que la gente queremos.

Nosotros somos la parte más pobre, más oscura y más hambrienta de Brasil. La parte que trabaja más pero que gana menos dinero.

Aún así, nosotros somos la mejor parte de Brasil. Aquella que hace y acontece porque tiene talento y fuerza de voluntad. Sin apoyo, sin estímulo, contra todo, contra la vida. La gente se engancha a lo que la gente ve, a lo que la gente tiene. Y hace esto lo mejor que puede.

Un día Brasil aprenderá a ser bueno como la gente, a ser bueno para la gente. Hasta entonces, nosotros la gente de Vigario Geral vamos a continuar haciendo y aconteciendo. Creando e inventando. Haciendo lo mejor, porque nosotros somos los mejores. Nosotros sabemos esto. Sólo falta al resto de Brasil saber."

Este es el mensaje de los jovenes favelados que están invirtiendo en su reconversión. Vigario Gral ha sido siempre la favela más violenta de Rio. El 29 de agosto de 1993 fueron asesinados 21 niños inocentes. Hoy ellos tienen un armas más poderosas que las que habían usado hasta entonces. Sus armas son la música, la alegría, el afecto y el deseo de poder convivir y ser hombres y mujeres más humanos.

Las artes escénicas, un "arma" válida contra las armas y la violencia.

Grupo Cultural AfroReggae

Redacció: Loreley Busqué Bertrán
Fòrum temàtic Comunicació i art

Fòrum. transversal Valors

Resum

El 29 de agosto de 1993, en Vigário Geral, (la favela más violenta de Rio de Janeiro) veintiuna personas inocentes fueron asesinadas. La masacre generó decenas de manifestaciones en favor de la comunidad de Vigário Geral. Con el objetivo de enfrentar esta realidad, el Grupo Cultural AfroReggae decidió crear un programa de acción sociocultural dirigido a los jóvenes que residían en estas áreas y que concretamente modificara, de alguna forma, la vida de estas personas.

Podemos decir que el Grupo Cultural AfroReggae es una entidad dirigida a la valorización de la cultura Afro brasileña, de la ciudadanía y de la integración social.

Diagnòstic

En Vigário Geral (favela que cuenta con 1552 domicilios y 7.700 personas) la guerrilla entre el tráfico de drogas local y la policía se volvió incontrolable.

Los niños y pre-adolescentes mostraban un comportamiento extremadamente agresivo y hostil, el sentimiento de revuelta en ellos era exacerbado, el nivel de escolaridad desfasado y las perspectivas de futuro mínimas.

Los jóvenes eran sujetos formados a partir de la ausencia. Su desarrollo estaba basado en la ausencia de estabilidad familiar en cuanto al núcleo protector-acogedor, la figura del padre, el grupo de amigos, la atención sanitaria, una escuela de calidad... no tenían siquiera ninguna ceteza de un futuro distinto.

La evasión escolar era justificada por la búsqueda de un trabajo que complementara la renta familiar. Casi siempre implicados en trabajos informales donde el salario no superaba la mitad de un salario mínimo.

Objectius

Mejora en las relaciones de los núcleos familiares con indicativos significativos en la disminución de la violencia doméstica.

Mayor preocupación por los aspectos relacionados con la salud.

Rescate de los valores como la solidaridad, cooperación, amistad...

Reducción del número de enfermos.

Fortalecimiento de la auto-estima.

Lograr que los moradores se responsabilicen de sus propias decisiones.

Descubrir que la libertad está directamente ligada al respeto que tenemos por los otros.

Promoción del intercambio entre jóvenes de clase media y alta, estudiantes de escuelas particulares e universidades nacionales e internacionales.

Búsqueda de nuevas perspectivas ante las adversidades que acarrea el universo del tráfico de drogas.

Apertura para la participación, de jóvenes moradores de comunidades y barrios vecinos a la favela de Vigario Geral.

Mitjans i/o instruments.

AfroReggae trabaja los siguientes programas:

Programa de Comunicació

AfroReggae Noticias - Periódico de divulgación de la cultura Afro brasileña con una frecuencia mensual y una tirada de 10.000 ejemplares, distribuido gratuitamente en 18 estados, con una línea editorial dirigida a la divulgación de artistas ligados a la música, debutantes o consagrados, y de diversas formas de expresión cultural sean, o no alternativas.

Baticum - Programa radiofónico con una gama musical variada que va desde la música popular brasileña, ragga, zamba, reggae, embolada de coco, charme, hip-hop, timbalada, mangue beat... Dentro de cada bloque se refuerzan las acciones de ciudadanía, educación, salud, medio ambiente, acciones comunitarias e otras.

AfroNet - Programa que utiliza las innumerables ventajas que ofrece Internet.

Programa Social

Núcleos Comunitarios de Cultura - El proyecto es un cartón de visitas donde GCAR ofrece gratuitamente talleres culturales, deportivos y pedagógicos dentro de las favelas. Como complemento a estos talleres contamos con un acompañamiento médico, psicológico y escolar.

Favela de Vigário Geral - Organizamos talleres (convencionales) de danza afro, percusión, fútbol, capoeira, Banda I y Banda II y talleres en profundidad en un programa que centramos en la música -guitarra, contrabajo, saxofón, batería, teclado, ciudadanía, auto estima, conocimientos generales y formación pedagógica-

Nuestro medio de trabajo principal es la Banda AfroReggae, nuestra 'cara' en los Núcleos Comunitarios de Cultura en Vigário Geral. Los niños y niñas están tornando este proyecto cada vez más conocido a partir de las presentaciones que ellos hacen en Río de Janeiro y otras ciudades de Brasil y del mundo.

La Banda produce músicas propias que dicen sobre el día a día en las favelas. La Banda está abriendo perspectivas e intereses en la política, en la ciudadanía, en el ámbito de la salud y en la auto estima de los moradores de Vigário Geral.

El espacio donde acontecen todos los talleres, cursos, reuniones, acompañamientos y formación político social de los jóvenes, es el Centro Cultural AfroReggae Vigário Geral. El Centro tiene como coordinador un joven de 19 años que vive en la favela, asesorado por otros cuatro jóvenes, dos hombres y dos mujeres, todavía en entrenamiento. Su formación corre a cargo de GCAR y SAAP/FASE (dos ONG's de Río). En poco tiempo, este espacio servirá como una "Fábrica de Núcleos", exportando para otras favelas y grupos con el mismo perfil, la metodología desarrollada por AfroReggae. Por ello, promovemos encuentros con jóvenes líderes de diversas comunidades y entidades que tengan interés en trabajar o adaptar sus proyectos hacia una línea socio cultural.

También nos hemos dotado de un programa de producciones artísticas para promover y apoyar la realización de eventos ligados a la musicalidad brasileña, africana y sus diásporas.

Documentació tractada:

Material facilitado por el Grupo Cultural AfroReggae
Kizumba - Boletín Informativo del Programa de Salud del Grupo Cultural AfroReggae.
Periódico AfroReggae Notícias.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Lo mejor de Brasil

"Para quien nada sabe sobre la gente y sobre Brasil, o mejor aún sobre la gente y sobre Rio de Janeiro, o mejor todavía, sobre la gente de la favela Vigario Geral... Nosotros no vivimos en la mejor parte de Brasil disfrutando de las cosas buenas que Brasil tiene. Nuestra gente no participa en ninguna de las decisiones sobre nada de lo que acontece en Brasil, ni nos preguntan lo que la gente queremos.

Nosotros somos la parte más pobre, más oscura y más hambrienta de Brasil. La parte que trabaja más pero que gana menos dinero.

Aún así, nosotros somos la mejor parte de Brasil. Aquella que hace y acontece porque tiene talento y fuerza de voluntad. Sin apoyo, sin estímulo, contra todo, contra la vida. La gente se engancha a lo que la gente ve, a lo que la gente tiene. Y hace esto lo mejor que puede.

Un día Brasil aprenderá a ser bueno como la gente, a ser bueno para la gente. Hasta entonces, nosotros la gente de Vigario Geral vamos a continuar haciendo y aconteciendo. Creando e inventando. Haciendo lo mejor, porque nosotros somos los mejores. Nosotros sabemos esto. Sólo falta al resto de Brasil saber."

Este es el mensaje de los jovenes favelados que están invirtiendo en su reconversión. Vigario Gral ha sido siempre la favela más violenta de Rio. El 29 de agosto de 1993 fueron asesinados 21 niños inocentes. Hoy ellos tienen un armas más poderosas que las que habían usado hasta entonces. Sus armas son la música, la alegría, el afecto y el deseo de poder convivir y ser hombres y mujeres más humanos.

Periodisme Glocal

Vicent Partal

Redacció: Loreley Busqué Bertrán
Fòrum temàtic Comunicació i art

Fòrum. transversal Valors

Resum

El futur dels nostres mitjans és allà mateix, entre la nostra gent, que és a qui li interessin els temes que nosaltres podem tractar, des de la proximitat a la notícia, millor que ningú.

Constituir un projecte periodístic global que partís de la localitat i fos una alternativa real als mitjans globals, basat en la pluralitat i la diferència és sembla ara un somni molt difícil d'aconseguir.

Però, quan mirem enrera ens sembla impossible haver arribat on som. Així que qui sap... Una xarxa glocal?

Diagnòstic

L'irrupció d'Internet en el món de la premsa i la comunicació en general ha creat sovint una imatge distorsionada que no distingeix entre Internet com a forma de transmissió de la informació i Internet com a mitjà de comunicació. Aquesta fascinant evidència ha portat molts usuaris d'Internet i massa empreses a creure que l'ús de la xarxa només era justificat en funció d'una estratègia global.

Tret d'ells el mercat periodístic dels nostres mitjans segueix éssent el mateix que era. És a dir, la comunitat geogràfica, cultural, lingüística o social sobre la qual assentem el nostre treball.

En canvi hem hagut de patir de manera repetida el clixé segons el qual un mitjà a Internet que no aspirés a la globalitat -que no cerqués clients a tot arreu- no era un mitjà adequat a les possibilitats de la xarxa.

Perquè realment pensem que el futur dels nostres mitjans està en que siguin llegits per milions de persones que no deuen entendre la nostra llengua ni conèixer la nostra realitat informativa ni tenir un gran interès en nosaltres? Com a mitjà de comunicació, Internet és poderosíssim però correm el perill d'amagar-lo sota la llosa d'un fals cosmopolitisme que no interessa a ningú en concret i no aconsegueix entusiasmar en general.

Objectius

Pense que Internet ha d'ésser usat com a motor d'una altra manera de fer periodisme, més concreta, pròxima i oberta del que es pot fer des dels altres mitjans. Pot esdevenir un canvi de paradigma molt més radical del que podem arribar a concebre avui. La proximitat a les preocupacions de l'usuari és la base del seu interès.

D'aquesta manera ens vàrem plantejar un diari definit per l'objectiu d'informar permanentment a la comunitat humana que ens era pròxima usant, alhora, les eines d'Internet per a crear un model participatiu, diferent del dels mitjans clàssics.

A diferència del que passa en el periodisme tradicional, els usuaris són capacitats per a llegir per ells mateixos les fonts i interpretar directament la informació. Aquesta és una altra de les línies que ens hem marcat com a fonamentals: bastir ponts entre el nou mitjà i els tradicionals.

Mitjans i/o Instruments.

Usem les eines de la mundialització per a la informació de proximitat i ens integrem en la globalització per a aportar la nostra mirada, ni millor ni pitjor, sino diferent.

Els periodistes de Vila Web no estan tant concentrats en explicar les notícies com en indicar on es produeixen. El redactat típic d'una notícia a Vila Web inclou els lincs a les diverses versions d'una historia i situa el lector respecte quines són aquestes fonts.

Cada dimecres a la nit convoquem un xat públic a les deu, amb un personatge conegut, d'actualitat. Aquests personatges es someten voluntàriament a una roda de premsa virtual on els periodistes són els mateixos usuaris de Vila Web. Aquesta roda de premsa la fem en companyia d'un diari tradicional, La Vanguardia, i d'una emisora de ràdio, COM Ràdio. Els dijous, el periodista de la COM, Josep Cuní entrevista al seu programa radiofònic, la persona que ha participat al xat i diumenge La Vanguardia publica en paper un resum del debat.

Hem cercat aliances obertes amb tota classe de mitjans tradicionals per a generar una dinàmica de normalitat de l'ús d'Internet com a recurs periodístic.

Com a conseqüència d'una voluntat d'apropament al màxim amb els usuaris, vàrem decidir posar en marxa les edicions locals del diari. Actualment en funcionen a 54 ciutats i també a les ciutats de Los Angeles, Boston, Nova York i Londres.

Aquestes edicions locals tenen a més una característica innovadora en termes d'organització: s'estructuren en xarxa. Cada ciutat va a càrrec d'una empresa local que paga uns diners per a integrar-se a la xarxa i per les facilitats de publicació que es deriven d'un sistema propi, creat pel nostre equip tècnic, que permet que els redactors s'oblidin del llenguatge HTML, gracies a senzills formularis de creació o modificació de pàgines.

Documentació tractada:

Article:

"Periodisme Glocal: usant les eines de la globalitat per a la informació de proximitat."

Autor: Vicent Partal

Projecte Alcover

Projecte Alcover

Redacció: Loreley Busqué Bertrán
Fòrum temàtic Comunicació i art

Fòrum transversal Valors

Resum

El projecte Alcover es defineix com l'associació lliure d'una sèrie d'entitats municipals de l'àmbit geogràfic balear, català i valencià amb l'objectiu de crear una estructura estable d'intercanvi que permeti la realització de gires coordinades d'espectacles teatrals de les tres comunitats.

El projecte Alcover neix per a ésser una punta de llança que reforci l'agermanament cultural de tres territoris - Catalunya, les Illes Balears i el País Valencià- a través de l'esforç d'un conjunt de municipis.

Diagnòstic

El mercat natural del teatre que es fa en les diferents modalitats de la llengua que comparteixen aquests tres territoris no s'acaba, per a cadascun d'ells, a casa seva.

El Projecte Alcover es el producte de la necessitat i la il·lusió de moltes poblacions per agrupar afanys en un projecte "públic, evolutiu i artesanal".

Públic perquè els seus interessos no pretenen obtenir una rendibilitat immediata, alhora que reivindica el teatre i la cultura com una necessitat social de primer ordre.

Evolutiu perquè el seu camp de batalla ultrapassa el marc estrictament teatral per a esdevenir el marc comú d'acció cultural en tres territoris que posseeixen una mateixa llengua.

Artesanal perquè reivindica un teatre on el protagonista es centra en l'home i el fil invisible que fa de l'autor i l'espectador partícips d'una experiència única.

Objectius

Entre els objectius que ens marquem hi ha la voluntat de promoure la circulació i la contractació d'artistes i espectacles teatrals que desenvolupen la seva tasca en català.

Un altre objectiu, no menys important és el de programar espectacles on predominin els criteris culturals sobre els comercials.

El Projecte Alcover és el resultat d'un compromís amb la creació teatral en llengua catalana, a partir d'una associació de programadors i entitats situada en els nivells de col·laboració en què es mouen correntment les entitats europees: UN ESPAI INFORMAL DE COINCIDENCIA I VOLUNTAT COMPARTIDA.

Mitjans i/o Instruments.

El Projecte Alcover va anar prenent forma al llarg de 1995. Gràcies a una sèrie de trobades entre professionals vinculats a la creació, la gestió i la programació teatral es va perfilar un ideari, es va realitzar una primera selecció de companyies i es va concretar un calendari d'actuacions que s'inicià el gener de 1996.

Al voltant del teatre aquests municipis s'apleguen per iniciar una vertebració cultural que possibiliti l'intercanvi d'experiències i alhora generi un marc comú de treball.

Documentació tractada:

Díptic promocional del Projecte Alcover.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions: